

KAREL VRÁTNÝ

—

KRÁTKÉ
NEDĚLNÍ A SVÁTEČNÍ
PROMLUVY

CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL V PRAZE

Z homiletické literatury

doporučujeme z posledních novinek
našeho nakladatelství :

- Bureš Karel: **Čiňme pokání.**
Šest postních promluv . . . Kč 4'50
– **Májové promluvy na litanii**
loretánskou Kč 6'80
- Dlouhý Jaroslav: **Katechetické**
promluvy :
I. **Apoštolské vyznání víry** . Kč 14'–
II. **O přikázáních** Kč 15'–
– **Křesťanská rodina. Májová**
pobožnost Kč 9'80
– **Utrpení Páně a svátost po-**
kání. Postní promluvy . Kč 4'20
- Kudrnovský Msgre Dr. Alois:
Svátek Krista Krále . . . Kč 12'–
- Lutislav Karel: **Život dítek Bo-**
žích. Promluvy a úvahy o mi-
losti posvěcující a pomáhající Kč 9'50
- Rybák Josef T. J.: **Panna Maria**
v plánu stvoření a její pů-
sobení na lidstvo. II. cyklus
májový Kč 12'–
– **Časové otázky podle na-**
uky křesťanské ve světle
svatby v Káni Galilejské.
32 přednášek v útvaru cyklu
májového Kč 12'–

K a r e l V r á t n ý :

Krátké
nedělní a sváteční
promluvy.

1 9 2 8

NÁKLADEM CYRILLO-METHODĚJSKÉHO KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL, PRAHA.

NIHIL OBSTAT.

Josef Hronek, censor,
Pragae, die 20. Augusti 1928

IMPRIMATUR.

† Antonius Podlaha,
Episcopus Paphiensis,
Vicarius generalis.

Č. 10520.

Úvodní poznámka.

Téměř všechny promluvy, obsažené v této sbínce, vyšly již dříve jakožto „Nedělní čtení“ jednak v „Lidových Listech“, jednak v „Pražském Večerníku“ (Lidu). Zdá se, že se tenkrát dosti líbily, což bylo pohnutkou, aby se přistoupilo k jejich soubornému vydání.

Kněží, kteří bývají někdy, zaneseni nenadálými pracemi, najdou v nich snad vhodné myšlenky, jež mohou rychle sami přizpůsobiti své povaze nebo svým posluchačům, a tak si usnadniti své povinné kratší nedělní promluvy, a to tím spíše, že na některé dni jim tato kniha skýtá několik promluv na vybranou. Lze jich užití též ve sdruženích a spolcích.

K. V.

1. neděle v adventě.

Knihy.

Touto nedělí, první v adventě, se začíná nový církevní rok, jako se minulou nedělí, dvacátou čtvrtou a poslední po sv. Duchu, skončil. Církevní rok sluje proto, že v něm spolu s církví svou prožíváme rozličné události víry naší, očekávání příchodu Spasitele, jeho narození, jeho dětství a mládí, jeho kázání, utrpení, zmrtvýchvstání, nanebevstoupení, sešlání Ducha sv. atd. Na začátku i na konci církevního roku se čte evangelium o konci světa a posledním soudu, a to dnes podle sepsání sv. Lukáše, minulou nedělí podle sv. Matouše. Proč asi? Všecko, co se děje v naší církvi, má dobrou příčinu. Snad se nemýlíme, když řekneme, že církev nám chce na začátku i na konci církevního roku připomenouti to, co nám kdesi praví Písmo sv.: „Při všem, co činíš, myslí na poslední věci své a na věky nezhrěšíš!“ A které jsou to ty naše poslední věci? Je to smrt a soud a nebe a peklo. Ó, jak pravdivě slibuje Písmo sv., že bychom se jistě nikdy nedopustili těžkého hříchu, kdybychom při všem, co myslíme, mluvíme, činíme, pamatovali, že musíme umřítí a nevíme kdy, že v hodině smrti nás bude Bůh ze všeho souditi, a že na tom soudu se rozhodne, zdali budeme na věky v nebi nebo v pekle. Veliké to a strašné a přece svrchované pravdivé myšlenky! To nám tedy církev dnes připomíná, jako nám to připomínala také minulou nedělí, a touž myšlenku obsahuje také krátký úryvek z epistol sv. Pavla k Římanům (13, 11—14), který se čte při mši sv., a většinou asi také s kazatelen, tuto nedělí.

„Bratři!“ mluví apoštol, „vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali: neboť nyní jest bližší

naše spasení, nežli když jsme uvěřili.“ Zajisté, léta utíkají, a dnes mnohem bližší je chvíle, kdy se rozhodne o našem spasení, nežli ten den, kdy jsme skrze křest přijali víru křesťanskou. „Noc pomíнула,“ pokračuje apoštol, „den pak se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti a oblecme se v odění světla. Jako ve dne počestně choďme; ne v hodování a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a závisti: ale oblect se v Ježíše Krista.“ Náš dosavadní život snad byl více podoben temnotě noční, než jasnému dni. Již nebuďme v takových tmách, neboť se přibližuje den života věčného, v němž slunce nezapadá. Odřekněme se všech hříchů a oblecme na sebe Krista, t. j. ctnosti Kristovy, tak aby i o nás nějakou měrou se mohlo říci to, co praví apoštol o sobě: „Živ jsem já, ale ne již já, nýbrž živ jest ve mně Kristus.“

Ale kde jsou knihy, jež slibuje nápis tohoto článku? Apoštol nás napomíná, abychom zvláště odvrhli nestydatost. Nuže, mezi věcmi, které svádějí buď přímo nebo nepřímo k nestydatosti, jsou také knihy. Člověku bývá stydno, zastaviti se u některých knihkupeckých obchodů. Obrázky a názvy knih velmi často slibují věci, které se počestnosti křesťanské naprosto protíví. Takové knihy probuzují myšlenky na věci, na něž křesťan nemá myslet, učí mladé a mnohdy i staré lidi mnoha věcem, které nevěděli a nemusí věděti, zbavují počestné lidi ošklivosti před hříchem, převracejí správné mravní názory, takže mnozí lidé již pak nemají za hřích to, co opravdu hříchem jest, a ztrácejí lásku k vážnému náboženskému životu. — A již samo to množství zábavných knih utlumuje a zeslabuje vážné nábož. smýšlení, jako dítě, jež si navykne mlaskům, nechce jíst pořádnou, výživnou stravu. A pohříchu i do kruhů, jež chtějí slouti katolickými, vplížilo se mnoho nevhodné četby, leckdy i z pera katolických lidí. My, čeští katolíci, jsme v takovém žalostném postavení, že nás chtějí krmiti svými výplody lidé buď nevěrečtí nebo nepřátelští naší církvi a velmi často, příliš často lidé, kteří všecky katolické

mravní názory pokládají za věci odbyté a pošetilé. Takové knihy musí zhoubně působiti na viru i na mravy, musí podkopávati lásku k náboženství, k církvi katol., k právé mravnosti. Poněvadž tedy knih, psaných v duchu katolickém, je málo, velmi málo, musí býti dobří katolíci velmi opatrní jak v četbě, tak v kupování knih. A měla by se dávat přednost knihám vážným. Mívali jsme kdysi Fr. Pravdu. Ale jeho výborné knihy jsou rozebrány a nové vydání tak brzy nevyjde. Kdybych já měl něco doporučeti, doporučil bych spisy K o s m á k o v y. Mají sice své některé moravské zvláštnosti, ale nicméně jsou to knihy velice dobré znamenitým a pravdivým líčením života s jeho všedními událostmi, ctnostmi i nectnostmi. Ba ar často rozlaďuje svou řezavostí, a leckteré jednotlivosti jeho posledních spisů káral jeden z jeho nejlepších přátel. Třebízský má nešťastnou ruku. Stává se jednotvárným, je plný samých smutků, někdy je zdlouhavý a často vítězí u něho cit nad rozumem, takže v prostém čtenáři leckdy probouzí nechuť ke katolické církvi a jejím zřízením. Ale K o s m á k a doporučím.

„Hodina jest, abychom již ze sna povstali.“

Na dnešní neděli, první v adventě, první ze čtyř neděl, které předcházejí Narození Páně a fialovým rouchem a vynecháváním „Gloria“ při mši sv. nás povzbuzují k vážnějším myšlenkám, na tuto neděli čtou se v mešní epištole (k Římanům 13, 11—14) důtklivá slova apoštolova: „Bratři, vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali!“

Rozmanitým způsobem lze vyložiti tento „sen“, tento spánek, o němž mluví sv. Pavel. Ale u nás zvláště přiléhavě lze slova ta obrátiti na spánek ve věcech víry. Co katolíků u nás ještě spí, i takových katolíků, kteří sami sebe pokládají za dobré katolíky. Oni spí, a jako spící neví, co se děje okolo něho, tak oni jakoby neviděli ten zavilý boj, tu nenávisť proti naší církvi a proti našemu náboženství. A protože to nevidí, proto se jim zdá, že všechno u nás je

po stránce náboženské více méně v pořádku. Většinu takových katolíků uspaly noviny, mnoho jich uspál dějepis, který se u nás jako mnohde jindy již dlouhá léta vykládá se stanoviska protestantského nebo nevěreckého, mnoho jich uspaly romány a povídky našich povídkářů a romanopisců historických, jejichž knihy jsou nasáklé nebo úmyslně prošpikované nenávistnými názory na dějiny katolické církve vůbec a u nás zvláště.

Proč vidíme jiné poměry u katolíků v Německu, Holandsku, mezi Slovinci a jinde? Čím to, že tam je méně spících a mnoho probudilých, kterým láska k církvi katolické a k našemu náboženství se slévá v jedno s tím citem, který má býti v lidské duši nejprvnější, s láskou k Bohu? K příčinám takové katolické probudilosti jistě náleží také dobrý katolický tisk, ať v novinách, ať v literatuře. Také po té stránce bychom se měli a musíme se probuditi, aby katolická rodina četla jen katolické noviny a pokud možná jen katolickým smýšlením nesené knihy. Po té stránce zbývá mnoho práce, ale musí se pracovati rychle.

Je svrchaný čas, aby všichni katolíci procitli ze sna vzhledem k poměrům školským. Mnoho rodičů uspává myšlenka, že se ve škole jakž-takž ještě náboženství učí, že tam jest ještě katecheta. Ale nevidí, že v nejlepším případě takové školské ovzduší je ovzduší zimně studené, v němž nemohou pučeti city lásky k náboženství, horlivosti v náboženství, lásky k církvi a zápalu pro její věc. Proti těmto mrazivým (a to v nejlepších případech, jak řečeno) školským poměrům by mohli rodiče zatím pracovati jen tím, že by svým dětem od prvního úsvitu rozumu vštěpovali nesmiřitelnou oddanost k náboženství a církvi a záhy je připravovali na všechno to, co je možná po stránce náboženské očekává ať se strany školy přímo, ať se strany nevěreckých nebo protikatolicky vychovávaných spolužáků. Četl jsem dopis jednoho katechety jinému. Píše tam o dítěti, dívce, která v jistém městě naší republiky chodila do klášterní školy a pak, když se rodiče přestěhovali do jiného města, musila ovšem

vstoupiti do školy státní. Rozdíl mezi dřívější školou a novou je pozoruhodný: „Velmi se jí stýská po vaší škole. S počátku byla mluvou a jednáním svého nynějšího třídního učitele ohromena.“ Jistě není většina učitelů ještě taková, aby dítě, zvyklé něčemu ušlechtlejšímu, bylo jimi přímo ohromeno. Ale jisto je, že katolické obyvatelstvo naší republiky má svrchovaný čas, aby povstalo ze sna a utvořilo tak mocnou politickou stranu, aby katolické většině ve státě byla zajištěna škola dýchající v ovzduší katolicky náboženském. Deset tisíc učitelů nevěrců vyhlásilo u nás nedávno boj proti našemu náboženství. Není tedy nutno volati a znova a znova připomínati: „Hodina jest, abychom již ze sna povstali?“

2. neděle v adventě.

Svatý Mikuláš a čert.

Máme přede dveřmi svátek sv. Mikuláše a mezi dětmi plno očekávání a řečí o sv. Mikuláši a o čertu. A i nad tím bychom se mohli zamysliť, že velmi často, když se o těchto dvou různých bytostech mluví, neslyšíme říkati: svatý Mikuláš, nýbrž jen Mikuláš. Zdá se to maličkost a je to velmi zlý příznak. To, co má býti podnětem k vážným a velikým myšlenkám, stává se hračkou a zábavou. Svatoť zmizela, zbyla jen zábavnost. A totěť jest říci o čertu. Staré, vážné, velice vážné české slovo čert nabylo jakéhosi rázu šprýmovného. Děti se tím straší, ale staří se ho nebojí. A mně nebylo žádnou novinkou, když nedávno jedna má desítiletá žačka se ptala: „Jsou, prosím, doopravdy čerti? Lidé říkají, že prý žádní čerti nejsou, že zlí lidé, to prý jsou ďáblové.“

A vskutku, dívka opakovala jen to, co jsem zaslechl jindy a jinde ze starších úst. Je to také příklad, jak se na naši viru útočí pochybnostmi se všech stran. Nedávno, prohlížeje Masarykův Naučný slovník, našel jsem při slově a n d ě l (a ďáblové jsou také an-

děle, kteří zhřešili a zatvrdili se ve zlém) poučení, že dnes andělé (t. j. bytosti duchovní, které mají rozum a svobodnou vůli, ale těla nemají) mají místo jen v lidové pobožnosti, kdežto lidé nábožensky povýšení znají toliko pojem Boha. Tak to tedy není. Každý katolík, a vlastně každý křesťan, jen když věří, že Písmo sv. jest kniha sepsaná vnuknutím a pod dozorem Božím, každý takový člověk, pravím, jest povinen věriti, že jsou bytosti duchovní, neviditelné, které nazýváme anděly, a že bytosti ty jsou dvojí: dobré a zlé. Všichni andělé byli při svém stvoření dobří, ale jistý počet jich odvrátil se pýchou od Boha a tak se stal zlým. Jejich svobodná vůle, která byla a jest velice silná, přilnula k tomu, co si vyvolili, totiž k pýše a vzdoru, tak pevně, že není možné, aby litovali svého kroku a činili pokání. Proto jsou na věky zatvrzeli ve zlém a snaží se zlo také šířiti, jako ten, kdo je dobrý, snaží se šířiti okolo sebe dobré.

Umění křesťanské snažilo se vyjadřovati nějakým viditelným způsobem zlobu a mravní špatnost těchto neviditelných bytostí a proto je oblékalo v ohyzné a příšerné podoby. Tyto viditelné tvary mají nám uváděti na mysl neviditelnou a duchovní zlobu a ohyznost bytostí, které se zatvrdily ve zlém, v pýše, vzdoru, nenávisti. Z této nenávisti vyplývá pak také závist k nám, kteří můžeme býti účastni té blaženosti, z níž oni svou vinou byli vyhoštěni. Proto hledí nám škoditi na těle i na duši, ale zvláště na duši, totiž přivesti nás ke hříchu a tak, možno-li, učiniti nás účastné jejich zatracení, jejich věčného zoufání, jejich nevýslovných muk. To jsou samé pravdy, které nám církev Kristova na základě Písem svatých, na základě výroků Kristových i jeho apoštolů předkládá k věření, ta církev, s kterou je Kristus po všechny dni až do skonání světa, a která tedy nemůže nás učiti věcem, jež by se vyrovnávaly s pravdou. Každý katolík tedy, učený i neučený, je povinen věriti, že jsou andělé dobří a andělé zlí, kterým teď obyčejně říkáme ďáblové a kterým naši předkové se vši vážnosti, nikoli šprýmovně, říkali čerti. Je to věc příliš vážná, aby se s ní

žertovalo, a to zvláště v našich dobách, kdy nevěra a lehkomyšlnost činí všechno možné, aby otupily křesťanské smýšlení a udusily v nás všechnu péči a všechnen strach o naši nesmrtelnou duši. Ale sv. Petr nás napomíná: „Bratři, buďte střízliví a bděte, neboť váš protivník, ďábel, obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltit, jemuž odpírejte, jsouce stateční ve víře.“ Také po této stránce bychom měli uvažovati o slovech Páně: „Jestliže se neobráтите a nebudete jako maličci, nevejdete do království nebeského.“ Vy, matky a otcové, učíváte snad ještě své děti naši staré, krásné modlitbě k andělu strážci: „Andělé Boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj“ atd. Ale to není modlitba jen pro děti. To je modlitba pro nás všechny, a my starší snad více než děti potřebujeme, aby nás náš anděl strážce povzbuzoval k dobrému a aby nás učil býti živu jak chce Bůh náš a přemáhati naše tři velké protivníky: tělo, svět, ďábla. Budiž nám tedy svátek sv. Mikuláše povzbuzením, abychom obnovili svou víru snad šumem okolního světa ospalou, a věřice, že máme neviditelné nepřátele svých duší, abychom s pomocí Boží a svých andělů strážných proti nim vytrvale bojovali svůj veliký boj duchovní.

Co k Ježíšku?

Dávati něco „k Ježíšku“ se stalo opravdovou vášní. A často ne vášní dobrovolně vypěstovanou, nýbrž vsugerovanou, téměř vnucenou. Co mrzutých tváří, co štiplavých poznámek, co postranních chval jiných štědrých Ježíškových dárců by musil vyslechnouti leckterý nešťastný otec nebo přednosta rodiny, kdyby se pokusil vzdorovati dárkové vášni svého srdce a svých příslušníků. Ale již se stalo. Když se tedy dárky dávati musí, volky nevolky, měli bychom my katolíci hleděti, aby ty dárky jakž takž přiléhaly k povaze našeho náboženství. A to především ty dárky, které dáváme sami sobě. Dáti dar jinému, třeba sebe potřebnějšímu člověku, sebe chudší rodině, a řici svým domácím se starozákonními dárci: „Dar můj, který

jsem dal chrámu, budiž tobě k požehnání“, sotva by asi koho z jeho domácích potěšilo. Každý se chce těšiti z toho, co dostal on, ne, co dostali jiní. Na chudé může tedy pamatovati jen ten, kdo nejprve může hojně vyhověti touze svých drahých po dárcích, a ještě mu zbude tolik, že může něco darovati Spasiteli, který to, co učiníme bratřím jeho nejmenším, přijímá tak, jakoby bylo učiněno jemu samému. Ale sobě sám může ten, kdo na to má, nebo se něčeho chce zřici, takový dar učiniti a místo sebe obdarovati řečeným způsobem svého Pána. Výtečný dar, který by vlastně měl každý dobrý katolík sobě i svým učiniti, by byl ten, kdyby ještě před svátky napsal dva listky — rozumí se pokud se ty listky srovnávají s jeho domácími poměry. Jeden listek (nebo poštovní poukázku s penězi) by měl poslati Lidovým Listům (nebo chce-li „Čechu“) a oznámiti, že od 1. ledna počínajíc, se přihlašuje za stálého abonenta takového listu, stojícího na zásadách katolických. Druhý listek pak by měl poslati tomu listu nekatolickému nebo bezbarvému nebo protináboženskému, který dosud bral (a v Praze do těchto tří odrůd novin patří všechny, noviny, vyjímaje noviny lidové strany) a oznámiti, že od 1. ledna již je nebude odebírat. Takový dárek sobě samému, by byl dárek velice cenný a jistě našemu Spasiteli milý, tím milejší, když by ten, kdo si takový dárek k Ježíšku dá, musil při tom přemoci jakousi zálibu, již má v tom bezbarvém atd. listě, který již dlouho čítá a kterému již zvykl, ale již by nyní Pánu Ježíši obětoval, takže by se konečně odhodlal, míti ve své domácnosti jen listy a časopisy (rodinné i dětské), které nejsou k církvi Kristově ani studené ani jí nepřátelské a které svým obsahem nepodporují lhostejnost náboženskou neb dokonce zaujatost proti našemu náboženství a naší církvi. To by byl nejpraktičtější dárek k Ježíšku.

3. neděle v adventě.

Neposkvrněné početí Panny Marie.

Slibil jsem, že konečně našim čtenářům povím něco důkladnějšího o mši sv. Ne dlouhé výklady, ale něco, aby to mělo patu a hlavu. Jde zajisté o věc velikou, velikou arci jen tomu, kdo je věřící katolik, a to živě věřící. Kdyby nešlo o věc velikou a důležitou, jistě by nám naše církev nepřikazovala, pod těžkým hřichem, že musíme každou neděli 'a každý zasvěcený svátek obcovati této oběti, kterou nazýváme mší svatou.

Ale, a měl bych se stydět říci to — sliby jsou chyby. Jenže myslím, že mám platnou výmluvu, abych svůj slib ještě poodložil, nikoli jej zrušil. V úterý máme zasvěcený svátek Neposkvrněného početí Panny Marie. Není-liž slušné, pro naši katolickou lásku k Matce Boží, odložití maličko jiné věci a vzpomenouti na ni? Vždyť mnoho lidí, ba, leckdy i tak zvaní dobří katolíci, nevědí, co se vlastně myslí, když se mluví o Neposkvrněném početí Panny Marie, a když je katolická církev tak radostně oslavuje. Co tedy tím rozumíme? Věříme především, že každý člověk se skládá z viditelného těla a z neviditelné a nesmrtelné duše, obdařené rozumem a svobodnou vůlí. Nesmrtelná tato duše, a to každá jednotlivá lidská duše, pochází přímo od Boha, jenž ji stvořuje a spojuje s tělem, jež lidstvo dědí řetězem věků od prvních dvou lidí, tím přirozeným řádem, jež Bůh ustanovil. V tu chvíli, kdy Bůh stvoří novou nesmrtelnou duši a spojí ji s tělem, tak aby to bylo lidské tělo, v tu chvíli se počíná nový člověk a proto tu chvíli, ten okamžik lze nazývati jeho početím. Tak také jednou počala být člověkem, bytostí lidskou, Ta, kterou teď ctíme a vebíme a vzýváme jako Matku Boží. Ale také věříme, že od toho dne, kdy naši prarodičové zhřešili, každá lidská duše v touž chvíli, kdy Bůh ji stvoří a spojí s tělem, což jest jeden a týž okamžik, právě pro toto spojení s tělem, jež pochází od prvních rodičů, jest

prázdná milostí Boží, je v té nemilosti, do níž naši prarodiče uvedli všechny lidi svým hřichem. Jinými slovy, každá duše hned v prvním okamžiku svého bytí a spojení s tělem již je poskvrněna hřichem dědičným. Jen při té, jež měla být Matkou Boží, stala se z milosti Boží výjimka. Bůh nedopustil, aby se její duše ve chvíli stvoření a spojení s tělem stala účastnou obecného zbavení milostí a svatostí, nýbrž stvořil a zachoval ji ve své milosti, pročez říkáme, že počala své lidské bytí bez poskvrny hříchu dědičného nebo prvotního. A tak se slušelo. Matka nekonečné dokonalosti a čistoty a svatosti, Boha samého, neměla ani okamžik být prázdná svatostí a spravedlností. Z této nevýslovné důstojnosti, z božského mateřství, musily vyzařovati nejrozmanitější dokonalosti. A tak vyznáváme, že mimo milost neposkvrněného početí byla také prosta každého i nejmenšího hříchu osobního, že se v ní nikdy nehýbala, jako se hýbe v nás, zlá žádostivost, že byla plna posvěcující milosti a v souvislosti s tím také všelikých ctností a darů, které Duch svatý vlévá a vkládá do duše lidské, a v této milosti posvěcující a v této svatosti se během života ještě více rozhojňovala. Velebíme ji také jako ustavičnou pannu, jako prostřednici při díle našeho vykoupení, zde na zemi svým svolením ke vtělení Syna Božího a v nebi svou přímlovou. Věříme v její slávu nebeskou, která převyšuje slávu všech svatých a andělů, a které je účastno i její tělo. Ctíme ji konečně úctou, která nemůže příslušeti žádné jiné stvořené osobě, neboť ona je „požehnaná mezi ženami“ a musilo se vyplnit, co Duch sv. ji vložil na rty: „Blahoslavenou mne budou nazývati všichni národové.“ Ona zkrátka je matka Boží a naše, Panna a Matka, Panna nejčistší, matka podivuhodná, náš život (svou přímlovou a svým prostřednictvím), naše sladkost, naše naděje. Tak ji ctíme, tak ji milujeme, takové je katolické smýšlení o ní.

Milosti plná.

Jako obvykle činíváme v tomto nedělním čtení, měli bychom obrátiti pozornost k evangeliu na třetí

neděli v adventě. Ale ve středu jsme měli veliký zasvěcený svátek Neposkvrněného početí Panny Marie a svátek ten má oktávu, t. j. ještě sedm následujících dní až do osmého dne (letos tedy až do příští středy) svátek ten se každý den modlitbou a jiným způsobem připomíná při mši sv. a v kněžských hodinkách. Zdá se tedy, že je slušno, abychom se k tomu svátku ještě vrátili.

Byl jsem nedávno ve společnosti, kde si někdo stěžoval, jak špatně bývají naši čeští katolíci poučeni o věcech, které se týkají náboženství a náboženského života. Za příklad uváděl dvě věci. První vzhledem ke mši svaté Pravil, že bývají lidé jinak dobří a hodní, ale kteří nejsou s to, aby pochopili, že je to smrtelný hřích, když katolík v neděli nebo v zasvěcený svátek (jako tedy na př. o svátku Neposkvrněného početí) vynechá bez příčiny velmi důležité mši sv. Takoví katolíci dovedou vynechat mši sv. k vůli návštěvě, výletu, schůzi, průvodu, cvičení atd. — zkrátka k vůli věcem, které naprosto nejsou velmi důležitou příčinou pro vynechání mše sv. Oni patrně nechápou, že jsou pod smrtelným hříchem povinni účastnit se veřejné a společné křesťanské oběti, kterou katolická církev jaksi úředně, společensky a slavnostně uznává Bona za svrchovaného Pána a jemu se tou obětí Těla a Krve Ježíše Krista klaní.

Druhá věc se týkala právě neposkvrněného početí Panny Marie. Je prý dosud mnoho katolíků, kteří se domnívají, že tato slova „neposkvrněné početí“ znamenají, že Panna Maria se stala panensky matkou, že začala býti matkou zázračným způsobem, všemohoucím úkonem vůle Boží, který — podle evangelického rčení — připisujeme Duchu sv., třetí božské osobě, Duchu lásky. Sluší tedy věděti, že „neposkvrněné početí Panny Marie“ znamená, že Panna Maria v ten okamžik, kdy začala býti, kdy duše její, stvořená jako každá lidská duše přímo od Boha, se spojila s tělem nebo s hmotnou součástí lidské bytosti, v tu chvíli tedy Panna Maria, nebo vlastně duše její byla zvláštní milostí Boží uchráněna hříchu dědičného, kte-

rý jakožto potomek Adamův by byla měla v tu chvíli zděditi. Tento hřích není žádná osobní vina, nýbrž záleží v tom, že člověk, potomek Adamův, začíná svou existenci, svůj život, jsa prázden milosti Boží. A protože tato milost je nezbytným předpokladem, aby člověk byl schopen požívatí té nadpřirozené blaženosti, k níž Bůh člověka ze své dobroty stvořil, proto nemůže člověk ve stavu hříchu dědičného míti právo (chceme-li užítí tohoto slova) na věčnou blaženost u Boha. Panna Maria tedy byla tohoto stavu uchráněna, a její lidská existence počala ve stavu milosti a to tak, že ani nejmenší okamžení, ani myšlenkové okamžení její existence nebylo ve stavu nemilosti. Proto právem se čte o svátku Neposkvrněného početí evangelium ze sv. Lukáše o zvěstování Panny Marie, ne proto, že bychom v ten den mysli na zvěstování, nýbrž proto, že se tam čtou slova (a slovy těmi se to sváteční evangelium končí): „Zdrávas, milosti plná, Pán s tebou.“

Ano, ona je milosti plná. Její duše byla stvořena jako vzácná nádoba naplněná až po samý okraj nejvzácnějším mokem milostí a ctností. Mimo to, že neměla hříchu dědičného, byla také prosta každého sebe menšího hříchu osobního, byla prosta každého hnutí hříšné žádostivosti (která sama o sobě není hříchem, ale je následkem hříchu Adamova a proto jest v nás všech), byla naplněna milostí posvěcující a obdařena všelikou od Boha vlitou ctností a všemi dary Ducha sv. Proto prastaří církevní spisovatelé nenalézají slov a obrazů a přirovnání, aby vyjádřili nevýslovnou čistotu její duše; proto také právem ji anděl pozdravuje jakožto „milostí plnou“.

Taková je tato Matka a Panna. Matka Boží a ustavičná Panna, Pannou byla a zůstala, když začala býti zázračně matkou, pannou byla a zůstala, když její syn a zároveň Syn Boží po prvé začal vdechovati vzduch tohoto pozemského světa. Ona jest „Panna“ prostě. A co říci o tom, že je matkou Boží? Musili bychom chápati, co jest Bůh, jaká jest jeho vznešenost, abychom mohli chápati důstojnost a vznešenost

Panny, jež zároveň je Matkou Boží. Jediný Bůh sám chápe výšku této důstojnosti.

Obnovme tedy v sobě nyní v adventě a v této oktávě Neposkvrněného početí, úctu a lásku k této jedinečné Panně a Matce, začněme ji zase s větší vroucností přednáseti své prosby, volejme s přesvědčením: „Živote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva!“ Ona je náš život, nikoli v tom smyslu jako Ježíš Kristus, který jest život a zjednal nám možnost života věčně blaženého, nýbrž v tom smyslu, že nám dala Krista a svou přímlovou nám pomáhá dojíti života věčného. Ona je naše naděje, neboť pevně důvěřujeme, že Ježíš Kristus neoslyší své matky, prosící za kající hříšníky a slabé tvory. Ona je naše sladkost, neboť myšlenka na ni, na její dobrotu, na její přímlovu nás těší, když bychom snad ve svých hříších již zoufali. Ale vzývejme ji, abychom se nemusili pro své hříchy báti. Vzývejme ji, aby nám vyprosila milost síly, abychom se dovedli hříchům brániti, pokušení hned v začátcích přemáhati a příkázání Boží věrně zachovávat. Proto nejen ústy, ne ze zvyku, ale celým srdcem, se svatým naléháním den co den k ní volejme: „Pros za nás, hříšné, nyní i v hodinu smrti naší. Amen.“

4. neděle v adventě.

Dítě Ježíš.

Příští sobotu budeme s pomocí Boží, slaviti svátek Narození Páně. V té části církevních hodinek, jež se nazývá chválami (Laudes), a kterou budeme říkati před tou slavnou nocí a kterou v biskupských chrámech celého světa budou před půlnocí zpívati, budou zaznívati slova prastarého hymnu: „S těch stran, kde slunce východ je — až za poslední světa mez — buď Kristus slaven, který dnes — se zrodil z Panny Marie. — Na seně snesl ležeti — chlév neodepřel za byt mít — a málo mléka ráčil pit — jenž dává jist i ptáčet.“

Několik tedy dní před tou svatou nocí, jejíž památku křesťanský lid znovu a znovu rok co rok oslavuje, když již po vší Syrii a Palestině bylo rozhlášeno císařské nařízení o sčítání lidu a každý měl se přihlásiti v místě, odkud pocházela jeho rodina, tenkrát tedy „vstoupil i Josef z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, kteréž slove Betlem, protože byl z domu a z čeledi Davidovy, aby se přiznal s Marií, zasnoubenou sobě manželkou, těhotnou.

Můžeme se domnívati, že P. M. jela na oslíku, kterého sv. Josef vedl. Cesta je vedla z Nazareta, v sev. končinách Svaté země, na jih, a trvala asi 3—4 dni. Také tenkrát byly v zemi silnice, ale ti, kteří cestovali pěšky nebo jeli na oslech, drživali se stezek ne právě pohodlných. A počasí bývá rozmanité, alespoň v tomto měsíci. Někdy bývá deštivo a chladno, jindy se ukáží krásné teplé dni, takže v údolí v okolí betlemském bývá hojnost kvítí. Velmi zřídka padává sníh, a to se stává, když se vítr obrátí od západu k severu. V tom případě bývají noci velmi chladné. My, kteří jsme zvykli mívati celkem chladné počasí v prosinci a vánoce si představujeme nejraději pod sněhem, můžeme si dovoliti mysliti si, že tenkrát, když se nejsv. Panna a sv. Josef ubírali do Betlema, bylo chladno a hory byly poprášeny sněhem.

Cestou snad se zastavili v Jerusalemě, aby se pomodlili ve chrámu, pak pokračovali ve své cestě stále na jih, do Betlema, který jest 9 km za Jerusalemem. Přicházejí tam patrně pozdě odpoledne nebo již k večeru, a hledají si nocleh. Dovedeme si představit něžnou péči sv. Josefa o mladičkou matku a prostou zdvořilost, s kterou se obrací na některé rodiny snad příbuzné. Ale všude se mu dostává buď výmluv, buď odmítnutí. Obrací tedy své kroky k veřejné hospodě, k útulku pro pocestné, kde bylo možno najíti místo pro osla někde ve dvoře, a jinde, snad v nějakém vnitřním podloubí, koutek, kde cestující mohl rozložit své houně, které vezl

nebo nesl s sebou, a upravit si jakési lůžko. Ale ani v hospodě není pro ně místa, a evangelium to praví výslovně: „...protože neměli místa v hospodě.“ Hle, tak již tenkrát se naplňuje to, co o mnoho později napsal ve svém evangeliu sv. Jan: „Do vlastního přišel, a vlastní ho nepřijali.“ — Tažme se sami sebe, zdali my jej přijímáme, když klepe na dveře srdce našeho vnukáním a napomináním? Snad mluví: „Aj stojím venku a klepu,“ — a my, ač dobře víme, kdo jest venku, ač dobře slyšíme, čeho si žádá, neotvíráme, děláme, jakobychom neslyšeli, a místo, abychom se mu uvrhli do náručí nebo k nohám, neodmykáme mu a oddáváme se jiným myšlenkám, jiným starostem, abychom nemusili slyšeti jeho slov, jimiž nás žádá o vpuštění, aby nás mohl vyučovati pravé cestě. Pozorujme také, jak svatý Josef a nejsv. Panna mírně a pokorně snášejí každé odmítnutí, ale zeptejme se zase sami sebe, jak bychom si asi počínali my? A tak se od nich učme.

Nuže, co si sv. Josef počne? Noc se blíží, kvapem se stmívá, uličkami betlemskými fičí studený vítr. Má zůstat s nejsv. Pannou na ulici, jen v nějakém zákoutí, kde by aspoň byli chráněni před větrem? Ale což když začne padati sníh nebo se dá do deště? I vzpomíná si na slůj, na jeskyni, kterou viděl za městečkem a kterých je dosti v betlemském okolí. Dodnes v nich Beduini mívají příbytky a chlévy. Tam tedy se uchyluje a tam uchystává nejsv. Panně někde v koutku chudičké lůžko. A tam se naplňuje to, co tak slavnostně vyjadřují církevní hodinky: „Když úplné mlčení jímalo všecko a noc ve svém běhu na půl cestě byla, všemohoucí Slovo tvé, Hospodine, s královských sídel k nám přišlo.“ — Nebo, jak čteme v evangeliu při první mši sv. na jitřní: „Stalo pak se, když tam byli, že se naplnili dnové, aby porodila. I porodila syna svého prvorozeného, a plénkami jej obvinula, a položila jej v jesle, protože neměli místa v hospodě.“ A Isaiáš v duchu volá, 700 let před touto nocí, a my to čteme na štědrý večer: „Lid, který chodil ve tmě, viděl světlo veliké: a bydlícím v krajině

stínu smrtí, světlo vzešlo jim. ... Nebo maličký narodil se nám, a syn dán jest nám, a učiněno jest knížectví na rameni jeho: a nazváno bude jméno jeho Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje.“ —

Proto také tu noc andělé, kteří se zjeví pastýřům, říkali, chválice Boha: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Silný, jenž se narodil, přišel, aby vzdal slávu Bohu, jež hříchy lidské zneuctily a jemuž člověk-hříšník odpírá poslušnost, jakoby nebyl jediným pravým pánem všeho, co jest mimo něj. Silný, jenž se narodil, přišel, aby byl poslušný Otce až k smrti a to až k smrti kříže, a aby mu svou poslušností vrátil čest, již mu vzal hříšník. Přišel, aby nás tak učinil schopné sloužit Bohu a svým sloužením jej oslavovati. Proto pěli andělé: „Sláva na výsostech Bohu.“ Ale narodil se také Kníže pokoje, ten, jenž učinil pokoj mezi nebem a zemí, mezi rozhněvaným Bohem a zbloudilým, hříšným člověčenstvem. Přišel Kníže pokoje, který, zjednav nám možnost odpuštění, zjednal nám také možnost pravého pokoje zde na zemi, pokoje srdcí, pokoje čistého svědomí, a zjednal nám možnost pokoje věčného v životě budoucím. Ale ovšem pokoj ten se nabízí jen lidem, kteří chtějí svou vůli vždy a ve všem srovnávat s vůlí boží, která jest nevýslovně svatá a dobrá, a proto pěli andělé: na zemi pokoj dobré vůle — ne tedy všem, ale těm, kteří jsou dobré vůle. V těch rodí se Kristus duchovně, a dobře praví stará německá píseň: „Byť Kristus tisíckrát se třeba narodil, však v tobě ne, ty ztracen bys byl.“ Ale když vůle naše se úplně srovná s vůlí boží, tak jako vůle Krista-člověka s ní byla dokonale srovnána, takže ve všem a vždy chceme to, co chce Bůh, a odvracíme se upřímně od všeho, co jemu se protiví, tenkrát se na nás naplňují slova apoštola Pavla: „Živ jsem já — ne již já, ale živ jest ve mně Kristus.“ Tenkrát se v nás zrodí Kristus a my můžeme doufat, že i o nás Otec nebeský pronáší slova lásky: Totof jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalí-

bilo — tatůf jest dcera má milá, v níž se mi dobře zalíbilo.

Jaké asi byly city Mariiny a Josefovy, když spatřili konečně božské dítě? Když milostná matka synáčka k sobě přitulila, když jej zavijela do plenek a ukládala do chudičkého, tak chudičkého lože — do jesli, na hrstku sena nebo slámy? Jistě asi se mu v duchu klaněla, jistě asi jej obětovala nebeskému Otci, jistě, tisknouc ho k sobě, cítila chvíle jakési rajske rozkoše. A sv. Josef se mu klaněl na kolenou a nemohl se nasytiti obdivu nad nesmírnými tajemstvími božími. Neboť, hle, ten, kterého dlouhé věky očekávaly, kterého tolik proroků předpovíдало, po kterém tolik svatých a hlubokých duší vzdychalo, naděje Izraele, Spasitel světa, hle, ten odpočívá jako útlé, slabé dítě v jeslích na slámě, ve chlévě. Ano, tyto jesle jsou trůnem, s něhož dítě, které jest zároveň Bůh, odsuzuje naši světskou pýchu, naši dychtivost po vyniknutí, po cti, po slávě, po přednostech. „Buď tento se mýlí,“ — volá sv. Bernard, — „nebo svět bloudí; ale není možné, aby se mýlila božská mou-drost!“ Mýlí se tedy svět, když tolik prahne po slávě a cti, když holduje pýše, bloudí svět a nejde pravou cestou. Ale pokora srdce, mrtvení těla, nízké smýšlení o sobě — toť jsou prostředky našeho spasení, to jest cesta, která nás vede k Bohu.

Můžeme si konečně představit, že když děťátko bylo uloženo v jeslích, Panna Maria a svatý Josef klekli k jesličkám, jako matka kleká ke kolébce dítěte, a že vzali jeho ručky do svých a přitiskli si je nejprve na oči a potom je tiše, mlčky polibili. Ale co cítu bylo v tom políbení, co víry, co oddanosti, co lásky, co úplného odevzdání!

Následujme s uctivostí jejich příkladu a v duchu, kleknouce před tímto děťátkem, libejme jeho útlé, milostné ruce a prosme ho, aby je pozdvihl a požehnal nám požehnáním, které staví v duších domy Ducha svatého!

V den narození Páně miliony duší se obracejí k Betlemu, ke chlévu, kde Spasitel světa poprvé, jakožto

člověk, uzřel světa. Jak vypadá Betlem dnes? Lidé, kteří tam byli, ličí jej jako jedno z nejlíbeznějších míst ve Svaté zemi. Leží na návrší a na svahu a je obklopen územím dobře vzdělaným, většinou na terasách, s hojností stromů fíkových a olivových. Zvláště řízením Prozřetelnosti Boží snad se stalo, že obyvatelé betlemští jsou skoro všichni katolíci, čehož v jiných městech a městečkách palestinských nebývá, a ženy se vyznamenávají zvláštní sličností, na které si prý ostatně samy dosti zakládají, ale říkají, že prý jim to vymohla Panna Maria. Chválí se ostatně také jejich počestnost.

Nad slují, která byla chlívem, a kde se náš Spasitel narodil, již Konstantin Veliký, nebo jeho matka Helena kolem r. 326 postavili nádhernou pětিলodní basiliku, která se zachovala až do dneška. Jest to tedy chrám stáří opravdu ctihodného.

Na Hod Boží slouží katolický biskup půlnoční v chrámě sv. Kateřiny, která trvá skoro dvě hodiny. Po ní se seřazuje průvod, biskup bere do rukou hezké voskové Jezulátko, položené na polštáři, a ubírá se s ním do jeskyně pod chrámem sv. Heleny, do jeskyně narození Páně. Tam je klade na místo narození Páně, označené stříbrnou hvězdou a nápisem: *Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est.**) Vzácné lampy osvětlují tento posvátný prostor. Když jáhen vykoná před oltářem narození Páně přípravnou modlitbu, a potom když obdrží od biskupa sv. požehnání, zpívá evangelium o narození Páně. Při slovech: „I porodila zde syna svého prvorozeného,“ běže voskové Jezulátko, ovinuje je při dalších slovech evangelia hedvábnou plenkou a nese k místu, kde stály jesličky, a při slovech „položila ho v jesle“, klade je na toto místo. Toto znázornění evangelijního textu na samém místě v posvátné noci jest nejdojemnější scéna, jediná svého druhu v celém světě katolickém. Také se rozléhá jeskyní hlasitý vzlykot, neb v tu chvíli není tam snad oka suchého.

*) Zde z Marie Panny Ježíš Kristus se narodil.

Očekávání národů.

Téměř dva tisíce let před narozením Kristovým umírá v zemi faraonů Jakub, jenž řízením Božím uvedl svou rodinu do Egypta, kde se měla rozmnožiti v milionový národ israelský a po 400 letech se vrátiti do země Kananejské a moci se jí ujmouti jako slibového dědictví. Okolo lože umírajícího jsou shromážděni jeho synové, a Jakub jim dává poslední požehnání. Nejslavnější a nejtajemnější nikoli nejstaršímu Rubenovi ani milovanému nejmladšímu Benjaminovi, ani Josefovi, jehož oplakal a pak s radostí opět spatřil v Egyptě jako prvního ministra královského, nýbrž Judovi. „Judo, tebe chváliti budou bratři tvoji. Ruka tvá bude na šíjích nepřátel tvých. Klaněti se budou tobě synové otce tvého. Nebude odňata berla od Judy, dokavadž nepřijde ten, který má poslán býti, a on bude očekávání národů.“

Dějiny národa israelského dosvědčují, že požehnání a proroctví umírajícího patriarchy se splnilo. Mezi dvanácti kmeny, které vzešly z 12 synů Jakubových, prvenství vždy náleželo pokolení Judovu, které se usadilo v krajině okolo pozdějšího Jerusálema s chrámem Hospodinovým. Pokolení Judovo je nejbojovnější, z něho vychází David, nejlepší král svého lidu, rodák betlemský, a jeho rodina panuje až do zničení království judského skrze Babylonské. Již před tím padla severní část království, jež po smrti syna Davidova se odtrhla a později podlehla Assyřským, kteří všecko lepší obyvatelstvo z desíti kmenů odvedli do Assyrie, jako později Babylonští pokolení Judovo a Benjaminovo do Babylona. Oněch deset kmenů se již nevrátilo do své země, ale vrátili se po čase potomci Judovi a Benjaminovi, takže opět osadili kraje okolo Jerusalema. A pokolení Judovo opět má prvenství v zemi, i když tam občas panují cizí králové. Makabejští, kteří svrhli jeho králů syrských, jsou potomci Judovi. A tak třímá Juda v ruce stále berlu, žezlo prvenství, až konečně Římané mu berlu berou a odevzdávají ji cizinci, člověku z Idumeje, Herodo-

vi, a dávají mu název krále pod římskou svrchovaností. Naplnil se tedy čas, kdy měl přijít ten, jenž měl poslán býti a jenž bude očekávání národů. Kristus, Pomazaný Páně, nejvyšší král, nejdokonalejší prorok a učitel, nejvznešenější kněz. Že lid israelský byl právě té doby plný očekávání, o tom svědčí mnohá místa evangelii a zvláště onen vzkaz jerusalemských předáků Janovi Křtiteli: „Jsi ty ten, který přijít má, čili jiného čekati máme?“ Ale i v pohanstvu bylo očekávání, očekávání, kterým zoufalství čeká na záchranu, prázdnota na vyplnění, otroctví na vysvobození, myšlenkový rozklad na duchovní sjednocení. Jen některé hluboké mysli dovedly takové očekávání vyjádřit slovy, ale národové čekali. Tenkrát tedy, nyní téměř před 2000 léty, druhá osoba z nevystihlé Trojice, bere na sebe lidskou přirozenost, a v betlemském chlévě se ukazuje lidským zrakům. Tichý a pokorný přišel Pán světa mezi nás, aby si nás podmanil láskou a pravdou, aby zoufalé potěšil, otroky osvobodil, hříšníky očistil, ženu povznesl. Naše doba má snad více hříšníků, více zoufalých, více otroků, více znehodnocených žen, než doba upadlého pohanství a židovství před 2000 lety. Kéž se Kristus narodí všem těmto bídným a ubohým duším, aby se znova a hojněji naplňovala jeho slova: „Nepřišel jsem hledat spravedlivých, ale hříšníků, neboť přišel jsem spasit, co bylo zahynulo.“

Hod Boží Vánoční.

Ukázala se milost Boha, Spasitele našeho.

Vtělení Syna Božího, ta skutečnost, že druhá božská osoba, zvaná Syn nebo Slovo, se spojila s lidskou přirozeností, jest pro nás tajemství veliké, ba možno říci, začátek a konec všech tajemství našeho náboženství. Bůh a člověk jsou v Ježíši Kristu jedna osoba, a to druhá osoba božské Trojice, a tato osoba

od chvíle vtělení má přirozenost božskou i lidskou zároveň, má všechno, co Boha dělá Bohem, a má všechno, co člověka dělá člověkem. Tajemství veliké, ale tajemství vpravdě božské, protože plné lásky. A Bůh je láska. Zdaž se tedy neslušelo, aby ukázal svou lásku tím, že se spojil s naší ubohou přirozeností, aby nás povznesl k sobě? O této lásce krásně mluví slavný francouzský biskup a řečník Bossuet († 1704) v pohřební řeči nad Annou z Gonzagy: „Láska“, praví, „je příčina všeho, co křesťan věří. Ta odpověď mne přesvědčuje o pravdě našeho náboženství více než všechny knihy. V té odpovědi je krátce obsaženo celé náboženství. „Tak Bůh miloval svět!“ praví evangelium. Hle, to je to, co v Ježíši Kristu spojilo nebe a zemi, božství a člověčenství, a co jej potom přivedlo na kříž, aby dosti učinil za lidské hříchy a získal nám všelikou milost, potřebnou k našemu spasení. Je to něco divného, že Bůh miluje a že jeho dobrota se chce sdílet? Co nedovedou statečné duše podniknouti z lásky ke slávě! Co nepodnikají nižší duše z lásky k penězům! A co jiní z jiných lásek! Nebojí se obtíží, útrat, nebezpečí, strastí — hle, v člověku láska dělá zázraky! Jestliže tedy člověk, slabost a křehkost sama, se pokouší z lásky o věci někdy nemožné, Bůh, věčná láska, nebude moci učiniti něco mimořádného, aby vyhověl své lásce? Nedivme se tedy tajemství naší víry, nedivme se dokonce tomu, že Bůh se spojil v jedné osobě s člověkem, a místo všeho vysvětlování a odůvodňování si řekněme: „Tak Bůh miloval svět!“ Hned v prvním století se vyskytl bludař Cerinthus, který nechtěl věřit, že by se Bůh mohl stát člověkem a potom se učiniti obětí za hříšníky. Co na to odpověděl Miláček Páně, apoštol Jan? „My jsme uvěřili lásce, kterou Bůh měl k nám!“ Ano, to je suma naší víry: „Bůh miloval“. A ta láska se ukázala zvláště dnes: „Ukázala se milost Boha, Spasitele našeho, všechněm lidem, vyučujíc nás, abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střízlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě, očekávajice blahoslavené naděje a příští slávy velikého Boha a Spasitele

našeho Ježíše Krista. Z této lásky boží k nám prýští se potom láska k bližnímu, ne humanita, kterou naplňují svá ústa ti, jejichž srdce je daleko od Boha, který se stal člověkem, nýbrž pravá láska, která objímajíc člověka, obrací oči k Bohu, otci nás všech. To je smysl slov apoštolských: „Synáckové, Bůh nás miloval, tedy i my máme sebe vespolek milovati.“ Tou láskou, která je útrpná, účinná, smířlivá, přející, nezávistná, a především a při všem pamatuje na spásu nesmrtelných duší, pro něž se Syn·Boží stal člověkem.

Světlo veliké.

Škoda, že římský breviář je mezi našimi vzdělanými laiky málo rozšířen. Jinde, jak se zdá, není takovou vzácností v neknežských rukou. Nedávno jsem na př. četl, že ve sdružení katol. universitánek italských je mnoho takových, které se každý den modlivají buď celý denní úkol breviářový, neb alespoň některé hodinky. Breviář velmi pomáhá, aby člověk vnikl do ducha církevního roku a hlouběji cítil to, co nám slavnosti a zvláštní dny tohoto posvátného roku chtějí říci. V nás kněžích (myslím, že jistě ve všech) zvláštní náladu, kterou bych přirovnal jakémusi hnutí, budi na př. první věty prvního čtení jitřní modlitby (matutína) na den Narození Páně. Když odříkáme úvodní žalm a nádherný hymnus vánoční a tři žalmy prvního nokturnu, najednou, bez obvyklého ohlášení, odkud je čtení vzato, začíná se čtení z 9. kapitoly proroka Isaiáše. Vyrazí jako odkudsi ze tmy a prvními slovy oslní až k nerozeznávání smyslu: Prvního času oblehčena jest země Zabulon a země Neftali: a posledně obtížena jest cesta mořská za Jordánem Galileje pohanské.“ Kdo tomu na poprvé rozumí? A přece tím náhlým začátkem, tím rychlým spádem slov a zvláště tím rytmem posledních šesti trocheů a jednoho daktylu (v latinském textu stejně jako v českém překladě) se duše zachvívá podivným, tajemným trnutím. Pak přicházejí slova již jasná: „Lid, který chodil ve tmě, viděl světlo veliké: a bydlícím v krajině stínu smrti, světlo

vzešlo jim.“ To světlo je Kristus; „Já jsem světlo světa,“ a k němu vzdychá věřící duše: „Ježíši, světlo pravé, smiluj se nad námi.“ Ve světle toho, co Bůh učinil, když se spojil v jedné božské osobě, v druhé z Trojice, s lidskou přirozeností, ve světle této lásky a ve světle příkladu a učení Boha-člověka, jeví se celý svět v novém osvětlení, začíná se nový názor světový. Nová hrdinství vcházejí na světové jeviště; hrdinství obětí, odříkání, dobrovolné chudoby, pokory a ponížení, které je hrdinstvím, protože je dobrovolné. Dřívější svět znal jen velikost, která se leskne zvenčí. Nyní je posvěcena bolest, neboť jest ohněm, v němž se duše očisťuje a sblíží se s tím, jenž se pro ni stal „mužem bolesti“. Ponížení není již ponížením, neboť ono jest jako roucho, kterým se oblékl Nejvyšší a pod kterým se tají velikost ducha. Nyní jest sláva v tom, že člověk se cítí slabým ze své vlastní síly, ale silným, když se odevzdá Kristu. Býti bohatým znamená nyní nemít věci pozemských, ale nositi v duši nebeské poklady. Nyní radost a sladkost vyplývá z odříkání, které skýtá člověku neviditelný pokrm a neviditelný nápoj vnitřního sjednocení s Bohem. A abych dvěma rázovitými příklady vyjádřil nový názor světový, vzpomínám nejprve na onoho zánovního křesťana Filémona, jemuž utekl otrok Onésimus. Prozřetelnost Boží přivedla otroka do rukou apoštola Pavla, který ho obrátil a pokřtil a poslal nazpátky k jeho pánovi s dopisem, v němž čteme: „Ty ho přijmi již ne jako otroka, ale místo otroka jako nejmilejšího bratra.“ To jest ten nový názor, jež rozsvítil Kristus. Rozpomínám se potom na velikou duševní práci největších lidí antického světa, kterou se tápavě a nejistě přiblížili k pojmu pravého Boha. A s druhé strany, ve světle Kristově, naše křesťanské děti mluví o Bohu jednom, neviditelném, věčném, vševědoucím, všudypřítomném, stvořiteli, spasiteli a posvětiteli, a ujišťují tohoto Boha, že jej nade všechno milují, a od něho očekávají život nehynoucí. Co jsou proti tomu filosofské nauky Aristotelovy a Platonovy? Ano, lidu, bydlícímu kdysi ve tmách, světlo veliké vzešlo, a se světlem nové osvětlení světa,

nový světový názor, jenž nebude vystřídán žádným dokonalejším, protože Kristus je pravda a nelze rozeznávat pravdu více nebo méně pravdivou. „Kristus dnes i včera, on i na věky.“

Na poslední den v roce.

Praha na Silvestra.

Venkovští čtenáři řeknou: „Co je nám tady na venkově po tom, co dělá Praha na Silvestra?“ Bylo by dobře, milí čtenáři, kdybyste nedbali o to, co dělá Praha, totiž ta Praha, která kácí sloupy Matky Boží a vyhazuje kříže ze škol, Praha, která křepčí v kalu a blátě, až to lidem stříká do obličejů, Praha, která se procovsky (abych užil německého slova) baví v barech a nočních místnostech. Ale váš venkov, drazí venkovští čtenáři, se namnoze jezdí učit takovému životu do Prahy, a po tom, co v Praze vidí a slyší a z Prahy dostává ke čtení, se opičí. Kéž se neopičí také lidovci! Kéž si zachovají, zdravý, křesťanský rozum také v novém roce a zůstávají svoji a chystají se na den, kdy dobudeme této Prahy ze tří čtvrtin, a snad z více, nevěrecké a odpadlické a náboženské studené. —

Redakce „Pražského Večerníku“ („Lidu“) mi ukládala, abych napsal na dnešek něco, co prý se hodi na den sv. Silvestra. Chtěla patrně říci, něco veselého. (Nikoli. Chtěla náladu v posledním dnu roku. Pozn. redakce.) Ale nuťte člověka do veselosti, když mu není do ní. To je totéž, jako kdybyste přede mne položili páně Vilímkovy „Humoristické Listy“ a domlouvali mi, abych se smál. Mám někoho prositi, aby mne lehtal do toho smíchu? Já tedy chodím teď po vánocích a před Novým rokem po té naší Praze a pozoruji ten povánoční a silvestrovský život a mám náladu nesilvestrovskou. Jdu přes Staroměstské náměstí a vzpomínám na ten večer, kdy jsem viděl pod červenými lampiony černé stíny nad zkáceným štíhlým

sloupem a rozbitou sochu Neposkvrněné Panny a slyšel chraptivé, šilené řvaní nějakého řečníka. Ženské feny tam tupily v její soše Pannu Marii. V té temnotě, při tom rudém, zakrytém světle lampionů vypadalo to jako shromáždění ďáblů. Teď se ty vrstvy, ze kterých to vyšlo, zmocnily pražské radnice, a lidé, kteří v Matce zneuctili Syna, kteří se bratříčkují s odpadlíky, nevěřícími v božství Kristovo a v ustavičné panenství jeho Matky, stavějí na místě poraženého sloupu vánoční strom, jenž připomíná narození Páně a jesličky, v nichž leží Bůh-člověk a u nichž klečí panenská Maria. Ale napadají mne slova apoštola: „Uloženo jest lidem jednou umřítí, a potom soud.“ Stmívá se, a ubírám se po Příkopech, po Václavském náměstí, vidím ozářené obchody, dívám se po barevných, světelných reklamách, jak červeně a žlutě křičí na krajích chodníků, nebo běží oslňujícími písmeny a vzorci na svých sloupcích nebo svítivě zarámovaných tabulích na průčelích domů. Jaký to rozmach obchodu! Jaké to technické vymoženosti! Jak nebýti hrdým na naši dobu, na lidský důmysl a vtip, na naši poválečnou Prahu! Ale — „uloženo jest lidem jednou umřítí, a potom soud.“ Ve výkladcích židovských i nežidovských obchodníků, ve výkladcích velkých jako pokoje, figuriny, oděné nejmodernějšími úbory, vábí k sobě hloučky chtivých žen, jako za pozdního letního večera vábí světlo otevřeným oknem do pokoje můry. A mnohé ty figuriny svými nestoudnými, veřejně ukazovanými nedbalkami utvrzují ty zevlující a promenující ženy v názoru, že moderní žena musí býti lehkou ženskou, aby upoutala někoho, kdo s ní půjde na radnici dáti se s ní civilně oddati, a pak ji pustí, aby se na čas přilepila na jiného, a on sám na jinou. Ale — „uloženo jest lidem jednou umřítí, a potom soud“. Po ulicích se tu a tam míhají zaměstnanci z cukrářských a lahůdkářských obchodů. Nesou v koších a na misách drahé cukroví, vzácná vína, divné lahůdky do domů, kde se může utráceti a kde se utrácí zvláště dnes. Jak dobrá by byla polovička těch utracených peněz, kdyby je dostalo Vincentinum, tam

v Břevnově! A za tlustými skly a světle žlutohnědými záclonami restaurací a kaváren září lustry a slibují plné misky, řízné pilsenské, perlivé šampaňské, veselí mrtvých duší, prázdné vtipy, surové skřeky na půlnočních ulicích. Jak se umí veseliti ta poválečná, procovská Praha! Ale — „uloženo jest lidem jednou umřítí, a potom soud“. Ó, běda! A potom soud! Kéž slavná redakce promine nesilvestrovskou myšlenku!

Konec roku a začátek.

„Spravedlivý můj živ jest z víry“, praví sv. Pavel a mluví ovšem pravdu. A mohlo by se dodatí, že spravedlivý živ jest z víry živé. Ale to apoštol předpokládá. Mluví zajisté o víře, z které rostou skutky. Jako ze shnilého, mrtvého kořene nic již nevyroste, tak neporoste život spravedlivý, život křesťanský z víry mrtvé. Ale věříme-li všechno to, čemu naše víra nebo církev nás učí o Bohu, o jeho vůli, o jeho přikázáních, o jeho soudu, o tom, co nás čeká po smrti, a jestliže se snažíme žítí tak, jak víra učí, abychom zde na světě plnili vůli Boží ve všech věcech a tak v hodině smrti si zasloužili to, co Bůh slibuje věrnému služebníkovi, a ušli tomu, čím Bůh hrozí tomu, kdo jeho vůle nedbá, tenkrát se může říci, že náš život vyrůstá z víry a bude to život spravedlivý, život člověka spravedlivého.

Spravedlivý pohlíží také na konec roku starého a na začátek nového v osvětlení víry. Konec starého roku není mu jen příležitostí k tomu, aby v hospodě nebo doma až do půlnoci jedl a pil, a začátek nového roku není mu jenom příležitostí k jalovému a marnému přání šťastného nového roku. A budiž konečně. Přejme si navzájem šťastný rok, neboť jsme konec konců povinni přátí všechno dobré všem lidem. Ale jaké dobré? Na to málo myslíme, a i když v duchu na to myslíme, skoro se stydíme říci to a raději to, co máme na mysli, zahrneme do té všeobecné věty: „Šťastný nový rok!“ Jako bychom si myslili: „Tady máš prázdnou sklenici — natoč si do ní, co chceš!“

My tedy, kteří věříme v Boha a v život věčný, v nebe a v peklo, víme, že jediné pravé štěstí zde na zemi záleží v tom, abychom byli v pořádku s Pánem Bohem, abychom mu byli milí, neboli jinými slovy, abychom nebyli obtíženi alespoň žádným těžkým hříchem a byli ve stavu milosti posvěcující. Zdají se to býti všední myšlenky, věci, které jsme stokrát slyšeli, ale jsme-li opravdu věřící katolíci, ne jenom katolíci matrikoví nebo političtí, můžeme pochybovati o pravdě toho, co bylo právě řečeno? Budou nám v hodince smrti platny peníze, zábavy, lidská čest a chvála a jiné takové věci, nebudeme-li v tu chvíli v milosti Boží? To je ta myšlenka, která nás má a musí stále vésti a krotiti, která nám má a musí svítiti na cestu života, abychom šťastně došli.

Ve světle této myšlenky máme viděti rok minulý i budoucí. Myslíme-li na rok minulý, buď jsme jej ztrávili v milosti Boží nebo ne. Jestliže ano, byl to opravdu rok šťastný a děkujeme za něj Pánu Bohu. A jestliže nikoli, děkujeme ještě více, že nám Pán Bůh ještě dával čas, abychom mohli hříchů litovati, s ním se smířiti, a ujiti těm hrůzám, které očekávají nekalického hříšníka za hrobem. Tedy všichni živí věřící jsme povinni, děkovati především za čas, jenž nám byl dán. Jsme povinni děkovati také za lásku a milosrdenství a shovívavost, s kterou nám čas ten byl dán. A jsme povinni litovati, že jsme ho neužili lépe nebo ještě lépe, anebo že jsme ho užili tak špatně — ne k svému spasení, ale snad pro své zatracení. Bůh nám dal ostatně také jiné dary — jsme povinni děkovati také za ně.

V stejném osvětlení máme pozorovati rok nový. Všechn čas, kterého nám bude v novém roce popřáno, bude nám dán především proto, abychom ho užili ke svému spasení, k lepšímu zachovávaní božích přikázání, k napravení svých hříchů, k lepší přípravě na to, co je nevyhnutelné, na šťastnou hodinku smrti. Jen takový rok, který ztrávíme takovým způsobem, může se po křesťansku nazývati rokem šťastným, a takový rok, rok plný milosti Boží a vyplněný opravdu křesťanským životem, měli bychom si my věřící přát.

Hned v neděli po Novém roce slavíme slavnost Nejsvětějšího jména Ježíšova. Jistě ne nadarmo. „Cokoli činíte,“ napomíná nás sv. apoštol Pavel, „ve jménu Ježíšově činite“. Všecko. V tomto přesvatém jménu, které po česku znamená Spasitel, začneme nový rok a žijme jej tak, aby náš život byl život hodný vyznavačů Ježíšových a aby nám byl opravdu ke spasení. A chcete-li malou radu, doporučím vám, abyste se zvláště při mši svaté modlívali pomaloučku a rozjímavě litanie k Nejsvětějšímu jménu Ježíš. Prodlete na příklad v duchu při těchto dvou prosbách: Ježíši, světlo pravé — smiluj se nad námi! Ježíši, moudrosti věčná — smiluj se nad námi! — a jistě začnete chápat, jaké je to světlo, které nám ukazuje život v pravém osvětlení, jaká je ta moudrost, která nás chce učiniti moudrými doopravdy.

Na nový rok.

Nazváno jest jméno jeho Ježíš.

Ježíš, to jest spasitel nebo vykupitel. Dnes jest osmý den od narození Páně, a osmý den dostávalo dítě mužského pohlaví při obřizce jméno. „Nazveš jméno jeho Ježíš, neboť on vykoupí lid svůj od hříchů jejich,“ tak oznamoval anděl sv. Josefovi ve snách, když mu velel, aby přijal Marii, zasnoubenou sobě manželku (tak slula podle židovského práva již prvé než byla uvedena do snoubencova domu), k sobě. „Neboť“ — toť odůvodnění, proč má dítě slouti Ježíš, t. j. vykupitel nebo spasitel. Vykoupení předpokládá žalár, otroctví. Do žaláře byli uvrhováni dlužníci, nemohoucí platiti. Ale hříšník, mluvíme o člověku, jenž se obtížil tím, co nazýváme hřichem, hříšník má dluh, jehož nemůže nikdy splatiti. Dal přednost sobě, své vůli, před Bohem, jehož velikost se vymyká všem lidským pojmům, jsouc nekonečná. Proto i urážka, která se děje Bohu hřichem, je nekonečná a má povahu dluhu, nesplněné povinnosti, ale dluhu nesmírného, nekonečného, jehož

žádná schopnost lidská ani lítostí ani pokáním sebe větším již nemůže splatiti. Tak může také člověk člověka zabít, ale nemůže mu vrátiti život. A což kdyby vrácení života bylo podmínkou prominutí trestu smrti? Je to zkrátka nemožno, nemožno tedy trestu smrti ujití. Slabé to přirovnání, ale jakž takž osvětluje situaci hříšníka vůči Bohu. To tedy znamená zoufati si? To tedy znamená — nám věřícím, ale čeká to stejně na nevěřící — že člověk obtížený těžkým hříchem, je již na věky odsouzen k té nevýslovné hrůze, již jen mdle naznačuje slovo „peklo“? Ano, tak jest a tak bylo, a tak by bylo, kdyby nám nebylo dáno jméno, v němž můžeme býti zachráněni: jméno Ježíš. Není jiného jména daného pod nebem lidem, v němž bychom měli spasení býti, nežli jméno Ježíš, to jest nikdo nemohl nás zachrániti ze žaláře a otroctví věčného, k němuž jsme všichni byli odsouzeni, nežli ten, který právě pro to byl nazván Ježíš. V něm se světu ukázala láska i spravedlnost Boží. Láska, protože z lásky druhá božská osoba, Syn, stala se člověkem, a jako jeden z nás, mající touž lidskou přirozenost jako my, postavil se mezi nás a vzal na sebe naše dluhy, naše hříchy. Spravedlnost se ukázala, protože tento člověk, který z poslušnosti umírá za hříšníky, je zároveň Bůh, a tedy všechno, co činí, má cenu božskou, nekonečnou, nesmírnou. A tak jeho poslušnost, jeho muky a smrt, vytrpěná proto, že Bůh to chtěl, mají takovou cenu, že mohou přikrýti nekonečnou velikost urážky, kterou hříšník činí Bohu, když nečiní, co Bůh chce, a činí, co Bůh přísně zakazuje. My jsme zůstali Bohu dlužni povinnou poddaností a poslušností — Ježíš Kristus zaplatil náš dluh drahou krví svou, vylitou z poslušnosti. Od té chvíle naše lítost a naše pokání nabývají jiné ceny. Nadpřirozená milost, získaná krví Kristovou, jim dává před očima Božíma cenu nesmírnou, takže naše lítost a naše pokání dovedou smývatí ve svátosti pokání všechny naše viny spáchané po křtu, v němž táž krev a milost Kristova nás po prvé vysvobodila ze žaláře a otroctví. A proto bylo jméno jeho nazváno Ježíš, a ve jménu

tom mají kletkatí všichni, kteří jsou na nebi, i kteří na zemi, i kteří v propastech pekelných.

Tak jako růže s poupátkem.

Jest nesmírná něžnost v poměru naší církve k Matce Boží. Ta něžnost se jeví v tolikerých svátcích mariánských, v tolikerých pobožnostech, v tolikerých modlitbách od církve složených a schválených. Ale ta něžnost se jeví zvláště v hlavních dvou úředních knihách katolického uctívání Boha a jeho svatých, v římském misálu a v breviáři. Kdo zná náš breviář, snadno si všimne, že na Nový rok i mše i hodinky breviářové stále se vracejí k nejsvětější Panně. — To, co se katoličtí kněží modlí na Nový rok, stále ještě připomíná svátek Narození Páně, neboť Nový rok či vlastně svátek Obřezání Páně jest oktáva hodu Božího vánočního, osmý den od toho dne, den ten do toho počítaje. Ale do těchto vzpomínek se mnohem výrazněji a mnohem častěji vplétá vzpomínka na matku betlémského nemluvnátka, a to s úmyslem tak zřejmým, že se svátek Obřezání Páně jeví vlastně jako svátek mariánský. — Jméno Mariino se ozývá v jediné modlitbě, která ten den se říká ve mši i v hodinkách. V prvním nokturnu jitřní modlitby tři responsoria (něco, co vzdáleně odpovídá chóru řecké tragedie po jednotlivých scénách hry) po třech čteních se vztahují na Krista, Beránka Božího veliké světlo, Požehnaného, jenž přichází ve jménu Páně. Ale po čteních druhého a třetího nokturnu (jitřní modlitba má tři části tak nazvané, a každá se skládá ze tří žalmů a ze tří čtení z Pisma a ze Svatých otců nebo z Životů svatých) všech šest responsorií bez výjimky se zabývá Matkou Pannou slovy tak nadšenými a zase tak něžnými, že by stálo za to, všecko tu uvést, kdyby stačilo místo. A po jitřní modlitbě, když se zpívají nebo říkají Chvály se svými pěti žalmy, každá antifona, každá ta úvodní a přípravná věta před žalmem a po něm opakovaná, zase jmenuje ustavičnou

Pannu. Církev ví, že Kristus je základ našeho spasení, jediný prostředník svým člověčenstvím mezi Bohem a lidmi, ale církev nemůže a nesmí a nechce odtrhnouti Matku od Syna, a proto, když na hod Boží s jásáním oslavila narození Páně, ač nezapominajíc na jeho Matku, na nový rok, v oktávu Narození, jakoby se bála, že neřekla všechno o té, kterou si Syn Boží vyvolil za matku, vrací se k ní s jakousi větší a výlučnější pozorností. Bylo by bývalo lépe, zmíniti se o tom již předevčírem, ale jméno Ježíšovo, ten den jmenované zvláště důrazně v evangeliu, žádalo, aby se napsalo několik slov o něm. Ostatně máme dnes teprve třetí den nového roku, není tedy toto zpoždění nemístné. Ale církev nás učí. Také v chrámu srdce našeho má a musí se Synem býti spojena Matka. A jako náš básník, snad nejkatoličtější z pravých našich básníků, Erben, nás uvádí ve Svatebních košilích do prosté světničky a několika verši nás obklopuje katolickým ovzduším, tak má býti v naší duši.

Na stěně nízké světničky
byl obraz Boží rodičky,
rodičky Boží s děťátkem
tak jako růže s poupátkem.

Katolická duše nemůže žiti bez takového obrázku ve světničce srdce svého. A jako básník nám ukazuje dívku na kolenou „před tou mocnou světicí“, tak naše duše, křesťanská, katolická, kéž den co den pokleká před tou, již Duch svatý vložil kdysi na rty ta veliká slova: „Od této chvíle blahoslavenou mne budou nazývati všichni národové!“ Kdo by se byl tenkrát utrpně nepousmál těm slovům neznámé dívky ze zastrčené vsi v chudém kraji galilejském? A hle, vyplnilo se i to jako veliké potvrzení božského původu viry naší. Se širým světem, s miliony duší z tolikerých národů a jazyků, spojených v jedné církvi katolické (i s těmi, kteří z její jednoty vyšli, ale lásku k Marii si vzali s sebou) i my vzývejme libeznou růží, která k sobě přitahuje takové poupátko. Láska k ní, úcta k ní, důvěra v její přimluvu, toť nezbytná složka katolictví, t. j. neporušeného křesťanství.

Na Zjevení Páně.

Zlato, kadidlo, myrrha.

Slýchávali jsme a slýcháme ta tři slova často, ale kdybychom měli povědět, co vlastně vyjadřují, byli bychom možná, vyjímaje zlato, v rozpacích. Kadidlo bychom si vyložili dosti rozplze, o myrrze by asi většina křesťanského lidu nevěděla nic. Nuže, slyšíme trochu učenosti. Nikoliv mé, nýbrž cizí. Kadidlo, to totiž, o kterém mluví sv. Matouš ve svém evangeliu (2, 11), i inýrrha jsou pryskyřice, ale různého druhu. Kadidlo jest pryskyřice, vytékající ze kmene rozličných stromových druhů rodu *Boswellia*, a užívalo se ho při náboženských obřadech pohanských Egyptanů, Babyloňanů, Peršanů, Assyřů, Indů, Řeků a Římanů. Rovněž obětní řád Starého Zákona předpisoval každý den kadidlovou obět ve stánku a později ve chrámě. Také křesťanství užilo a užívá kadidla někdy k vyjádření svrchované úcty vůči Bohu, jindy k projevení úcty na př. k ostatkům nebo církevním osobám, jindy k žehnání, jindy zase ke zvýšení slavnostního rázu obřadů. Myrrha, která je nám obvykle naprosto neznámá, jest, jak bylo již řečeno, také pryskyřice, a sice aromatická a hořká pryskyřice, která vytéká z křovinatého stromu *Commifera abyssinica* v jižní Arabii a v Somalsku (nejvýchodnější výběžek Afriky, na jih od poloostrova arabského), a z jiných čtyř stromů téhož druhu *Commifera* (z čeledi *Burseraceae*). Pro antiseptické účinky se jí užívalo v balzamování, jindy jako omamující přísady k vínu.

Co se týče zlata, kadidla a myrrhy, které mudrci nebo „králové od Východu“ obětovali našemu Spasiteli v Betlemě, vykládači Písma sv. rádi se zabývají výkladem obrazného smyslu těchto darů. „Zlato“, praví sv. Rehoř Veliký († 604), „sluší na krále, kadidlo se klade za obět Bohu, myrrhou se balsamují mrtvá těla. Mudrci tedy jej zlatem uznávají za krále, kadidlem za Boha, myrrhou za smrtelného člověka.“ A v pravdě

Kristus je Král, jehož království žádný odboj nezničí a ono nebude mít konce. Ale aby nám byl králem milostivým, musíme se jeho panství podrobovati v tomto životě, po nikom se neohlížejíce. Kristus jest Bůh, neboť On a Otec jedno jsou, a jen Bůh mohl dáti dostatečné dostiučinění za naše hříchy. On jest také pravý člověk, neboť člověk měl dáti dostiučinění za lidi, ale člověk, jenž v téže osobě jest Bůh, aby jeho božství dalo jeho dostiučinění, náležitou, t. j. nesmírnou cenu, a člověk smrtelný, aby mohl za nás obětovati svůj život.

Obrátíme-li smysl těch darů na sebe, tak abychom také my nějakým způsobem obětovali svému Spasiteli zlato, kadidlo a myrrhu, slyšíme nejčastěji výklad, který se zdá opravdu nejbližší, že zlatem můžeme rozuměti svou lásku ke Kristu, kadidlem modlitbu, myrrhou umrtvování a krocení svých vášní a choutek. Ačkoli zlato dobře si můžeme vyložit jako skutečné zlato, t. j. jako své peníze, které můžeme a často máme svému Pánu nějakým způsobem obětovati. Můžeme je obětovati na ty, které nazývá bratřími svými nejmenšími, na chudé, opuštěné, sirotky a jiné jím podobné. Můžeme je obětovati na stavbu a výzdobu jeho chrámů, podle slov žalmistových: „Míloval jsem ozdobu domu tvého“ (pamatujte na př. na Sv. Horu, která se velikým nákladem obnovuje). Můžeme je konečně obětovati na šíření jeho království ve světě, když podporujeme katolické misie (na př. Společnost Božského Slova v Nitře na Slovensku — dary se přijímají na adresu „Biskupský úřad v Nitře, Slovensko“), a na šíření a utvrzování jeho království v sobě, když odbíráme katolický tisk denní i periodický a dobré katolické knihy. Nebudme však po té stránce skoupí a štědře vracejme svému Pánu to, co vlastně máme od něho, a dávejme to ne s tváří truchlivou, nýbrž radostně a z lásky. Neboť „veselého dárce miluje Bůh“.

Zlato.

„A otevřevše poklady své, obětovali jemu dary: zlato, kadidlo a myrrhu.“ Tak se čte v evangeliu (podle sv. Matouše 2. 1—12) na svátek Zjevení Páně nebo svatých Tří králů. A množství kazatelů a skoro všichni katechetové ve školách budou znova připomínati, že i my můžeme a máme svému Spasiteli obětovati zlato, kadidlo a myrrhu, ne sice právě ve skutečnosti, ale v duchovním smyslu. Tak totiž, že místo zlata mu máme dáti své srdce nebo svou lásku, místo kadidla modlitbu, která vystupuje jako dým z vonného kadidla k nebesům, a místo myrrhy, která je trpká a které se užívalo k balsamování mrtvol, trpělivost ve snášení hořkých věcí tohoto života a umrtvování svých náruživosti a nectností. Řekněme, že tyto výklady zevšedněly, protože se jistě opakuji rok od roku? Jistě ne. Otčenáš a Zdrávas a jiné modlitby se modlíváme každý den a také několikrát za den, a nezevšedněji nám. Proč bychom měli říkati, že je otřepaný výklad tří darů, o němž jsem se právě zmínil?

Ale ovšem můžeme se píditi také po jiných výkladech, a svatí Otcové nám je podávají. Jenže někdy je užitečno prodlíti při slovním, literním smyslu Písma sv. a bráti si z něho naučení. A tak můžeme dnes prodlíti při slovním smyslu toho slůvka **z l a t o**. Jako oni mudrci nebo králové od Východu obětovali božskému dítěti zlato, tak mu můžeme obětovati zlato i my. Ne právě kov zlato, ale to, co se rovná ceně zlata, totiž naše peníze. Můžeme mu je obětovati mnohonásobným způsobem. Když je dáváme opravdu potřebným chudým, když je věnujeme na stavbu nebo opravu či zvelebení kostelů a jiných posvátných budov, když pamatujeme na katolické sirotčince, na Vincentinum v Břevnově a na jiné ústavy toho druhu („Cokoli jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, m n ě jste učinili“), když odbíráme z přesvědčení katolický tisk, noviny, časopisy, když podporujeme katolické misie atd. Stále jde při tom o naše peníze, které ochotně

na takové úmysly dáváme, jsou jako to zlato, které králové obětovali našemu Pánu.

Připomínám jednu novou příležitost k takové oběti, kterou nedávno doporučil nitranský pan biskup Kmeňko v „Lid. Listech“. Jde o to, aby v naší republice byl založen ústřední misijní ústav „Společnost Slova Božího“, která vychovává misionáře pro pohanské kraje a bude vychovávat misionáře též pro slovanský Východ. „Společnost Slova Božího“ přišla k nám, do Močenka na Slovensko, již před dvěma léty, ale nyní chce si vybudovat pevnější základnu v Nitre a od tamtud vypravovat věrozvěsty k národům, kteří neznají ještě Krista nebo nejsou v ovčinci jeho církve. Ale bez pomoci věřících není to možné. A bylo by smutné, píše pan biskup nitranský, kdyby 11 milionů československých katolíků nedovedlo udržet jeden misijní dům, když na př. v Holandsku půltřetího milionu katolíků má 62 misijní domy, 37 misijních časopisů a 3400 misionářů v různých misiích. Koho tedy srdce ponukne, aby tímto způsobem obětoval své zlato, nechť je pošle na adresu „Biskupský úřad, Nitra, Slovensko“ s udáním, nač to posílá (na Společnost Slova Božího). Předem mohu říci, že nejchudší z nás dají asi poměrně nejvíce, ačkoliv sluší říci, že křesťanská srdce, zvláště v našem lidovém táboře, nezapomínají. A nemůže každý dávat na všechno. Nezapomínejte, také, drazí čtenáři a katolíci, na Svatou Horu, která má být do r. 1932 důstojně opravena a upravena ku slavení dvousté památky korunovace tamní ctihodné sošky Matky Boží. Pak tisk náš! Nejen noviny, ale i dobré vzdělávací časopisy katolické pro dospělé i pro mládež. Vyhod'te ze svých rodin všechno studené, dvojaké nebo dokonce nepřátelské našemu náboženskému smýšlení, a nelitujte peněz na dobrý tisk katolický, o němž váš duchovní správce nebo horliví katolíci-lidovci ochotně povědí. Tak tedy i my můžeme po celý svůj život znova a znova obětovat Pánu zlato, za které on se nám odmění pokojem srdce a vědomím, že se přičiňujeme o šíření jeho království v srdcích a ve světě.

Smysl dnešního svátku.

Tak se totiž úředně říká tomu svátku, který slavíme 6. dne měsíce ledna. Říkáme mu Zjevení Páně, protože si připomínáme tři věci, které nám něco projevují o Kristu Ježíši. Vzpomínáme nejprve na to, co vypravuje evangelium o příchodu magů neboli moudrých mužů od Východu. Tito mužové byli pohané, ale Bůh je skrze hvězdu přivedl k nemluvnátku, jež je Syn Boží, a tímto způsobem se zjevil Ježíš Kristus prvním pohanům. Na druhém místě vzpomínáme na křest Páně v Jordáně, při němž se otevřelo nad naším Pánem nebe a Duch sv. sestoupil na něj viditelně ve způsobě holubice a Bůh Otec vydal hlas: „Tento jest syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo.“ Takto tedy sám Otec vyjevil a dosvědčil, že tento Ježíš jest pravý syn Boží a tedy Bůh jako Otec. Končím na třetím místě se nám připomíná první zázrak Páně v Káni galilejské, když Pán Ježíš proměnil vodu ve víno a zjevil tak svým učedníkům svou božskou moc. Tedy pro všechny tyto tři události svátek ten sluje svátek Zjevení Páně.

Poněvadž pak ve všech církevních svátcích a slavnostech máme hledati nějaký pokrm pro své duše, t. j. nějaké poučení a povzbuzení náboženské, co nám tedy praví tato veliká a trojnásobná slavnost? Svatba v Káni galilejské mimo to, že nám připomíná svatost stavu manželského (neboť proto tam byl přítomen náš Spasitel), nás učí, že i my máme s pomocí Boží proměňovati vodu ve víno, t. j. život všední, světský, obrácený často jen k zábavě, k zisku neb i třeba ke věcem nutným pro živobytí, proměňovati v život křesťanský, tak abychom všechno, co děláme, i věci nejobyčejnější, dělali proto, že to je vůle Boží, a k vůli Bohu abychom to pak dělali co nejlépe. A rozumí se samo sebou, že jen tenkrát bude se náš život srovnávati úplně s vůlí Boží, když budeme živi v milosti Boží. Tenkrát všechny naše práce, naše útrapy, naše starosti i naše slušné zábavy budou posvěcovány myšlenkou na Boha, vůlí, líbiti se mu, a tím

vědomím, že cokoli děláme, děláme tak, aby mohl na to patřit se zalíbením. Takovým způsobem voda, t. j. náš život všední a často spíše jako živočišný se promění ve víno, t. j. v život, který žijeme pro Boha a s úmyslem, aby se jemu líbil — život dětí Božích a ne toliko živočichů, nadaných rozumem, ale nemyslicích na to, k čemu se má lidský rozum především obracet — na Boha.

Křest Páně nám připomíná, že Ježíš Kristus je viditelný člověk, ale zároveň — Bůh. Jen Bůh-člověk byl s to, aby dal vodě a slovům takovou moc, aby očišťovaly člověka od hříchu dědičného a všech hříchů, spáchaných před křtem, a tu moc sdělil náš Spasitel vodě tenkrát, když do ní vstoupil a postavil se mezi hříšníky, aby jejich hříchy vzal na sebe. Ejhle, Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa!

Konečně třetí událost, příchod mudrců od Východu, nás povzbuzuje, abychom i my stále přinášeli Pánu své dary: za zlato lásku, která se dokazuje dokonalou poslušností, za kadidlo modlitbu, která vystupuje ze srdce pokorného k nebesům, za myrrhu, která je hořká (je to druh pryskyřice), trpělivost ve snášení mnohých a velikých hořkostí tohoto života. Ale, když mluvíme o zlatě, sluší připomenouti, že i skutečným zlatem, t. j. svými penězi může Pánu prokazovati službu. Dobře to řekl náš Spasitel tenkrát, když se učedníci horšili, že Maria vylila na nohy jeho tolik vzácné masti. „Zdaliž nebylo lépe prodati ji,“ pravili, „a stržené peníze dáti chudým?“ Co řekl náš Pán? „Chudé vždycky máte s sebou, mně však vždycky nemáte.“ Ano, chudé, vždycky máme s sebou. Mnoho takových chudých, kteří trpí větší bídou než ti, kteří stávají na ulicích, ale jejich bída a nouze bývá utajena. Víte-li někdy o takových, pomáhejte jim podle možnosti, pamatujte na slova Páně: „Cokoli jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.“ Leckdy máme příležitost dávat zlatu, peníze, Pánu našemu přímo, když přispíváme na stavbu nebo výzdobu kostelů a jiných svatyní (na př. Svaté Hory u Příbramě). A také dáváme peníze pro jeho čest, když

kupujeme a podporujeme tisk, který se zastává věci Boží a církve jeho. Nuže, dělejme v té příčině ochotně, čeho potřeba bližního a církve Kristovy žádá.

1. neděle po Zjevení Páně.

Slavnost svaté rodiny nazaretské.

„To jest přednost našeho náboženství,“ pravi italský spisovatel Manzoni ve svém slavném románu „Snoubenci“, „že má lék na všechno.“ Církev svou založil Ježíš Kristus proto, aby tento lék, učení jeho a milost jeho, stále zachovávala neporušený, stále jej lidem nabízela, stále jej lidem podávala k užívání. A jako léky se našemu tělu podávají rozličnými způsoby, jednou vnitřním užíváním, jindy zvenčí, někdy ve způsobu prášků, jindy v kapkách, jindy zase jinak, tak Církev Kristova nám rozličným způsobem podává učení Kristovo a jeho milost. A jako některý lék se musí podávati proti jedné nemoci a jiný proti jiné, nebo zase téhož léku v různých nemocích se užívá různým způsobem, tak církev přihlíží k rozličným mravním chorobám a potřebám ať jednotlivců, ať celé lidské společnosti, a snaží se je léčiti způsobem, který se zdá toho času nejvhodnější.

Naše společnost již dlouho churaví a to více a nebezpečněji než kdykoli jindy. Churaví zvláště uvolněním svazku manželského a tím také rodinného. Není-li manželství pevné, nemůže býti pevná rodina, a není-li pevných rodin, nemůže státi na pevných nohou stát, který se skládá z množství rodin. Se všech stran jest slyšeti od lidí, kteří přemýšlejí a svým myšlením jdou až na kořeny věci, se všech stran, pravím, je slyšeti stesky na rozklad rodiny. My, křesťané, a především my katolíci, víme, kde je pravá příčina tohoto rozkladu. Je v nevěře a spojené s ní obyčejně nemravnosti. Proti těmto zhoubným chorobám jediná církev zná lék: učení Kristovo a jeho milost, která člověka činí schopným, aby dovedl podle jeho učení žiti,

Ale církev nám učení Kristovo hlásá nejen kázáním a učením ve škole, nýbrž také svými obřady, slavnostmi a svátky. Každý svátek má nám připomínati nějaké pravdy našeho náboženství a má nás povzbuzovati, abychom podle těch pravd zařizovali svůj život. Na první neděli po Zjevení Páně připadá slavnost svaté rodiny nazaretské, skládající se ze tří osob: Pána Ježíše, Panny Marie, matky jeho, a sv. Josefa, jeho pěstouna. Církev v době, která stůně porušením pravého života rodinného, staví před oči obraz nejdokonalejší rodiny, kde všecko ovzduší bylo naplněno myšlenkou na Boha, poslušností a dokonalou čistotou mravů. V této svaté rodině nazaretské mají všechny rodiny a především naše katolické rodiny viděti svůj vzor a příklad, aby hleděly svůj rodinný život přizpůsobiti co možná nejdokonaleji zbožnému, pracovitému, počestnému a svornému životu té rodiny, kde Ježíš, ač pravý Bůh, přece jako člověk byl své matky a svého pěstouna poslušen, kde sv. Josef byl uznáván za hlavu rodiny, kterou svou prací živil, a kde Panna Maria svou tichostí, laskavým pečováním o mužské členy rodiny, svou příčinlivostí doma a laskavostí a snášenlivostí se sousedstvem naplňovala dům tím ovzduším, v němž jediném může rodina prospívati. Aby tento příklad sv. rodiny nazaretské mocněji a trvaleji působil, schválila církev zvláštní spolek sv. rodiny nazaretské, a přeje si, aby naše rodiny hojně k němu přistupovaly a tak společně s jinými rodinami se upevňovaly proti jedovatým vlivům svého okolí. Nuže, katolické rodiny, slavte s citem tento krásný svátek, přistupujte ke spolku sv. rodiny a mějte ve svých rodinách obraz sv. rodiny nazaretské, aby vás ten pohled povzbuzoval k životu katolicky rodinnému.

Svatá rodina nazaretská.

Tuto neděli po Zjevení Páně slavíme slavnost svaté rodiny nazaretské. A víte jistě, že rodinou nazaretskou se tu myslí sv. Josef, pěstoun Páně, Nej,

světější Panna a Rodička Boží, Panna Maria, a dítě Ježíš, který arci nezůstával stále dítětem, nýbrž rostl a „prospíval věkem a moudrostí a milostí u Boha i u lidí.“ Slavnost svaté rodiny nazaretské byla ustanovena, aby obraz této svaté rodiny povzbuzoval všechny rodiny křesťanské, aby také ony vedly život podobný tomu životu, který vedla tato svatá rodina v chudém domku nazaretském. Byl to zajisté život práce a modlitby, život vzájemné lásky a dobrého příkladu, život v přítomnosti Boží a v myšlence na život věčný. Svatý Josef, který musil nejsvětější Pannu a dítě prací rukou svých živiti a jim býti záštitou, tento Josef, muž spravedlivý, má býti vzorem všem otcům rodiny, aby i oni vedli život spravedlivý, život vždy a všude podle vůle Boží, život v práci a modlitbě. Panna Maria, jakožto matka Pána Ježíše a zasnoubená manželka Josefova, jak ji evangelium nazývá, má býti vzorem křesťanských manželek a matek svou příčinlivostí v domácnosti, svou laskavou starostlivostí o pěstouna Páně i o svého božského syna, svou mírností, pokorou, skromností a všelikými ctnostmi. Konečně o Pánu Ježíši v Nazaretě praví evangelium, že „byl svým rodičům poddán“, a takto dává všem dětem příklad, aby i ony byly rodičům poddány, t. j. aby je ctily, je milovaly a jich ve všech náležitých věcech poslouchaly. Dobrá rodina je pevným kamenem v lidské společnosti, a stát, který by se skládal ze samých dobrých, opravdu křesťanských rodin, by byl stát spokojený, mravný, nerozborný. Dobrá rodina ovšem nejprve předpokládá řádné, nerozvížitelné manželství, a proto každý stát, který dovoluje civilní manželství a manželskou rozluku, sám si podkopává své základy a je vinen, že život rodinný hyne, někde rychleji, někde pomaleji. Jedno italské přísloví praví: „nic není lepšího nad dobrou rodinu, nic není horšího nad rodinu špatnou.“ Již to je velice zlé, když jen jedna ze složek rodiny je špatná, buď otec, buď matka, buď některé dítě. Což teprve, když celá rodina je špatná, když ani otec ani matka ani děti nedbají příkázání Božích a žijí jen podle svých nápadů, choutek a žádostí. Jak

krásný by byl naopak život v rodinách, kdyby se všichni členové rodiny snažili konati vždy a ve všem vůli Boží. „Hleďte, nejprve království Boží a spravedlnost jeho, a všechno ostatní vám bude přidáno.“ Co to jest, to „všecko ostatní?“ Jest to to, co vlastně každý člověk hledá, ale co málokdo nachází, protože to hledá tam, kde to není. Je to spokojenost. A spokojenost nám nezajistí ani peníze, ani světské radosti a rozkoše, ani dobré zdraví, nýbrž jen takový život, jaký vedla svatá rodina nazaretská, život podle vůle Boží a čisté svědomí, které je výsledkem a odměnou takového života. Proto by každá rodina křesťanská měla mít na očích obraz svaté rodiny nazaretské, před ním se modlívatí a povzbuzovatí se k životu podobnému, jaký vedla tato svatá rodina. Svatý Pavel načrtl nám perem, které opravdu vedl Duch sv., obraz takové rodiny podle vůle Boží. Čte se to v 3. kapitole jeho listu ke Kolossenským. „Oblect se“, tak mluví ke všem členům rodiny, „jako vyvolení Boží, svatí a milí, v srdečné milosrdenství a dobrotivost, pokoru, mírnost, trpělivost, snášejíce jeden druhého a odpouštějíce sobě vespolek... Všecko, cokoli činíte v slovu nebo v skutku, všechno číňte ve jménu Pána Ježíše Krista.“ Pak mluví zvláště k jednotlivým členům rodiny a domácnosti: „Ženy, poddány buďte mužům jak sluší, v Pánu.“ Co moudrosti boží v těchto krátkých slovech: „Buďte poddány, ale tak jak sluší, buďte poddány, ne jako služky, otrokyně, lehké ženy, ale v Pánu! Pak k mužům: „Muži, milujte manželky své a nemějte se k nim trpce.“ Lze říci něco obsažnějšího? „Synové (a dcery) poslouchejte rodičů ve všech věcech, (rozumí se, dovolených), nebo to jest libé Pánu.“ „Otcové, nepoužívejte (krutou přísnost, lakomstvím neb jinou zvráceností) synů (a dcer svých), aby nebyli malomyslní.“ „Služebníci, poslušni buďte pánů svých, ne jako na oko sloužíte a lidem se chtějíce libiti, nýbrž pro Boha. Cokoli činíte, ze srdce číňte, jako Pánu, ne toliko lidem.“ Kdyby se rodinný a domácí život spravoval těmito pravidly, zdaž by nebylo v rodinách více spokojenosti, více štěstí, více pokoje? Také po

té stránce se opět ukazuje, jak je naše náboženství krásné a jak jinak by se vyvíjel život v rodině i v celé lidské společnosti, kdyby v rodinách i státu náboženství panovalo. Nuže, kdož jste lidé dobré vůle, vzpomínejte často na svatou rodinu nazaretskou a hleďte vésti svou rodinu a sebe samy podle jejího příkladu.

2. neděle po Zjevení Páně.

Svatba v Káni.

Dnešní evangelium vypravuje, kterak náš Spasitel svou přítomností na svatbě v Káni Galilejské potvrdil, že manželství jest zřízení svaté. Ale manželství trvalé, manželství nerozvížitelné, o němž píše apoštol pohanů v 1. listě ke Korintským: „Těm pak, kteří jsou v manželství, přikazuji ne já, ale Pán, aby žena od muže neodcházela: pakli by odešla, ať zůstane nevdaná, aneb ať se zase smíří s mužem svým. A muž nepropouští manželky.“ To, co jménem Páně píše sv. Pavel, prohlašuje také evangelium Markovo: „Kdobykoli propustil manželku svou, a jinou pojal, cizoloží proti ni (proti propuštěné); a jestliže by žena propustila muže svého a za jiného se vdala, cizoloží.“ To jest jasné učení našeho náboženství a to učení církev Kristova, církev naše, vždycky zachovávala a hlásala. Manželství, které bylo jednou platně mezi křesťany uzavřeno, nemůže býti rozvázáno žádnými zákony světskými a žádnou mocí, jediné smrtí. Co pak se týká nás katolíků, je potřeba stále znovu a znovu připomínati, že mezi katolíky může býti manželství řádné a platné jen tenkrát, když byli oddáni církevně, t. j. před farářem (nebo jeho zástupcem) toho místa, kde se dávají oddávati, a alespoň přede dvěma svědky. Manželství tedy občanské nebo civilní, uzavřené od katolíků na radnici nebo na hejtmanství, je před Bohem neplatné, a ti, kteří v takovém manželství, žijí, žijí ve stálém smrtelném hříchu. Nynější zákon republiky ovšem to uznává za

pravé manželství a děti v něm narozené pokládá za manželské, ale není třeba katolíkům a vůbec lidem věřícím v Boha, povídati, že v hodině smrti nás Bůh nebude souditi podle státní příslušnosti ani podle zákonů toho kterého státu, nýbrž podle svých mravních zákonů, kterým nás, jako jediná auktorita od něho pověřená, učí katolická církev. Totéž musíme souditi o rozvodech. Žádný zákon světský nemůže dáti katolíkovi právo, aby své manželství, jednou platně, v církvi, uzavřené, dal rozvázati. Nemůže se to státi ani se svolením druhé strany, která k tomu práva nemá, neboť Bůh nikomu takové právo nedal. Který katolík tedy se dá rozvésti se svou ženou, s níž vešel jednou v platné církevní manželství, a pojme jinou ženu (ovšem na úřadě, protože katolický kněz ho nemůže oddati), žije s touto druhou v cizoložství a ve smrtelném hříchu. Je to smutné, že je to nutno připomínati, ale jsou pohříchu i mezi námi katolíky lidé, kteří se domnívají, že si mohou vybrati buď manželství civilní nebo církevní a že se mohou dávat po libosti rozváděti a po libosti vcházet v nové svazky. To jest vlastně smýšlení člověka nevěřícího a člověka, který nechce nad sebou uznávati moci Boží. V tuto druhou neděli po Zjevení Páně, kdy se čte v evangeliu o svatbě, bylo záhodno tyto pravdy o manželství připomenouti.

Misie.

Když jsem psal o Zjevení Páně, zmínil jsem se také o tom, že i my máme a můžeme dávat Pánu Ježíši zlato, t. j. peníze, když dáváme peníze buď na almužnu nebo výpomoc svým bližním, opravdu potřebným, nebo na stavbu a opravu kostelů nebo na šíření víry a podobné účely. Slibil jsem, že se k tomu ještě vrátím, a to učiním dnes. Dříve však se přece ještě krátce zmiňuji o dnešním evangeliu (Jan 2, 1—11), v němž se vypravuje o prvním zázraku Páně na svatbě v Káni Galilejské. Pán Ježíš tam proměnil vodu ve víno a učinil to na upozornění své matky. Uvažte:

na pouhé její upozornění, neboť neřekla více než tato slova: „Nemají vina.“ A ačkoli náš Spasitel řekl, že ještě nepřišla hodina jeho, jako by tedy ještě nechtěl činit zázraků, přece div ten učinil. Z toho poznáváme, jak mocná je přimluva nejsvětější Panny, když pouhé její upozornění pohnulo jejího božského Syna, aby učinil tento zázrak. Svatba v Káni, které se účastnil náš Spasitel, nám zároveň připomíná svatost a vznešenost manželství křesťanského, které Pán Ježíš učinil svátostí, t. j. dal této smlouvě na celý život, smlouvě nezrušitelné, takovou vnitřní moc, že ženicha i nevěstu posvěcuje a jim ve chvíli smlouvy uděluje milost posvěcující a pomoc, aby jakožto řádní manželé až do smrti spolu žili, snášejíce spolu vše dobré i zlé, příjemné i odporné. Mezi lidmi, katolicky pokřtěnými, nemůže býti žádné pravé a před Bohem platné manželství nežli to, které uzavírají tak jak církev katolická velí, totiž před oprávněným knězem a alespoň 2 svědky. Manželství civilní, které by člověk katolicky pokřtěný uzavřel, je před Bohem neplatné a tací lidé žijí stále ve hříchu. Proto dobrý katolík se sňatku civilního nezúčastní, kdyby jej třeba uzavíral jeho bratr nebo syn nebo dcera, kteří skutkem nebo duchem odpadli od naší církve nebo hrdopýšně ji nechťejí poslouchati.

A nyní o misiích, jak nahoře napsáno. Co jsou misie? Je to práce katolických kněží mezi pohany, aby byli obeznámeni s věrou naší a přivedeni do ovčince církve katolické. „Znají mne ovce mé... A ještě jiné ovce mám, které nejsou v mém ovčinci. I ty musím přivést, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř.“ Tak mluvil náš Spasitel a jindy opět, již téměř vstupuje na nebesa, řekl apoštolům: „Jdouce, učte všechny národy“ atd. Proto nástupci apoštolů a především nástupci sv. Petra, římscí papežové, vždy na to mysli a o to pečovali, aby vycházeli hlasatelé víry mezi národy pohanské a takovým hlasatelům, biskupům a kněžím, kněžím světským nebo řeholním, říkáme misionáři a jejich dílu a jejich ústavům mezi pohany misie. Každý chápe, že misionáři musí býti živi, že potřebují pomoci na stavbu kaplí a kostelů, na vychovávání dětí

pohanských, na podporu nemocných a núzných, aby je získali Kristu atd. Je tedy třeba, aby věřící misie podporovali, což se obvykle děje příspěvkem peněžitými. Ale také modlitbou neboť bez pomoci Boží málo by byla lidská práce platná. Máme tedy Boha prosití jednak, aby vzbuzoval dělníky, jednak, aby svou milostí jim otvíral srdce panská. Jsme tím ostatně povinni sami sobě. Den co den se modlíme: „Přijď království tvé“. Bůh kraluje v duších lidských věrou a životem podle víry, a jeho království zde na zemi jest jeho církev, „církev má“. Naše modlitba nemá býti jen planým a jalovým říkáním, nýbrž máme se také přičiňovati, aby se království Boží na zemi, víra pravá a církev Kristova, rozšiřovaly. O to se přičiňujeme také tím, když modlitbou a příspěvkem peněžitými podporujeme misie. Naši českoslovenští biskupové nám svým posledním pastýřským listem doporučují, abychom přistupovali ke dvěma velikým spolkům pro šíření víry. Jeden jest pro děti do 12 let a sluje „Dílo dětství Ježíšova“. Povinnost členů je modliti se denně Otčenáš a Zdravas za misie a přidati modlitbičku: Panno Maria a sv. Josefe, orodujte za nás a za panské děti a mimo to platiti měsíčně alespoň 10 haléřů. Druhý spolek, pro věřící od 12 let počínajíc, sluje „Dílo šíření víry“ a povinnosti členů je modliti se denně Otčenáš a Zdravas s modlitbičkou „Sv. Františku Xaverský, oroduj za nás“, a platiti týdně alespoň 5 haléřů (pět!). Zdá se to málo, ale z kapek je potok, z potoka řeka. A pak cena vroucí modlitby! Oba tyto spolky by snadno u nás mohly míti na statisíce členů, kteří se mohou přihlásiti buď svým farářům nebo školní mládež katechetům. A arcí, kdo chce platiti týdně korunu nebo 100 korun — tím lépe!

Ale nezapomínejme na misie zde u nás doma, t. j. na šíření a upevňování víry v rodinách, aby děti byly vychovávány nesmířitelně katolicky. Je toho třeba zvláště nyní, je toho třeba nevyhnutelně, když škola přímo nebo nepřímou pracuje proti našemu náboženství, budí pod všelijakými (třeba také vlasteneckými) zá-

mínkami nechuf a odpor proti církvi katolické. A škole horlivě pomáhá tisk, pokud není opravdu katolický. Proto také tisku týká se naše úsilí, abychom odevšud vytlačili tisk protikatolický („protiřímský“) a uváděli do rodin tisk náš — „Lidové Listy“, „Čecha“, „Lid“, („Pražský Večerník“), „Vlast“, „Vychovatele“, „Vzdělávací četbu katolické mládeže“, „Obranu víry“, atd.

3. neděle po Zjevení Páně.

Setník pohanský.

Dnešní evangelium (Mat. 8, 1—13) nám vypravuje o dvou zázracích. Jeden učinil náš Spasitel na člověku přítomném, na malomocném, který k němu přišel a klaněl se mu, a prosil: „Pane, chceš-li, můžeš mne uzdravit.“ Druhý učinil na člověku nepřítomném, když uzdravil služebníka římského setníka v Kafarnaum. V tomto případě nešel Pán Ježíš k nemocnému a vyhověl slovům setníkovým: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdraven bude služebník můj.“ Byla to veliká víra v těchto slovech. Jako by onen setník pravil: „Pane, nenamáhej se; já věřím, že ti není potřeby, abys chodil do domu mého, není ti třeba, abys viděl mého služebníka nebo abys na něj vložil ruku. Věřím, že stačí tvé slovo, tvá vůle zde na tomto místě, aby byl můj služebník uzdraven!“ A náš Spasitel odměnil tuto velikou víru velikým zázrakem. „Jak jsi uvěřil, tak se ti staň!“ A když přišel domů, byl jeho služebník dokonale zdrav.

Církev naše vyslovuje tato slova a nám je klade do úst a na srdce, kdykoli přijímáme Tělo a Krev Páně v nejsvětější svátosti. Ovšem, trochu ta slova proměňujeme: „Pane, nejsem hoden (hodna), abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem a uzdravena bude duše má.“ Naše duše jest a má býti služebnicí Boží. Ale tato naše ubohá duše je stále více nemocna, jest slabá, je náchylná ke hříchu. Nepravím, že jest

vždycky obtížena hříchem smrtelným, neboť v tom případě by nebyla nemocna, nýbrž mrtva před Bohem a jen svátost pokání by ji mohla vzkřísiti k novému nadpřirozenému životu. Ale i dobrý křesťan, i člověk spravedlivý musí býti pamětliv, že jeden následek toho hříchu, který jsme zdělili po svých prarodičích a od něhož nás očistil svatý křest, záleží v tom, že jsme stále duševně slabí, t. j. náchylní ke hříchu. Proto máme užívatí stále léku, a tím lékem vedle ustavičné, pokorné a vroucí modlitby má nám býti Tělo Páně ve sv. přijímání. „Jáť jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sestoupil.“ Jako chléb posiluje tělo, tak Tělo Páně ve sv. přijímání posilňuje naši duši, aby byla silná proti hříchu a proti pokušení. My arcí nejsme nikdy dostatečně hodni, aby k nám přicházel, a proto to vyznáváme a mluvíme „Pane, nejsem hoden“. Ale protože on pro nás tuto svátost ustanovil a mluví: „Ať, stojím u dveří a klepu“, a jinde mluví: „Radost má je, býti se syny lidskými“, proto máme mu ochotně otvírati a uváděti jej do chrámu těla svého, aby jej posvěcoval svým přesvatým Tělem, aby jej rozjasňoval, očišťoval, činil hodným sídlem Ducha svatého. My arcí musíme duši svou nejprve očistiti ode hříchů těžkých, kdybychom se jich byli (a kéž nás Bůh takového neštěstí chrání!) dopustili. Ale Pán Ježíš nás potom očistí ještě dokonaleji, roznítí v nás touhu po dobrém křesťanském životě a bude nám lékem proti naší slabosti. Proto si také Církev naše přeje, aby všichni katoličtí křesťané, jakmile začnou rozuměti, co je svátost oltářní, přistupovali často k svatému přijímání. Arcí by se někdo omlouval, že není hoden. Ale dobře již jeden dávný církevní otec odpovídá: „Nejsi-li hoden dnes, kdy budeš hoden? Žij tedy tak, abys byl každý den hoden přijímati Tělo Kristovo.“ A předpokládá se, že Tělo Kristovo máme přijímati dobře a hodně, t. j. s duší čistou alespoň ode všech hříchů těžkých a s láskou k Pánu Ježíši a s touhou, aby nás tato nevýslovná svátost posilňovala k dobrému a chránila před hříchem. Ó, jak jinak by život vypadal, kdyby katolíci poslechli přání církve svaté a chodili často,

děti i rodiče, k svatému přijímání. Ovšem se může namítnouti, že církev rozkazuje jít alespoň jednou za rok, v čas velikonoční, a že to taky stačí. To je pravda, stačí to k tomu, aby člověk duševně úplně nehynul, jako by stačilo jíst jednou za den, aby člověk neumřel hladu. Ale kdo musí pracovat, a konec konců i ten, kdo nemusí těžce neb úsilovně pracovat, sotva by s tím vystačil. My, jako křesťané, máme také práci těžkou a úsilovnou: bojovat proti hříchu a spasit svou duši. Když tedy Kristus Pán právě tuto svátost ustanovil, aby nás posiloval, měli bychom ji užívat podle přání své a Kristovy církve co možná často, na př. alespoň každý měsíc nebo každou neděli. Ano, mluvme „Pane, nejsem hoden“, ale ne proto, abychom Pánu Ježíši odepřeli vstup do svého nitra, nýbrž, abychom vyznali pokorně, že takové lásky nejsme hodni, ale že tu lásku co nejvděčněji přijímáme a prosíme Pána, aby promluvil slovo uzdravující, to jest, aby nás svou milostí posilnil, povzbudil, rozohnil k životu opravdu křesťanskému, tak abychom podle slov sv. Jana Zlatoústého († 410) odcházeli od sv. přijímání jako lvi, vydechující ze sebe oheň, oheň lásky k Bohu, lásky k církvi jeho, lásky ke své nesmrtelné duši a lásky k bližnímu.

Naše četba.

V evangeliu na třetí neděli po Zjevení Páně se vypravuje nejprve o uzdravení člověka malomocného, potom o uzdravení služebníka setníkova v Kafarnaum. Pozdržme se při prvním uzdravení. Malomocenství tělesné bývá vykládáno jako obraz malomocenství duševního, hříchu, a to právem, Jako při tělesném malomocenství části svalstva vyhnívají a pohnáhlu nešťastník celý za živa již hnije, tak i malomocenstvím duševním, hříchem, hnije duše lidská. Mohli bychom mluvit také o malomocenství společenském, které sežírá svalstvo lidské společnosti a ji celou více méně ničí. Takových malomocenství bychom zjistili

několik druhů a jedním — a zvláště zlým — malomocenstvím je tisk!

Mohl bychom říci: noviny a knihy. „Čech“ uveřejnil minulou neděli pod názvem „Časová úvaha“ několik myšlenek o tom, že katolický křesťan má čísti jen noviny a knihy, které nejsou škodlivé víře a mravům, a pisatel praví, že kdyby bylo v jeho moci, ustanovil by za církevní příkázání, že věřící křesťan nesmí čísti tisku zamořeného Antikristem. A praví dále, že v takovém případě by strážce víry, t. j. kněz, i v nejzastrčenější horské vísce musil věřícím říci: „Chcete-li býti opravdu věřícími, musíte odebirati jen tisk Kristu věrný.“ To je řečeno dobře a s nejlepším úmyslem. Ale není třeba církevního příkázání, poněvadž o to se postaralo již desatero příkázání Božích. Na nás, kněžích, toliko jest, abychom je ve škole a v kostele znovu a znovu připomínali a vykládali.

První příkázání Boží nám zajisté velí, abychom nečtli knih, novin a spisů nepřátelských víře. Páté příkázání káže, že nemáme zabíjeti duše svých bližních pohoršením, ale k nejhorším pohoršením náleží nevěrecký nebo protikatolický a nestydatý tisk, knihy a noviny. Podobně šesté příkázání zapovídá všecko, co porušuje čistotu mravní nebo stydlivost, ale také všecko, co k tomu svádí, co v člověku budí nestydaté myšlenky a žádosti. A to jsou mimo jiné věci opět noviny a knihy, které vypravují věci toho druhu. Není tedy potřebí zvláštního příkázání církevního, nýbrž je potřebí znova a znova upozorňovati na příkázání Boží. Ostatně také církev již od pradávna si všímá knih a spisů, které mohou býti nebezpečny víře nebo mravům věřících, a zakazuje takové knihy, Svatý Pavel v Efesu schválil, když noví věřící přinesli knihy, které se protivily kázání apoštolovu, a spálili je. Měly cenu asi 10 milionů dnešních korun. Naposledy Lev XIII. ve svém slavném výnosu, který se začíná slovy „Officiorum et munerum“ r. 1896, vydal znova pravidla, podle kterých jest posuzovati knihy a všechen tisk, nebezpečný neporušenosti víry a mravů křesťanských.

Kéž jen všichni věřící, kněží i obyčejní věřící, jsme náležitě bedliví Božích i církevních příkázání! Jistě nestačí k uznání knihy za dobrou to, že ji sepsal nějaký kněz. Také se nesmíme dávatí sváděti slavnými jmény. Mezi našimi spisovateli bylo a jest mnoho takových, kteří krásně psali a píší, ale svými spisy kapou do duší jed. Totéž platí o novinách. Každý křesťan by měl míti tolik úsudku, aby si sám dovedl učiniti otázku: Budí ve mně tato kniha nebo tyto noviny lásku k mému náboženství a k mé církvi, či spíše jakousi nechť nebo přílišnou posuzovačnost? A tato povídka, tento román, — nebudi ve mně myšlenky na věci, o kterých bych poctivě musil říci, že nejsou počestné a že mne lákají k leccemu, co by Pán Ježíš neschválil? Takto by si snad i prostý věřící dovedl učiniti jakž takž správný úsudek o všem, i o tom, co leckdy z nedopatření projde i tak zvaným katolickým tiskem. — Buďme katolíky doopravdy a proto odbírejme a čtěme jen tisk, který hájí zásady katolické viry a mravů a jimi se spravuje. A šířme ten tisk, jak dovedeme!

4. neděle po Zjevení Páně.

Světlo pravé.

Na čtvrtou neděli po Zjevení Páně připadá evangelium o bouři na moři, kterou Pán Ježíš několika slovy utišil (Mat. 8, 23—27), takže lidé žasli a ptali se jeden druhého: „Kdo jest tento, že ho i větrové i moře poslouchají?“ Moře, o němž se tu mluví, jest jezero Genesaretské nebo Tiberiadské v Galilei, v severní části Svaté země; proto se mu také říkalo moře Galilejské. Protéká jím řeka Jordán, přicházejíc od severu a tekouc potom dále na jih až do moře Mrtvého. Jezero Genesaretské jest dlouhé od severu na jih 21 km, široké 9 a půl kilometru, (na nejširším místě) a hluboké 50 metrů. Plošný rozsah jest 170 čtverečních kilometrů. Jezero je obklopeno horami, které na západní straně sestupují skoro až k

vodě, na straně východní nechávají úzký pobřežní pruh; na severním konci se hory oddalují a dávají místo úrodné rovině. Jezero Genesaretské je velmi rybnaté a má podnebí velmi teplé. Ale úžlabinami horskými vnikávají tam prudké a náhlé větry, a jeden takový nenadálý vítr způsobil bouři, o níž vypravuje dnešní evangelium.

„Kdo jest tento, že i větrové i moře ho poslouchají?“ My víme, kdo to jest. Nebeský Otec sám nás o tom poučil: „Tentoť jest syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo.“ Povídá nám to sv. Petr: „Ty jsi Kristus, syn Boha živého.“ Práví nám to apoštol Tomáš, který před ním padá na kolena a volá: „Pán můj a Bůh můj!“ Práví nám kdo jest, sám náš Spasitel, když mluví: „Já a Otec jedno jsme.“ Ano, on jest Syn Boží, a jako Otec je Bůh, tak také syn je Bůh, jest totéž, jedna a táž bytost jako Otec, tedy Bůh, jeden a týž Bůh s ním a s Duchem svatým. A poněvadž Bůh jest život a pravda, proto také Ježíš Kristus o sobě praví: „Já jsem život a pravda,“ ale přidává také „cesta“ — já jsem „cesta“, On jest cesta, poněvadž jen skrze něj, jen skrze jeho zásluhy, jen podle jeho učení může se přijíti k Bohu a do života věčného. Jako není jiného jména, daného lidem, v němž bychom mohli býti spaseni, tak také není jiné cesty, po níž bychom mohli přijíti do života věčně blaženého, nežli Ježíš Kristus, Bůh a člověk v jedné osobě. Ale on je také světlo, které nám svým učením a svým příkladem svítí na cestu. Tento přítomný život je podoběn tmám, a zakaluje lidské oči tak, že člověk nevidí na cestu pravou. Ale náš Spasitel mluví: „Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí ve tmách, ale bude mít světlo života.“ Učení Ježíše Krista nám ukazuje všechno v pravém světle. Kdo věří upřímně v Ježíše Krista a zná jeho učení tak, jak nám je zachovala a stále hlásá jeho církev (církev má, jedna, založená na skále — Petrovi, s níž náš Pán stále zůstává), kdo toto, učení zná a podle něho vše posuzuje, všechno s tímto jeho učením srovnává, ten bude viděti celý svět a celý život, život soukromý i život veřejný, rodinu a školu,

obchod a politiku, knihy a divadla a zábavy — zkrátka všechno bude viděti v pravém osvětlení, ne ve světle zeleném nebo červeném nebo žlutém nebo jinak zabarveném, nýbrž v jasném světle věčné Pravdy. To nám připomíná církev Kristova, příští středu, o slavnosti Hromnic. Ten den si máme vzpomínati, kterak P. Maria, když bylo božskému dítěti 40 dní, šla s ním do chrámu jeruzalemského a tam jej podle zákona Mojžíšova obětovala, t. j. představila veřejně Bohu. Tenkrát přišel tam z vnuknutí Božího také zbožný stařec Simeon, kterému Duch sv. v modlitbě a rozjímání slíbil, že neumře, dokud neužije Pomazaného Páně, t. j. zaslíbeného Vykupitele. Když tedy přišel do chrámu a spatřil mladistvou matku s dítětem, ihned vnitřním hlasem Božím byl poučen, že toto dítě jest onen zaslíbený Vykupitel. I vzal jej na lokty své a velebil Boha a řekl: „Nyní propouštíš, Hospodine, služebníka svého podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči mé spasení tvé, které jsi připravil před obličejem všech lidí jakožto světlo na osvětlení pohanů.“ Také Simeon tedy nazval našeho Spasitele světlem, a proto se ten den světí svíce, aby nám připomínaly toho, který jest světlo světa a svítí nám na cestu života věčného. Pozorujme tedy všechno v sobě samých i okolo sebe ve světle Kristově, nedbejme toho, co říká svět, co říkají nevěrecké nebo nábožensky studené noviny, ani toho, co říkají učení tohoto světa, nýbrž ptejme se, zdali to, co nám povídají, zdali to, co okolo nás se děje v soukromí a veřejnosti, ve škole, v zákonodárství, v tisku atd., zdali se to srovnává s učením Ježíše Krista čili nikoliv. Tenkrát budeme viděti sebe i všechno okolo sebe v pravém a správném osvětlení, budeme viděti na cestu pravou, a budeme-li na ni věrně zůstávati, jistě dojdeme do světa věčného.

5. neděle po Zjevení Páně.

Koukol.

„Podobno jest království nebeské“, tak čteme v evangeliu na pátou neděli po Zjevení Páně (sv. Mat. 13, 24—30) „člověku, kterýž nasel dobrého semene na poli svém. Když pak lidé usnuli, přišel nepřítel, jeho, a nasel koukole mezi pšenici, a odešel.“

Království boží, nikoli nebeské, jest království Kristovo v duších našich. On sám jest ten člověk, kterýž nasel dobrého semene na poli svém. Dvakrát nasel toho semene. Jednou všeobecně, když nás všechny naučil, jak bychom měli žítí, aby se náš život srovnával s vůlí Boží a byl náležitou přípravou na život budoucí, v němž již nebude smrti. Učení Kristovo, ať se týká toho, co máme o Bohu a o svém poměru k němu věřití, ať se týká toho, co máme činití, abychom to mohli před Bohem zodpovědětí, toto učení Kristovo, ohlášené a znova skrze církev katolickou ohlašované celému světu, je tím dobrým semenem. Z něho by musila vzejítí žeň dobrá. Druhým způsobem, který se týká jen nás pokřtěných, zasel Kristus Pán dobré símě do duše naší při křtu svatém. S milostí posvěcující, která nás v tu chvíli učinila přijatými dětmi Božími, vložil Bůh do naší duše také to, čemu se říká křesťanská ctnost, t. j. způsobilost a ochotnost činití to, co je dobré a Bohu libé. Tato křesťanská ctnost pak na sebe bere rozmanité tvářnosti v rozličných ctnostech, které však stále jsou vlastně jedna a táž, nadpřirozeně do nás vložená způsobilost a ochota k dobrému. A tak mluvíme potom o ctnostech božských, t. j. víře, naději a lásce, a o rozmanitých ctnostech mravních — o pokoře, štědrosti, čistotě, mírnosti, spravedlnosti, statečnosti, atd. atd. To všechno tedy lze nazvatí semenem dobrým, jež Kristus Pán nasil do lidstva vůbec a do duší lidí pokřtěných zvláště — učení Kristovo, milost jeho, ctnost křesťanská.

Ale pak, když lidé usnuli, t. j. když lidé si málo vážili nebo váží vzácných darů Kristových, přišel ne-

přítel. Evangelium jistě tímto nepřitelem rozumí především ďábla. Ale lze tím rozuměti všechno, co kazí nebo dokonce ničí setbu Kristovu, ve světě a v duších. Jest to ta trojice, kterou jmenujeme v modlitbě „Anděle Boží, strážce můj,“ když prosíme o pomoc: „Ctnostem svatým mne vyučuj ať... tělo, svět, ďábla přemáhám.“ Naše tělo se svými choutkami je ten nepřítel, který kazí setbu Kristovu. Ďábel svým lákáním, k němuž arci také užívá našeho těla, ale i sterých jiných prostředků, je také ten nepřítel. A jeho velikým pomocníkem je svět, t. j. lidé, kteří tím nebo oním způsobem rozsévají koukol buď špatných příkladů, buď špatných nauk do lidských srdcí. Sem náleží především tisk — ať to jsou noviny, ať rozličné časopisy, ať tak zvaná literatura zábavná — skoro všechno to je nasáklé nevěrou a nemravností. A nejhorší je, že i lidé, kteří ještě se chci držeti Krista a jeho církve, již tak tomuto koukoli zvyklí, že ho nerozeznávají od pšenice, učení Kristova. K těmto pomocníkům ďábelským náleží podle jednomyslného soudu vážných lidí ze všech zemí také biograf, a ovšem velmi často i divadlo a nestydaté obrazy, často i škola, alespoň tím, že svými čítankami a dějepisnými výklady budí nechuf a odpor proti katolické církvi, která jediná po všechny věky věrně zachovává nauku Kristovu. Právem mluvil apoštol, že „svět je postaven ve zlém“, a Pán Ježíš právem řekl, že „synové tohoto světa“ jsou chytřejší než synové světla.“ Co novin, co knih, co brožurek vysílají náhončí ďáblovi do světa! Jak si dovedou získati lidské choutky, aby pak ovládly sněmy, zákony, školy, a veřejnost, a zkazili život soukromý civilním manželstvím, rozvody, zábavami! Opravdu, ďábel ustavičně seje koukol do setby Kristovy.

Co dělati? „Zachraň se, kdo dovedeš!“ zvolal před několika léty náš katolický básník Svatohor. Zachrániti se lze jen tím, že pojmem velkou nenávist ne k lidem, ale k tomu, co lidé dělají, aby zkazili v duších lidských viru a mravy, křesťanské. Zachraňovati musí rodiče dětí tím, že od nejútlejšího mládí je budou učiti této svaté nenávisti a učiti je, co to je věčné

spasení a věčné zatracení, ale že spasení nedojde ten, kdo bude výtí s vlky tohoto světa, nýbrž jen ten, kdo vytrvale půjde po cestě, kterou mu Ježíš Kristus ukázal, a po níž jej má vésti a vede Kristova církev.

Koukol.

„Podobno jest království nebeské člověku, který nasel dobrého semena na poli svém.“ Těmito slovy se začíná evangelium na neděli 5., která zbyla po Zjevení Páně (po Svatých třech králech. Mat. 13, 24—30). Mezi Zjevením Páně (6. ledna) a Hodem Božím velikonočním by mělo býti vlastně 15 neděl, a každá má od pradávna svou vlastní epištolu a vlastní evangelium. Od svátků pak svatodušních až do adventu mělo by se slaviti 24 neděl. Ale protože Hod Boží velikonoční nepadá vždy na týž den, nýbrž někdy bývá později na jaře, někdy dříve, nevejde se vždycky mezi Zjevení Páně a mezi Hod Boží velikonoční právě 15 neděl, což je největší možné číslo. Musí se tedy nějaká neděle nebo několik neděl po Zjevení Páně vypustiti, aby se mohlo slaviti před velikonoce 9 neděl v barvě fialové, totiž neděle-devitník (protože je devátá před velikonoce), pak první a druhá po devitníku, a šest neděl postních. Ale jestliže po Zjevení Páně je neděl méně, je jich zase po svátcích svatodušních více, a proto mezi 23. a 24. nedělí po sv. Duchu se vloží ta neděle nebo ty neděle, které zbyly po Zjevení Páně, t. j. čtou se ty epištoly a ta evangelia a při mši sv. se říkají ty modlitby, na něž po Zjevení Páně nedošlo. Tolik tedy na vysvětlenou toho, proč říkáme, že máme neděli pátou, která zbyla po Zjevení Páně.

Království nebeské je království Kristovo zde na zemi: jeho církev. Všecko to pak, co tu zanechal a ustanovil pro spásu lidských duší, zvláště jeho učení, jeho prikázání, jeho rady, jeho svátosti atd., to jest to dobré semeno. Ale potom nepřítel nasil do dobrého semene špatného býlí, koukole. Koukolem je všecko,

co se protiví učení Kristovu, všechno, co podkopává víru a mravnost, tu víru ovšem a tu mravnost, ty názory, na svět a na duši, na zlé a na dobré, kterým nás kdysi naučil Kristus a kterým z jeho uložení bude jeho církev učit až do skonání světa. Proto sv. Augustin rozumí koukolem bludaře, a bludařem je vskutku každý, kdo hlásá neb tvrdí něco protivného učení Kristovu, ačkoli to učení zná a ví, že církev Kristova k věření předkládá to, co on vědomě popírá, nebo čemu úmyslně nechce věřit. Takovými bludaři je většina novin a knih, které u nás vycházejí, abych nemluvil o mnoha jiných věcech neb lidech. Nepřítel pak nasil koukole, když lidé usnuli. Svatý Augustin to vykládá o smrti svatých apoštolů nebo o nedostatečné bdělosti představených církve Páně. Jakkoli tomu jest, Pán sije dobré semeno stále, ale horlivěji a vytrvaleji než kdy jindy, rozsévá nepřítel jeho, xábel, a pomocníci ďáblovi, nevěřící lidé, koukol nevěry, a bludu. Za našich dob nelze říci, že by představení církve spali. Naopak, i papežové i biskupové znova a znova varují věřící před nevěreckými spolky, novinami, knihami, před školami, nasáklými buď nevěrou, buď nenávisť k církvi katolické, před nemravnými knihami atd., konají tedy povinnost dobrých pastýřů. Ale kdo velmi často zanedbává svou povinnost, to jsou ti, kteří by měli býti kněžími a biskupy svých rodin — rodiče. Ačkoli noviny, knihy, škola, celá veřejnost je dnes více méně zamořena nevěrou a okázalým pohrdáním křesťanskou mravností, přece by poměry nebyly tak zoufalé, kdyby se otcové a matky dobré vůle, pokud se ještě hlásí k církvi katolické (a mimo ni není cesta spásy), kdyby se, pravím, vzchopili a řekli: „Ale nyní musíme začít my! Netoliko naše děti se budou modlit a chodit v přikázané dny na mši sv., k zpovědi a k sv. přijímání atd., ale především my to budeme dělati, nehledíce ani napravo, ani nalevo. Již musíme začít doopravdy: pryč z našich rodin s novinami, které štvou proti Římu, které se posmívají našim kněžím, našim náboženským úkonům, kteří pokrok vidí v tom, co je proti katolické církvi!

Teď my si začneme vychovávat děti tak, aby z nich byli katolíci horliví a mravní, když budou vidět, že také rodiče žijí podle přikázání Božích a církevních, že s církví svou se rmoutí, s ní horlí proti nevěře a nemravnosti, s ní chtějí žít, s ní umíratí!“

Kdyby rodiče, představení svých rodin, nespali, nýbrž bděli nad sebou a nad dětmi, jinak by u nás náboženské poměry vypadaly! Nuže, drazí otcové a dobré matky, rozvažte, co čtete a odbíráte (z Prahy kromě Lidových Listů, Čecha, a Lidu (Pražsk. Večerníka) přicházejí do vašich rukou jen listy nevěrecké, buď zuřivé, buď polovičaté, nebo nanejvýš nábožensky, smrtelně studené), a rozvažte, zdali váš domácí a náboženský život je vašim dětem školou, která by dovedla vzdorovati i smrtícím vlivům dnešní školy a veřejnosti.

6. neděle po Zjevení Páně.

Království Boží.

Znovu se čte evangelium na neděli, která zbyla po Zjevení Páně, tentokrát na šestou (ze sv. Mat. 13, 31—35). Náš Spasitel v něm mluví o království Božím, které nejprve přirovnává k zrně horčičnému, které je nepatrné, ale když vyklíčí a rozroste se, bývá z něho strom; potom ke kvasu, který žena zadělala do tří měřic mouky, a kvas prokvasil všecko. Evangelium se nešíří o jiných podobenstvích, kterých Pán Ježíš při té příležitosti užil, mluvě o království Božím. Neboť také je přirovnával k pokladu skrytému v poli, kterýž, když člověk najde, jde a prodá všecko co má a koupí pole to, aby získal ten poklad. A opět je přirovnával ke kupci, jenž hledá, drahé perly, a když najde vzácnou perlu, prodá všechn svůj majetek a koupí za stržené peníze tu perlu. A konečně je přirovnává k síti, vržené do moře, která zahrne ryby dobré i špatné. Dobré vyberou rybáři do nádob, špatné vhodí nazpět do moře. Co jest rozuměti tímto královstvím Božím? Můžeme jím rozuměti totéž trojí krá-

lovství, o něž prosíme v Otčenáši, když říkáme: „Přijď království tvé!“ To království jest nejprve panování a králování Boží v nás asi v tom smyslu, jak jsme o tom slyšeli před čtrnácti dny o slavnosti Krista Krále na poslední neděli v říjnu. Když všechno věříme, čemu Kristus nás naučil, když jen od Boha doufáme spásu, odpuštění hříchů a milost k dobrému, když jej nade všechno milujeme a lásku dokazujeme věrným zachováváním všech jeho přikázání, tenkrát panuje Bůh skrze víru, naději a lásku v nás a má své království v našich duších. Toto království Boží v nás vyjádřil asi náš Spasitel podobenstvím o kvasu. Náboženství, které má základ ve víře, naději a lásce, má proniknouti celého člověka, má prokvasiti všechno naše smýšlení, mluvení a konání, tak abychom vždycky chtěli to, co chce Bůh, a vystříhali se všeho, co Bůh nechce. Podle učení Kristova máme také všechno na světě posuzovati, a když takto nás náboženství pronikne, je království Boží v nás podobno kvasu. Druhým způsobem znamená království Boží církev Kristovu na zemi, a my, říkájice: „Přijď království tvé,“ prosíme Boha, aby působením milosti jeho církev katolická víc a více se šířila a upevňovala. Na církev svou myslil náš Pán, když církev přirovnával k síti, vržené do moře a zahrnující do sebe ryby dobré i špatné. Neboť v církvi vždy budou vedle spravedlivých také hříšníci. Rovněž na svou pozemskou církev myslil Pán, když přirovnával království Boží k semeni horčičnému. Malé byly začátky církve, několik lidí, pak několik set, pak tisíce, a za dvě stě let mohl již slavný křesťanský spisovatel Tertulián mluvit k pohanským Římanům: „Od včerejška jsme, a všechno jsme naplnili: vaše radnice, vaše vojenská ležení, vaše hrady, vaše města — jen vaše chrámy jsme vám nechali prázdné.“ Potom každým stoletím se církev šířila dále, ke Germánům, k Slovanům, k národům nově objevené Ameriky, a šíří se dál a dále k novým a novým národům, i když zas některé větve lidskou vinou usýchaly. Konečně lze královstvím Božím rozuměti budoucí věčné a navždy pokojné králování Kristovo nade všemi anděly

a svatými, nebo jinými slovy, znamená spasení věčné. A když člověk pozná, co to je spasiti duši svou, když se dozví, že ji může spasiti jen tenkrát, když se podřídí království Kristovu a uzná ho za svého pána, tenkrát je ochoten dáti všechno, obětovati všechnen majetek, ztratiti zdraví i život, jen aby získal skrytý poklad a vzácnou perlu, to jest, aby došel účastenství ve věčném království Kristově v nebesích. Na toto trojí království Boží tedy myslivejme, když se modlíme Otčenáš a říkáme den co den „Přijď království tvé!“ Panuj, Pane, v srdcích našich skrze víru, naději a lásku křesťanskou. Dej Pane, církvi své, aby se stále šířila a upevňovala. Dej nám konečně, Pane, abyť chom se po lopotách a pokušeních tohoto života v tvém věčném království s tebou a se všemi vyvolenými radovali radostí, které již nikdo nevezme od nás.

Neděle devítník.

Spasení duše.

Máme neděli devítník — devátou před velikonoce. Až dosud jako bychom se byli dívali na betlemské jesle a na tichý život svaté rodiny v Nazaretě. Dnes obracíme oči jinam: k veřejnému, učitelskému životu Páně, k jeho nastávajícímu utrpení, které se pak promění ve slavné zmrtvýchvstání o Hodu Božím velikonočním. Měli jsme ještě slyšení evangelium na šestou neděli po Zjevení Páně, ale nestály by na to neděle. Musilo by jich býti mezi Zjevením Páně a velikonocemi patnáct, totiž šest po Zjevení Páně a devět před velikonoce, šest neděl, kdy se slouží mše svatá v barvě zelené (leč by připadl na neděli nějaký zvláštní svátek), a devět neděl v barvě fialové. Ale letos je mezi Zjevením Páně (Svatými třemi králi) a velikonoce jen čtrnáct neděl, musí se tedy šestá po Zjevení Páně, t. j. ta zvláštní mše s vlastní epištolou a evangeliem, připadající na neděli šestou po Zjevení Páně, vypustiti a hned po

páté neděli po Zjevení Páně se slaví neděle devítník. Neboť těchto devět neděl před velikonoce s jejich epištolami a evangelií se nikdy nevypouští. Barva fialová o těch devíti nedělích důtklivěji než jindy nám připomíná největší věci našeho náboženství. Neboť co je vlastně náboženství? Soubor pravd o Bohu a našem poměru k němu a zároveň úcta Bohu podle těchto pravd prokazovaná, a život podle těchto pravd zařizovaný. A oč při tom jde? O naši nesmrtelnou duši, o věčné zatracení nebo o věčné spasení. Jde o to, aby v hodině smrti člověk poznal, buď že se minul se svým cílem, pro nějž měl žít v tomto krátkém životě, nebo že ho došel. Odtud pak vzejde buď věčné zoufalství, provázené jinými mukami, nebo věčné, blažené nasycení duše lidské dokonalou spokojeností a slastí ve spojení s Bohem. To je ta strašlivá vážnost lidského života, ta strašná důležitost toho, aby člověk hleděl svůj život pozemský srovnávat s vůlí Boží, a to především tím, že žije v náboženství od Boha zjeveném a podle toho náboženství, a ve společnosti náboženské od něho skrze Krista Bohačlověka založené, to jest v jeho církvi, v církvi katolické. Nenechal nám zajisté Bůh volnost, abychom si o něm a o svém poměru k němu mysleli, co chceme, abychom si dělali, nebo volili náboženství, nebo sami zakládali a volili své církve, nýbrž on právem, jako svrchovaný Pán žádá, abychom věřili tomu, co Syn Boží nám pověděl a co zanechal ve své církvi, aby to lidem hlásala až do skonání světa. Býti v církvi katolické, nebo v ní nebýti, není věc politické nebo národní nálady a citovosti, nýbrž věc, při níž jde o věčné zatracení. Kdo z „čechoslováků“ nebo z lidí „bez vyznání“ pamatoval na spasení nebo zatracení své duše, když opouštěl církev, založenou před 1900 lety? Kdo z nich asi, nebo kolik z nich asi přemýšlelo o takových věcech?

Tato záležitost našeho spasení vyvstává jako černý mrak před bouřkou v epištole i v evangeliu na tuto neděli Devítník. Apoštol Páně, kterého si Kristus Pán zázračně povolal za apoštola, se třese o

svou duší! „Bratři, zdaliž nevíte, že všichni, kteří o závod a o cenu běží, všichni sice běží, ale jen jeden vezme cenu? Tak běžte, abyste dosáhli. A každý, kdo na závody běžecké se chystá, ode všech věcí se zdržuje. A oni to činí, aby porušitelnou odměnu — korunu vzali, my pak neporušitelnou. Protož i já tak běžím, ne jako na nejisto, tak bojuji, ne jako povětrí rozrážejí: ale krotím tělo své a v službu (Boží) je podrobuji, abych snad zatím, co jiným káži, sám nebyl zavržen.“ (I. ep. ke Korintsk. 9, 24—27). Tedy apoštol se bojí, krotí své tělo, zapírá se — a my? Jak smýšlíme? Jak se bavíme? Co čteme?

Evangelium opakuje touž myšlenku. Mluví o dělnících na vinici. Někteří pracovali celý den a dostali smlouvenou mzdu. Jiní pracovali půl dne a dostali touž, stejně velkou mzdu. Poslední pracovali jen hodinu, a zase dostali touž, stejně velikou mzdu. Ne z povinnosti, ale z milosti a dobroty hospodářovy, který zajisté může dáti i tomu, kdo začal pracovat hodinu před slunce západem, jako tomu, kdo pracoval od jitra. Onť je Pán. „Mnoho je povoláných, ale málo vyvolených,“ — tak se končí evangelium (sv. Mat. 20, 1—16). Ve slovech těch je nesmírné tajemství našeho konečného spasení, výsledek konečný naší svobodné vůle a milosti Boží. Každý má svobodnou vůli a každému dává Bůh tolik milosti, že může býti s jeho pomocí spasen, bude-li milosti Boží, jeho darů, jeho vnukání, jeho napomínání, varování, dobře užívatí. Ale užíváme jich dobře? Budeme jich až do smrti dobře užívatí? Budeme ve službě Boží až do slunce západu pracovatí? Ó, jak má pravdu apoštol: „S bázní a třesením pracujte o svém spasení!“ Ale náš dřívější školní katechismus měl větu: „Modlitba je začátek a konec všeho, co můžeme činiti pro své spasení.“ Tedy modleme se bez ustání a vroucně za to, abychom dovedli vůli Boží plniti.

Koruna porušitelná a neporušitelná.

V dnešním čtení, které je vzato z I. epištolý sv. Pavla ke Korintským, přirovnává apoštol život křesťanův závodům, ve kterých se účastníci jejich snaží dosíci jisté ceny. Jenže, praví sv. apoštol, při takových závodech všichni účastníci běží, kdo dříve doběhne k cíli, ale jen jeden z nich dosáhne ceny. Kdežto my, kteří závodíme o získání jiné odměny, všichni můžeme odměny té dosíci, to jest, onoho druhého a pravého života, který se již nikdy neskončí smrtí, kde Bůh „setře všelikou slzu s očí jejich: a smrti více nebude, ani kvílení, ani pláče, ani bolesti nebude více, nebo první věci pominuly“. V onom životě, v němž nebude již ani smrti, ani žalosti, naplňují se slova Páně: „Nuže, služebníče věrný, že nad málem byl jsi věrný, vejdi do radosti Pána svého.“ Tam se naplňují slova žalmu. „Potokem rozkoše budeš je napájeti.“ To je ta koruna neporušitelná, která se nikdy nerozpadne, jako se rozpadl vavřínový věnec, který býval řeckému zápasníku vyznamenáním a čestnou odměnou za nejrychlejší běh na závoděšti. Ne očekáváme na tomto světě odměny za to, že běžíme tou cestou, kterou nám vytkla příkázání Boží, neběžíme na nejisto, jako pohanský běžec, jenž si nebyl jist, zdali právě on dosáhne vítězného věnce, ale běžíme, jsouce úplně jisti, že nepřestaneme-li po ustanovené cestě běžeti a stále se přibližovati k cíli, zcela jistě všichni, kteří takto běžíme, dojdeme věnce, koruny života nesmrtelného a nevýslovně blaženého. „Koruna porušitelná a koruna neporušitelná“, to jest ta propast, která dělí věřící a nevěřící. My věříme, že smrtí se neskončí všechno, naopak všechno, to právě všechno, po němž touží lidské srdce, dokonalé štěstí, plné uspokojení, propastně hluboká vnitřní slast, to vše se smrtí teprve začíná a již nikdy se druhou smrtí neskončí. Nevěřící naopak, kteří nevěří v život věčný po smrti, hledají svého štěstí jen v tomto životě. Jejich smýšlení vyjadřuje apoštol sv. Pavel, když mluví: „Jestliže Kristus nevstal z mrtvých, tedy marné je

kázání naše, marná je víra naše, Jestliže Kristus nevstal z mrtvých, tedy jezme a pijme, neboť zítra umřeme!“ Ano, nevstal-li Kristus z mrtvých, není pravda jeho učení dokázána. Tedy není třeba věřiti v život věčný, v nebe a peklo, a jest třeba, užiti rychle tohoto života. To je moudrost nevěřících, moudrost arci, která bude děsně a nenapravitelně zahanbena. Buďme si vědomi této propasti mezi námi a mezi nimi. Nebudeme-li si jí znova a znova připomínati, nebudeme pravými křesťany. Oni se spokojují tím, co je přirozené, také zvířatům. My dýcháme v ovzduší nadpřirozeném, ačkoli naše nohy kráčí po přirozeném. Ale nemysleme, že zde na světě málo užijeme! Nikoli. Uvědomělý vnitřní pokoj s Bohem je poklad nesmírný, jehož nemají ti, kteří utíkají před myšlenkami na život věčný a na vůli Boží a otupují se penězi a politikou, pitím a jídlem i smilstvem, nebo stydnou a na smrt mrznou pod ledovou kůrou své naduté přirozené učenosti a moudrosti, nebo konečně tráví život jako tažný dobytek bez myšlenky na věci, hodnější člověka.

1. neděle po devítíku.

Simě slova Božího.

Tato neděle sluje první po devítíku. Minulou neděli se zde stala zmínka, že slavíme nyní devět neděl jako přípravu na největší slavnost křesťanskou, na zmrtvýchvstání Páně. Z těchto devíti neděl tři jsou jakousi přípravou vzdálenější a jsou to neděle devítík, t. j. devátá před velikonocemi, pak první a druhá po devítíku. Latinsky tyto neděle slují Septuagesima, Sexagesima a Quinquagesima, t. j. sedmdesátý, šedesátý a padesátý (den) před velikonocemi, ačkoli vlastně žádná z těchto neděl není právě sedmdesátý nebo šedesátý, nebo padesátý den před velikonocemi, nýbrž mají prý nám připomínati, že v některých krajích se křesťané postívali 70 dní před velikonocemi, jin-

de 60, jinde 50, až se stalo obecným zvykem postit se 40 dní, což pak se nazývalo a nazývá Quadragesima, t. j. čtyřicátý (den). Šest neděl, které spadají do tohoto vlastního postu (který ovšem nyní více méně jest jen pouhým jménem a pouhou vzpomínkou na náboženskou vážnost našich předků ve víře), těchto 6 neděl sluje neděle v postě a jsou se svými týdny vlastní a nejbližší přípravou na svátky velikonoční. O všech těchto devíti nedělích užívá se, jak minulou sobotu bylo podotčeno, při mši sv. barvy fialové, která znamená svatou vážnost a kající smýšlení.

Na tuto neděli, první po devítníku, připadá evangelium o rozsevači (sv. Luk., 8, 4—15). Náš Spasitel vypravoval, že když rozsíval, některé zrní padlo na cestu a lidé je pošlapali a ptáci sezobali, jiné padlo na skálu, kde bylo málo prstí a proto sice vzešlo, ale brzy uvadlo, jiné padlo do kroví a trní u pole a tam potom, když vzešlo, se udusilo, konečně jiné padlo do půdy úrodné a vydalo hojný užitek. Pán Ježíš potom sám toto podobenství vysvětlil. Símě, pravil, je slovo Boží, a rozličná místa, na něž zrní padlo, jsou rozličné duše lidské. Símě, slovo Boží, učení Kristovo, je jedno a pro všechny stejné, ale lidé jinak a jinak je přijímají a rozličně podle něho svůj život zařizují. Símě, které padlo vedle cesty, a bylo pošlapáno, jsou ti, kteří slyší slovo Boží, ale potom ďábel vyjímá je ze srdce jejich, aby věrice nebyli spaseni. V našich dobách všichni lidé alespoň v našich krajích slyšeli nebo mohou slyšeti nauku Kristovu. Dnes nemusí ďábel sám símě to vynímati z jejich srdcí. Mám mnoho pomocníků, především tisk: noviny, knihy a časopisy. Má politické strany a spolky, které mermocí chtějí slouti a býti pokrokovými, což v našich poměrech neznamená nic jiného, než, že chtějí býti protikatolickými. Tisk a tiskoviny takových politických stran a takových spolků a svazů to zřejmě každému ukazují, kdo ještě není nábožensky zabeďněný a kdo ještě v srdci svém od církve Kristovy neodpadl. To tedy jsou dva velcí činitelé a pomocníci ďáblovi: tisk a politika a spolkařství — rozumí se

tisk a politika a spolkařství, které nechce státi na půdě křesťanských katolických názorů.

To zrní, které padlo na skálu, znamená lidi mělké a nestálé. Ti se dovedou nadchnouti, po nějakých misích dovedou jíti ke generální zpovědi, dovedou slíbiti, že se rozejdou s příležitostí ku smrtelným hříchům, že budou živi opravdu křesťansky, ale jejich horlivost a jejich úmysly nemají trvání. Zrní, které padlo do trní a trní je udusilo, jsou ti, kteří také slyšeli a vědí, že mají nesmrtelnou duši, že umrou, že v hodině smrti půjde o nebe nebo peklo, ale žijí jakoby tomu nevěřili, nebo jakoby to pro ně neplatilo. Jdouce po pečování a zboží a po rozkoších, bývají udušeni. Peníze, hodně peněz, hodně výděлку, brzy koupiti dům, přikoupiti pole, lacino koupiti a draho prodávati, to je největší starost některých. Baviti se, užívati tance, biografu, pití, jídlo, šaty, čísti zamílované romány, to je největší starosti jiných. Jak nemá býti v takových srdcích udušena každá vážná náboženská myšlenka? Každá snaha o křesťanský život?

Konečně jiné zrní padlo do půdy dobré, a to jsou ti, kteří žijí podle náboženství — ne podle socialistických a pokrokařských a liberálních novin a podle zamílovaných a ještě horších románů a knih, nýbrž podle toho, čemu učí katolický katechismus — nejmoudřejší kniha na světě, jak jednou řekl v slabé chvíli jistý nevěrec. A užitek přinášeji v trpělivosti. Trpělivost znamená vytrvalost. Nebýti katolíkem proto, že ten a ten velebný pán hezky káže, nýbrž z přesvědčení, nebýti horlivým rok, dva roky, nýbrž do smrti, býti věrným, kdyby všichni odpadli a Kristovu učení se zpronevěřili, vychovávati svou rodinu nesmířitelně katolicky, to znamená přinášeti užitek v trpělivosti.

Simě slova Božího.

Na 1. neděli po devítniku se čte evangelium (Luk. 8, 4—15). o rozsevači a o různé půdě, do níž padlo zrní: na ujetou cestu, do trní, na skálu a

konečně do dobré, dobře připravené půdy. V té vydalo užitek stonásobný. Náš Spasitel vyložil potom sám učedníkům smysl svého podobenství, řka, že simě, jež rozséváč rozsévá, je slovo Boží. A které simě padlo v zem dobrou, to jsou ti, kteří slyšice slovo, v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek přinášejí v trpělivosti.

Slovem Božím se tu rozumí ta část nauky Kristovy, která se týká našich mravů nebo způsobu našeho života. A mnoha lidem stačila jedna věta, kterou náš Spasitel pronesl, aby posvětila celý jejich život a udělala z nich lidi dokonalé. My sami bychom toho musili na sobě zakusiti, kdybychom si některý výrok Páně učinili do opravdy pravidlem celého svého života. Z jediného takového výroku by se vy-lilo tolik světla na všechno v nás a okolo nás, že bychom jasně viděli, co vlastně má cenu a co cenu v životě nemá. Ovšem to předpokládá viru. Viru v Ježíše Krista, Boha a člověka v jedné osobě, v Ježíše Krista, který jediný má právo mluvit „Já jsem cesta, pravda a život,“ v Ježíše Krista, který ví, co mluví, když pravi: „Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí ve tmách, ale bude mít světlo života.“ Máme-li takovou viru, máme-li zároveň dobrou vůli, to jest ochotu činiti vůli Boží ať je nám příjemná nebo se nám někdy zdá tvrdá, tenkrát jsme připraveni přijímati slovo Boží do svého srdce jako dobré simě, padající do dobré půdy. Vezměme na př. známý výrok Páně, který jsme jistě slyšeli již mnohokrát: „Co je platno člověku, kdyby celý svět získal a na své duši škodu trpěl?“ Kdybychom se tímto výrokem pronikli tak, že by nám stále tanul namysli a kdybychom ovšem věřili, že výrok ten je zcela pravdivý, protože vyšel z úst Pravdy samé, tenkrát by se nám tolik věcí jevilo v docela jiném, jasnějším světle. Peníze, zábavy, rozkoše, čest světská, lásky a nelásky toho světa, všechno to by se nám ukázalo malicherné, proti té nesmírně důležité záležitosti, kterou je spasení naší nesmrtelné duše. Tenkrát bychom jinak smýšleli, jinak cítili, jinak mluvili, jinak jednali a jinak trpěli, než

když zapomínáme, že musíme stůj co stůj spasití svou duši. Žítí podle Spasitelových výroků Kristových, to znamená přinášeti užitek. Ale máme jej přinášeti v trpělivosti, totiž po celý život až do smrti. Ne, abychom se rozběhli křesťanským životem a pak, aby nás to omrzelo. A protože zní ke klíčení a vzrůstu potřebuje nejen půdy, nýbrž i světla slunečního a vláhy, a protože sluncem a vláhou naší duše je pomáhající milost Boží, proto musíme ustavičně a vroucně za milost Boží prositi, abychom byli schopni vydati užitek stonásobný a býti jednou uloženi do stodol věčného nebeského Hospodáře.

Čtvero zní.

Vyšel rozsevač, aby rozséval símě své. Je to známé podobenství ze sv. Lukáše 8, 4—15., které připadá na tuto první neděli po devítníku. Víte — nebo mnozí ani nevíte — že neděle devítník sluje devátá před velikonocemi a latinsky ji říkáme Septuagesima, t. j. sedmdesátý (den), na památku, že některé krajiny místo 40 dní se postívaly 70 dní před velikonocemi. Podobně dnešní neděle sluje Sexagesima — šedesátý (den), připomínající, že někde půst trval 60 dní. A druhá po devítníku má jméno Quinquagesima, t. j. padesátý (den), proč sami se dovítíte. Protože pak již tyto 3 neděle připomínají půst, tedy cosi kajícího, užívá se o nich při mši sv. barvy fialové, jež naznačuje kajcnost. Ale vraťme se k evangeliu. Troji zní se zkazilo, znamenajíc nauku Kristovu, týkající se našeho způsobu života, dobrého nebo špatného, která nebývá do lidské duše náležitě přijata, a proto v ní nevydává užitku, t. j. nebývá zdrojem života opravdu křesťanského a milého Bohu. Ujetá cesta a ptáci sezobávající zní, toť jedna příčina, proč zní samo v sobě dobré a úrodné hyne. Druhou příčinou je mělká půda na skále, třetí trní, do něhož zní zapadlo a které vyrůstajíc, dusí to, co ze zní vzkličilo. Náš Spasitel sám vyložil své podobenství: Ptáci, toť ďábel, jenž svým našeptáváním ničí zrna

slova Božího. Mělká půda, toť lidská povrchnost a náladovost. Trní, to jsou starosti a pečování o statky tohoto světa, zkrátka o peníze a bohatství. Je zajímavé, jak všude se v duchovním životě vracejí tyto tři příčiny neužitečnosti náboženských nauk v srdcích. Vracejí se v Písmě a vracejí se v lidské křesťanské zkušenosti, projevované modlitbou i poesíí. Co jiného znamenají slova Miláčka Páně: „Synáčkové, nemilujte tohoto světa, neboť všecko, co na světě jest, je žádostivost těla a žádostivost očí a pýcha života.“ Žádostivost těla, totě chtivost smyslných požitků, která souvisí s mělkostí půdy v srdci lidském, jež je liné pamatovati na věčnost a na poslední věci člověka; žádostivost očí, t. j. chtivost statků pozemských, totě trní, jež dusí símě nauk Kristových; a pýcha života, touha po cti a přednosti, toť ďábel otec pýchy, jenž pýchou svádí duše, aby ochotně nevěřily. Tak Dante, když vychází z lesa svých poblouzení a začíná stoupati na horu ctností, spatřuje, jak se mu stavějí do cesty tři šelmy a zatlačují ho zpátky do temnot a houštin lesa: pardál mrštných pohybů a hebké, kropenaté kůže jako symbol smyslnosti, žádostivosti těla; řvoucí lev — symbol pýchy a ctižádosti; konečně vychrtlá vlčice, znak nenasytné chtivosti peněz a statků pozemských. A v naší staré modlitbě k andělu strážci prosíme, aby nám pomáhal přemáhati tělo, svět, ďábla, zase tyto tři prameny všeho zlého, leč že světem můžeme rozuměti buď lidi, kteří nás tím nebo oním způsobem odvádějí s dobré cesty, nebo statky tohoto světa. Ale čtvrtá část zní padá do půdy dobré, do srdce ochotného přijímati nauku Kristovu a jí prokvasiti celou svou bytost, ne na den, ne na rok, nýbrž v trpělivosti na celý život. To jest pak život hodný člověka myslícího, člověka srovnávajícího svou vůli jako rovnoběžku s vůlí Boží. A takovému je slíben pokoj, jehož svět dáti nemůže.

2. neděle po devítníku.

Láska a láska.

Na 2. neděli po devítníku (Quinquagesima) se čte při mši sv. úryvek z 1. epištoly sv. Pavla ke Korintským, kap. 13, 2, 1—13. Jsou to chvály lásky. „Bratři,“ píše apoštol, „kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými, a neměl bych lásky, byl bych jako měď zvučící aneb zvonec znějící... A kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj, a kdybych vydal tělo své, tak že bych hořel, a neměl bych lásky, nic mi to neprospívá. Láska je trpělivá, jest dobrotivá, láska nezávidí, nečiní nešlechetně... všechno snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká“ atd. O jaké lásce mluví tu apoštol? Naše řeč je po některé stránce chudá. To, čemu říká latiník *amor*, vyjadřujeme slovem láska, ale tímž slovem vyjadřujeme také to, co se v dnešní epištole důsledně nazývá *caritas*. Podobně slovem milovati vyjadřujeme latinské *amare* i latinské *diligere*. Ale kdežto latina může užití slova *amor* i pro tu lásku, které jsou plné romány a básně, i pro milování Boha, slova *caritas* sotva asi který latinský spisovatel užil o lásce, kterou lze nazvat milostnou, a která ve většině případů bývá láskou ryze sobeckou k sobě samému. Mluví tedy apoštol o lásce ušlechtilejší, a to jest láska k Bohu, jakožto dokonalému souhrnu všeho, co lze nazvat dobrým. Veliký omyl naší lidské vůle záleží v tom, že se obrátíme k tomu neb onomu dobru nepatrnému, ale zdánlivě velice žádoucím, protože působí svou blízkostí na naše smysly, a ztratíme s očí to dobro, které jediné nás může učiniti trvale, dokonale a bez konce šťastnými, totiž Boha. A ztrácíme je s očí proto, že schválně obracíme oči jinam. V tom je naše vina, že chceme užívat některých dobrých věcí, ať to jsou lidé, ať pokrm a nápoj, ať peníze atd., jiným způsobem, než chce Bůh. Tak vlastně ruší člověk veliký pořádek světový a to místo ve svém srdci, které náleží Dobru nejvyššímu, dává dobru pod-

řízenému. Pohrdá tedy Dobrem nejvyšším, dává své volbě a své vůli či spíše své choutce přednost před vůlí toho, jež má milovati nade všechno, co je na světě dobré a žádoucí, a s nímž již tedy na světě má se v lásce spojití dokonalým splýváním své vůle s vůlí Boží. V něm pak jednou najde všechno uspokojení a nevýslovně větší uspokojení než doufal nalézt, když toužil po dojití mijejících dobrých věcí tohoto života. Ale apoštol slovem *caritas* jistě chce vyjádřiti také lásku k lidem. Ne však každou, ne tu lásku, kterou v nás mohou vzbuzovati tělesné nebo duševní přednosti některého člověka, nýbrž tu lásku, která vychází z milování Boha. Jako můžeme milovati děti svého přítele proto, že milujeme jej, tak křesťanská láska k bližnímu vychází z úvahy, že Bůh všechny lidi uznává za hodné své lásky (neboť „za všechny umřel Kristus“) a my milující Boha, také v té věci srovnáváme svou vůli s vůlí Boží, a milujeme ty, které On miluje. A ovšem nenávidíme hříchy, jež snad jsou na nich, jako On je nenávidí. Ta láska pak je účinná, a činíc dobře bližnímu, obrací stále oči k Bohu, ne jakoby čekala pochvaly nebo odměny, nýbrž, aby ukázala Bohu, že pro něj, z lásky k němu to činí, ne toliko pro své vnitřní mravní uspokojení. A tím se liší *caritas* — karita křesťanská od *humanity*. *Humanita* (lidskost) je karita utržená od kořene, od lásky k Bohu. Nebo je to opičení po karitě. Jako dříve musí býti něco, po čem se lze opičiti, tak dříve byla a jest *caritas*, pak teprve přijde pitvoření, t. j. *humanita*. Má leckdy také svou cenu, ale touž, jako stromek usečený od kořene a tak zasazený do země. Nás věřící dvě křídla nesou vzhůru: láska k Bohu a láska k bližnímu — jedna *caritas*. *Humanitu* necháváme filosofům a nevěrcům.

Masopustní neděle.

Tak bychom mohli nazvati tuto neděli, druhou po devítníku, sedmou před velikonocemi. Tato neděle a následující po ní pondělí a úterý bývaly, vy-

vrcholením masopustního veselí. O půlnoci s úterka na popeleční středu přestávalo neb alespoň mělo veselí přestati, a ráno šli lidé do kostela na popelec. Chodívali také teď, alespoň mnozí, ale není to to, co bývalo v katolických krajinách jindy. Zdávalo se mi někdy trochu upřílišněným jisté rčení sv. Alfonsa z Liguori: „Tančice a hoďujice, polovička lidí se ubírá do pekla.“ Světec to řekl v 18. století. Bylo by to upřílišněné dnes? I tak zvané katolické kruhy nedovedou býti bez stálých zábav. A budiž, Pán Bůh nechce, abychom stále plakali, a slušná zábava je jistě dovolená. Kéž jen ty zábavy v katolických kruzích jsou vždy takové, aby nikoho nepohoršovaly, a nikomu, zvláště z mladých lidí, nebyly příležitostí ke hříchu!

Jest skutečně jakýmsi tajemstvím — a člověk by téměř řekl tajemstvím nepravostí, mysterium iniquitatis — že zábava křesťanského lidu bývala nejbujnější a bývá snad nejsnadnější příležitostí k rozličným hříchům právě o těchto dnech, umístěných v takových mezích, jako je neděle druhá po devítniku a popeleční středa. Na tuto neděli lid křesťanský slýchá v kostele evangelium sv. Lukáše 18, 31—43: „Za onoho času pojav Pán Ježíš dvanácte učedníků svých, řekl jim: Až, vstupujeme do Jerusalema a dokoná se všechno, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka. Nebo vydán bude pohanům, bude posmíván a bičován, i uplíván; a když jej ubíjejí, zabijí jej, a třetího dne vstane zmrtvých. A oni tomu nic nesrozuměli“ atd. Tedy po těchto slovech, že Syn Boží pro lidské hříchy, pro naše hříchy, bude posmíván a bičován a uplíván a ukřižován, po těch slovech, pravím, ti, pro které byl posmíván a uplíván a bičován a ukřižován, půjdou a budou se smáti dvojmyslným žertům, budou tančiti na půl nazi, budou dávatí jiným příležitost k nečistým myšlenkám a žádostem, budou se opíjeti, budou se smáti kněžím, které potkají ráno, až po prohýřené noci se budou s pustou hlavou a zesprosfačelým srdcem vraceti domů. Jistě ne všichni, ale množství lidu pokřtěného.

Nezdálo by se to tajemstvím nepravosti? Po takovém evangeliu a před takovým dnem jako jest popeleční středa, která nám důtklivěji než jiné dni připomíná smrt a to, co bude po ní: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.“ Ale jen tělo se obrátí v prach. A nesmrtelná duše, kde ta se octne?

A snad by jiný řekl, že by to mohlo býti tajemství nevýslovné dobroty Boží. Tajemství jeho nevýslovné trpělivosti s naší křehkostí, s naší proměnlivostí. V týž den, kdy se v kostele mluví o utrpení jeho Syna, Otec nebeský nebrání svým křehkým dětem, aby se slušně nepobavily, slušně nezasmály, slušně si nezatančily. Ale chápáme, co to jest — „slušně“? Ó, jak býváme slepi a nedovedeme čísti pořádně ani v knize přikázání Božích, ani v knize svého svědomí! Jsme jako onen slepý na silnici u Jericha, o němž je řeč v druhé polovici tohoto nedělního evangelia. Když uslyšel, že Pán Ježíš jde okolo, volal znova a znova: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ A náš Pán k němu: „Co chceš, abych ti učinil?“ A on: „Pane, abych viděl!“ A náš Spasitel mu dal zrak.

I my jsme žebráci slepi, sedící vedle cesty, a cesta je Kristus: „Já jsem cesta, pravda a život.“ Sedíme u té cesty a nevidíme na ni. Jak velice bychom měli zapotřebí volati a prositi: „Pane, dej nám, abychom viděli! Abychom lépe znali tebe, abychom lépe viděli smysl tvých přikázání, abychom viděli správnou cestu do života věčného!“

Jsou, kteří hlouběji myslí na takovéto věci. Pro takové je v několika pražských chrámech o těchto dnech vystavena nejsvětější Svátost oltářní, aby přicházeli, mluvili se svým Spasitelem o sobě i o jiných, zvláště o těch, kteří hříchem a nevěrou ho znova bičují, uplývají a jemu se posmívají. Kterí jste na venkově, obraťte alespoň své myšlenky, třeba večer, v noci, k Svátosti oltářní v zamčených kostelech, a dělejte to, co zbožní Pražané činí v otevřených.

Konec masopustu.

Nyní se masopust končí, a již před světovou válkou se namnoze končival jen v kalendáři. Nevěrci, vyčichlí katolíci, lidé duševně zesprostačelí, již před válkou pořádali své plesy v postě tak dobře jako v masopustě. Nikdy bych nebyl vinil z těžkého hříchu člověka, jenž by si byl v postě z obyčejné lidské lehkomyšlnosti zatančil, poněvadž obecní církevní zákon toho vlastně nikdy přímo nezakazoval, a naše místní zvyky poslední léta se začínaly měnit tak, že to, co dříve zvyk pokládal za věc velmi pohoršlivou, poněnáhu nebylo posuzováno tak přísně. Větší vinu měli asi pořadatelé takových tanečních zábav, protože o těch se mohlo spíše předpokládati, že to jsou duševně mrtví lidé, kteří se dívají s úsměškem na všecko, co církev Kristova dělá, a své plesy v postě pořádají naschvál.

Ale my máme „choditi duchem“, jak praví apoštol. My, kteří chceme cítiti a žiti katolicky, a tedy chceme cítiti a žiti se svou církví, s celou tou velikou společností pravověřících křesťanů na celé širé zemi, my tedy si máme býti vědomi, že mezi námi a těmi druhými je propast, a proto máme být jiný lid, po nikom se neohlížeje a nikoho nedbaje. To, myslím, má být základním myšlením katolíka. Ne že by jinými pohrdal, ale že jest přesvědčen, že jen on, jakožto katolik, stojí na cestě, kterouž nám Kristus připravil a ukázal, abychom po ni šli ke spasení svých duší. A jako vůbec máme býti jiní lidé než tam ti druzí, tak se od nich máme lišiti celým svým chováním. Také ve svých zábavách. Slušná zábava, ať taková nebo jinaká, jest nutná, aby se osvěžily tělo i duch. Ale pro nás, katolíky, není přípustnou jiná než slušná po každé stránce. Komu se to nelíbí, ať mezi nás nechodí, a o takové ani nemáme státi. I svým veselím, i svou zábavou máme se hlásiti ke Kristu. To budiž připomenuto našim katolíkům zvláště nyní na konci masopustu, kdy se někdo domnívá, že je dovoleno býti divočejším a méně vybiravým ve svých žertech a

skutcích než jindy. Nikdy není dovoleno činit to, čeho by neschválil náš Pán a Spasitel. Kdo myslí jinak, nemyslí správně. Zdá se mi, že pro nás velmi dobře platí to, co asi před 3400 lety mluvil Josue k Israelským. Svolav před svou smrtí všechny náčelníky národa, řekl jim mimo jiné: „Toho nejpilněji si hleďte, abyste milovali Hospodina Boha svého. Jestliže pak se budete přidržovati bludů národů, kteří bydlí mezi vámi, a s nimi se budete mísiti skrze manželství a přátelstvím s nimi se spojovati, již nyní vězte, že vám budou za jámu a za úraz a za osidlo, dokud vás Hospodin nevyhladí ze země této výborné. Nyní tedy se bojte Hospodina a služte mu dokonalým a nejpravějším srdcem. Pakli se vám nelíbí sloužiti Hospodinu, dává se vám na vůli: já však a dům můj sloužiti budeme Hospodinu.“ — Takové má býti heslo katolíkovo, zvláště katolika lidovce: Nechť ti druzí slouží svým modlám, nevěře, chamtivosti, smilstvu — Hospodin jistě je po čase vyhladí, neboť se nebudou rozmnožovati. Ale já a má rodina věrně se budeme držeti Krista v jeho katolické církvi a jeho vyznávati slovy i skutky.

Čtyřicetidenní půst.

Dnes je toto slovo prázdný zvuk. Ani my katolíci, ba ani my katolíci, kteří se pokládáme za katolíky jakž takž horlivé, se vlastně nepostíme. I kdyby se někdo postil tak, jak to nařizuje dnešní postní řád, nebude se vlastně postiti, nýbrž jen střídme požívati pokrmu. Snad víte, naši milí čtenáři, že podle dnešního postního řádu katolíků, který již naplnil 21. rok svého života a ještě nezačal rok 60., má si v čtyřicetidenním postě (kromě několika jiných dní v roce), počínaje od popeleční středy až do poledne na Bilou sobotu, činiti újmu v jídle, t. j. každý den, vyjímaje neděle (a zasvěcený svátek), jen jednou za den do syta se najísti. Mimo to smí něco snísti ráno a večer, ale jinak již nic. Mimo to na popeleční středu a všechny pátky v postě (jako ostatně také na jiné pátky,

v roce) má se zdržeti masa a masitých pokrmů, což se ostatně týká všech katolíků od 7 let až do smrti. Když uvážíme, že dřívější křesťané celý půst nejídali masa a ve mnoha krajinách ani vajec ani mléka ani sýra, uznáme, že dnešní půst je velmi lehký. A ani ten mnozí katolíci nezachovávají. Ovšem, jsou lidé, kteří jsou omluveni, takže se mohou najísti do syta vícekrát než jednou za den, a vůbec mohou jísti podle potřeby, na př. lidé, kteří těžce pracují, někteří rekonvalescenti atd. — to každému podrobněji poví postní řád, přilepený u kostelních dveří nebo jeho farář nebo zpovědník. Jistě i dnešní půst má jisté obtíže a žádá jistých obětí, má-li se pořádně zachovávat. Ale nežádají si oběti i mnohé věci pouze světské? A nedal nám náš Spasitel příklad? Jsme-li upřímní katolíci, musíme býti živi svědomitě, ale svědomí si nesmíme dělati podle své libosti, nýbrž podle přikázání Božích a církevních. A ta přikázání si nesmíme sami vykládati, jak se nám hodí nebo nehodí, nýbrž musíme přijímati výklad, který nám dává církev skrze své učence nebo skrze svá vlastní podrobnější nařízení. „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám.“ To jest naučení Páně, a nikdo ho nesmí předělávati. Vždycky se musíme nějak zapírat. Proto jeden Sv. Otec nám praví: „Málo by nám prospělo, kdyby se naše tělo postilo, ale duše naše by se nepostila od hříchů.“ Ale aby se naše duše dovedla postiti, se přemáhati a zapírat, musíme se cvičiti v přemáhání tím, že nutíme tělo, aby se jednak zdržovalo určitých pokrmů, jednak si ukládalo v jídle jistou míru. A vizte, jak moudře církev omezování pokrmu ukládá jen lidem již vyspělým, po dokonaném 21. roce, a kteří ještě nezačali cítiti obtíží blížící se staroby. Opravdu, naše církev je matka moudrá a dobrá! Mírnost nynějšího postu měli bychom nahrazovati dobrovolným odřikáním leckterých věcí na př. divadla, koncertů, zábavné četby — každý podle svých okolností a poměrů. A přirozeně čím milejší zábava, jinak nevinná, jest, tím milejší bude Bohu naše oběť, když se jí v postě zřekneme. Mohli bychom přísný půst nahrazovati také častějšími skutky pobožnosti, denním slý-

cháním mše sv., každodenní návštěvou nejsv. svátosti, když máme blízko nebo na cestě otevřený kostel, modlitbou bolestného růžence a jinými skutky, jež víra a vědomí vlastní hříšnosti nám vnukne. Nejlepší by ovšem bylo, kdybychom v postě častou sv. zpovědí a častým sv. přijímáním, v němž bychom potom setrvali po svůj další život, začali vésti život čistého svědomí. Žij tak, abys mohl každý den přijímati, praví jistý světec. A takový život by byl jedinou bezpečnou přípravou na hodinku smrti.

1. neděle v postě.

Svátost oltářní.

Snad se bude na první pohled zdáti divnou věcí, že na první neděli v postě se zmiňují o svátosti oltářní. Leckdo by očekával krátký výklad evangelia, jež připadá na tuto neděli a v němž se vypravuje o čtyřicetidenním postě Páně a o jeho trojím pokušení (sv. Mat. 4, 1—11). A jistě právem by to leckdo očekával, a evangelium skýtá bohatou látku k hlubokým úvahám. Samo trojí pokušení Páně nám připomíná, že i my, kteří máme býti údy Kristovými, stále musíme býti připraveni na rozličná pokušení, a zvláště na ta, jež pocházejí od těla, od pýchy a od chtivosti statků pozemských. O tomto trojím bohatém prameni našich pokušení a hříchů mluví také apoštol miláček Páně, když píše: „Synáčkové, nemilujte tohoto světa, neboť všechno, co ve světě jest, jest žádostivost těla a žádostivost očí (t. j. peněz a majetku) a pýcha života.“ — Tato trojí žádostivost často zaslepuje oči duše lidské tak velice, že nevidí, že jediný Pán, Pán Bůh náš, má právo žádati a poroučeti, abychom se mu klaněli a jeho svou dokonalou poslušností uznávali za svrchovaného pána, a místo toho se klaní modlám: tělesnosti, pýše, chtivosti výdělků a peněz a bohatství, a jiným modlám.

Ze dvou příčin chtěl jsem dnes promluvit o svátosti oltární, o tom tajemství, jež by každému srdci křesťanskému mělo býti nadevše drahé a sladké, o tom tajemství, v němž pod tvarem a barvou a chutí hostie jest s námi a do našich útrob přichází a s námi co nejtěsněji se ve sv. přijímání spojuje Ježíš Kristus jako člověk a Bůh, s duší i tělem. První příčina je ta, že jsem si tyto dny, kdy v několika pražských kostelech byla velebná ta svátost viditelně vystavena, všiml, jak mnoho dobrých křesťanů se před tou svátostí chová velmi podivně. Ne ze zlé vůle, neboť to jsou dobří lidé, ne z nevěry, neboť to jsou věřící, ale proto, že nemyslí. Kdybych to měl vyjádřití přirovnáním, řekl bych, že se chovají tak, jako kdyby výborného a třeba po stránce mravní svatého člověka pozvali do vybrané společnosti, a on by tam plival na podlahu a čistil si nos prsty. To by jistě asi nebyl hřích — ale jak by se vám to líbilo? Podobně to vypadá, když člověk, jenž má zdravé nohy a zdravá záda, neklekne ani v tu chvíli, kdy kněz vezme monstranci s nejsvětější svátostí do rukou a obrátí se s ní k lidu a činí nad ním nejsvětější svátostí žehnací znamení kříže. Neklekne, ač by mohl kleknouti. Naši dobří lidé vůbec bývají na klekání před nejsvětější svátostí, před svým Bohem a Spasitelem v té svátosti, velice skoupí. Jak se to líbilo proslulému spisovateli dánskému Janovi Jørgensenovi, když vstoupil v neděli do mohutného chrámu Páně v Kolíně nad Rýnem, kdež se právě sloužila slavná zpívaná mše svatá, a spatřil chrám plný a množstvi pěkně oblečených mužů a jinochů, klečících při tom na zemi. Nechci se o tom déle šířiti, ale jest jisto, že bychom ve svém chování v kostele, a zvláště před nejsvětější svátostí mnoho mohli a měli napravit.

Druhá příčina, proč se zde dnes o té svátosti mluvím, je ta, že počínajíc Popeleční středou a až do svátku nejsvětější Trojice (t. j. do první neděle po svatodušních svátcích), nám naše církev připomíná přísné přikázání (přísné, t. j., že nás zavazuje pod těžkým hříchem): „alespoň jednou za rok zřízenému

knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou svátost oltářní přijímati“. Časem velikonočním se v tomto případě rozumí právě tento čas od Popeleční středy až do svátku nejsvětější Trojice. Příkázání praví „alespoň jednou za rok“. Tím se nám naznačuje, že si církev Kristova přeje, aby věřící chodili častěji, ano co možná nejčastěji ke sv. přijímání. Ale jak těžko je i dobré křesťany k tomu dostat! Co je zdržuje? Lnou k nějakému smrtelnému hříchu a nechtějí se ho zříci? Ale jací by to byli křesťané? Či si máme mysliti, že se křesťan nemůže uchrániti smrtelného hříchu a že tedy nemůže v takovém stavu přijímati Tělo Páně? To by bylo velice smutné křesťanství, kdyby všichni křesťané nebo většina jich stále žila ve smrtelném hříchu. Vira nás učí, že s pomocí Boží, když se budeme vroucně modliti, pamatovati na smrt, vyhýbat se blízké příležitosti ke hříchu, dovedeme býti živi třeba sto let a nikdy se nemusíme dopustiti hříchu těžkého. „Všecko mohu skrze toho, jenž mne posiluje“, praví sv. Pavel. A náš Spasitel nás chce posilňovati zvláště touto svátostí, jež nám má býti pokrmem nebeským na cestě tohoto života. Jaká to škoda, že tolik jinak dobrých katolíků nechce rozuměti této veliké lásce Páně, kterou nám ukazuje ve své svátosti oltářní.

2. neděle v postě.

Přišli nám dnové pokání.

„Alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou svátost oltářní přijímati.“ Tak zní čtvrté církevní příkázání, které vlastně určitěji vykládá příkázání Kristovo, že musíme jísti jeho tělo, chceme-li v sobě míti život pravý, život nadpřirozený, život děti Božích, kterým je zaslíbeno otcovské dědictví, věčná blaženost. Je to příkázání přísné, zavazuje tedy pod těžkým hříchem. „Alespoň jednou“, praví církev, protože si vroucně žá-

dá, aby její členové přijímali Tělo Páně častěji a co nejčastěji. A rozumí se, abychom je přijímali hodně. Proto „zkusíš člověk sebe sám“, napomíná a přikazuje apoštol sv. Pavel, „a tak z toho chleba jez“. Ta zkouška záleží ve zpytování svědomí, a proto církev také nařizuje, aby katolický křesťan vykonal alespoň jednou za rok řádnou zpověď. To pak je nařizeno v čase velikonočním. Tím se u nás miní čas od Popeleční středy až do svátku Nejsv. Trojice (tu neděli po svátcích svatodušních), takže je to čas velmi dlouhý, a každý člověk dobré vůle může svou povinnost vykonati. Na Popeleční středu čtla se při mši sv. slova: „Obráťte se ke mně celým srdcem svým, a roztrhněte srdce svá a ne roucha svá, praví Hospodin.“ A na první neděli v postě napomínal apoštol: „Napomínáme vás, abyste milostí Boží nadarmo nepřijímali. Aj nyní je čas příznivý, nyní je den spasení!“ A v našich kněžských hodinkách stále se opakuje: „Nastaly nám dnové pokání k vykoupení hříchů, ke spasení duší“; a jinde: „Zanechej bezbožný cesty své a hříšný myšlenek svých, a obrátiť se k Hospodinu, a ten smiluje se nad ním.“ Byl by ovšem veliký a na výsost nebezpečný blud, kdybychom se domnívali, že nyní, v tomto čase se máme polepšiti, a potom že se zase můžeme vrátiti ke svým hříchům a hříšným návykům. Když se praví „nyní“, znamená to, že Bůh nám ještě dává čas k polepšení, ale kdož ví, dá-li nám jej ještě po druhé? Proto náležitá zpověď musí býti jako vyhraná bitva. A tu bitvu musíme vyhrát prve nežli vkročíme do zpovědnice. V čem záleží to vítězství? Předně v tom, že člověk sám sobě poctivě může říci, že svých hříchů opravdu lituje, a to proto, že tím urazil Boha, svého svrchovaného Pána a nejlepšího otce. Za druhé v tom, že člověk je opravdu rozhodnut se polepšiti a alespoň všech hříchů smrtelných do opravdy se varovati a raději umřít, nežli ještě jednou nějakého smrtelného hřichu se dopustiti. Jak zřejmo, mluvím o lidech, kteří smrtelně zhřešili. Výjimka je při lidech, kteří se dopustili toliko hříchů všedních. Těm by stačilo, kdyby alespoň některých

určitých litovali a si umínili, že se jich budou skutečně varovati. Nejhorší bývá situace člověka, který se ocitl v blízké příležitosti k těžkým hříchům. Kterého totiž styky s určitou osobou, návštěvy určitého místa a podobné okolnosti již několikrát přivedly do smrtelného hříchu. Takový hříšník si musí pevně umíniti a zpovědníkovi slíbiti, že styky stůj co stůj přeruší, místa nebezpečného (na př. hostinec pro pijáka) nebude navštěvovati atd. Bývají to těžké oběti a těžká vítězství, ale s pomocí Boží vše je možné, a lépe jest „vyloupnouti si oko a jednooký vejíti do království nebeského, nežli s oběma očima býti zavržen do ohně věčného“. Pán Ježíš těmito slovy jasně vyjádřil, jak těžko bývá člověku odtrhnouti své srdce od některých hříchů, ale přece se to musí státi. Laskavý a moudrý zpovědník bude ubohému hříšníkovi pravým lékařem, útrpným i pevným. Útrpným nad duševní bídou hříšnickovou, pevným k nutné duševní operaci. Kéž se nikdy neoctneme v takové situaci! Kéž nikdy nepřicházíme do zpovědnice se hříchy těžkými! Proto se varujme i hříchů všedních, které nás sice milosti Boží nezbavují, ale přece se Pánu Bohu protíví. Kéž jsme živi tak, abychom mohli a směli přijímati třeba každý den nevýslovně vznešenou a sladkou svátost Těla Páně.

„Toho poslouchejte!“

Evangelium, které připadá na druhou neděli v postě (sv. Mat. 17, 1—9), se čte také na svátek Proměnění Páně (6. srpna). Vypravuje se v něm, kterak náš Spasitel „pojal Petra a Jakuba a Jana, bratra jeho, a vedl je na horu vysokou soukromí, a proměnil se před nimi. I zaskvěla se tvář jeho jako slunce, a roucho jeho učiněno je bílé jako sníh“. Pán Ježíš se proměnil, t. j. jeho viditelné vzezření se změnilo a ukázalo se třem apoštolům tak, jako jest nyní již v slávě nebeské. Podobná změna se ostatně stane i s našimi těly, až vstanou z mrtvých, budeme-li arci mezi spasenými. Budeme mítí totéž tělo jako zde na zemi, ale tělo to bude oslavené, t. j. bude

miti některé vlastnosti nové: jasnost, pohyblivost, způsobilost pronikatí tvrdou hmotu, jako vzkříšené tělo Páně prošlo kamenem a zavřenými dveřmi.

Nevíme z evangelia, která hora v Galilei to byla, na níž Pán Ježíš vystoupil s třemi apoštoly. Ale prastaré podání, sahající až skoro do 1. století po Kristu, označuje jakožto horu proměnění horu Tábor, vysokou 662 m, osamělou, 10 kilometrů na východ od Nazareta. Vrchol hory jest rozsáhlý, máje v obvodu 2 km, a skýtá krásný rozhled po celé Galilei, t. j. severní části Palestiny. Již matka císaře Konstantina Velikého, sv. Helena, postavila tam okolo roku 324 chrám, který ovšem dávno je v sutinách. Okolnost, že mezi třemi apoštoly je Petr, a to na prvním místě, zase nám připomíná, že Petra vyvolil náš Pán k přední důstojnosti v církvi, aby byl jejím základem, skalou, na níž spočívá budova církve Kristovy. Znova nám tedy připomíná prastarou zásadu křesťanskou, jak se pozná pravá církev, ta jediná, od Krista navždy založená církev, mimo níž není spásy, takže bude zatracen, kdo vlastní vinou zůstává mimo tuto církev Kristovu. A zásada ta byla a jest: „Církev je tam, kde je Petr.“ Ale Petr žije jen v církvi naší, v církvi katolické. Žije v ní ne osobně, neboť i on zemřel, ale žije ve svých nástupcích, římských papežích. Kdo tedy, se věrně přidržuje římského biskupa, papeže, ten jest v církvi Kristově, která je na této skále, na moci a důstojnosti papežské, založena a touto svrchovanou mocí v ustavičné jednotě a v čistotě víry křesťanské udržována.

Při proměnění Páně ukázali se Mojžíš a Eliáš, oni dávní a největší proroci Starého zákona. Ukázali se zajisté proto, aby vydali svědectví Kristovi, že on jest to, na něž Starý zákon a všichni proroci připravovali. Touž myšlenku vyjádřil později sv. Petr, když po nanebevstoupení Páně a po seslání Ducha sv. mluvil k Židům jerusalémským: „On jest to, kterýž ustanoven jest (po své lidské stránce) od Boha, jakožto soudce živých i mrtvých. Jemu všichni proroci svědectví vydávají, že odpuštění hříchů vezmou skrze

jméno jeho všichni, kteří věří v něho.“ Není zajisté jiné jméno dané lidem, v němž bychom mohli spasení býti, nežli jméno Ježíšovo.

A jako při křtu Páně v Jordáně tak i při jeho proměnění sám Otec nebeský vydal mu svědectví: „Tentoť jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil,“ a dodal: „toho poslouchejte“. Veliké to slovo! Jediný je náš Pán, jediný náš učitel, učitel toho, co je dobré, co mravné, co spasitelné, Kristus. „Jeden jest mistr váš,“ praví sám náš Spasitel, jsa si úplně vědom toho, čím lidstvu jest — „jeden je mistr váš, Kristus“. Katolík, což znamená pravý křesťan, nezná jiných mistrů a učitelů na světě, než Krista. Jediný Kristus nám hlásá ty pravdy, na nichž všechno záleží, na nichž závisí pravý prospěch lidstva na zemi a štěstí pravé po smrti. Jediný Kristus nám neomylně a bezpečně praví, co je mravně dobré a co je mravně zlé, co nás přibližuje k věčnému spasení a co nás vede k věčnému zatracení. Nikoli v novinách, nikoli v románech, nikoli ve Hvězdě a Pražance, nikoli v biografu a divadle, nikoli na universitách a v zákonech rozličných států se dozvíme co je mravně dobré a co je mravně zlé, nýbrž jediné od Krista. Ale učení Kristovo nám bezpečně zprostředkovává a neomylně správně vykládá zase jen jeho církvev, kterou založil na skále Petrovi, ta církvev, které slíbil „já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa“, církvev katolická. Jestliže tedy Otec nebeský velí, abychom poslouchali Syna jeho, musíme skutečně poslouchati tohoto Syna a ne nějakou smyšlenku lidských mozků, ne nějaký prelud, nýbrž Krista skutečného, jak jeho učení, jeho smýšlení, jeho duch se stále neporušeně zachovává v církvi katolické. K ní náležeti, v ní býti, stejně s ní smýšleti, jí poslouchati, to je naše svatá hrdost.

3. neděle v postě.

„Ať žádný vás nesvede marnými slovy.“

Tato slova jsou vzata z epištoly sv. Pavla k Efeským (5, 1—9), z níž se čte úryvek na tuto 3. neděli v postě. Evangelium mluví (sv. Luk. 11, 14—28), o ďábelství, které Pán Ježíš vymítil z jednoho člověka, a ďábelství to bylo němé, t. j. člověk, který byl posedlý tímto ďábelstvím, nemohl mluvit. Epištola i evangelium této neděle jsou téměř přetíženy velikými a hlubokými myšlenkami, a bylo by potřeba několika článků, kdybychom je chtěli podrobněji rozebrati. Uvažte sami, co pravdy, také pravdy politické, je obsaženo v těch slovech Páně: „Každé království proti sobě rozdělené, zpusťne, a dům na dům padne.“ Jak věrně měli bychom my katolíci státi k sobě a neškorpiti se leckdy pro osobní zájmy nebo nechuti — v obcích, ve spolicích, v politice.

Jaké mohutné heslo vyslovuje tu náš Spasitel, když pravi: „Kdo není se mnou, proti mně jest.“ Není možná třetí věc. Buď — anebo. Ale býti s Kristem, znamená především věriti v Krista — ne v Krista smyšleného, ale v Krista, Syna Božího, v Krista, Boha a člověka v jedné osobě, v Krista celého, t. j. věriti v něj a jeho celé učení, věriti v Krista tak, jak nám jej a jeho učení staví před oči jeho církev, církev katolická. Je to právě církev jeho („na tobě postavím církev svou“) a proto býti s Kristem znamená býti také s církví jeho, držeti se cirkve jeho, poslouchati cirkve jeho. A obráceně, kdo vědomky se od jeho církve odvrací, jí se nedrží, jí neposlouchá, ten jest proti Kristu.

A co výstražné pravdy je v posledních slovech tohoto dnešního evangelia: „Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží, a ostříhají (t. j. zachovávají) ho.“ Víra bez skutků je mrtvá. Nestačí věriti v Krista a věriti všecko, čemu nás naučil; nestačí býti jen v církvi jeho, nýbrž podle učení Kristova, tak jak církev jeho kato-

lická nám je předkládá a vykládá, musíme býti také živi.

Kazatelé rádi užívají tohoto vypravování o ďábelství, které bylo němé, k tomu, aby věřicím zdůrazňovali nutnost upřímné a pokorné zpovědi. Jedna lest ďábelská záleží skutečně v tom, že ďábel člověku namlouvá, že ten neb onen hřích není tak hrozná věc, nebo dokonce ubožáka člověka utěšuje tím, že mu říká: „A co — můžeš se z toho vyzpovídati!“ Ale potom, když hřích je spáchán, najednou ďábel obrátí a buď svádí člověka k nevěře, k úplnému vnitřnímu a třeba také zevnitřnímu odpadu od víry a od církve Kristovy, nebo mu živě líčí, jaká to je hanba, z toho neb toho hříchu se zpovídati, nebo když již nešťastný hříšník se přece octne ve zpovědnici, v poslední chvíli jako by mu zacpával ústa a činil ho němým, aby se upřímně nevyznal a svou upřímností, zkroušeností a pravdivou lítostí se ďáblu nevydral z rukou.

A není snad pouhá náhoda, že sv. apoštol v epištole na tuto neděli se zvláštním důrazem mluví o mravní čistotě: „Bratři, smilství a všeliká nečistota... nebuď ani jmenována mezi vámi, jakož sluší na svaté, aneb mrzkost aneb bláznivé mluvení aneb šprýmování (t. j. zkrátka neslušné řeči), kterážto věc je nenáležitá. Neboť o tom vizte, že žádný smilník, aneb nečistý nemá dědictví v království Kristově.“ Pravím, že se to nezdá pouhou náhodou. Církev jest řízena Duchem sv. a kladouc dnes vedle sebe tuto epištolu a evangelium o němém ďábelství, dobře vycítila, jak právě hříchy smilstva a nečistoty jednak odvádějí množství lidí od víry a církve, která nám stále připomíná povinnost mravní čistoty, jednak leckdy i lidí věřící buď zdržují od zpovědi, nebo v samé zpovědi jim zacpávají ústa, aby se upřímně nevyznali nebo hleděli pozornost zpovědníkovu nějak ošáliti.

Ale milost Kristova dovede zvítěziti nad každým pokušením ďábelským. Milost arci Kristova vroucně a stále vzývaná. Jeho milost dá nám sílu, abychom zůstávali mravně čistými, milost Kristova (který pro jednu ovci zbloudilou zanechává 99 jiných na poušti a

jde ji hledati), dovede dáti nešťastnému hříšníkovi silu, aby snesl chvilkové ponížení a upřímnou zpověď a litost a předsevzetím ušel zahanbení a zatracení věčnému.

A kéž nikdy ve svých modlitbách nezapomínáme na tu, která jest útočištěm hříšníků a jejíž přímluva u Syna jest nejmocnější.

Kdo není se mnou, proti mně jest.

Evangelium na třetí neděli v postě (sv. Luk. 11, 14—28) vypravuje, kterak Pán Ježíš vymítal z jednoho člověka zlého ducha, a ten byl němý. To jest, zbavoval toho člověka řeči. Někteří, a patrně někteří z fariseů, pravili, že Pán Ježíš vymítá ďábly pomocí Belzebuba, knížete zlých duchů. Náš Pán ihned jim odvětil, že kdyby to činil pomocí zlého ducha, byl by tedy zlý duch sám proti sobě a proti své moci, kterou provozuje nad některými lidmi. Ale není tak. „Prstem Božím (to jest mocí Boží) vymítám ďábly, a proto každý kdo chce viděti pravdu, může viděti, že k vám přišlo království Boží.“ A právem pak dodal: „Kdo není se mnou, proti mně jest.“ A kdo jsou ti, kteří jsou s Kristem? Jsou to ti, o nichž mluví na konci dnešního evangelia: „Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostříhají ho.“ — Těmito slovy Páně se vracíme k evangeliu minulé neděle. Tam jsme slyšeli z úst Otce na hoře Tábor: „Tento jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo, toho poslouvejte.“ To jest rozkaz Boží: Tohoto, jež já osvědčuji jako Syna svého, ne přijatého, ale přirozeného, jako Syna svého, téže a jedné podstaty se mnou, věčného tou věčností, která je jediná a třem osobám společná v jednom Bohu, všemohoucího a vševědoucího tou všemohoucností a vševědoucností, která jest jen jedna ve třech osobách jediného Boha — tohoto Syna mého poslouvejte. Co Syn Boží mluvil, toť je slovo Boží. Slovo Boží jsou všechny pravdy, kterým nás naučil, slovo Boží jsou všechna přikázání, všechny rady, které nám dal. Jeho tedy poslouvejme, neboť blahoslavení,

kteří slyší slovo Boží, ale kteří je také zachovávají a skutkem naplňují.

Ale Kristus již nechodí viditelně mezi námi. Kterak tedy budeme slyšeti jeho slova? Vy sami, milí čtenáři, víte správnou odpověď. Kristus zanechal své učení své církvi, té církvi, kterou jako na pevném základě postavil na té sjednocující moci, kterou odevzdal Petrovi a jeho nástupcům, římským papežům: „Ty jsi skála, a na té skále postavím církev svou.“ V této církvi zřídil Kristus sbor učitelů pravé víry, sbor apoštolský, a jim a jejich řádným nástupcům slíbil, že bude s nimi až do skonání světa. Kristus jest s naší církví, založenou na skále moci papežské, a proto, kdo je s touto církví, je také s Kristem, a kdo vědomky je proti církvi jeho katolické, je také proti Kristovi. Odtud starodávné úsloví křesťanské: „Nemůže míti Boha za otce, kdo církev katolickou nechce míti za matku.“ Jako na hoře Tábor Otec volal: „Toho poslouvejte,“ tak nyní Kristus velí: „Té poslouvejte!“ — té církve mé, s kterou já zůstávám až do skonání světa. A jako Pánovi, tázajícímu se, zdali i oni ho chtějí opustiti jako někteří jiní, Petr odpověděl: „Pane, ke komu bychom šli? Tyť máš slova života věčného, a my jsme poznali a uvěřili, že ty jsi Kristus, syn Boha živého,“ tak my máme a musíme mluvit k naší církvi: „Církvi naše svatá, církvi Kristova, církvi, kterou On si zasnoubil svou krví, ke komu půjdeme a kam se obrátíme, kdybychom opustili tebe? Ale nikdy se to nestane. My víme a věříme, že ty máš od Krista slova života věčného. Ty nás učíš všemu, čeho jest nám potřebí k životu věčnému, vši pravdě náboženské a vši mravnosti křesťanské. Tomu nás učíš, to nám neomylně vykládáš, ale svými svátostmi, svými modlitbami, svou mešní obětí nám také pomáháš, abychom šli po cestě vedoucí k spasení. Tebe tedy, církvi naše, až do smrti se budeme věrně držeti, vědouce, že kdo je s tebou, je s Kristem Spasitelem a věčným Soudcem.“

4. neděle v postě.

Chléb živý.

Byl jsem na rozpacích, co voliti za látku této dnešní úvahy. Poslední čas jsem často přemýšlel a několikrát mluvil a zase slyšel mluvit o tom, že my lidé, kteří chceme slouti katolíky, pořádáme v tomto postním čase tolik zábav. Jsou koncerty, hrají se frašky a veselohry, lidé katolíci jistě také chodí do všelijakých jiných divadel a biografů, atd. — všechno v té době, kdy se v kostelích káže o utrpení Páně, kdy se mnoho lidí modlivá bolestný růženec a pobožnost křížové cesty, kdy církev nás pilněji a důtklivěji napomíná k pokání a fialovou barvou při službách Božích nám připomíná vážnost tohoto času, který ještě před nemnoha lety netoliko slul, nýbrž také skutečně byl posvátným čtyřicetidenním postem. Nuže, kdyby na mne někdo ve zpovědnici přišel s otázkou „smím“ nebo „nesmím“, já bych mu jistě nemohl říci, že se dopouští hříchu, když jde do zábavy jinak slušné — a alespoň bych mu nemohl říci, že je to hřích těžký. Snad někdy ani všední. Ale řekl bych mu podobenství: „Kdyby vám těžce stonal milý otec, drahá matka — těšila by vás veselohra, těšil by vás biograf? A ovšem předpokládám, že vaše srdce je schopné něco cítiti.“ Víím, že toto přirovnání není dokonalé, ale přemýšlejte o tom, co tím chci naznačiti.

Jindy také bylo zde v těchto nedělních čteních řečeno, že my katolíci máme býti jinačí lidé, než tam ti druzí. A řekněte, čím se od nich, od těch druhých, v tomto svatém postním čase lišíme? Snad jen tím, že nepořádáme veřejných plesů, Ale já víím, kde je kořen podivného chování nás katolíků. My to neřekneme, ale my si myslíme, že prokazujeme věčnému, nevýslovnému Soudci nějakou milost, když se hlásíme k církvi, kterou založil jeho Syn pro naše spasení. Ale samo to spasení jest nám jako snem. My stále jakoby-chom nevěřili, že na nás čeká věčné nebe a věčné peklo. Milost učiní Pán hrozné slávy nám, jestliže

se smiluje nad naší špatností a přijme naši nevalnou lítost a vyčichlý život — ale my, ubožáci, mu nečiníme žádnou milost, když se k němu hlásíme. A byli již jste u zpovědi? Pokorné, ponížené, lítostné, upřímné? Nehledíce nalevo ani napravo, co řeknou odpadlíci a vyčichlí katolíci, což je skoro totéž?

Druhá věc, o níž bych se rád více šířil, ale místo nedovoluje, je předrahá svátost oltářní. Evangelium na 4. neděli v postě (sv. Jana 6, 1—15) vypravuje o nasycení tisíců lidu pěti chleby a dvěma rybičkami. Druhý den po tom mluvil Pán Ježíš zástupcům o jiném chlebu, který živí člověka k životu věčnému: „Já jsem chléb živý, který jsem sestoupil s nebe. Chléb, který já vám dám, jest tělo mé, které vydám za život do světa. Tělo mé v pravdě jest pokrm a krev má v pravdě jest nápoj.“ Tato slova, kterých ani apoštolové tenkrát jasně nechápali, se stala skutkem při poslední večeři, ale stala se skutkem, který se má opakovati až do skonání světa. Při poslední večeři brali apoštolové z rukou Páně to, co očím jejich a jejich chuti by se stále bylo zdálo chlebem, vínem. Ale oni slyšeli všemohoucí slova: „Toto je tělo mé, toto je krev má“ a věděli a věřili, že ta slova jsou pravdivá. Je to tajemství veliké, ale proto Bůh je Bůh, že činí věci, které jemu jsou přirozené a zjevné, nám však nadpřirozené a často nepochopitelné. Ale on řekl a učiněno jest. Náš Spasitel tenkrát také apoštolům dal rozkaz: „To čiňte na mou památku.“ Rozkaz znamenal moc, neboť nebyli by mohli činiti, co jim rozkázal, kdyby jim nebyl dal moc, moci to činiti, t. j. opakovati nad chlebem a vínem jeho slova a moci těchto božských slov proměňovati chléb a víno v jeho živé tělo a jeho živou krev. On však při poslední večeři také řekl, že toto tělo je to tělo, které se za nás vydává, že krev ta je ta krev, která se za nás vylévá.

Naznačil tedy jasně, že toto tělo jeho a krev má dvojí účel: má se za nás dávatí, t. j. znova a znova obětovati, což se děje na našich oltářích; a máme jeho tělo (živé, tedy, obsahující v sobě jeho krev)

jísti a krmiti jím duše své k životu věčnému, což se děje při sv. přijímání. Tělo a krev Kristova se obětují při mši svaté a tato oběť je nejdokonalejším projevem úcty, kterou je člověk povinen Bohu.

Proto nám církev Kristova velí, abychom alespoň v neděli a v zasvěcené svátky byli zbožně přítomni tomuto nejvznešenějšímu a společnému projevu úcty, a taková naše osobní přítomnost nemůže být nahrazena žádným radiem. A nechodíme na mši svou proto, abychom se kochali zpěvem a hudbou, nýbrž proto, abychom spolu s knězem ctili Boha obětí těla a krve Syna jeho a pro tu oběť prosili Boha za smilování a spásu duše. To tělo máme však také s láskou přijímati, aby naše slabost byla posilňována proti hříchu a pokušení, a máme to učiniti alespoň jednou za rok, v tento čas mezi Popeleční středou a svatou Trojicí. Alespoň jednou! Ale jak je to málo!

Neděle smrtelná.

Výklad evangelia.

Je to pátá neděle v postě, předposlední. — V kostelích se čte evangelium ze sv. Jana 8, 46—59 o rozmluvě Pána Ježíše se zástupem lidu ve chrámě jerusalémském, a s knížaty, kněžskými. Také toto evangelium je plno těžkých a hlubokých myšlenek, těžkých těžkostí zlata a hlubokých hlubokostí božské pravdy. „Kdo z Boha jest, slova Boží slyší: proto vy neslyšíte, že z Boha nejste.“ Jak důtklivě mluví k nám tato řeč a jak velice a vážně bychom se měli nad ní zamyslet! Židé slyšeli slovo Boží, a přece P. Ježíš jim praví, že je neslyší. Neslyší proto, že je slyší tak, jakoby neslyšeli, nečiní to, co slovo Boží přikazuje, nedbají toho, co slovo Boží zaslibuje, nebojí se toho, čím slovo Boží hrozí, nevěří tomu, co slovo Boží jim praví. Slovo Boží padá do srdcí jejich tak neúčinně a marně, jako hrách na stěnu, jak praví naše úsloví. Ale to, co mluví P. Ježíš k Židům, zdali se to ve mnoha

případech netýká i nás? Jaký užitek vydalo v nás slovo Boží? Vyklíčilo v nás a vydalo skutky křesťanského života? A že takový smysl mají ta slova „slyšeti slovo Boží“, ne totiž je slyšeti jen ušima (ač mnozí z nás snad ani to nečiní a čtou raději noviny a romány), nýbrž podle nich zařizovati svůj život — že tedy takový smysl mají tato slova Páně, potvrzuje věta brzy potom následující: „Bude-li kdo zachovávatí řeč mou, neužítí smrti na věky.“ Víme, o jaké smrti mluví náš Spasitel. O té smrti, která je nesčíslněkrát strašnější, než nejúzkostnější a nejzoufalejší umírání, o té smrti, která nikdy nezbaví člověka vědomí, která je ustavičným umíráním a trápením a zoufáním, a kterou nazýváme věčným zatracením. Od toho nás nevysvobodí ani romány, ani příslušnost k politické straně, ani učenost nebo vysoké postavení, aniž co jiného takového, nýbrž jedině zachovávaní řeči Páně, t. j. svědomité a ustavičné srovnávání našeho života, našich myšlenek a žádostí a řečí a skutků, snah a zábav, ba každého našeho uvědomělého hnutí s vůlí Boží, kterou nám oznámil Kristus a které nás podle učení Kristova učí jeho katolická církev. A tak opět se vracíme k věci, již je třeba znovu a znovu připomínati: spása naše jest v církvi Kristově katolické, jestliže ovšem upřímně věříme všechno, co tato naše církev nám jménem Kristovým k věření předkládá a jestliže podle jejího učení zařizujeme všechno své smýšlení, mluvení a konání. Všechno — tedy přirozeně také ve věcech veřejných, v obchodě, ve školství, v politice, v zákonodárství. Ten pak, který nám poručil, abychom jeho církve poslouchali, znovu nám v dnešním evangeliu připomíná, že má právo poroučeti. „Prve než Abraham byl, já jsem.“ — Abraham žil 2000 let před Kristem. Kterak tedy náš Pán praví, že jest prve, než Abraham byl? Praví, to proto, že Abraham byl člověk, jenž žil a zemřel, a prve nežli žil, nebyl. Kristus však jest člověk a Bůh v jedné osobě. A jako Bůh mluví, když dí: „Já jsem prve, než Abraham byl.“ V Bohu není rozdíl minulosti a přítomnosti a budoucnosti. On prostě jest. „Já jsem

který jsem," tak se oznámil kdysi Bůh Mojžíšovi. A on jediný vpravdě jest — my pak, a vše ostatní stvořené spíše jakobychom nebyli; poněvadž jsme jednou nebyli a nemusili bychom býti. Že jsme, to závisí na vůli Boží. Jen proto jsme, že on chtěl a chce, abychom byli. Proto tedy, také náš Spasitel praví, prve než Abraham byl, já jsem.

Když Židé uslyšeli tato slova, rozezlili se (neboť nevěra vždycky zuří proti pravdě Božích slov) a chtěli jej kamenovati. On pak se skryl — protože nepřišla ještě hodina, kterou si sám ustanovil, aby dobrovolně a zároveň plně vůli Otcovu, snesl to, co jejich zloba mu uchystala. Na památku toho, že se náš Pán skryl v chrámě, zahalují se v našich chrámech všechny, podobny Páně na křížích a zůstanou zahaleny až do Bílé soboty.

Tento týden, v pátek, připadá památka a svátek Panny Marie Bolestné. Co lepšího můžeme říci, než opakovati slova Tobášova k synu svému: „Nikdy nezapomeň na bolesti, které matka tvá trpěla pro tebe.“ Protože pak náš Spasitel trpěl pro nás, tedy i matka jeho neposkvrněná a ustavičná panna (jejíž panenství „církve československá“ jízlivě zneuctívá), když trpěla v srdci svém nevýslovnou žalost pro svého Syna, trpěla pro nás, a my máme jejich bolestí vděčně vzpomínati.

Neděle květná.

Pašijový týden.

Máme šestou neděli v postě, která sluje Květná, poslední před Velikonocemi. Čte se evangelium (Mat. 21, 1—9) o slavném vjezdu Páně do Jerusalema několik dní před židovskými velikonicemi. Židé té doby očekávali zaslíbeného Mesiáše jakožto mocného krále, který je vytrhne z poddanství římského a založí slavné království židovské. Protože pak myšlenky Boží a myšlenky lidské bývají vzdáleny od sebe

jako nebe od země (podle slov Písma), proto náš Spasitel přijíždí do Jerusalema ne jako světský král, na bujném koni, v nádherném odění a obklopený vojskem jako dávní králové, nýbrž přijíždí na mladém oslu — na oslátku oslice — aby se naplnilo proroctví Zachariášovo, pronesené 500 let před narozením Páně: „Povězte dceři Sionské (t. j. městu Jerusalemu): Aj, král tvůj bere se k tobě tichý, sedě na oslici, a na oslátku jhu podrobené.“ Tak Pán Ježíš zahanbuje naše myšlení, které stále hledá velikost jen v tom, co bije do očí, a zapomíná na velikost pravou, která často bývá utajena před očima lidskýma a záleží v tom, že člověk již zde na světě jest pánem svých choutek a náklonností a srovnává se ve všem co nejdokonaleji může s vůlí Boží. Svým vjezdem na oslátku Pán Ježíš také již napřed prohlašuje to, co potom, na Velký pátek, prohlásil před Pilátem, když se ho tento římský úředník tázal: „Ty jsi král?“ — „Ano, já jsem král,“ odvětil náš Pán, „ale království mé není z tohoto světa.“

Není třeba vysvětlovati, proč tato neděle sluje Květná. Slove tak proto, že se světi jehnědy (kočičky), t. j. květy vrbové, jívové, topolové na ratolestech těchto stromů. Je to zase vzpomínka na to, že lid, vítající Pána Ježíše do Jerusalema, házel mu na cestu a nesl v ruce ratolesti se stromů, snad hlavně olivových a palmových, pročez latinsky tato neděle sluje „palmová“. — Dominica palmarum. U nás ovšem světime to, co příroda v ten čas dává. Pro své poučení máme se zamysleti nad tím, že týž lid, který dnes Pána vítal s takovým jásotem, za několik dní potom zuřivě křičel: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ Taková jest nestálost lidská. Poučení pro nás, abychom jednak nespolehali příliš na lásku lidskou a na přízeň světskou, jednak, abychom se báli vlastní nestálosti. „Milostí Boží jsem to, co jsem,“ mluví apoštol. Nedůvěřujme tedy příliš své pevnosti, nýbrž prosme Boha pokorně a bez ustání, aby posilňoval svou milostí naši křehkost a nestálost. A zdaliž nám třeba svědomí nevyčítá, že také my již jsme někdy, po dobré

sv. zpovědi, po misiích, ve svém dětství, ve svém čistém mládí vítali Pána Ježíše a tlačili se k němu, ale potom snad svými hříchy volali „Ukřižuj, ukřižuj!“?

Tento týden sluje pašijový, protože se tento týden čtyřikrát (tuto neděli, v úterý, ve středu a na Velký pátek) čtou nebo zpívají „pašije“, t. j. ty části ze čtyř evangelií (Matoušova, Markova, Lukášova a Janova), kde se vypravuje o umučení Páně (umučení = latinsky *passio*, odtud „pašije“, protože slovem „Passio“ se na chóru ten zpěv neb u oltáře to čtení začíná). My, kteří chceme býti katolíky doopravdy, měli bychom se tento týden pilně účastniti obřadů na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu, pokud ovšem nutné zaměstnání dovoluje. Kdo má čas a má zároveň náš nový latinsko-český misálek, může podle toho misálu dopodrobna sledovati všecko, co se při ranních službách Božích v kostele děje. Připomínám jen krátce, že Zelený čtvrtek je věnován vzpomínce na ustanovení Nejsv. svátosti oltářní, Velký pátek památce smrti Páně na kříži, Bílá sobota svěcení křestní vody (ve farních chrámech) a zmrtvýchvstání Páně (což za starodávna se správně slavilo v noci ze soboty na neděli). Zvyk, že se na Velký pátek po obřadech u velkého oltáře (není to mše sv., nýbrž jen slavné přijímání knězovo!) odnáší jedna svatá hostie v monstranci do tak zvaného Božího hrobu a tam se zakrytá vystavuje, není všeobecný v církvi. V Itálii na př. Boží hrob neznají, nýbrž ozdobují co nejskvostněji květinami a travinami oltář, na který se odnese na Zelený čtvrtek po mši sv. jedna sv. hostie, aby tam zůstala až do pátku, až kněz pro ni přijde, aby ji u hlavního oltáře přijal. Těm, kteří mají živou víru (měl bych se stydět říkat to), připomínám, že v Božím hrobě mají především pozorovati živého Pána Ježíše v nejsv. svátosti tam vystaveného, a ne obraz nebo sochu dole. Ta arci též zasluhuje úcty, ale nahoře je Pán sám. Před ním tedy zbožně klekejme a jemu se klanějme, i když přicházíme, i když odcházíme. To je živá víra.

Hod Boží velikonoční.

Naše zmrtvýchvstání.

Mše svatá, která se slouží na Bílou sobotu, vlastně již oslavuje zmrtvýchvstání Páně. Proto se slouží v barvě bílé, barvě radosti, po epištole se zpívá slavnostní Aleluja a třikrát se opakuje, a od chvíle, kdy kněz u oltáře zapěl „Gloria in excelsis Deo“ („Sláva na výsostech Bohu“), opět zaznívají zvony, které od Zeleného čtvrtku mlčely.

Ale zmrtvýchvstání Páně, které nám dává příklad a ujištění našeho budoucího tělesného zmrtvýchvstání, má nám býti a chce nám býti pobídkou k duchovnímu zmrtvýchvstání. A k této myšlence se znova a znova vrací to, co počínajíc od Bílé soboty se při mši sv. čítá a říká až do Bílé neděle. Hned na Bílou sobotu slyšíme slova sv. Pavla v epištole ke Kolossenským (3, 1—3): „Bratři, jestliže s Kristem jste povstali, těch věcí, které svrchu jsou, hledejte, kdež Kristus jest, sedě na pravici Boží; o věci, které svrchu jsou, pečujte, ne o ty, kteréž jsou na zemi. Nebo zemřeli jste, a život váš skryt jest s Kristem v Bohu.“ Zemřeli jste! Kéž se to na nás naplní, abychom zemřeli hříchu a byli živi spravedlnosti, abychom žili životem dětí Božích. A tak jsme měli již dávno zemřítí, tak mrtví měli jsme býti již od svého křtu, neboť ten den přijal nás Bůh za své děti a jako jeho děti měli jsme potom žítí ustavičně až do dne časné smrti, abychom potom vešli do života věčného a do dědictví Otce svého a ušli smrti věčné a věčnému zatracení. Touž myšlenku opakuje sv. Pavel v epištole první ke Korintským (5, 7—8) slovy, která se čtou na Hod Boží velikonoční a v kterých se hříšný člověk přirovnává mouce zkyslé kvasem nebo kvasnicemi a člověk očištěný od hříchu chlebu nekvašenému (přesnému) z bílé čisté mouky pšeničné: „Bratři, vyčistěte kvas starý, abyste byli nové zkropení. Neboť beránek náš velikonoční obětován jest Kristus. A protož hodujme,

ne v kvasu starém, ani v kvasu zlosti a nešlechtnosti, ale v přesnicích upřímnosti a pravdy.“

Jiným způsobem touž myšlenku vyjadřuje sv. Petr ve svém listě (2, 24): „Ježíš Kristus hříchů naše sám na svém těle vnesl na dřevo, abychom hříchům zemrouce, spravedlnosti živí byli; jehožto zsinalosti uzdravení jste.“ Ježíš Kristus jest onen Beránek, který snímá hříchů světa. On vzal na sebe hříchů všech lidí minulých i budoucích, a těmi hříchů jsa obtížen, dal se přibítí na kříž, protože Otec to chtěl a Syn svou nepochopitelně a nesmírně vzácnou a drahou poslušností dal Boží spravedlnosti náhradu a dostiučinění za neposlušnost lidí hřešících a svou neposlušností urážejících nesmírnou a nepochopitelnou velebnost Boží. S ním tedy a v něm, obtíženém hříchů našimi, měli jsme všichni umřítí jakožto hříšníci, a s ním a v něm měli jsme a máme vycházeti z hrobu svých hříchů jako nové stvoření, ospravedlněné a čisté. „Neboť“, pokračuje též apoštol Petr, „byli jsme jako ovce bloudící, ale nyní obráceni jsme k pastýři a biskupu duší našich.“

A v sobotu po velikonocích mluví při mši sv. opět sv. Petr (1 Petr, 2, 1): „Protož, složice všelikou zlost a všelikou lest a pokrytství a závisti a všeliká utrhaní, jako právě zrozená nemluvnátka rozumného beze lsti mléka žádejte (t. j. žijte podle učení Kristova), abyste jim rostli k spasení, jestliže ovšem jste okusili, jak sladký jest Pán.“ Konečně všecka tato napominání, aby každý křesťan byl novou bytostí, jiným člověkem než ti, kteří Krista buď neznají nebo nechťí znáti a kteří nechťí světu a ďáblu a tělu umíratí, všecky tyto veliké a hluboké myšlenky jako by sbíral v jedno sv. Pavel (2 Kor. 5, 15—17): „Láska Kristova pudí nás, když takto soudíme, že poněvadž jeden za všecky umřel, tedy všichni v něm zemřeli. A za všecky umřel Kristus, aby i ti, kteří živi jsou, již ne sami sobě živi byli, ale tomu, kterýž za ně umřel i z mrtvých vstal.“

Jaký to životní program! Žítí již ne sobě, ale žítí Kristovi! Žítí sobě, znamená žítí svým choutkám, žítí

Kristovi znamená žítí podle jeho učení. Žítí sobě, znamená běžeti směrem k věčnému ztracení, žítí Kristovi, znamená vrhnouti se mu do náruči, jemu se odevzdati a s ním jíti po cestě života věčného. Žítí sobě, znamená mysliti na sebe a na tento svět, žítí Kristovi, znamená stále mysliti na něj, pro něj pracovati, hořeti nadšením pro jeho čest, pro šíření jeho království na zemi, pro podmaňování lidských duší učení Kristovu a jeho svaté vůli, tak, aby jeho vůle se dala na zemi jako na nebi a jeho jméno víc a více se posvěcovalo. Tak mají žítí ti, kteří s Kristem hříchu umřeli a s Kristem k životu novému a ušlechtilému povstali.

O věci, které svrchu jsou, pečujte!

Jsou to slova z třetí kapitoly epištoly sv. Pavla ke Kolossenským a čtou se při mši sv. na Bílou sobotu. A vzpomeňme si, že tato mše sv. se za starodávna sloužila v noci ze soboty na Hod Boží velikonoční. V tu noc totiž se uděloval slavný křest a to mnoha dospělým, a proto všechny obřady a všechna čtení na Bílou sobotu i na Hod Boží velikonoční se týkají především těch, kteří s Kristem vyšli ze hrobu hříchu dědičného i jiných osobních hříchů, a nyní stáli před oltářem jako noví lidé, jako nové stvoření. Jich tedy především se týkala (ale týká se i nás, kteří jsme již dávno pokřtěni) slova apoštola: „Bratři, jestliže jste s Kristem povstali, těch věcí, které svrchu jsou, hledejte, kdež Kristus jest, sedě na pravici Boží: o věci, které svrchu jsou, pečujte, ne o ty, které jsou na zemi. Nebo zemřeli jste a život váš skryt jest s Kristem v Bohu. Když pak se ukáže Kristus, život váš, tehdy i vy se ukážete s ním ve slávě.“ Zase se ukazuje propast, která je mezi námi a mezi nevěřícími, nevěřícími totiž v nesmrtelnou duši a v život věčný za hrobem. Nač by oni pečovali o věci, které svrchu jsou? Proto se nám také surově vysmívají a s ďábelskou pýchou se vychloubají, že chtějí míti ráj zde na zemi. Ale my víme, komu jsme uvěřili. Tomu,

jemuž Bůh vydal konečné svědectví, když mrtvý člověk Ježíš vyšel z hrobu. Jen mocí Boží mohlo se stát, aby mrtvý opět byl živ. Ale když božská moc takový div způsobila, tím také vzal Bůh na sebe odpovědnost za vše, co z divu toho pošlo. A co z něho pošlo? Vira, že tento Ježíš byl posel Boží a že všechno, co mluvil, byla pravda, i to tedy, že jest syn Boží, že On a Otec jedno jsou, že vše, co činí Otec, to také činí Syn, zkrátka, že Ježíš jest Bůh a člověk v jedné osobě, týž Bůh jako Otec, jeden Bůh s ním i s Duchem svatým. Za to všechno tedy, a za všechno, čemu Pán Ježíš učil, vzal na sebe odpovědnost Bůh, když jeho mocí mrtvé tělo Páně opět ožilo. Kdo se opováží říci, že Bůh svou mocí podporoval klam nebo omyl? Proto volá apoštol: „Jestliže Kristus nevstal z mrtvých, marné je kázání naše, marná jest i víra vaše. Jestliže Kristus nevstal z mrtvých, tedy jezme a pijme, neboť zítra umřeme!“ Tak jest. Nevstal-li Kristus z mrtvých, nepotvrdil Bůh jeho učení. Není tedy jisto, budeme-li po smrti dále živi, jako kázal tak důtklivě tento Ježíš, není jisto, je-li nebe a peklo, tedy užívejme, co můžeme na tomto světě. A tak skutečně rozumují nevěrci a podle svých rozumů chtějí býti živi. Ale Kristus vstal z mrtvých — jest tedy učení jeho pravé, dosvědčené Bohem. Jako na sta lidí vědělo, že Pán Ježíš na kříži umřel, tak zase na sta lidí ho vidělo, když opět ožil. Neukázal se jen Magdaleně, neukázal se jen svým apoštolům, ukázal se, jak svědčí po mnoha letech sv. Pavel, „pěti stům bratřím na hoře v Galilei, z nichž mnozí zesnuli a mnozí jsou ještě živi.“ Ještě tedy té doby, kdy Pavel, již obrácený, kázal, žili svědkové zmrtvýchvstání Páně. Víme tedy, komu jsme uvěřili, a proto těch věcí, které svrchu jsou hledáme. I když pečujeme o věci tohoto světa, pečujeme o ně až na druhém místě, pečujeme o ně tak a vyhledáváme jich tak, aby se to srovnávalo s vůlí Boží a aby nás to nepřipravilo o věci, které mají cenu nesmírně větší a jsou nesmírně důležitější. Jako Bůh, když nám velí, abychom ho milovali nade všechno, nezapovídá nám, ba naopak, poroučí,

milovati lidi, ale milovati je tak, abychom se tím nepřipravili o lásku Boží, tak, když nám veli pečovat o věci, které svrchu jsou, nezapovídá pečovat o věci světské, ale káže hledati především království Božího a spravedlnosti jeho. Nejsme sami poustevníci, abychom opustili všechno a šli na poušť, ale jsme poutníci, kteří mají před očima určitý a nevyhnutelný cíl, a jdeme tak, abychom došli.

1. neděle po velikonocích.

Vítězství naše.

Tato neděle sluje Bílá a latinsky vlastně „neděle v bílých“, t. j. rouších. Připomíná se nám tím starý zvyk, že ti, kteří byli pokřtěni v noci na Hod Boží velikonoční (nebo později na Bílou sobotu), nosovali na znamení svého očištění ode všech hříchů bílé roucho, a to celý týden, až do této neděle, kdy naposledy v něm přicházeli na mši sv. a pak je odkládali. A sv. Augustin († 430) napomíná v jedné své promluvě tyto křesťany, aby odkládajíce bílý šat těla svého, nezapomínali, že vždycky mají zachovávat čistotu svou duši, tak aby již nikdy si ji neposkvřili smrtelným hříchem. To ostatně bylo řečeno nám všem u křtitelnice v den našeho pokřtění. Když již voda křestní a slovo Boží nás obmyly a učinily dětmi Božími, položil na nás kněz bílou roušku a řekl: „Přijmiž toto roucho bílé a dones je bez poskvrny až před soudnou stolicí Pána našeho Ježíše Krista, abys vešel jednou do života věčného.“

Veliký to úkol! Přijít s duší neposkvřenou do života věčného, do života věčně blaženého! Úkol veliký a úkol nevyhnutelný. Neboť nevejdeme-li do života věčně blaženého, nezbytně a nevyhnutelně vejdemo do věčného zatracení. Není žádné třetí možnosti, a v tom je hrůza tohoto pozemského života, ta hrůza, kterou cítil apoštol, když píše: „Bratři, s bázní a třesením pracujte o svém spasení!“ Naše spasení tedy

je práce, je to usilování, je to bojování. Náš Spasitel nám to nezatajil. „Ó, jak úzká je cesta,“ mluví, jako by sám vzdychal nad tímto stavem věci, „a jak těsná je brána, která vede do života věčného!“ A Písmo svaté starého i nového zákona nazývá život náš bojováním. „Tělo, svět, ďábla přemáhám,“ praví naše stará modlitba k andělu strážci; ale kdo přemáhá, ten bojuje, ale ovšem bojuje tak, aby přemohl, aby zvítězil i nad tělem i nad světem i nad ďáblem, a tak jednou přijal věnec, korunu života věčného.

Nuže, kdo nám dá sílu, abychom zvítězili přes to, že „člověk od mladosti své nakloněn jest ke zlému“? „To jest vítězství naše,“ odpovídá Miláček Páně, „kteréz přemáhá svět — vira naše.“ Je to táž myšlenka a táž pravda, kterou jinými slovy vyjadřuje apoštol sv. Pavel, když praví: „Spravedlivý můj živ jest z víry.“ Kdo jest člověk spravedlivý? Jistě jen ten, který přemáhá všecko pokušení, kterým jej láká ďábel a svět, který odporuje všem hříšným sklonům své tělesnosti a vítězí nad nimi, a takto zachovává svědomitě všecka přikázání Boží, vystřihaje se zlého a čině dobré, varuje se hříchu a čině vše o čem ví, že Bůh to na něm chce. Takový člověk jest člověk spravedlivý. Ale jako strom žije z kořene, tak spravedlivý žije z víry. Varuje se hříchu a činí vůli Boží, protože opravdu věří v Boha, věří, že Bůh nám projevil svou vůli, věří, že naše duše je nesmrtelná, věří, že po tomto životě pomíjejícím teprve počíná život věčně nepomíjející, a to dvojí, buď věčně blažený nebo věčně nešťastný a hrozný. Z té víry bere sílu, aby přemáhal i choutky svého těla i příklady světa chamtivého a požívačného a nevěreckého i pokušení ďábelské. A v tom smyslu mluví sv. Jan: „Toto je vítězství naše, které přemáhá svět — vira naše.“ Proto máme Boha často ujišťovati, že věříme všemu, co nám skrze Syna svého oznámil a čemu nás učí katolická církev, jež to od Krista přijala a s jeho zaslíbenou pomocí ustavičně nezměněné zachovává a správně vykládá. Máme však také Boha často prositi, aby v nás toto věřící rozpoložení naší duše zachovával

a upevňoval, ale ovšem také se musíme varovati, abychom čítáním novin a spisů nevěreckých nebo protikatolických nebo nábožensky lhostejných sami v sobě tuto viru nepodkopávali a na konec o ni nepřišli. Všiml jsem si velikonočních úvah jednoho pražského listu, který čítá též mnoho dobrých katolíků a který není pokládán za zlý — mluví se tam o slavnosti jarní, o vzkříšení přírody, ale ani jednou jsem tam nečetl slovo Kristus, Ježíš, Spasitel. Takovou četbou se víra přirozeně uspává a pomalu ničí. A katolíci si to platí. Chraňme tedy v duši své viru, viru v Ježíše Krista, syna Božího, Boha pravého z Boha pravého, jednoho Boha s Otcem a Duchem sv. Jako Tomáš v dnešním evangeliu vyznáváme také my: „Pán můj a Bůh můj!“ Jeho učení je pravdivé a jeho milost, když o ni znova a znova vytrvale budeme prositi, dá nám sílu, abychom podle jeho učení také živi byli a tak došli života věčně blaženého.

Pán můj a Bůh můj!

Dnešní evangelium (ze sv. Jana 20, 19—31), vypravující o tom, jak Pán Ježíš se zjevil v den svého zmrtvýchvstání desíti apoštolům, když nebyl s nimi Tomáš, a za týden všem jedenácti, toto dnešní evangelium je těžké myšlenkami. Ne že by byly těžké k porozumění, ale jsou hutné svým obsahem, který je pro lidskou duši jako výživný chléb a dobré vino. Každá myšlenka mluví sama za sebe a čím více se vykládá, tím více jakoby se rozřeďovala. Hned pozdravení, kterým oslovil Pán své apoštoly: Pokoj vám! — Po čem jiném touží lidské srdce než po pokoji? Kdykoli chceme něco, jsme nepokojni, a zdá se nám, že se uspokojíme, až toho dosáhneme. Ale jen náš Spasitel nám nabízí a může dát pravý pokoj srdce a trvalý. Ten pokoj záleží v dokonalém, pokud možná, srovnání naší vůle s vůlí jeho. Pokoj ten, praví sv. Augustin, záleží v tom, aby to, co je v člověku nižší a společné člověku se zvířaty, žádosti a potřeby tělesné, byly poddány tomu, co je vlastní člověku a vyšší, totiž rozumu a

svobodné vůli, vedené rozumem, rozum pak sám aby byl podřízen Pravdě svrchované, kteráž jest Kristus. „A to jest“, dí tento veliký církevní učitel, „to jest ten pokoj, který jest zaslíben lidem dobré vůle“. To jest ten pokoj, o němž jinde mluví Kristus: „Pokoj svůj dávám vám, pokoj svůj zanechávám vám. Ne jako svět dává, já dávám jej“. Pokoj, uspokojení, jež nám slibuje svět svými radostmi, svými zábavami, svými penězi, svou ctí, je pokoj nepravý, horečný, chvilkový, zdánlivý, jenž dříve neb později naplní srdce nespokojeností nebo přesycením, po případě zoufalstvím. Jiný je pokoj Kristův: získává se bojem, duševní prací, násilným vytrháváním duše z názorů nynějšího „světa“, ale je to pokoj trvalý, sladký, plný slibů, které nezklamou.

Potom ta moc odpouštětí hříchů! „Komu odpustíte hříchů, odpouštějí se jim!“ Co může činiti a činil až do té doby Bůh, od té chvíle mohou činiti i lidé. Ale jen ti lidé, na které Kristus, Bůh a člověk v jedné osobě, přenesl svou moc, totiž biskupové a kněží řádně posvěcení, na které tímto svěcením přešla moc, udělená apoštolům. Jak veliká a drahá má a musí nám býti svátost pokání, v níž se nám odpouštějí hříchů, a to jakékoliv hříchů. Jak těžce to nesou mnozí věřící protestanti, že nemají zpovědi, a jak mnozí myslící mezi nimi se vracejí do naší církve, protože poznávají, že jen v ní je skutečná moc biskupská a kněžská, a ovšem hlavně proto, že jen v naší církvi nalézají svrchovanou, naprosto bezpečnou a neomylnou autoritu učitelskou, neomylný učitelský úřad, řízený a chráněný Duchem svatým i ustavičnou duchovní přítomností a pomocí Kristovou.

„Pán můj a Bůh můj!“ zvolal Tomáš, když spatřil Pána a znamení jeho, ran, a jistě v tu chvíli padl před ním na kolena. Nejenom „Pán můj“, ale také „Bůh můj“. Té víry se musíme držeti jako záchranné kotvy. Ježíš Kristus je Bůh a člověk v jedné osobě, církev katolická je církev Kristova, zřízení božské, v němž uložil Kristus všecku náboženskou pravdu, které učil, to jsou dva sloupy, které udržují stavbu víry

naši a našeho náboženství a tím vlastně celého pořádku mravního a rozumového na světě: božství Ježíše Krista a božský původ církve naší, ty dvě věci máme mít stále na paměti, abychom se nedali strhnouti nevěreckými proudy, které podmilají viru v Ježíše Krista, Boha člověka, a v církev katolickou od něho založenou, podemilají všechen pořádek světový, ničí náboženství a ničí všecku lidskou mravnost, i když pokrytecky zneužívají tohoto slova „mravnost“. Mravnost skutečná, lidská, nemůže trvat bez víry v Krista Boha člověka a bez vedení, kterým církev Kristova má lidstvo vésti k pravému, řádnému životu zde na zemi a tím k věčnému spasení po smrti. Proto končí sv. Jan své evangelium těmi slavnými slovy: „Tyto věci jsou napsány, abyste věřili, že Ježíš jest Kristus, Syn Boží, a abyste věřice, život měli ve jménu jeho“. Tak jest: není života věčného bez Ježíše Krista a jeho církve.

2. neděle po velikonocích.

Jiní lidé.

„Byli jste jako ovce bloudící, ale nyní obrácení jste k pastýři a biskupu duší svých.“ Tak psal sv. Petr ve svém 1. listě křesťanům své doby. I my, kteří jsme a chceme býti křesťany, a to křesťany pravými, to jest katolickými, jsme namnoze jako ovce bloudící. Jako ovce, které mají znamení svého pastýře, ale od pastýře daleko zabloudili. Smíchali jsme se s ovceři nakaženými, a již smýšlíme jako ony, bavíme se jako ony, počínáme si jako ony. Kdybych mohl chodit po světě a směl bych mluvit upřímně k lidem, kteří se nazývali katolíky, znovu bych jim opakoval: Musíte býti jiní lidé! A zvláště bych to opakoval našim ženám: Musíte býti jiné, než tam ty druhé! Nebudeme-li smýšlet i mluvit a počínati si jinak, než tam ti druzí, zač stojí celé naše křesťanství a katolictví? Ale nám je tak, jako člověku, který zvykl zkaženému vzduchu. Chodíval jsem kdysi do

školy, kde bývaly sebrány děti nedostatečně nadané a toto času většinou děti také tělesně nemocné, kterým na př. teklo z uší. Svitávalo se tam plynem a když jsem v zimě v 9. hodin vcházel do třídy, býval tam hrozný vzduch, plný puchu a jak se říká, že by se dal krájet. Ale za hodinu jsem tomu zvykl a necítil jsem, t. j. zdálo se mi, že necítím toho odporného puchu — zmizel snad? Nikoliv. Ale já mu zvykl. Tak my křesťané, my katolíci, jsme zvykli tomuto puchu tak zvaného „moderního“ života. Ty strašné názory na manželství, na děti, na nemoci rozličné, ty již námi nehýbají. Ženy pěstují „tělo“, svoje i tělo svých dětí, když je mají. „Tělo“, to jest jejich největší starost. Duše jakoby již nebyla. Nebe a peklo jakoby byla dávná pohádka. Odpovědnost vůči Bohu, soud v hodině smrti — která „moderní“ žena, matka, manželka se o to stará? Ale mluvím o ženách, které na oko vypadají ještě křesťansky. Co je přivedlo, a stejně ovšem množství křesť. mužů do takového duševního stavu, že necítí puch toho duševního ovzduší, v němž se octli? Způsobily to noviny, které čtou, romány, povídky a básně „moderních“ i leckterých méně moderních spisovatelů, přednášky „poučné“, do kterých chodili a chodí, styky s lidmi, kteří již zahodili skoro všechny křesťanské názory, způsobil to ve mnoha případech biograf a divadlo, neboť naše dnešní noviny, naše zábavné i poučné knihy, naše divadlo, naše přednáškové kursy vynakládají vědomky i nevědomky všechno úsilí na to, aby lidi vyvedly z křesťanského nazírání na svět. Jak otupěli jsou nábožensky lidé, vysvítá na př. z toho, že ve spoustě nabídek ke sňatku nebo dotazů po sňatku, které mívá v neděli „Národní Politika“ (kterou čítám v neděli jen proto, abych viděl, v jakém duševním ovzduší žije spousta tak zvaných křesťanských a katolických lidí), jen velikou výjimkou se děje také zmínka o náboženství hledaného ženicha neb žádoucí nevěsty. Je to drobnost, ale je to rázovité.

Proto jediná pomoc, nám katolíkům, záleží v tom, abychom se násilně vytrhli z toho otráveného ovzdu-

ší. Vytrhneme pak se z něho jen důkladnou známostí našeho náboženství a upřímným rozjímáním o smrti, soudu, nebo pekle. Vytrhneme se z něho tím, když budeme čítati jen katolické noviny (a i ty budeme vždycky měřiti měřítkem katolické mravouky), když necháme biografů a pohanského pěstování těla. Kdo se bude stydět býti jiným člověkem, než tento shnilý, „moderní“ svět, ten nebude nikdy pořádným křesťanem a s „moderním“ světem shnije. Ty rodiny, které budou „nemoderní“, ale budou přísně katolicky živý, ty jej přetrvají. Matka, která nechá své dcery a syny se chovati tak, jak se chovají klackové a mladé běhny z dobrých i méně dobrých rodin po ulicích a parcích (nad čímž již nikdo se nepohoršuje — důkaz to rychle pokračující hniloby), nezaslouží jména katolické matky. —

Před mnoha lety, byl jsem v římských katakombách s jejich výborným znalcem, profesorem Armellinim. Bylo nás ostatně více. Profesor Armellini byl jediný syn své rodiny a měl sedm sester. Všecky byly v klášteře a on kdysi studoval na kněze. Ale snad se mu zdálo, že není povolán. Vystoupil tedy ze semináře, ale zůstal svobodný a žil svatě. Ten tedy na jednom místě v katakombách se nám zminil o jedné veliké dámě z císařské rodiny římské v I. století po Kristu, tedy v době, kdy pohanský Řím byl v plném rozkvětu svého pohanského „moderního“ života s pěstováním těla a divadla a všemi neřestmi zhýralého pohanství. O této dámě jeden pohanský dějepisec zaznamenal, že se najednou nápadně změnila. Začala prý se strniti dvorních slavností a „vedla život truchlivý“. Bylo to tajemství, co se s ní vlastně stalo, co bylo příčinou takové změny. Katakomby to po stoletích vysvětlily. Tam, mezi hroby tisíců jiných mučedníků a jiných křesťanů byl nalezen také hrob této dámy. To byla ta změna života, to byla příčina toho „truchlivého života“, který vedla a který uváděl v úžas zhýralý Řím. Pohanskému dějepisci byl její život smutný. Že se neúčastnila rozmařilého života v lázních (pěstování pletí, nehtů, kůže atd. atd.), že se neukazovala v

círku a v divadle, jehož nestoudnosti se vyrovná pomalu každé „moderní“ divadlo, že se netoulala po nocích, to byl pohanovi život truchlivý. Pro ni to byl život jiný. Pro ni to bylo vytržení z puchu a bahna a bylo to spasení. Jen to může být programem lidí, kteří to myslí se svým křesťanstvím doopravdy. Nevěrcům a shnilým křesťanům to bude život truchlivý, „zaostalý“. Nám život svatě hrdý. Život jednoho zdravého mezi milionem nakažených a za živa hniících.

Dobrý pastýř.

Znova a znova se náš Spasitel vrací k tomuto obrazu dobrého pastýře. Byl to obraz snadno přístupný lidu, který sám se stále zaměstnával zemědělstvím a pastýřstvím. „Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své.“ Jsouť to jeho ovce, ne cizí, proto je miluje, a když přichází dravá zvěř, aby trhala a rdousila jeho ovce, on ji jde vstříc. Stavi se mezi ni a mezi své ovce, bojuje s dravcem a snad v tom boji ztrácí i život. Tak náš Spasitel šel vstříc vlku pekelnému, a jako pastýř má v ruce hůl, tak on vyšel proti ďáblu se dřevem kříže a tímto svatým dřevem s ním bojoval. Zdálo se, že ďábel, vlk pekelný, na čas zvítězil, když dovedl roznítiti závist a nenávisť nejvyšších kněží židovských a zákoníků a přivést Syna Božího na kříž. Bylo to vítězství chvilkové a zdánlivé. Právě svou smrtí, obětováním svého života z poslušnosti nás náš Spasitel vykoupil, když božskou nesmírností a božsky nesmírnou cenou své poslušnosti učinil dosti za nesmírnost urážek, jimiž smrtelný člověk z neposlušnosti uráží Boží nekonečnou velebnost. Umřel tedy dobrý pastýř za ovce své, i za ty, které se k němu již hlásí, i za ty, které ho ještě neznají nebo nechťi znáti. Neboť jeho jsou všechny ovce. Proto mluví: „Mám i jiné ovce, které nejsou (ještě) z toho ovčince; i ty musím přivést, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ Těmi slovy vyjadřuje svou vůli, že všechny ovce, t. j. všichni

lídé, mají býti v jednom ovčinci, v jedné náboženské společnosti, kterou náš Pán jindy nazýval svou církví. A všechny mají slyšeti hlas jeho, t. j. všechny jeho ovce, všichni lidé mají míti možnost, aby slyšeli učení jeho. O to pak se postaral, když uložil apoštolům, aby kázali, co od něho slyšeli, aby to kázali všem národům a kázali to až do skonání světa. A těm, kteří takto z jeho uložení a přikázání budou kázati, slíbil, že bude s nimi, aby jeho nauku neproměnili nebo ji falešně nevykládali. Takovým způsobem postaral se dobrý pastýř svým ovce o pastvu dobrou. Pravda, to jest pastva lidských duší, a především pravda, která se týká nejhlubších otázek lidské duše, pravda náboženská. Odkud je svět, jaký je poměr člověka k Tomu, od něhož svět pochází, co je po smrti, co jest člověku činiti, aby jeho poměr k původci světa, k Bohu, byl správný, jaké povinnosti máme a jaké naděje můžeme míti atd.? Všecku takovou pravdu uložil Ježíš Kristus v církvi své, které zanechal za svého náměstka a za viditelného pastýře Petra a jeho nástupce: „Pasiž beránky mé, pasиж ovce mé!“ Jak šťastni bychom se měli cítiti, že již jsme se narodili v tomto Kristově ovčinci a že od malička jsme měli příležitost, slyšati hlas nebeského pastýře, slyšati jeho nefalšované učení v jeho církvi!

Dobrý pastýř mívá ve svém stádě ovce, které náleží sice do jeho ovčince, ale svou vinou zabloudí na místa pustá a zdá se, že se ztratily svému pastýři. Toho se dopouští ovečka Páně hříchem. Ale pastýř ji neopouští. Nechá váje všech ostatních, jde za touto zbloudilou, ztracenou ovci, hledá ji vnitřním vnukáním, nepokojem svědomí, hlasem kazatelovým, a když se mu podaří najíti ji, t. j. dotknouti se jejího srdce, netrestá ji, nečiní ji výčitek, nespílá ji, nýbrž bere ji na ramena svá ve svátosti pokání a raduje se s celým dvorstvem nebeským, že našel ovci, která se mu byla ztratila.

Ale konečně užívá náš Spasitel obrazu pastýře také tam, kde mluví o posledním soudu. Tenkrát shromáždí se před ním všichni národové světa i rozdělí je

od sebe, jako pastýř odděluje ovce od kozlů. A postaví dobré po pravici své, zlé pak po levici. Jedněm řekne: „Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, připraveným vám od ustanovení světa.“ A druhým: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a andělům jeho.“ Kde budeme státí my? Ale abychom stáli na pravici, držme se věrně dobrého pastýře, zůstávejme na pastvě, kterou nám přichystal ve své církvi, poslouchejme ochotně hlas jeho a jím se spravujme až do smrti. Tenkrát dobrý pastýř nás uzná za své dobré ovce a povolá nás na věčnou pastvu nevýslovného štěstí.

Tento týden.

Podle svého zvyku měli bychom obrátiti pozornost především k evangeliu této neděle, druhé po velikonočích (sv. Jan 10, 11—16). Mluví se v něm o Pánu Ježíši, jakožto dobrém pastýři, jenž dává život za ovce své. Pán Ježíš dává příklad všem pastýřům budoucích věků, biskupům a kněžím, kterým je svěřena správa duší, aby i oni z lásky, ne pro peníze nebo jiné pouze světské pohnutky, ale z lásky ke Kristu a k duším, jeho krví vykoupeným, byli ochotni všechno obětovati, a třeba i život svůj, když jde o duševní život a o spásu ovcí Kristových. O tom tedy bychom mohli podrobněji uvažovati a viděli bychom také jinou stránku tohoto evangelia, která nám připomíná, že jest jeden jediný pravý pastýř dobrý, Kristus, který svou mocí žije ve všech pastýřích, třeba nehodných, takže to, co oní činí jeho jménem, je duším spasitelné, jak to praví kdesi sv. Augustín: ať křtí Petr, ať křtí Jidáš, Kristus je svou mocí v nich přítomen. Podobně ať Petr dává rozhřešení, ať je dává Jidáš, Kristus to jest, který skrze ně jako své nástroje rozhřešuje. Jenže Petr užívá moci té ke své zásluze, Jidáš k svému vlastnímu odsouzení.

Ale jak název tohoto čtení ukazuje, tento týden obrací naše myšlenky ještě jinam. Tato neděle připadá na první den měsíce května, kterýžto měsíc po latin-

sku nazýváme také májem. A každý nábožensky žijící katolík našich dob, slyše připomínati máj, hned vzpomíná na májovou pobožnost k Rodičce Boží a nejsvětější Panně. Je to pobožnost poměrně nová, stará snad nějakých 150 let, ale vžila se po celém světě, kdekoli jsou katolické chrámy a duše, a ačkoliv svým způsobem je jaksi nová, přece svou podstatou je tak stará jako církev katolická. V srdcích opravdu křesťanských láska a úcta k Ježíši Kristu, Bohu a člověku v jedné osobě, přirozeně musila býti spojena s láskou a úctou k jeho matce, k té panně nejčistší, která jsouc matkou člověka, jenž zároveň jest Bůh, právem se nazývá a jest Rodička Boží, matka Boží, a pro tuto svou téměř nevýslovnou důstojnost mateřskou zasluhuje větší úcty než všichni andělé a všichni svatí. Tuto úctu ji katolická církev projevuje rozličnými způsoby, a také pobožností májovou. Podstata pobožnosti té záleží ve věrnosti a vytrvalosti po celý měsíc. Kdo by si tedy na př. umínil, že se celý měsíc květen každý večer pomodlí loretánské litanie a zůstane tomuto úmyslu věrný, koná jistě májovou pobožnost. Mnohé rodiny, které nemají příležitosti, aby šly večer někam do kostela nebo žijí v obcích, kde se tato pobožnost nekoná, mohou si ji samy pro sebe a třeba pro některé známé konati soukromě ve svých příbytcích, když si tam připraví nějaký obrázek nebo nějakou sošku nejsvětější Panny a před ním každý den vykonají krátkou nebo delší pobožnost. Máme také dosti knih, které skýtají užitečnou četbu pro každý večer májové pobožnosti, a to někdy četbu velmi vážného rázu, jako na př. je Májová pobožnost od Muzzarelliho, kterou přeložil z italštiny Karel Vrátný.

Tento týden nám přináší mimo svátek Nalezení sv. Kříže (asi r. 326, skrze sv. Helenu, matku onoho římského císaře Konstantína, který dal křesťanům svobodu vyznání a sám se před smrtí dal pokřtiti) velikou „Slavnost sv. Josefa, snoubence Panny Marie a patrona církve katolické“. Slavnost ta je položena na středu po první neděli po velikonocích, a jest nyní hlavním

ač nikoli zasvěceným svátkem sv. Josefa, vedle něhož svátek 19. března ustupuje do pozadí. Tato slavnost se koná s oktávou, t. j. ještě 7 dní po slavnosti samé se slavnost ta každý den připomíná při mši svaté a v kněžských hodinkách, a sedmého dne (vlastně osmého, když počítáme slavnost samu jako první den) se jistým způsobem opakuje. Slušelo se jistě, aby církev Kristova zvláštním způsobem oslavovala muže, kterého Bůh vyvolil, aby byl ochráncem Nejsvětější Panny a pěstounem Páně. Evangelium nazývá jej „mužem spravedlivým“ — dostatečné to svědectví o jeho svatosti. Pán Ježíš nazýval jej otcem, dostatečný to důvod, abychom měli veliké domnění o jeho ctností a zároveň veliký důvod, abychom se důvěřovali, že bude mocná jeho přímluva u toho, který mu chtěl zde na světě býti poddán. Protože pak lze mítí za to, že sv. Josef zemřel prve než Pán Ježíš začal choditi po zemi židovské a kázati, a že tedy asi Pán Ježíš byl u něho, když umíral, budeme činiti dobře, když budeme sv. Josefa ustavičně a vroucně vzývati, aby nám vyprosil šťastnou a pokojnou hodinku smrti, tak abychom i my jednou (a snad to bude dříve než si myslíme) umírali v milosrdné přítomnosti svého Spasitele a pod pláštěm jeho nejsvětější matky.

3. neděle po velikonocích.

Budeme kvílet i a plakat.

Na třetí neděli po velikonocích se čte evangelium ze sv. Jana (16, 16—22), kterým se naše pozornost obrací na blízký svátek Nanebevstoupení Páně: „Maličko a již neuzříte mne,“ mluví náš Spasitel ke svým učedníkům, „a opět maličko a uzříte mne; neb jdu k Otci.“ Tam jej opět uzří. Maličko, kratičký čas potrvá ještě tento jejich život, v němž již nebudou vídati Pána, kterého v tu chvíli ještě viděli, ale který za maličko, za nemnoho dní, měl odejiti ve své lidské tvářnosti s tohoto světa. Maličko potrvá také

náš život, v němž nevidíme Pána v jeho podobě lidské (ačkoli jej máme stále u sebe i jako člověka ve Svátosti oltární) a přiblíží se, rychleji než se domníváme, ta chvíle, v níž máme Pána svého spatřit, abychom pak sladkosti jeho přítomnosti požívali na věky.

Máme jej spatřit — toť jest účel našeho života a ta jest vůle Boží: spasení naše. Ale zdali jej opravdu spatříme tím blaženým patřením, jehož sladkosti nelze vyjádřit? To záleží na nás. Když se jedna sestra sv. Tomáše Aquinského svého bratra ptala: „Porad mi, bratře, co mám činit, abych byla spasena?“ — odpověděl její učený a svatý bratr jedinou správnou odpovědí: „;Chť j to, a budeš spasena.“ Každý chápe, o jakém chtění mluvil veliký učitel církve. Ne o tom chtění, které se vyjadřuje takovými obraty. „já bych rád“, „já bych chtěl“, „pokusím se“ a podobnými, nýbrž mluvil o tom chtění, které se ničím nedá zvíkat, které je ke všemu hotovo, které vším dovede pohrdnouti. Chci — a dosti. Chci spasiti svou duši, stůj co stůj. A náš Spasitel připomíná v dnešním evangeliu, že taková vůle nezbytně s sebou nese nějaké těžkosti, někdy větší, někdy menší, ale vždy takové, že je lze nazvat křížem, a takové, že náš Spasitel svým učedníkům předpovídá: „Amen, amen, pravím vám, že svět se bude radovati: vy, pak budete kvílet i plakati a rmoutiti se, ale zármutek váš obrátí se v radost.“ Tedy život věřícího křesťana na rozdíl od života těch lidí, kteří buď nevěří neb podle víry, nechťi býti živi, jest život jakéhosi pláče a zármutku. Ne, že bychom stále měli býti smutni, když Bůh nám velí, abychom mu „sloužili s veselostí“, nýbrž proto, že křesťan myslící a živě věřící stále jest pečliv o svou duši, stále se povzbuzuje a nutí ke konání příkázání Božích, stále bojuje proti pokušením a svodům a lákadlům i výsměchům toho „světa“, který Boha a jeho příkázání nechce znáti nebo nechce na ně mysliti. A tak život křesťana, který opravdu chce duši svou spasiti, jest podle slov apoštolových „každodenním bojem“ a ten má své obtíže a oběti, jež náš Pán vyjadřuje těmi slovy o pláči a kvi-

lení a zármutku. Ačkoli i v jiném smyslu lze tato slova vykládati a dáti jim ten smysl, který mají slova Páně, jimiž blahoslavi ty, kteří pláčí a lkají: „Blahoslavení lkající, neboť potěšení budou.“ Mnoho příčiny máme, abychom lkali nad sebou, nad svou křehkostí, nad mnohým nebezpečenstvím, kterým tento přítomný život obklopuje naši duši. Ale ti, kteří milují Krista a církev jeho a duše, za něž Kristus trpěl, kterak by neměli lkáti a trápit se, když vidí, jak se Bohu od-pírá náležitá úcta, jak se nevěra a nadutý pokrok přičiňují, aby vyrvaly pravé náboženství z lidských srdcí, jak se o to přičiňují v tisku, ve škole, v celé veřejnosti i v životě soukromém? Jak by neměl věřící a horlivý katolík lkáti a trápit se, když pozoruje na př. jen v naší republice, jak se církev Kristova, církev jeho, tupí, hanobí, sesměšňuje, ta církev, která přijala od Krista jeho neporušenou nauku a neporušenou ji s jeho pomocí zachovává? Takový zármutek je důkazem opravdové víry a opravdové lásky, a katolík, který se nermoutí nad stavem věcí u nás, který se netrápí v srdci svém nad poměry ve škole, v tisku, ve veřejné mravnosti (a lépe bychom řekli „nemravnosti“), je katolík velice lhostejný a studený. Když však se rmoutíme, nesmí to býti zármutek nečinný, nýbrž zármutek, který pudí k apoštolské, katolické činnosti v soukromí i ve veřejnosti. Ten zármutek musí na př. puditi k tomu, aby rodiče své děti od malička vychovávali v náboženské horlivosti a nesnášenlivosti (v dobrém smyslu, v tom smyslu, aby do dětí byla stále vštěpována myšlenka, že všichni lidé, kteří jsou mimo katolickou církev, jsou na cestě, na které je Pán Bůh míti a viděti nechce).

Kdyby rodiče takto se rmoutili, a kdyby je zármutek rozplameňoval ke skutkům, snad ani škola všechna nasáklá buď vztekem a jizlivostí proti naší víře a naší církvi, nebo smrtelnou náboženskou studeností, by katolické děti nepřipravila o víru. Je to těžký úkol, ale právě těžkost toho úkolu jest částí toho pláče a zármutku, kterého věřící zakoušejí na tomto světě, aby potom na věky byli potěšeni.

Maličko.

„Za onoho času,“ čteme v evangeliu (ze sv. Jana 16, 16—22) na třetí neděli po velikonocích, „řekl Pán Ježíš učenníkům svým: Maličko, a již neuzříte mne, a opět maličko, a uzříte mne, neb jdu k Otci.“

„Maličko,“ vykládá sv. Augustin tato slova, „jest krátká chvíle, v které se dokoná a přeletí tento přítomný život. To první „maličko“ se týkalo apoštolů, neboť za nemnoho dní měl je náš Spasitel opustiti a vstoupiti k Otci. Druhé „maličko“, když praví „opět maličko a uzříte mne“, se týká celé církve. Pán nebude meškati a naplní své zaslíbení: „Maličko, a uzříme jej. Uvidíme jej tam, kde již o nic nebudeme prositi, na nic se ptáti, neboť nebude již nic, zač bychom mohli prositi, nic, po čem bychom ještě mohli toužiti, nic, co bychom ještě chtěli zvědět. Toto přítomné „maličko“ zdá se nám dlouhé, protože dosud v něm jsme: až se dokončí, uvědomíme si, jak krátké bylo, pravé „maličko“.

Cítili to mnozí již v tomto životě, a konec konců cítí to všichni, kteří o sobě a o svém životě přemýšlejí. Na to není ani třeba býti křesťanem. Život sebe delší jeví se člověku kratinkým, když se dokonává. Když Josef Egyptský přivedl otce svého Jakuba, praotce lidu israelského k faraonovi, aby mu ho představil, tázal se král Jakuba na jeho léta: „Kolik jest let života tvého?“ I odpověděl mu: „Dnů putování mého jest sto třicet let, malých a zlých, a nedošly, až ke dnům otců mých, v nichž putovali.“ Také jemu, ve věku sta třiceti let se zdálo, že to je maličko, a právem nazval život svůj putováním. Neboť, jak di apoštol Páně, „nemáme tu trvalého přebývání, nýbrž budoucího vyhledáváme“. Proto tomu budoucímu přebývání, které nebude míti konce, sebe delší život pozemský jest maličko. Navštívil jsem kdysi jistého ctihodného kněze, ještě plného síly a zdraví, v den jeho sedmdesátých narozenin. Nenáležel k lidem citovým a mluvícím o svém nitru. Když jsem se s ním večer

loučil, řekl sám od sebe: „Tedy sedmdesát let! A mně se to zdá jako sen.“ Tak jest. Písmo svaté znova a znova se vrací k této myšlence. „Co jest život váš?“ táže se apoštol Jakub těch, kterým psal svůj list. „Pára to jest, kteráž se maličko ukazuje a potom zmizí.“ A jinde se náš život přirovnává ke stínu oblaků, letících po nebi a vrhajících stíny dolů na pole: jako ty stíny rychle mizejí, tak mizí lidský život. Tedy pravé „maličko“. Toto přítomné „maličko“ je nám dáno, abychom ho užívali podle vůle Boží, abychom trpělivě snášeli těžkostí a bolestí přítomného času, abychom pracovali o své duši a tak se stali hodnými, abychom, až pomine toto maličko, vešli do radostí Pána svého: „Nuže, služebníče věrný a dobrý, že nad málem byl jsi věrný, nad mnohým tě ustanovím: vejdi do radosti Pána svého.“ To bude ta chvíle, kdy na věrných křesťanech se naplní slovo žalmu: „Jdouce, šli a plakali, metajíce semena svá. Ale přijdouce, přijdou s plesáním, nesouce snopy své.“ Zde v tomto „maličku“, rozsívali se slzami, v bolestech a přemáhání sebe a světa a ďábla. Potom, v den súčtování, v hodině smrti, přijdou před Krista, Spasitele i Soudce, s plesáním s rukama plnými dobrých skutků a zásluh, které si získali svým životem. Ovšem, takovým životem, který se srovnával s vůlí Boží ve všech věcech. Potom se skončí toto maličko a Bůh vyplní, co slibuje ve Zjevení Miláčka Páně: „A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich: a smrti více nebude, ani kvílení, ani pláče, ani bolesti nebude více, nebo první věci pomínuly.“

4. neděle po velikonocích.

Svátek sv. Jana Nepomuckého.

Příští pondělí, 16. května, připadá svátek sv. Jana Nepomuckého. Loni padl na neděli, a tím se stalo, že ještě vypadal jako svátek zasvěcený. Nejenom úřady a školy odpočívaly, nýbrž také obchody byly za-

vřeny, katolíci (kteří žijí katolicky) si byli vědomi, že mají jít na mši sv. a jistě asi také na ni šli, a takto kdo chtěl, mohl si myslit, že světime svátek sv. Jana Nepomuckého. Letos je tomu jinak. V kostelích se má ohlásit, jako také se děje vzhledem k jiným svátkům, že v pondělí, na svátek sv. Jana Nepomuckého není povinnost zdržovat se od prací služebných a jiných jim podobných, ani není povinnost, jít na mši sv. Jinými slovy: svátek sv. Jana Nepomuckého se zatím nesvětí jako svátek zasvěcený. Nás katolíky má zajímat, že vlastně již dávno před válkou papež Pius X. omezil počet zasvěcených svátků, při čemž hleděl k tomu, aby počet svátků ve všech zemích a státech celého světa se pokud možná vyrovnal. Poměry obchodní a průmyslové a výtěžkové se změnily tak pronikavě, celý svět se snadností styků sblížil tak velice, doba pracovní a schopnost soutěžení obchodního a průmyslového nabyly takové důležitosti nejenom pro státní pokladny, nýbrž i pro výtěžkové a majetkové poměry jednotlivců a to také jednotlivého dělníka, že bylo žádoucí, aby také počet prázdných dnů, po stránce náboženské tedy zasvěcených svátků, se co možná upravil stejně pro všechny země. To asi byl jeden důvod, proč se svatý papež Pius X. postaral o urovnání počtu svátků. Jistě jej vedly také ohledy na svědomí dělníků a zaměstnanců. V Čechách máme arci veliké množství dělníků nevěreckých, kterým jsou církevní zákony k smíchu, ale tak tomu není všude. Jsou země, kde byli protestanti a katolíci velmi smíšení, kde tedy na př. protestantský zaměstnavatel by chtěl o katolickém svátku ve svém závodě pracovat, a katoličtí dělníci by pracovat nesměli, ale přišli by o výdělek, nebo by se vydávali v nebezpečí, že budou propuštěni. Takové dělníky tedy papež zbavil obtíží svědomí a nutnosti, přijít o výdělek svou věrností v náboženských povinnostech, když všeobecně prohlásil, že o jistých svátcích, dříve zasvěcených, nyní se může pracovat a není povinnost jít na mši sv. Tak na př. zrušil (chceme-li užítí toho slova, které není vlastně dosti přiléhavé a správné) všechny bývalé svátky ma-

riánské, vyjímajíc Neposkvrněné Početí a Nanebevzeří Panny Marie. A tak zrušil také svátky všech zemských patronů, ponechav však biskupům právo, že budou-li chtít, mohou některý svátek zemského patrona přece světit. Tím se stalo, že i po tomto kroku Pia X. přece se u nás v Čechách slavil svátek jak sv. Václava, tak také sv. Jana Nepomuckého. Zákon naší republiky o svátcích a památných dnech potvrdil vlastně vzhledem ke svátku sv. Jana Nepomuckého to, co papež Pius X. ustanovil již dříve, jenže ovšem zákon tento to nepotvrdil z úcty k papežským výnosům, nýbrž proto, aby vyhověl starým štvácům proti úctě sv. Jana Nepomuckého, kteří svým stálým, léta trvajícím matením a poštváním obecnstva v novinách a knihách (taková zavilá, jedovatá kniha je také Jiráskovo „Temno“) konečně toho dosáhli, že zmatený a nábožensky rozeštvaný „národ“ vyloučil z počtu dní svátečních a památných toho svěťce, kterému je náš národ povinen zvláštní vděčností za to, že v dobách národního úpadku se scházel český lid k jeho hrobu do středu země české a tak v sobě udržoval vědomí, že ještě žijeme, že náš jazyk se ještě ozývá, že jsou nás veliké zástupy ze všech končin naší země, že zkrátka ještě jsme český národ. Ti křiklouni, kteří dovedou žvaniti o Habsburcích, že nedovedli býti vděční, by se měli zamysleti nad svými praktikami, kterými svedli široké vrstvy našeho národa, aby okatě ukazovaly svou nevďěčnost právě k těm lidem, ať prohlášeným za svaté, ať neprohlášeným, jako byli a jsou sv. Václav, sv. Jan Nepomucký, sv. Lidmila, sv. Vojtěch, naši Karlové a Soběslavové a Svytlahňovové a Břetislavové, proti nimž Husové a Žižkové zůstávají i se svými novými ctiteli v temném stínu, když se chce poctivě mluvit o prospěchu našeho národa. Ačkoli tedy ani naše cirkev z dobrých příčin (ale zcela jistě ne k vůli panu Herbenovi nebo k vůli Českému Slovu nebo Československé „církvi“) nás nezavazuje světit všechny svátky našich svatých patronů, my přece je hledme ctiti jak dovedeme a hledme také uplatňovati pravou čest našich starých českých knížat a králů, kteří pracně

chránili a zakládali to, co potom různí kacíři nejdříve svými schválnostmi a pak svými kacířskými spolky s kacířskými Němci bourali a ničili.

Svátek sv. Jana Nepomuckého.

Svátek sv. Jana Nepomuckého, který náležival k nejkrásnějším a nejradostnějším svátkům naší země, je nyní nám, věřícím katolickým Čechům, svátkem skoro smutným. Je to jako svátek národní nevděčnosti. Ten svátek, který v dobách našeho národního ponížení a úpadku přivádíval do Prahy tisíce, ba statisíce českých lidí a dokazoval jim, že jsme ještě nezahynuli, že ještě na všech stranách naší země se ozývá náš starý jazyk, jazyk sv. Václava, sv. Lidmily, sv. Vojtěcha, sv. Prokopa, sv. Jana Nepomuckého, ten svátek tedy, který takovým způsobem téměř nevědomky udržoval v českých duších národní vědomí a tak pomáhal udržovati jako pod popelem ten ohníček, který potom se měl rozhořeti a zapáliti celý národ horoucím národním vědomím, aby z toho ohně jako báječný pták fénix ze svého hořícího hnízda vylétla konečně naše svoboda a samostatnost, tento svátek, pravím, jemuž by i nevěřící, i nekatolický Čech měl býti vděčen, ten byl nevděčně znehodnocen, pošpiněn brožurkovými a novinářskými štvavými pomluvami, zbaven svého veřejného slavnostního rázu a zatlačen mezi všední dny.

Ale tato nevděčnost neubere a nemůže ubrati slávy a cti světců mučedníků, jemuž církev posvětila 16. den měsíce května, sv. Janu Nepomuckému. On i poctivému nekatolíku zůstane mužem povinnosti, mučedníkem povinnosti a tedy mužem velikého ducha, jako také svého času prohlásil jeden z našich nejlepších žijících dějepisců (prof. Josef Pekař), právě v jednom svém pojednání, že z našich českých světců mučedníků sv. Jan Nepomucký je vlastně mučedníkem největším, protože jeho smrt byla nejhroznější. A tu smrt trpěl pro povinnost. Ne však pro povinnost, kterou mu uložili lidé a kterou z lidských nařízení vzal na sebe. I

tak byl by to ovšem veliký skutek, neboť není každý člověk hotov umírat pro povinnost a umírat pro ni dobrovolně. I takový člověk byl by jakýmsi mučedníkem, ale mučedníkem světským. Sv. Jan však je mučedníkem křesťanským, je mučedníkem za povinnost, kterou knězi ukládá Bůh buď přímo jako je na př. povinnost úplného mlčení o věcech slyšených ve zpovědi, nebo kterou Bůh ukládá knězi nebo jinému křesťanovi skrze svou církev, jako je povinnost knězova, aby byl poslušen svého biskupa a zákonů církevních, což ovšem konec konců je povinností každého katolika i nekneze. Mučedník světský umírá pro svou čest, pro svou vlast, pro svou rodinu, zkrátka pro nějakou pohnutku lidskou. Mučedník křesťanský, mučedník pravý umírá pro svědomí, protože ví, že ne člověk, nýbrž Bůh chce, aby raději trpěl muky a raději dal život, než by se dopustil hříchu a tím přišel o lásku Boží a o věčné spasení.

Takovým mučedníkem byl sv. Jan Nepomucký, Staré zprávy o jeho utrpení o smrti vypravují j e d n a k, že král se naň rozlil proto, že hájil práv církevních jakožto generální vikář arcibiskupa pražského, j e d n a k, že se mu pomstil za to, že mu nechtěl prozraditi tajemství zpovědi královniny. Ať trpěl sv. Jan Nepomucký pro obojí tuto pohnutku, nebo ať by byl trpěl jen pro jednu z nich, vždy trpěl pro svědomí, trpěl proto, že chtěl činiti vůli Boží, a je tedy pravým mučedníkem. Ale zázraky, které se staly po jeho smrti a které, pokud se staly na lidech, staly se na lidech, kteří ho vzývali jako mučedníka zpovědního tajemství, dostatečně potvrzují ony staré zprávy, že sv. Jan trpěl nejen pro hájení církevních práv, nýbrž také pro zachování zpovědního tajemství.

Z té příčiny naši předkové rádi jej vzývali také jako patrona lidské cti. Jak velice si váží člověk své cti! I když mu snad někdy svědomí praví, že není hoden cti, které u lidí požívá a že by se lidé od něho odvrátili s opovržením nebo posměchem, kdyby znali všechny jeho tajnosti, přece chce tu čest zachováti. Ale je-li to člověk věřící, chce vyhověti také

svému svědomí, chce se zbaviti té tíže, toho vědomí, že má na sobě hříchy, které jej jednak zbavily milosti Boží, jednak jej činí nehodným toho dobrého mínění, které lidé o něm mají. I jde tedy a knězi zpovědníkovi poví na sebe všechno. Proč se nebojí, proč se netřese? Protože ví, že kněz nic neprozradí a zároveň si ho musí nyní dvojnásobně vážiti, když ví, že tento ubohý tvor je nyní smířen s Bohem a že Bůh opět jej přijal za své dítě. Jak by mohl kněz, služebník Boží, pohrdati dítětem Božím, nad nímž je v nebi větší radost nežli nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří nepotřebovali takového pokání?

Poněvadž tedy sv. zpověď jednak hojí rány svědomí, jednak chrání čest hříšníkova, proto sv. Jan jakožto mučedník tajemství zpovědního je také patronem cti lidské a proto se k němu utíkávali naši předkové, aby svou přimluvou chránil jejich napadanou nebo v nebezpečí ocitlou čest. Vzpomínejme naň i my, s takovým úmyslem, ať naši vinou ať bez naší viny se naše čest octla v nebezpečí. A jestliže vinou naši, hleďme se litostnou zpovědí viny zbaviti a zároveň prosme sv. Jana, aby nás chránil hanby, kterou jsme si snad zasloužili a zachoval nám u lidí tu čest, kterou jsme si dobrou zpovědí opět zasloužili u Boha.

5. neděle po velikonocích.

Křížové dni.

Tak slují tři dny před svátkem Nanebevstoupení Páně. Slují tak patrně proto, že z farních kostelů v krajích, kde se ještě křesťansky smýšlí a žije, vycházejí o těch dnech ráno průvody věřících do polí, obyčejně pokaždě v jinou stranu, a zastavují se u čtyř křížů nebo kapliček, kdež se konají modlitby za úrodu zemskou. Oč krásnější by byl život, kdyby se zachovávaly neb obnovovaly tyto ctihodné obyčeje naší církve! Je na světě více spokojenosti proto, že je

více nevěreckých novin, biografů, a tancovaček, a že se více utrácí a méně chodí do kostela?

Svátek Nanebevstoupení Páně připadá na čtyřicátý den po zmrtvýchvstání Páně. A protože náš Spasitel vstal z mrtvých v neděli, proto jeho nanebevstoupení připadá přirozeně vždycky na čtvrtek. Pán Ježíš, který svým zmrtvýchvstáním dokonal své vykupitelské dílo a dal poslední a největší důkaz svého božského poslání a tedy i pravdy svého učení, a který měl sice totéž tělo, které bylo umučeno, ale tělo oslavené, to jest opatřené určitými vlastnostmi, kterých lidské tělo v pozemských poměrech a okolnostech nemá, tento Pán Ježíš zmrtvýchvstalý se mohl již odebrati do příbytků v domě Otce svého a ujmouti se také jakožto člověk té mocí, která jakožto Bohu mu přísluší od věčnosti. On však zůstal ještě čtyřicet dní na zemi. Proč asi? Jistě asi hlavně proto, aby apoštoly utvrdil v jistotě, že vstal z mrtvých. Věděl, že tím nezvratně dokázal, že Bůh je s ním, neboť jen Boží moc mohla mrtvého člověka učiniti opět živým. Tím jaksi Bůh vzal na sebe odpovědnost za vše, co tento člověk, Kristus Ježíš, tvrdil, čemu učil, co sliboval, a především za to, co tvrdil o sobě, že totiž jest Syn Boží, že jest jedno s Otcem, že všechno, co má Otec, jest také jeho, že zkrátka jest pravý Bůh, jeden a týž Bůh s Otcem, a Duchem svatým. Na tomto božství Kristově je založeno naše spasení, a proto chtěl Pán Ježíš utvrditi apoštoly tak pevně v jistotě o svém zmrtvýchvstání, aby byli ochotni dáti za tu pravdu i svůj život. Kristus vstal vskutku z mrtvých, tedy Bůh je s ním, tedy Bůh potvrdil pravdu všech jeho slov, tedy Kristus je Bůh, kdo není s ním, není s Bohem, sešel s cesty spasení — takový musil býti myšlenkový postup apoštolů, takový musí býti i náš. A ovšem, věřice v Krista Boha, musíme se věrně držeti církve jeho, jedné jediné, založené na skále, kterou je nástupce Petrův, římský papež, neboť „kdo nechce míti církev katolickou za matku, nemůže míti Boha za otce“, jest prastaré heslo pravověřících křesťanů.

Ale i jiné věci staly se asi v těch 40 dnech po zmrtvýchvstání Páně, Pán Ježíš již veřejně nekázal, ale apoštolům nařídil mnoho o tom, kterak měli jeho učení šířiti a jeho církev spravovati. Proto v těch dnech také znovu ustanovil Petra vrchním pastýřem své cirkve, svého velikého stáda, do něhož měli apoštolové a jejich nástupcové volati všechny národy světa, aby tak byl jeden ovčinec a jeden vrchní pastýř.

Ve dnech před svátkem Nanebevstoupení připomíná se nám opět důtklivě to, co nám náš Spasitel tak důtklivě ukládal: Třeba jest vždycky se modliti a neustávati. Proste a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno. A bohužel, právě proto hyne křesťanský život a hynou duše, že se náležitě nemodlíme. Křesťan a vůbec člověk, který již došel rozumu, nemůže dojiti věčného spasení, nebude-li se modliti. Buď — nebo. Kdo se modlí, a arci předpokládá se, že se modlí, dobře, snažně, vroucně, s přesvědčením, že bez Boží pomoci nedovede žiti tak, aby ušel zatracení a došel spasení, kdo tedy tak se modlí, jistě bude dostávatí od Boha milost, které říkáme pomáhající. Ta milost i hříšníkovi, jenž se chce polepšiti, pomůže, aby se vytrhl ze hříchu a již se do něho nevracel, i tomu, kdo je spravedlivý, t. j. kdo nemá na sobě žádného hříchu smrtelného, bude pomáhati, aby v takovém stavu setrval, aby dovedl zachovávatí všechna přikázání a přemáhati všechna pokušení, „Všecko mohu skrze toho, jenž mne posiluje,“ praví sv. Pavel, a on byl člověk jako my a vzdychal jako my nad svou slabostí. Ale přece si troufal nade vším zvítěziti a setrvati v dobrém až do posledního vydechnutí — s pomocí Boží. Proto obnovíme v sobě úmysl, že se budeme opět lépe modliti, horlivěji, častěji, vroucněji a — abych užil slova ještě vystižnějšího — úzkostlivěji. Modlitba (jako také sv. přijímání a vůbec každá zbožnost a pobožnost) nesmí vycházeti z nějaké náládovosti, z touhy po nějakém příjemném duševním uspokojení, ne z něčeho, čemu lidé říkají „náboženské založení“, nýbrž musí vycházeti ze strážlivého rozumu a vroucího srdce — z vědomí, že jde o

věčnost, z lásky k Bohu a ze strachu, abychom nepřišli o věčnost blaženou a o lásku Boží.

Svátek Nanebevstoupení Páně.

Život věčný.

Ještě čtyřicet dní po svém zmrtvýchvstání zůstal náš Spasitel na zemi. Již se nestýkal se svými učedníky tak jako tři léta před tím. Ta tři léta vodil je všude s sebou, aby všechno slyšeli, co mluvil, všechno viděli, co činil. Nyní se jim jen občas ukazoval, často sice, ale přece nebyl stále viditelně s nimi. A přece nemijely ty dni marně. Vzpomeňme jen na to, že v těchto dnech a to hned ten večer po svém zmrtvýchvstání náš Spasitel ustanovil svátost pokání, když na apoštoly dechl a řekl: „Přijměte Ducha sv., kterým odpustíte hříchy odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadržány jsou.“ Kdyby nebyl v těch dnech učinil nic jiného, jak velikou věc to učinil. Těmito slovy dal nešťastným hříšníkům naději, že kdyby i po křtu ještě zhřešili a zase ztratili milost Boží, přece ještě není vše ztraceno a je nám dána možnost odpouštění a smíření s Bohem. Ale v těchto 40 dnech jistě náš Spasitel učinil mnohem více, více alespoň nežli je psáno v Písmě. Připomínám jen ještě, že slavnostně ustanovil apoštola Petra vrchním pastýřem všech pravověřících, všech svých ovcí a všech svých beránek: „Pasiž beránky mé, pasíž ovce mé.“ Nyní byla církev Kristova již dokonale zřízena jako viditelná společnost pod jednou viditelnou hlavou, a tak měla a má zůstávat až do skonání světa, aby se vyplnilo dřívější zaslíbení dané Petrovi: Ty jsi skála a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou.

Ale když minulo čtyřicet dní, přišel náš Spasitel naposledy do Jerusalema k apoštolům, pojedl s nimi a vyvedl je s sebou na horu Olivetskou. Tam jim dal poslední požehnání, a v té chvíli, když jim žehnal, spatřili, kterak se počal vznášeti do vzduchu a stoupal

výš a výše, až jím ho zakryl bílý oblak, jdoucí po obloze. On však vstoupil tam, kde Bůh připravil jeho lidské přirozenosti sídlo nevýslovně blažené, a tam sedí na pravici Boha Otce všemohoucího a odtamtud jednou, v den, kterého neznají ani andělé Boží, přijde soudit živých i mrtvých.

Ano, přijde soudit živé i mrtvé, aby odplatil jedemu každému podle skutků jejich. Toto jest jedna z nejzákladnějších pravd našeho náboženství, a právě tuto velikou pravdu nám znova připomíná dnešní svátek. Tímto životem pozemským se nekončí všechno. Naopak, teprve koncem tohoto života se má začít život pravý, kterého smrt již nepřetrhne, život v němž nebude stárnutí, ani trápení, nýbrž bude to, čeho žádné oko nevidělo ani ucho neslyšelo, ani na ničí srdce to nevstoupilo, a co Bůh připravil těm, kteří v tomto životě ho milovali a z lásky k němu jeho přikázání zachovávali. Pravím, že koncem tohoto života má se začít ten nový, nesmrtelný a nevýslovně blažený život. Má se začít, protože je vůle Boží, aby všichni lidé ku poznání pravdy přišli a spaseni byli. Taková je vůle Boží, ale vůli Boží se často protíví svobodná vůle lidská. Podle vůle Boží měl by každý člověk dojít po tomto životě života pravého, t. j. navždycky dokonale šťastného, ale vinou svobodné vůle lidské se stává, že člověk nedojde života blaženého, nýbrž svými skutky si zaslouží, aby byl na věky zavržen do trápení věčného.

Tuto pravdu tedy nám připomíná tento dnešní den, a jsme-li opravdu křesťané, máme dnes v srdcích svých obnovit tuto víru: Ano věřím, že po tomto životě mne očekává život věčný. Ale ten život věčný bude dvojitý: buď věčně šťastný nebo věčně nešťastný a zoufalý. Bude takový, jaký si připravím tímto svým životem pozemským. Budu-li Boha milovat a z lásky k němu zachovávat jeho přikázání, i když se mi zdají někdy těžká, tenkrát jistě dojdou života věčně blaženého. Budu-li však více dbát svých choutek než vůle Boží a budu-li více poslouchat to, co mluví svět, jenž od Boha odpadl, nežli slova Božího, tenkrát svou

vlastní vinou uslyším rozsudek, jenž mne učiní na věky strašlivě nešťastným.

Není-li tato víra v našich srdcích živá, jsme křesťany buď naprosto špatnými, křesťany jen podle jména, nebo křesťany věčně polovičatými. Ba, kde není víry v život věčný a to ve dvojí život věčný, tam nelze vlastně mluvit o náboženství. Obraťme tedy svá srdce vzhůru, jako nás napomíná každý den při mši sv. církev svatá: Sursum corda! Pozdvihněme srdci svých vzhůru. Pamatujme, že tento život rychle utíká, a že tu nemáme stálého přebývání. Ale náš Spasitel vstoupil na nebesa, aby nám připravil v domě otce svého příbytek, neboť „v domě Otce mého jsou příbytkové mnozí.“ Dosud zůstáváme sice tělem na zemi, ale myslí a srdcem vystupujeme již za Kristem. Ó jaký pokoj by byl v našem srdci, kdybychom zvykli té myšlence, kdybychom si často připomínali, že nás očekává život věčný, kdybychom často myslí svou vystupovali tam, kam vystoupil náš Spasitel. Ale pamatujme, že s Kristem nevstoupila ani závist, ani nenávisť, ani smilstvo, ani lakomství, ani opilství, ani jakýkoli hřích. To všechno jsou pouta, která nás pouťají jako řetězy. Ty musíme zpřerážeti, máme-li je na sobě, abychom byli volni a svobodni, a v hodině smrti se mohli s blaženou nadějí vznést za Kristem.

6. neděle po velikonocích.

Bířmování.

Chystáme se na svátek seslání Ducha sv. V tento čas před svátky svatodušními a po nich obyčejně biskupové udělují svátost bířmování, a zvláště na venkovských osadách, kam biskup zavítá, bývá větší rozruch. Svátost ta souvisí těsně a přirozeně se sesláním Ducha sv. Až do toho dne, kdy Duch sv. sestoupil na apoštoly v šumotu větru a v podobě ohnivých jazyků, byli apoštolové bázlivi a ještě velmi zabředli do smýšlení pozemského. Stále ještě jim strašilo

v hlavě, abych užil toho slova, pozemské království israelské. „Pane“, tázali se, „v tomto-li čase obnovíš království israelské?“ Ale v tu chvíli, kdy Duch sv. je naplnil svou zvláštní milostí, stala se s nimi veliká změna. Všechn strach z nich spadl a všechna duševní temnota a mlha se rozptýlila. Nyní byli ochotni, dáti za Krista a za pravdu jeho učení svůj život, ale nyní také jim vysvětlil pravý smysl království Kristova: „Království mé není z tohoto světa.“ Jako tenkrát Duch sv. posílňl a osvětlil sv. apoštoly, tak milost Ducha sv. má posilňovati a osvěcovati křesťana ve svátosti biřmování. Proto již apoštolové vykonávali to, co jim Pán uložil, a když brzy po seslání Ducha sv. uslyšeli, že množství lidí ve městě Samari se dalo pokřtiti, poslali tam dva ze sebe, Petra a Jana, aby na ně vzkládali ruce a modlili se nad nimi, aby přijali Ducha sv. Proč asi? Protože věděli, že těmto novým křesťanům je potřebí duchovního posílnění a osvícení, aby dovedli vzdorovati hrozbám a protivenstvím od židů a pohanů, aby chápali, čím se skrze křest stali, dětmi totiž Božími a dědici budoucího království, nehyňoucího a nad pomýšlení blaženého, a aby s pomocí této posilňující a osvěcující milosti dovedli jako křesťané, jako děti Boží a dědicové blažené věčnosti žiti a svým životem svou víru vyznávatí. Tedy utvrzení ve víře, posílnění k vyznávání víry slovy i skutky, to byl a jest ustavičně účel té svátosti, kterou nazýváme biřmováním, t. j. po česku utvrzováním (od latinského slova *firmare* = utvrzovati).

Ale přirozeně se nám naskýtá pochybnost: čím to je, že tolik lidí, kteří byli biřmováni, na které biskup položil ruku a mazal je olejem, jenž znamená posílnění k boji a říkal nad nimi posvátná slova, proč, pravím, takové množství těchto lidí buď od víry katolické odpadlo nebo žijí, jakoby nevěřili? Proč tolika lidem je víra věcí naprosto lhostejnou a proč se nedovedou rozehráti pro církev Kristovu katolickou, která s pomocí Kristovou a Ducha svatého uchovává učení pravého náboženství neporušené?

Je to jednak tím, že asi množství takových lidí přijalo svátost biřmování lehkomyslně, bez náležité vlastní přípravy, jednak tím, že milost, kterou obdrželi, v sobě zakopali a zanedbali jako služebník líný a lehkovážný zakopal svěřenou hřivnu. O apoštolech čteme, že se před sesláním Ducha sv. stále modlili, ale čteme, že také po seslání Ducha sv. přikládali modlitbě takovou důležitost, že raději svěřili péči o chudé, tedy dilo jistě milé Bohu, jiným lidem, než aby zanedbávali modlitbu a kázání. Nuže, uvažte vy sami, milí čtenáři, jak se ve vašich rodinách pěstuje modlitba. Zpytujte trochu svědomí, jaký příklad dáváte po té stránce svým dětem a svým domácím. Rozpomeňte se jednak na své mládí, jednak na dny, kdy vaše děti se chystaly k sv. biřmování (a dříve již k sv. zpovědi a k sv. přijímání), zdali jste obraceli neb obracíte jejich mysl k věcem nebeským, k myšlenkám křesťanským, ke kostelu a k modlitbě. Co zmůže kněz svými několika hodinami ve škole, když není pravá škola náboženství v rodině a to škola horlivá, škola, která se nesmiřuje s bludem a s nemravností dnešního života. Jak velice je také znehodnocen pojem kmotrovství, jak při křtu tak zvláště při biřmování! Jak mnohý biřmovanec a zvláště tak mnohá biřmovanka myslí na šaty a na to, co od kmotra nebo kmotry dostane, ale pranic nemyslí na to, aby modlitbou připravovali ve svém srdci půdu posvátnému zrní milosti Boží, která je chce učiniti bojovníky Kristovými, jeho neshloubavými a obětovnými vyznavači. A proto také bývá nouze o kmotry, kterým je nepříjemnou obtíží vymýšlet, čím by se svému biřmovanci buď zalíbili nebo pochlubili. V pravdě neblahý to zvyk! A přece by mělo býti jediným úkolem kmotrovým, aby se zajímali o náboženský stav těch, jimž byli za kmotry, a aby je slovem i skutkem, radou a modlitbou a laskavým připomenutím povzbuzovali k náboženské vroucnosti, k stálosti ve víře katolické a k životu podle ní. Hle, takové myšlenky má v nás budit tato přítomná doba, kdy se v tolika kostelech uděluje sv. biřmování. Vy, kteří Krista a církve jeho milujete do

opravdy (a jinak nebudeme spasení), modlete se zvláště nyní, aby milost Ducha Božího nesestupovala na jalovou skálu, nýbrž na půdu vnímavou.

Na Hod Boží svatodušní.

Sedmero darů Ducha svatého.

Veliký svátek seslání Ducha sv. nám nejprve připomíná, co neviditelný Duch sv., který učinil svůj příchod viditelným ve způsobu ohnivých jazyků, způsobil v apoštolech. Naplnil je jistě svou milostí, učinil je z bázlivých statečnými a z nechápavých chápajícími, a dal jim výjimečný dar, aby mohli mluvit cizími jazyky, činit zázraky a neomylně hlásati učení Kristovo. Duch sv. ustavičně zůstává s církví Kristovou, kterou v jejím působení vede a řídí, ji učí a skrze ni rozdává lidem své milosti. Ale též Duch sv. působí také v jednotlivci, který mu otevře přístup do své duše, posvěcuje ho milostí posvěčující, pomáhá mu k spasitelným skutkům milostí pomáhající, a uděluje mu, když o to prosí, svých sedm darů, které se v Písmě sv. výslovně jmenují jakožto dar moudrosti, rozumu, rady, síly, umění, pobožnosti a bázně Boží. A tyto dary v sobě zahrnují vlastně celý život křesťanský, a my nebudeme pravými, dobrými křesťany, nepůjdeme po cestě pravé mravnosti a svého spasení než s pomocí těchto sedmi darů Ducha sv. A uvažme to.

Darem moudrosti nerozumí se učenost světská ani dovednost spravovati věci světské, neboť takovou moudrost může míti i pohan. Ale rozumí se tím moudrost věřícího člověka, který pamatuje při všem co činí, mluví, myslí, podniká, že na nás čeká dvojí věčnost a proto při všem si počíná tak, aby se přibližoval k věčnosti blažené a oddaloval se od věčného ztracení. Proto moudrý člověk neváže své srdce na věci pozemské, ačkoli se o ně musí starati, a touží po tom, co má pravou trvalou cenu; po milosti Boží

a po spasení své duše. Či není to nemoudrost pro věci a nedovolené požitky, které potrvají krátký čas, ztratiti věčnou radost a uvrhnouti se do věčného trápení?

Darem rozumu Duch sv. osvěcuje náš rozum, abychom lépe chápali pravdivost našeho náboženství, abychom poznávali, že si počínáme rozumně, když věříme. Tak mluvil sv. Pavel, vím, komu jsem uvěřil. Jest zajisté rozumno, míti za pravdu to, čemu učil ten, jenž svými zázraky a hlavně svým zmrtvýchvstáním dokázal, že přišel od Boha a že tedy jeho učení je pravdivé. Rozumně si počínáme, když přijímáme za pravdu všechno, čemu nás učí ta církev, které Kristus slíbil, že s ní bude zůstávati až do skonání světa, a které slíbil také ustavičnou pomoc Ducha sv.

Dar rady záleží v tom, že si dovedeme s pomocí Boží poraditi, co je užitečné pro naši duši a naše spasení. Tak na př. některé místo, služba, postavení může býti výhodné co do příjmů, co do snadnosti služby a pod., ale zároveň takového rázu, že buď člověk nemůže konati své náboženské povinnosti nebo vydává v nebezpečí svou viru nebo svou mravní zachovalost. Totéž platí o volbě povolání, ve volbě manželské atd. Duch rady radí to, co se týká věčného spasení, ne časného prospěchu.

Dar síly posiluje naší vůli, abychom za všech okolností konali vůli Boží, byli věrni ve víře, přemáhali pokušení, plnili náboženské a mravní povinnosti, dovedli pro svou duši přinášeti i veliké oběti, jak naznačuje Pán Ježíš, když praví: Jestliže oko tvé pohoršuje tebe, vylup je a vrz od sebe atd. Je jistě třeba veliké síly, aby se člověk odtrhl od něčeho, co mu hříšně zarostlo do srdce jako oko do hlavy, a pro Boha a svou spásu snesl sebe krutější bolest duševní.

Dar umění nás činí schopnými, abychom uměli užívati prostředků, které nám Bůh dal k našemu spasení, na př., abychom se uměli náležitě modliti, abychom se uměli náležitě a užitečně zpovídati, abychom uměli býti přítomni mši sv. a čerpatí z ní posílení

na celý týden, abychom uměli dobře a náležitě přijímati Tělo Páně a krmiti jím svou duši k životu věčnému, abychom konali rozličné pobožnosti ne pro jakousi duševní zábavu a z pouhé citovosti, nýbrž za tím účelem a tak, abychom opravdu rostli v milování Boha a ve snaze býti lepšími a lepšími, mravnějšími a mravnějšími lidmi.

Dar nábožnosti se jeví tím, že člověk hluboce věřící ve všech případech životních vidí Boha jakožto dobrotivého a milosrdného otce, který nás miluje i tenkrát, když na nás dopouští věci bolestné. Tato nábožnost se jeví tím, že smýšlíme o Pánu Bohu s nevýslovnou úctou, že se před ním cítíme jako nic, že ho upřímně milujeme a proto milujeme také modlitbu, protože je to hovor s ním nebo s jeho svatými, milujeme služby Boží, protože mu tím prokazujeme úctu a blíže k němu přistupujeme, milujeme svaté svátosti, protože nás utvrzují v jeho milosti, proto rádi přinášíme oběti i rádi trpíme, protože jsme přesvědčeni, že všechno to nás přivádí blíže k Bohu.

Konečně sedmý dar je dar bázně Boží. Ne-ní to bázeň otrocká, která se jenom bojí trestu, ale je to bázeň milujícího křesťana, milujícího dítěte, které se bojí, aby hříchem smrtelným nepřišlo o lásku svého nebeského Otce. Taková bázeň nikdy nemá pravého křesťana opouštět, této bázně, která se pramení z lásky, potřebujeme den co den, tato bázeň musí řídit naše myšlenky, žádosti, skutky, řeči — stálá bázeň, abychom nepřišli o lásku toho, který nic nemá v nenávisti, vyjímajíc jediný hřích.

Hle, takto sedmero darů Ducha sv. má pořádati celý náš život, aby byl život synů a dcer Božích. Tyto dary nám byly zaručeny při sv. biřmování, a Duch sv. dá nám vždycky v pravou chvíli právě ten dar, kterého v tu chvíli potřebujeme, ale my se musíme vroucně a vytrvale modlit, za spasení své duše a za to, aby v nás, na nás a skrze nás se dala vůle Boží. Neboť těm, kteří prosí, bude dáno.

Sv. Trojice.

Dnešní evangelium (Mat. 28, 18—20), na den svaté a nerozdílné Trojice Boží, je kratičké, ale tak obsažné, že by naplnilo několik, ba mnoho svazků. „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi.“ Ježíš Kristus je Bůh a člověk v jedné osobě. Jako Bůh má od věčnosti všelikou moc. Jakožto člověk může mluvit, že ji dostal: dána jest mi všeliká moc. Jaká to velikolepá moc, jaká to sláva jednoho z nás lidí — neboť Ježíš Kristus jakožto člověk, podle své lidské přirozenosti, jest jeden z nás, je náš bratr. On má a on dostal všelikou moc na nebi i na zemi. Nevěrci se ji mohou vysmívat, jí nedbat. Ale Bůh je věčný. Proto je trpělivý. Každá duše lidská přijde do jeho rukou, duše věřícího stejně jako nevěřícího. Na každém se naplní slova vyrytá na největším obelisku římském před chrámem sv. Petra (je to jinačí monolit než ten náš mrakotínský!): Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat — Kristus vítězí, Kristus kraluje, Kristus panuje. Vítězí láskou nebo spravedlností, kraluje jako jediný král, jehož království nebude konce, panuje i nad těmi, kteří ho nechťi za pána a Boha svého uznávají, panuje nad nimi, poněvadž se nikdy nemohou jeho moci vymknouti. „Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“ Znova je tu vyřčeno největší tajemství našeho náboženství, tajemství tří osob v jednom Bohu, tajemství jediného Boha, jsoucího ve třech osobách. Otec je Bůh, Syn je Bůh, Duch sv. je Bůh, a přece tři osoby od sebe se lišící jsou jeden jediný Bůh. Je známa stará povídka o sv. Augustinovi, slavném biskupu africkém a jednom z největších duchů lidské vzdělanosti. Když psal svou knihu o Boží Trojici a chodě sám po písčíně na břehu mořském, hloubal o tomto tajemství, spatřil hošíka, který si udělal v písku jamku a škebli, kterou držel v ruce, nabíral vodu z moře a lil do jamky. „Co tu děláš, dítě?“ otázal se světec s úsměvem. „Vždyť vidíš,“ odpověděl hošík, „že přelévám moře tady do té jamky.“ „Bláhový, ne-

chápeš, že do této mělké jamky nepřeleješ tohoto nesmírného moře!“ A hošík jemu: „A přece já spíše sem přeliji moře, než ty pochopíš, kterak jsou tři osoby v jednom Bohu.“ A zmizel mu. Naučení, že je marno hloubati o hlubokostech Boží jsoucnosti a podstaty. Ve jménu té Trojice byli jsme pokřtěni, byli jsme přijati za děti Boží a obdařeni milostí posvěcující. „Vezmi roucho nevinnosti,“ napomenul nás tenkrát kněz, „a dones je bez poskvrny až před soudnou stolicí Ježíše Krista, abys vešel do života věčně blaženého.“ Zachovali jsme do dneška šat milosti, nevinnosti křestní? Ó, jaká je dobrota Kristova, že ve svátosti pokání připravil spasitelný lék i tomu, kdo jsa pokřtěný, hříchem těžkým se toho roucha zbavil! „A ať, já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa.“ S těmi, kteří byli poslání učití všechno, co Kristus jim přikázal a pověděl, zůstává on sám, on, který je cesta, pravda a život, až do skonání světa. Tedy netoliko s apoštoly, kteří již zemřeli, nýbrž také s těmi, kteří jsou jejich řádnými nástupci, totiž se sborem katolických biskupů, v jejichž čele jako svrchovaný, neomylný učitel pravé víry stojí nástupce Petru, římský papež. Jaká to sladká jistota, která přivábila již tolik jinověrců zpět do naší církve: s učitelským sborem této církve je Kristus, Zde je tedy náboženská pravda, zde je vše a neporušené to, čeho je nám třeba k spasení! Jak málo býváme Bohu za to vděční! Jak málo mnozí milují tuto jedinou svatou církev Kristovu! Slavnost sv. Trojice je zakončením té doby, kdy každý katolik, jenž přišel do rozumu, je povinen přijmouti „alespoň jednou za rok“, v čase od popeleční středy do svátku sv. Trojice, nejsvětější svátost oltářní. Povinnost to, která váže pod těžkým hříchem. Vyplnili jste ji všichni? Jestliže snad někdo ještě ne, naprav to pokorně, co nejspěšněji a pak již nehřeš.

Nejsv. Trojice a Boží Tělo.

První neděle po sv. Duchu nám svátkem nejsv. Trojice připomíná jednak tajemství tří osob v jednom Bohu, jednak náš křest. Evangelium na tuto neděli je krátké, ale hluboké jako moře: „Za onoho času řekl Pán Ježíš učedníkům svým: Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv., učíce je zachovávatí všechno, cožkoli jsem přikázal vám. A ej, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ (Mat. 28, 18—20). Prve nežli nás kněz ve jménu tří božských osob pokřtil a skrze křest přijal za údy katolické církve a za dědice nebeské blaženosti, slíbili jsme skrze ústa svých kmotrů, že se odříkáme a vždycky chceme odříkati ďábla, i vši pýchy jeho i všech skutků jeho. Proto bychom o svátku sv. Trojice měli vejíti trochu do sebe samých a ptáti se sebe, zdali jsme až dosud plnili a plníme, co jsme tenkrát slibovali; zdali život náš je život dětí Božích, či zdali jsme spíše nekonali vůli ďáblovu, činíce a mluvíce a myslíce a žádající si mnoho věcí, které se protivi vůli Boží. Tenkrát jsme se stali údy církve Kristovy, církve katolické, a měli bychom se ptáti sebe samých, jak se chováme k této své a Kristově církvi, zdali jsme Bohu vděční za to, že jsme v ní, zdali ji milujeme, cítíme žalost nebo se spravedlivě rozhořčujeme, když se církvi naší utrhá, když se nedbá toho, čemu jménem Kristovým a z jeho nařízení učí, ba když se naopak ve veřejnosti, v tisku, v novinách a často i ve školách děje všechno možné, aby církev Kristova byla potupena, snižována a znehodnocována v srdcích lidských a uváděna v nenávisť, aby její nauky, ať o víře, ať o mravech, byly z mysli a srdcí lidských vyhlazeny. Je nám to všechno lhostejno? To bychom ovšem byli velmi špatní údové církve Kristovy, křesťané a katolíci jen podle jména, ale ne skutky a smýšlením.

Ve čtvrtek po sv. Trojici slavíme drahou a krásnou slavnost Božího Těla, slavnost nejsvětější Svátosti, slavnost oltářů a mladých zelených břízek a pestrých

věnečků, slavnost bílých drůžiček a katolických srdcí. Co sladšího nám mohl náš Spasitel zanechat nežli sebe samého v této nevýslovné svátosti? Odešel od nás, a přece s námi zůstal a zůstává ustavičně. Odešel ve své lidské podobě, ale zůstal tajemně ukrytý pod tvárností chleba, bílého oplatku. Volil zůstat zde pod touto tvárností, aby nám stále připomínal, že je pokrmem našich duší, že je chce posilňovati, aby žily silným životem křesťanským, aby dovedly přemáhati pokušení a lákadla tohoto pozemského života a konaly skutky záslužné pro život budoucí a nehynoucí. Světlko, které ve dne v noci hoří ve věčné lampě u oltáře, na kterém je ve svatostánku uschována předrahá svátost Těla Páně, Těla Božího, nám připomíná, že tu s námi zůstává ten, který jediný právem mohl o sobě říci: „Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí ve tmách, ale bude mít světlo života.“ Cím těsněji a důvěrněji, čím častěji a upřímněji se přibližujeme k našemu Spasiteli v této svátosti, tím jasněji budeme viděti na cestu tohoto života, tím zřetelněji budeme poznávati, co má cenu na tomto světě a co je naprosto bezcenné, co je dobré a správné, a co je hříšné a zvrácené. Proto církev Kristova a naše, nevěsta jeho a naše matka, po všechny doby svého trvání znova a znova povzbuzuje věřící, aby často a ovšem vždycky hodně přicházeli ke stolu Páně a nabírali z jeho svátosti sílu ke křesťanskému životu. Jaké by to byly neděle, jaké svátky, kdyby je křesťan slavil přijímáním nejsvětější svátosti, a pak celý den a celý týden zase vzpomínáním na toto tajemné a posvěcující spojení! Jak jinak by se utvářil život v rodinách, jak světější byl by poměr mezi rodiči a dětmi, mezi manžely navzájem, mezi hospodáři a jejich zaměstnanci!

Kristus Pán je ve svátosti oltářní přítomen také proto, aby se nám při mši sv. dával do rukou jako nejvzácnější dar, kterým uctíváme božskou Velebnost. Oběť je nejvznešenější vyjádření úcty k Bohu a uznání jeho svrchovaného panství, ale žádná oběť nemůže býti tak vzácná jako tělo a krev Syna Božího, které

Syn obětoval na kříži a které nyní znova a znova obětuje při mši svaté. Jestliže pohané se neopovažovali zakašlati při svých obětech, jak bychom se měli my, katoličtí křesťané, chovati při této naší oběti?! A jak se často chováme?

Náš Spasitel zůstává s námi v našich chrámech celý den, celé měsíce, celé roky, ustavičně ve dne v noci. Kéž je možno, aby naše kostely zůstávaly stále otevřeny, kéž by v nich stále byly milující a věřící duše, které by přicházely hovořiti se svým Spasitelem o své duši, o své věčnosti, o své slabosti, o svých starostech, o svých útrapách, o svých nadějích. Jací jiní lidé by vycházeli odtamtud než ti ubožáci, kteří vycházejí z biografů, z hospod, z tanečních síní!

Užijme tedy této slavnosti Božího Těla, abychom si jasněji uvědomili, koho to máme ve svých kostelech a kterak máme jeho přítomnosti užívatí ku prospěchu své duše a ke cti Boží. Čím více budeme na Svátost oltářní mysliti, čím častěji budeme k Pánu Ježíši v této svátosti přicházeti s duší náležitě rozpoloženou, tím podobnějšími budeme se mu stávati.

Boží Tělo.

Co lepšího lze napsati o tomto tajemství a o tomto svátku, než to, co napsal před sedmi sty lety (téměř) sv. Tomáš Aquinský pro náš kněžský breviář? Nesmírná dobrodini Boží štědrosti, tak píše, prokázaná lidu křesťanskému, dávají tomuto lidu nevýslovnou důstojnost. Nebyl zajisté nikdy aniž jest lid tak slovný, aby měl bohy tak blízko k sobě přistupující, jako Bůh náš jest u nás. Neboť jednorozený Syn Boží, chtěje, abychom byli účastni jeho božství, přijal na sebe naši přirozenost. Stal se člověkem, aby z nás udělal téměř bohy. A mimo to, co z našeho přijal na sebe, to všecko nám dal pro naše spasení. Neboť své tělo pro naše smíření s Bohem vydal za oběť Bohu Otci na oltáři kříže, a krev svou vylil, aby nám byla obmytím i cenou za hříchy naše, tak abychom, vykoupení

jsouce z nešťastného otroctví byli očištěni ode všech hříchů. Aby však v nás navždy zůstávala paměť a památka tak velikého dobrodiní, zůstavil nám tělo své za pokrm a krev svou za nápoj, abychom je přijímali pod způsoby chleba a vína. Ó, jaká to vzácná a podivuhodná hostina, jak spasitelná a plná všeliké lahody! Co může býti nad tuto hostinu vzácnější? Neboť již se nám tu nepředkládá maso kozlů nebo telat jako druhdy ve Starém zákoně, nýbrž Kristus sám, pravý Bůh, abychom ho požívali. Co jest nad tuto svátost podivnější? V ní zajisté chléb a víno podstatně se proměňují v tělo a krev Kristovu, a proto Kristus, Bůh a člověk dokonalý, je obsažen pod způsobou nepatrného chleba a vína. A tak jej věřící pojídají, aniž se jeho tělu ublíží, ba, i když svátost ta se láme, v každé částěčce zůstává Kristus celý. Neboť barva a chuť a jiné případnosti chleba a vína trvají v té svátosti, ale beze svého podkladu, tak aby se mohla osvědčiti víra naše, když to, co vlastně je viditelné, totiž tělo Kristovo, přijímá se neviditelně, jsouc utajeno pod cizími způsoby, pod cizí barvou a cizí chutí a podobou. Smysly pak naše, znamenající barvu a chuť chleba a vína, bezpečně vědí, že přijímáme Krista právě pod takovými způsoby přítomného. Žádná také svátost není nad tuto spasitelnější, neboť jí se očišťujeme od všedních hříchů, jí se rozmnožují v duši ctnosti a myslí se dostává hojnosti všelikých duchovních darů Boží milosti. Svátost ta se v církvi Kristově obětuje za živé i za mrtvé, aby všem bylo užitečno to, co pro spasení všech bylo ustanoveno. Lahodnost konečně této svátosti nikdo nedovede vyjádřiti, neboť kdo ji přijímá, okouší sladkosti z pramene samého, a zároveň si připomínáme tu nesmírnou lásku, kterou nám Kristus projevil svým umčením. A právě proto, aby nesmírnost této lásky jeho pevněji byla do srdcí věřících vštípena, při poslední večeři, když pojedl s učedníky beránka velikonočního a již se chystal odejiti se světa a vrátiti se k Otci, ustanovil tuto svátost jakožto ustavičnou památku svého umčení a jakožto naplnění rozličných

předobrazení Starého zákona. Div to ze všech divů, jež učinil, největší, v němž je uloženo potěšení těch, kteří se tenkrát rmoutili pro jeho nepřítomnost, i těch, kteří nyní vzdychají po chvíli, kdy jej uzří v jeho vlastní podobě. — Tak sv. Tomáš Aquinský. A jiný Tomáš, Kempenský, ve své knize „O následování Krista“ (která patří mezi nejslavnější knihy na světě), má ve čtvrté knize této své knihy překrásné věci o drahé svátosti oltářní, věci, psané sice především pro kněze, ale které stejně užitečně a s porozuměním může čísti každý věřící. Jak vděční měli bychom býti našemu Spasiteli za toto sladké a veliké tajemství. A přece tak přirozené! Jako nás živí a napájí a krmí samými věcmi hmotnými, jež stvořil a jež z jeho vůle existují, vzduchem, vodou, rozličnými pokrmý, tak nás krmí svým tělem, jež vlastně také jest jen částka tohoto světa viditelného. A jako matka svým mlékem, částí sebe samé, živí své dítě, tak Kristus svým tělem a svou krví, ve svém živém těle obsaženou, živí nás k životu milosti a životu věčnému. Užívejme vděčně a často této svátosti. Předně zbožným obcováním mši sv., pak častým a vroucím přijímáním té nevýslovné svátosti, konečně častým navštěvováním Krista Pána ve svátosti oltářní. A kéž by mohly všechny katolické kostely zůstávati otevřeny až do večera, aby věřící mohli přicházeti kdykoli k svatostánku, klaněti se svému Spasiteli, s ním hovořiti o své duši, o svých starostech, o všem, co jim leží na srdci. Kde je kostel zavřen, alespoň v duchu, před usnutím a při procitnutí mohli bychom se k němu obracet i ve svých myšlenkách, představujice si svatostánek a svátost v něm uschovanou. Čím více budou katolíci tuto svátost milovati, čím více na ni mysliti, tím lepšími budou katolíky.

2. neděle po sv. Duchu.

Láska, náboženství a snášenlivost.

Na druhou neděli po sv. Duchu se čte jakožto epištola úryvek z 1. listu sv. Jana apoštola (3, 13—18) a evangelium o večeři veliké, na niž pozvání nechtěli přijíti, ze sv. Lukáše 14, 16—24. Tato večeře znamená především spasitelské dílo Kristovo. Z toho díla měli mítí užitek nejprve ti, kteří byli na večeři pozváni, t. j. lid izraelský, lid vyvolený, aby mezi ním a z něho vyšel Spasitel a jemu prvním mezi národy nabídl vykoupení ze hříchu a ukázal cestu k věčnému spasení. Když však tento národ ve své většině pozvání odmítl, byli povoláni všichni ostatní národové světa, aby se stali účastnými toho, co Kristus pro všechny učinil. To by se bylo arci stalo, i kdyby židé byli vesměs Krista Pána uznali za zaslíbeného Vykupitele a za Syna Božího, neboť jak dí sv. Pavel, „za všechny umfel Kristus“, netoliko za židy. Ale přece k židům, jakožto k národu, který jediný vedením Božím zachoval víru v jediného pravého Boha a naději na Vykupitele, byl Syn Boží poslán především a nejprve.

Ta okolnost, že k večeři byli pozváni nejprve židé, ale pak všichni ostatní národové, znova připomíná vůli Boží, aby „všichni jedno byli“, jako se modlil náš Spasitel při poslední večeři: „Otče, prosím netoliko za tyto, které jsi mi dal (t. j. za apoštoly), ale za všechny, kteří skrze ně budou věřit ve mne, aby všichni jedno byli.“ Ovšem, vinou lidskou tato vůle Boží se neuplatňuje, neboť vůle lidská je nakloněna k zlému, tedy i k rozumové pýše, k roztržkám, k nepoddajnosti, k umíněnosti. Taková vůle lidská pak trhá tu jednotu, která by měla býti po vůli Boží mezi lidmi, tak aby ji všichni stejně o Bohu a o svém poměru k němu smýšleli, t. j. měli stejnou víru, stejné náboženství. Takovou jednotu chtěl náš Spasitel uplatniti, když chtěl mítí jeden ovčinec, jednu církev. Neboť zajisté jen o jedné mluvil, a této své jedné církvi

slibil ustavičné trvání. My víme, že tato církev měla a má podle vůle Spasitelovy státi na skále, t. j. na duchovní moci, dané Petrovi, kterou pak po něm stále měli dědití a dědí jeho řádní nástupci, římscí biskupové nebo-li papežové. Jen s tou církví zůstává Kristus, jen v ní tedy máme záruku, že se v ní zachovává a nám oznamuje a správně vykládá celé učení Kristovo o Bohu, o našem poměru k němu, o našich povinnostech mravních, o našem osudu za hrobem a o prostředcích našeho spasení. Kdo je mimo tuto církev, jest tam, kde ho Bůh viděti nechce, ať pak je to vlastní vina toho člověka, ať to není jeho vina.

Jak se máme k takovým lidem chovati? A u nás, v naší republice, je to otázka zvláště časová. Jak máme smýšleti o bezvěrcích, o lidech, kteří opustili naši církev a přidrželi se nově založené „církve“ československé? Také vzhledem k nim musíme zajisté uplatňovati slova sv. Jana v dnešní epištole: „Kdo nemiluje, zůstává ve smrti. Každý, kdo nenávidí bratra svého, je vražedník.“

Ano, všeccky lidi musíme milovati, tedy i nejhorší hříšníky, i odpadlíky, i nevěrce. Milovati je, znamená především, přátí jim, aby byli spaseni na věčnosti, nečiníť jim nic, co bychom sami rozumně měli neradi, a činíť jim to, co bychom právem sami žádali. Nesmíme jim nadávati, nesmíme jim škoditi v obchodě, nesmíme jim odpírati pomoc, když jí nutně potřebují (na př. při požáru, v bídě, v nemoci nebo jindy). Ale nikdy nesmíme přikyvovati k jejich bludu, k jejich hříchu, nesmíme říkati „ať si každý věří co chce“, „ať si každý dělá co chce“ a podobně. Musíme býti snášenliví k člověku, ale snášenliví tak, aby si náš chybný bližní nemyslí, že jeho blud, jeho hřích, schvalujeme. Kristus učinil naše spasení závislé na víře, ne na jakékoli víře, nýbrž na té, kterou odevzdal svým apoštolům, prvním představeným své církve. Jen této své církvi slibil, že s ní bude až do skonání světa, jen v ní tedy může člověk nalézati pravé učení Kristovo. Kdo se vědomě od této církve trhá, činí

proti vůli Kristově a ten není jeho, kdyby třeba sebe krásněji o Kristu a o lásce mluvil. Takový odpad, takové odtržení od církve Kristovy musí každý pravý věřící zatracovati, a proto musí to i odpadlíkovi, ať odpadl k čemukoli, ukazovati. Ne hrubostí a ubližováním, nýbrž chováním slušným, ale chladně zdrženlivým a naprosto zdrženlivým tam, kdy by naše chování vypadalo tak, jako bychom chování hříšnickovo nebo odpadlíkovo schvalovali nebo říkali, že je každá víra a církev stejně dobrá. Proto mám za to, že upřímný katolík by nešel ani svému bratru na svatbu, kdyby ji měl na radnici (hejtmanství) nebo u Čechoslováků, ani na pohřeb, když by odpadl, nebo se dal spáliti, a podobně v jiných případech. „Kdo není se mnou, proti mně jest,“ praví Pán. A kdo nechce býti s jeho církví, není ani s ním.

3. neděle po sv. Duchu.

Náš pastýř.

Třetí neděle po sv. Duchu nám svým evangeliem připomíná milosrdenství Boží a shovívavost vůči hříšníkovi. (Sv. Luk. 15, 1—10.) Pán Ježíš vyjádřil toto milosrdenství podoběnstvím o ztracené ovci, kterou pastýř hledá, až ji nalezne, a o ztraceném penízi. Nechce zajisté Pán Bůh smrti hříšnickovy, nechce, aby byl na věky ztracen, nýbrž aby se obrátil a živ byl. Dobrota Boží ovšem pak nás nesmí uklidňovati ve hříchu, tak abychom snad se spoléhali na milosrdenství Boží a v hříchu a nekajcnosti setrvali. To by bylo opovážlivé spoléhání na milosrdenství Boží, a to by mohlo způsobiti, že by se naše vůle zatvrdila ve zlém a sama si zahradila cestu k obrácení a k spasení. Užívejme tedy, jsme-li snad ve hříších, dobroty Boží k tomu, abychom se rychle obrátili a činili pokání, dokud nám Pán Bůh dává čas a dokud nás výčitkami svědomí, hlasy kazatelů a zpovědníků, výstražnými příklady a snad mnoha jinými způsoby

k sobě volá. „Dnes,“ napomíná nás Písmo sv., „jestlize uslyšíte hlas Hospodinův, nezatvrzujte srdci svých.“

Pán Ježíš, jak bylo podotčeno, přirovnává se v dnešním podobenství k pastýři a hříšníka přirovnává k ovci, která se zatoulala. Souvisí to s jinými řečmi Páně. Pán Ježíš rád užíval tohoto obrazu, když mluvil o sobě a o lidských duších. „Já jsem pastýř dobrý, a znám ovce své a znají mne ovce mé. A mám ještě jiné ovce, které nejsou z mého ovčince. I ty musím přivést, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ Těmi slovy náš Spasitel opět vyjadřuje, že chce, aby všechno lidstvo bylo duchovně spojeno jako jedno jediné veliké stádo, pod jedním společným pastýřem. A poněvadž stádo jest jakýsi celek spořádaný, jakési množství jedinců dohromady spojených a podléhajících doзору a péči a moci společného pastýře, proto také tento obraz pastýře a stáda nebo ovčince nám potvrzuje, že Pán Ježíš chtěl, aby všechno lidstvo bylo jedinou velikou náboženskou společností pod jedním společným pastýřem. Jinými slovy: opět vidíme, že Kristus Pán chtěl, aby na světě byla jedna církev, t. j. viditelná společnost všech pravověřících křesťanů, podřízených jednomu společnému pastýři neboli jedné společné viditelné hlavě. Tuto společnou hlavu všech pravověřících křesťanů nám připomíná svátek sv. apoštolů Petra a Pavla, který slavíme tento týden. A ačkoliv se nazývá svátkem obou těchto apoštolů, přece hlavně je to svátek sv. Petra, prvního pastýře, kterého Pán Ježíš dal své církvi, nežli ve své lidské tvárnosti opustil tento svět. Víme, kterak se ho ty dni před svým nanebevstoupením třikrát otázel, zdali jej miluje. A když Petr znova a znova ujistil Pána o své lásce, Pán Ježíš třikrát mu ukládá veliký úkol: „Pasiž beránky mé, pasíž ovce mé.“ Týž úkol mu náš Spasitel vytkl již dříve, když Petr učinil ono slavné vyznání: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ Toto pravdivé vyznání Pán Ježíš odměnil velikým ujištěním: „A já pravím tobě, že ty jsi skála a na té skále vystavím církev svou a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče

od království nebeského. A což bys kolí svázal na zemi, bude svázáno i na nebi, a což bys koli rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ Zde máme tři věty, ale všechny vyjadřují touž věc, že totiž Pán Petrovi odevzdává svrchovanou duchovní moc ve své církvi, v tom království nebeském, které jest na tomto světě, ale není z tohoto světa. A protože Kristus Pán tu moc, kterou odevzdal Petrovi, přirovnává ke skále, která jako spolehlivý základ udržuje množství kamení a cihel, spojených v budovu, pohromadě, aby se nerozpadly, a poněvadž tato budova, t. j. církev Kristova, má trvati až do skonání světa (neboť brány pekelné jí nepřemohou a Kristus Pán s ní zůstává po všechny dni), proto dokud bude trvati budova, totiž církev, musí trvati i základ její, totiž moc, odevzdaná Petrovi. A tak po smrti člověka Petra, ta moc, kterou přijal od Krista, přešla na jeho řádného nástupce. Ale za toho nikdy nebyl považován nikdo jiný, nežli biskup římský, jež nazýváme papežem. K němu tedy v den sv. Petra a Pavla mají, se obracet srdce věřících a znova se utvrzovati v pevném předsevzetí, že jeho se nikdy nespustíme, nýbrž budeme jej věrně uznávati za svého vrchního pastýře.

4. neděle po sv. Duchu.

Sv. Cyril a Metoděj.

Zase máme před sebou dva dni povahy naprosto různé. Den našich svatých apoštolů, slovanských Cyrila a Metoděje a den Husův. První den znamená jednotu víry, druhý trhání jednoty. První znamená chůzi do středu křesťanstva, druhý odvrácení od středu. Uvážíme-li slova velekněžské modlitby Páně při poslední večeři, kterými se náš Spasitel modlil za jednotu těch, kteří v něj budou věřiti, uvážíme-li jeho slova o jednom ovčinci a jeho pastýři, slova apoštola Pavla o jednom Bohu, jedné víře, jednom křtu, uvážíme-li smýšlení všech dob církve až do doby, velikých

svéhlavosti (nebo ničím jiným nejsou rozkoly a bludařství), nemůžeme býti na rozpacích, které jméno vede za Kristem a ke Kristu, zda jména Cyril a Metoděj či jméno Hus. Ačkoli Hus snad po této stránce zasluhuje menší hany než ten lid prázdný víry, nebo s vírou zacházející jako s módou, který dnes zneužívá jména Husova, aby šťval proti „Římu“, t. j. proti náboženské jednotě. Svati Cyril a Metoděj, kteří byli kněží východní církve, šli do Říma a projeví tím vůli, že chtějí setrvati pod dozorem vrchního pastýře církve Kristovy, v Římě obdrželi posvěcení na biskupství a z Říma si nesl potom sv. Metoděj, když sv. Cyril v Římě dokončil běh svého života, potvrzení své misionářské činnosti mezi slovanskými národy. Tak měl býti náš národ v Čechách a na Moravě a na Slovensku včleněn jako spojující člen mezi křesťanské národy na západě i na východě a učiněn můstkem, na němž by se scházely zvyky západní a východní, vzdělanost západní a vzdělanost východní, obřad západní a obřad východní, ale scházely by se v klíně jediné matky, Církve Kristovy obecné nebo katolické.

To, co tenkrát Boží Prozřetelnost zamýšlela, kazila a zkazila lidská svéhlavost, to jest pýcha. Teď po mnoha věcích zase živěji se začíná probouzeti ve věřících lidech touha po sjednocení a taková je vůle Boží. Živěji a živěji ve vrstvách lidí, kteří ještě věří v Krista Boha-člověka a v život věčný, jeví se snaha pracovati ať slovem, ať skutkem, ať alespoň, vroucí modlitbou (a mnoho zmůže u Boha modlitba spravedlivého!) o to, aby se zacelila stará roztržka a církev východní a západní opět byly jen jedinou církví katolickou. Také naši čtenáři slýchají a čítají to slůvko *unionismus*. Z mých slov snadno pochopí, co slovo to znamená. A nedávno některý náš list musil slovo to vysvětlovati — důkaz, že ne všichni chápou každé latinské nebo jiné cizí slovo, které se vyskytne v novinách. Latinské slovo *unio* tedy znamená sjednocení, spojení, a slovo *unionismus* znamená snahy, úsilí o sjednocení, a tedy, v tomto případě o sjedno-

cení církve východní a západní, neboli latinské, jak bývá církev západní nazývána, ač ne docela a na-prosto výstižně. Tato roztržka, která se začala právě za doby sv. Cyrila a Metoděje (tedy v druhé polovici IX. století), ale byla ještě trochu urovnána, obnovila se potom v pol. století XI. a trvá až do dneška. Protože pak patriarchové cařihradští (a z Cařihradu roztržka vyšla) měli vliv na jižní a východní Slované, stalo se, že do této původně řecké roztržky nebo řeckého rozkolu byli poznenáhlu strženi také Bulhaři, Srbové a Rusové, tedy většina Slovanstva, kdežto Chorvatí, Slovinci a my, Poláci a Lužičtí Srbové jsme zachovali jednotu s Římem, až přišel Hus, Luther a Calvin, aby vočkovali také nám horečku náboženské umíněnosti a nesvornosti.

Nechť tedy také naši čtenáři pracují, alespoň ustavičnou modlitbou a věrným katolictvím, aby všichni národové a zvláště naši příbuzní národové slovanští došli spojení s jediným od Krista ustanoveným Pastýřem. A poněvadž láska dobře spořádaná začíná od sebe a od svých nejbližších, pracujme především o to, aby se náš národ opět vrátil k jednotě té víry, kterou hlásali sv. Cyril a Metoděj, za kterou umíral sv. Václav a sv. Vojtěch, kterou se sv. Lidmilou a Prokopem a Anežkou vyznávali naši křesťanští katolíčtí předkové, tu víru, která byla svěřena k opatrování Petrovi a jeho nástupcům, římským papežům. Hus je jméno rozkladu a bludu, Řím jméno jednoty a pravdy náboženské.

Škola a rodina.

Taťo neděle, čtvrtá po sv. Duchu, má být i československým katolíkům nedělí školskou. Měli bychom si totiž uvědomiti, že katolické dítě nezbytně patří do české školy, která je vedena a naplněna smýšlením katolickým. Měli bychom si zároveň uvědomiti, že kdybychom všichni, kteří jsme se při sčítání lidu přihlásili za katolíky, byli katolíky opravdu, kdybychom byli Bohu za to vděční, že jsme v jeho církvi,

kdybychom si byli živě vědomi, že vůle Boží jest, aby-
chom byli v jeho církvi a že na tom záleží naše věčné
spasení — tenkrát bychom se přičinili a musili bychom
to provést, že by školy v naší republice byly kato-
lické. Je nás osmdesát procent — a máme školy,
vlastně nevěrecké! To jest, když učitel chce, je mu
víra a mravnost dětí vydána na milost a nemilost.

Četl jsem nedávno zaručené zprávy o tom, jak
ruští bolševici soustavně podkopávají a ničí v dětech
víru a mravnost křesťanskou (v čele bolševické vlá-
dy jsou hlavně židé) a to se děje úředními nařízeními.
U nás z části se úředně děje totéž a z části každý
učitel a učitelka to mohou dělati, když chtějí. Kde
pak se nepodkopávají základy každého náboženství
vůbec, vykládá a učí se dějepis a občanská nauka tak
a takovými knihami, že úmyslně se v dětech katoli-
ckých kazí úcta a láska k jejich církvi, k církvi
katolické.

Tak zvláště při výkladech o Husovi, o Koman-
ském, o Bílé Hoře, o Českých bratřích atd. A my
„katolíci“ to snášíme! Ostatně již na dětech se pozná,
jaké je to „katolictví“ v rodině. Jsou rodiny, které po-
silají děti do klášterní, teď katolické školy, ale když
pak v neděli ráno přijde cvičení Sokola, je dětem
Sokol milejší než církev. Cvičení nesmějí vynechatí,
ale vynechatí mši sv. — to je netrápí. Je to katolické
přesvědčení? Je to katolické smýšlení? Mohlo by se
říci, že vina je na katechetovi nebo řekněme na škole,
že nedovede děti roznítili k takovému nesmlouvavě
katolickému smýšlení. Ale na druhé straně jsou děti z
jiných rodin, také katolických, které jsou pevné, a to
bývají děti z rodin, kde se rodiče nespolehají na
žádnou školu, nýbrž sami si děti vychovávají ve smý-
šlení opravdu katolickém. Takové děti ovšem ani ne-
bývají v Sokolu, protože ony, i jejich rodiče by se
styděli býti ve sdružení, které svými „Přiručkami“
hlásí jako zásadu, že „Sokol nikdy nezapomíná, že
Řím a Habsburkové byli úhlavní nepřátelé našeho ná-
roda“. Může snést takové zásady uvědomělý katolik?
Může býti ve sdružení, které pěstuje úctu Husovu prá-

vě proto, že neposlechl církve, tedy proto, že byl ka-
cířem? To však sem vlastně nepatří a jest jen dokla-
dem, jak náš národ je novinami a sokolským chvástá-
ním zhypnotisován.

My školu katolickou nemáme, a kde to není ještě
zlé, závisí to na dobré vůli toho kterého učitele.
Ale rodiče jsou občané, mají právo, provozovati vliv
na řízení státu a tedy i školství. Musí tedy stále ať
v obci, ať při volbách, usilovati o to, aby škola
vyhovovala náboženskému smýšlení dobrých katolíků.

Zatím musí býti školou rodina. Otec i matka mu-
sí býti dětem učiteli lásky a oddanosti k církvi a
vychovávatí si je tak, aby dítě bylo nesnášenlivé
v dobrém smyslu, aby totiž bylo přesvědčeno, že
jen katolík má pravé náboženství. Dítě se nesmí (a
my velcí arci také ne) chovati surově nepřátelsky k li-
dem jiné víry (často k lidem nevěry), ale musí si býti
stále vědomo, že tací lidé bloudí, že nejdou po cestě,
na které je Bůh chce míti. Rodiče arci jsou také po-
vinni vychovávatí děti tak, aby svému náboženství
dělaly čest. Kde jsou školy jakž takž vedeny duchem
katolickým, na př. katolické školy na Slovensku ne-
bo klášterní školy v Čechách a na Moravě, mají ro-
diče, když jen trochu mohou, posílají děti do tako-
vých škol.

Pražští čtenáři snad vědí, že v Praze máme je-
dinou (obecnou) katolickou školu pro hochy v Bubenči
(u školských bratří) a tři klášterní dívčí (obecné a
měšť.): u sv. Voršily na Národní třídě, u sv. Anny
v Ječné ulici (Praha II.), a u Milosrdných sester v
Úvoze na Hradčanech. Mnoho rodičů posílá tam děti
z daleka. Rodiče katoličtí měli by se mimo to stát
členy (a mnozí jsou) „Ústředního sdružení katol. ro-
dičů a přátel. křesť. výchovy v Praze II., Jindřišská
ul. 20“.

Konečně znova připomínám, že v rodinách upřím-
ně katolických se musí odbíratí noviny katolické (z de-
níků „Lidové Listy“, „Pražský Večerník“ — „Lid“,
„Lid Plzeňska“, z měsíčníků „Vlast“, „Vychovatel“,
„Vzdělávací četba katol. mládeže“, atd.).

Svátek sv. apoštolů Petra a Pavla.

Podle kalendáře je tento den 29. června zasvěcen společně svatým apoštolům Petrovi a Pavlovi. Ale všimneme-li si toho, co se dnes čte při mši sv., a toho, co se kněží modlí v církevních hodinkách tohoto dne, spatříme, že téměř stále se mluví jen o sv. Petrovi. Toliko v nešporech dnešního svátku se církev obrací k oběma apoštolům, když se v hymnu neboli v písni nešporní zpívá nebo říká mimo jiné také toto: „Ó šťastný Říme, který knížat dvou jsi posvěcen byl krví přeslavnou; tou krví zbrcen, takou krásu máš, že nad vše světa města vynikáš.“ Ale jinak se již o sv. Pavlu tohoto dne skoro nemluví. V epištole mešní se vypravuje, kterak Herodes (syn Heroda Ukrutného) vsadil sv. Petra před velikonoce do žaláře, chtěje dáti jej hned po svátcích stíti, ale kterak anděl Páně vyvedl Petra zázračně ze žaláře. V evangeliu pak se čte veliké zaslíbení, které učinil náš Spasitel Petrovi, když Petr před ostatními apoštoly učinil ono slavné vyznání: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého“ a náš Pán jako za odměnu takového vyznání mu řekl: „Blahoslavený jsi Simone, synu Jonášův, nebo tělo a krev nezjevily toho tobě (t. j. žádný člověk ti to nepověděl), nýbrž Otec můj, kterýž jest v nebesích. A já pravím tobě, že ty jsi skála (to totiž znamená po česku slovo Petr), a na té skále vystavím církev svou, a brány pekelné jí nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského. A což bys kolí svázal na zemi, bude svázáno i na nebi, a což bys kolí rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ Poněvadž tedy dnes vyjímajíc modlitbu při mši sv. a nějaké zmínky o sv. Pavlovi všechno ostatní při mši sv. a v hodinkách círk. se týká sv. Petra, proto církev slaví zítra ještě druhý svátek, sice již méně slavný, ale který je výhradně věnován sv. Pavlovi a sluje Památka sv. Pavla.

My tedy dnes také obraťme myšlenky hlavně k sv. Petrovi a z jeho svátku hledme získati nějaké poučení a povzbuzení ke křesťanskému životu. Neboť to jest

jeden z účelů, pro které církev svatá vůbec svátky, světi.

Přirozeně první myšlenka, která nás napadla, je myšlenka na svrchovanou moc, kterou dal Kristus Pán Petrovi ve své církvi. Všecky tři věty, které jste slyšeli, znamenají totéž. Býti skálou, která jako pevný základ drží zdi a stavivo cirkve Kristovy pohromadě, míti klíče cirkve Kristovy, kterou na tomto místě náš Spasitel nazývá královstvím nebeským, míti právo svazovati, t. j. dávatí zákony a rozkazy, a právo rozvazovati, t. j. zbavovati člověka všeho, co jeho duši vadí v letu do nebeské blaženosti, všecky tyto tři věty znamenají, že Petrovi svěřil náš Spasitel nejvyšší moc ve své církvi, tedy nejvyšší moc náboženskou, tak aby byl nejvyšším a neomylným učitelem, nejvyšším knězem a nejvyšším pastýřem cirkve Kristovy. Když si připomínáme tuto moc, musíme si také připomenouti, že tato moc nezanikla smrtí Petrovou. Jako má-li budova trvati, musí trvati její základ, tak dokud bude trvati církev Kristova — a ona podle zaslíbení Páně bude trvati do skonání světa —, musí trvati její základ, musí trvati to, co celou církev udržuje v jednotě, totiž moc, daná kdysi Petrovi. Tuto moc pak zdědil a dědí ten, kdo je řádným nástupcem Petrovým, totiž římský biskup, biskup toho města, kde i Petr byl biskupem, kde svůj život dokonal a kde dosud je v chrámě sv. Petra hrob s jeho ostatky. My tedy vzpomínajíce na moc danou Petrovi, zároveň v sobě obnovme víru, že moc ta trvá v římském papeži, a že jen tenkrát jsme v pravé církvi, když věrou, poslušností a oddaností zůstáváme spojeni s papežem, jakožto jediným základem cirkve Kristovy.

Vzpomínka na sv. Petra nám dále připomíná, lásku tohoto apoštola k našemu Pánu. „Hotov jsem s tebou i na smrt jíti“, ujišťuje Petr při poslední večeři, a ujišťuje o tom Pána, protože jej miloval. Víme, jak to třikrát opakoval po zmrtvýchvstání Páně, když se ho Pán Ježíš třikrát tázal: „Šimone, synu Jonášův, miluješ mne?“ A Petr důvěrně směl říci: „Pane ty víš, že tě miluji“, a po třetí ještě důtklivěji: „Pane,

„Ty víš všechno, ty víš také, že tě milují.“ Ovšem při poslední večeři Petr příliš spoléhal na sebe. Nepamatoval, že jen tenkrát dovedeme zůstatví Bohu věrni v každé okolnosti a v každém pokušení, když nás Bůh posilňuje svou milostí. A to jim náš Pán řekl cestou do zahrady Getsemanské: „Bez mne nemůžete nic činiti“, nic totiž pro spasení duší svých. Za tuto pomoc, za tuto milost Boží musíme ustavičně prosit, a proto zase jej náš Spasitel u samého vchodu do zahrady Getsemanské spolu s druhými dvěma napomenul: „Modlete se, abyste nevešli v pokušení.“ Ale Petr se asi málo modlil, neboť brzy usnul a spal. Proto byla potom jeho láska slabá a nedostatečná, takže Pána Ježíše třikrát zapřel. Ale když se pak vzpamatoval, a svůj hřích oplakal, potom již nedůvěřoval sám sobě, nýbrž síle shůry, protože vidíme, že on i ostatní apoštolé se před sesláním Ducha sv. stále modlí, a že později zřizují sedm jáhnů, kteří by se starali o chudé, aby oni sami, Petr a ostatní apoštolové se mohli modlit a kázat. Takto nás příklad sv. Petra učí, milovat Pána z celého srdce, ale zároveň pamatovat na svou slabost a bez ustání se modlit za milost Boží. Budeme-li takto příkladu sv. Petra následovat, dovedeme i my svou lásku k Bohu osvědčovat obětmi a třeba smrtí, a staneme se hodnými, abychom se jednou se sv. Petrem na věky radovali.

5. neděle po sv. Duchu.

Spravedlnost naše.

Důraz je na slůvku „naše“. Tedy také jiní lidé, pohané, židé, nevěřící mohou mít jakousi spravedlnost. Ale je to jiná spravedlnost, nežli spravedlnost naše, spravedlnost učedníků Kristových v jeho církvi, v církvi katolické. „Nebude-li hojnější, spravedlnost vaše,“ mluví Pán Ježíš v dnešním evangeliu (Sv. Mat. 5, 20—24), „nežli zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.“ Také zákoníci židovští a jejich

náboženští horlivci, kterým se říkalo fariseové, měli svou spravedlnost, ale ta nestačila, aby jim zajistila život věčný. Neboť, co to je, tato spravedlnost? Je to svědomité zachovávání všech přikázání Božích a to v celém jejich rozsahu. Spravedlnost farisejská snad chtěla zachovávat všechna přikázání Boží, ale nezachovávala je v celém rozsahu. Přikázání Boží zajisté se týkají celého života člověka. Netoliko toho, co dělá a co mluví, ale také toho, co myslí a co si přeje, neboť všechno vidí Bůh a ze všeho bude člověka souditi. Fariseové si pohodlně vykládají přikázání „nezbiješ“, jakoby hřešil jen ten člověk, který bližního skutečně zabije. Ale náš Spasitel praví, že hřeší také ten, kdo se jen v srdci hněvá, t. j. nenávidí bližního svého, i ten, kdo se proti němu provinuje slovy, na př. spíláním. Podobně vysvětluje náš Spasitel přikázání čtvrté, šesté a deváté, která zakazují také hříšné myšlenky a žádosti.

Napomenutí Páně, že naše spravedlnost má být hojnější než těch, kteří nejsou jeho učedníky, kteří v něj nevěří, jakožto v Boha-člověka, nebo kteří se odtrhli od jeho jediné církve, toto napomenutí, pravím, musíme si zvláště důtklivě připomínati v našich dobách. Musíme pamatovati, že největší přikázání jest, aby člověk miloval nade všechno Pána Boha svého. Ale právě proto, že ho má co nejdokonaleji milovati, proto má jej co nejlépe a pokud je člověku možno znáti. Neboť, kterak možno milovati to, co neznáme, a kterak možno milovati dokonale to, co známe velmi nedokonale? Ale dokonalou známost Boha, pokud v tomto životě můžeme mluvit o dokonalé známosti Boha, nám zjednává toliko naše víra, která nám podává ty vědomosti o Bohu a o našem poměru k Bohu, jež nám Bůh sám poskytl skrze Syna svého a které neporušené zachovává a hlásá a vykládá naše církvev. Proto v desateru přikázání hned první velí: V jednoho Boha věřiti budeš. A věřiti v jednoho Boha neznamená jenom to, že máme věřiti, že je toliko jeden Bůh, nýbrž máme věřiti také všemu, co tento jediný, pravý Bůh nám lidem oznámil.

Spravedlnost nevěrců a těch, kteří vědomě se odtrhli od církve Kristovy, již proto není pravá, že neplní náležitě prvního přikázání Božího, jako ovšem zase naše spravedlnost nebude pravá, budeme-li sice věřití všechno, čemu nás církev Kristova učí, ale nebudeme-li svědomitě zachovávatí všech ostatních přikázání Božích v celém jejich rozsahu, jak bylo řečeno výše. Tím více pak musíme všechna přikázání Boží zachovávatí, že nevěrci a odpadlíci našich dob hledí vyhladiti z mysli lidských všechny názory a myšlenky křesťanské, a zvláště křesťanské názory na mravní čistotu. Stydlivost, ostýchavost, zdrželivost křesťanská, to všechno je jim k smíchu. A tyto své názory šíří tiskem, uměním, přednáškami a politikou. Tím více pravý katolík musí znova a znova si uvědomovat: „Já a moje rodina se budeme věrně držeti katolických názorů na mravnost. Nebudeme pokládati mravní zvláštnost a okázalou nestydatost za něco moderního, nýbrž za to, čím to je — za sprostý cynismus, kterému my a naše rodiny nebudou nikdy holdovati.“ A jaké příhodné slovo utvořili staří Řekové, když vyřkli ta slova „cynický“ a „cynismus“! Slova ta totiž po česku znamenají „psi“ a „psovtví“. Pes se ovšem nestydí.

Na sociálně demokratické olympiádě v Praze šly také zástupy socialistů Němců z říše německé a na jednom praporu měly heslo: S námi přichází nová doba.“ Ale v tom zástupu šli muži na půl nazi a někteří neměli na sobě doslova nic více, než známý fíkovný list. A šel tam také zástup dívek, tak nestoudně obnažených před zástupy diváků, že člověk jasně chápal co znamená ta „nová doba“, kterou se nevěrci zdejší a cizí chvástají a která ovšem má znamenatí úplné potlačení víry křesťanské a všech křesťanských názorů na lidskou mravnost. Ten pražský průvod byl, t. j. měl býti velikým poučením, pro ty křesťany, kteří stále ještě nechápou ďábelskou zlobu toho, čemu se hloupě říká „moderní“.

Naše spravedlnost.

„Nebude-li hojnější spravedlnost vaše, nežli zákonníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.“ Tak mluví náš Spasitel v evangeliu na pátou neděli po sv. Duchu (Mat. 5, 20—24). Býti spravedlivým člověkem, znamená na tomto místě varovati se zlého a činiti dobré tak, jak víra naše tomu učí. Varovati se totiž toho, o čem naše víra učí, že to je zlé neboli hříšné, a činiti to, o čem víra naše učí, že to je dobré, že se to srovnává s vůlí Boží. Jenže jest v tom jakýsi rozdíl. Abychom byli spravedliví, musíme se vystříhati všeho toho, o čem naše náboženství praví, že to je hříšné. Ale naopak nejsme povinni, a ani nemůžeme činiti všechno to, o čem naše náboženství praví, že to je dobré, t. j. Bohu milé. Tak na př. stav panenství je dokonalejší než manželství, které je věc svatá a od Boha zřízená. Ale nejsou všichni lidé povinni, zřikati se toho, co je dobré a voliti lepší, a nejsou ovšem ani všichni povinni voliti to, co je dobré, totiž manželství. Činiti sliby Bohu je věc dobrá, ale nejsme povinni sliby činiti, nýbrž stačí, když činíme svědomitě to, co je přikázáno. Choditi každý den k svatému přijímání (choditi ovšem hodně, s touhou po Kristu a jeho milosti, s úmyslem posilňovati se v dobrém) je věc na výsost dobrá, a přece nejsme povinni, choditi každý den k sv. přijímání. A tak bychom mohli vymýšlet ještě jiné příklady.

Spravedlnost křesťanská má býti hojnější nebo dokonalejší nežli byla spravedlnost zákonníků a fariseů, totiž těch židů, kteří se domnívali, že lépe a horlivěji plní všechna přikázání zákona starého nežli jiní lidé. Ale jejich spravedlnost záležela podle slov Páně jen v zevnitřku. „Nezabiješ“, „nezcizoložíš“ — jen skutek zabítí nebo nevěry manželské pokládali za hřích, ale nestarali se o nitro člověka. Spravedlnost pravá musí pronikati celého člověka, jeho skutky, jeho řeči, jeho myšlenky, jeho žádosti. O tom, co nesmíme činiti, nesmíme se zálibou nebo s nebezpečstvím

vnitřní záliby ani přemýšletí, a po tom nesmíme arci ani toužiti, nesmíme si toho přát. Proto praví jinde náš Spasitel: „Amen, pravím vám, že kdokoli pohlédne na ženu k požádání jí, již zcizoložil v srdci svém“. Ve dnešním evangeliu dotýká se Pán Ježíš hlavně toho, co se protíví lásce k bližnímu. Netoliko ten hřeší, kdo bližnímu tělesně ublíží ať zabitím ať jiným násilným skutkem, nýbrž i ten, kdo promluví proti němu urážlivá slova, i ten, kdo se hněvá (v srdci) na bratra svého. Zkrátka, jak bylo řečeno výše, křesťanská spravedlnost má pronikat celého člověka. Bůh je Pán celého člověka, tedy našich myšlenek, našich žádostí, našich řečí stejně jako našich skutků. Každé hnutí člověkově, ať je to myšlenka, ať skutek, musí se srovnávat s vůlí jediného a svrchovaného Pána, Pána Boha našeho. To jest jeden způsob toho království, o něž prosíme v Otčenáši, aby totiž Bůh panoval v nás a svou milostí nás uzpůsoboval a povzbuzoval a nám pomáhal, abychom se mu vždy a všude a ve všem dokonale podřizovali. To jest také jeden smysl podobenství o kvasu, když náš Spasitel mluvil o království nebeském a pravil: „Podobno jest království nebeské kvasu, který vzavši žena, zadělala do tří měřic mouky, až zkysalo všecko.“ Tak panování Boží má proniknouti celého člověka. Naše doba, plná politického, hospodářského a náboženského vzrušení je dobou zkoušky pro lásku k bližnímu a my se musíme mít na pozoru, abychom dobře rozlišovali hřích, špatnost, blud — a na druhé straně člověka. Hřích, neřest, nevěru, bludy atd. musíme nenáviděti, a přece musíme zachovávat lásku k člověku, k nesmrtelné duši, jež je nevěrou, neřestí, bludem stížena. A zase, když zachováváme povinnou zdvořilost a slušnost k nevěrci, ke hříšníku, nebo činíme mu dobré, jak nám naše náboženství káže, musíme si počínati tak, aby se nezdálo, že schvalujeme nevěru, blud, hřích, nebo že je nám to lhostejno. V takovém styku s odpadlíky, nevěrci, hříšníky se ukáže jednak pravá moudrost křesťanská, jednak také uvědomělost pravého katoлика.

6. neděle po sv. Duchu.

Lito jest mi zástupu.

Každý čtenář se jistě dovtipí, že nadpis tohoto čtení je vzat z evangelia na 6. neděli po sv. Duchu. Sv. Marek nám v něm vypravuje, kterak náš Spasitel několika chleby a rybičkami nasýtil několik tisíc lidí. Ale prve než zázrak ten učinil, promluvil k učedníkům, řka: Lito je mi zástupu, nebo již tři dny jsou tu s námi a nemají, co by jedli, a propustíme-li je domů, padnou hladem na cestě. Jako mnoho jiných příběhů evangelických a mnoho výroků Páně lze vykládati v několikerém smyslu, slovném, obrazném, mravním, tak také tato slova Páně: Lito je mi zástupu. Pokusme se, vyložiti si je ve smyslu mravním, totiž tak, abychom z těchto jeho slov měli nějaké poučení pro způsob svého života.

Řeknu hned, že když piší tato slova, myslím na otázku, kterou nedávno Pražský Večerník (nebo, jak sluje mimo Prahu, Lid) učinil svým čtenářům, když se jich tázal: Co se vám na dnešní škole líbí a co se vám na ní nelíbí? Čtli jste potom některé odpovědi, a zvláště jednu odpověď velmi obšírnou, která dostala první cenu. Žádný jednotlivec nemůže znáti všechny školy v naší republice a nemůže asi ani jednu školu znáti naprosto dokonale, aby se mohlo říci, že to, co onen otec napsal o školských poměrech svého místa, platí úplně o všech jednotlivých školách celé republiky. Ale to, co napsal, stačí, abychom se znovu utvrdili v tom, čemu snad mnozí lidé i mezi katolíky nechtějí věřiti, že ti lidé, ty kruhy, ty autority, které chtěly a mohly rozhodovati o duchu našich škol, se přičinily a přičiňovaly a snad(?) dosud přičiňují, aby naše školy byly naplněny duchem protikřesťanským a zvláště protikatolickým, duchem, který se vysmívá katolické mravouce a chce vychovati „nový lid“, pokolení nevěřící, hmotářské, naprosto nekřesťanské neboli pohan-ské. Není tedy divu, že napsal (ač jistě to nemyslel a jako křesťan nemohl a nesměl mysliti doopravdy),

že za takových poměrů by rodiče udělali lépe, aby svému dítěti zakroutili krk, než aby je posílali do takové školy, jaká má být podle vůle a chuti tak zvaných „rozhodujících“ činitelů (vlastně dnes jisté části učitelstva) československá škola.

Když tedy myslíme na zástupy dětí, které již do školy chodí, a na zástupy těch, které buď po prázdninách do školy po první přijdou, právem bychom měli opakovati slova Spasitelova: Lito je mi zástupu. Jsou to děti pokřtěné, děti, kterých si Bůh žádá pro sebe, ale jako pobloudilý Izrael obětoval syny a dcery své modlám, tak nyní škola leckde chce obětovati syny a dcery křesťanských rodičů modlám nevěry a nemravu (jak chápal podle odpovědi onoho otce i ten jiný otec, který do kostela nepáchne, ale z jisté školní knihy vyřezal listy, aby nepřišly jeho synkovi na oči). A mnohem více musí být lito dětí rodičům upřímně věřícím, nejen katolíkům matrikovým, ale kteří věří v nesmrtelnou duši a v život věčný. Co mohou dělati? Snad přece jen by bylo možné, děti zachrániti před neblahými vlivy školy, kdyby rodiče již od malička vychovávali děti v katolickém smýšlení, tak aby děti, již nežli jdou do školy, si byly toho vědomy, že jsou děti katolické. — Ovšem nejprve by bylo třeba, aby rodiče sami byli katolíci uvědomělí a poučení. Aby byli poučení o strašném významu spasení, věčného života, soudu a jiných věcech těm podobných, o tom, že Kristus jest Bůh a člověk, že chtěl míti církev, ale jen jednu, a že jen jednu, a že jen tato jedna církev zachovává učení Kristovo a vede lidi po cestě, po které mají podle vůle Boží jíti. V našich českých poměrech pak má být pravý katolík dobře vyučen spravedlivému a katolickému názoru na dějiny, aby se nemazil s husitstvím a česko-bratrstvím, aby pro falešnou národní citlivost nezavíral oči střízlivého rozumu, nýbrž posuzoval vše se stanoviska katolické pravdy. A bohužel také po té stránce musíme často opakovati slova Páně: Lito je mi zástupu. Tolik dobrých jinak lidí jsou nasáklí tím, co jim o Husovi povídají Národní Politika, Národní listy a jiné listy

toho rázu, a mnohem hůře ovšem nasáknou smýšlením prapodivného rázu, když čítají takové listy jako je Čes. Slovo a jiné listy socialistické a čechoslovácké. Líto je mi zástupu — katolíků, kteří se pravidelně krmi takovou četbou a neznají lepší stravy pro své nesmrtelné duše.

Rodina, rodina — ta snad pořád ještě více zmůže, nežli škola, ale musila by to býti rodina nesmířitelně katolická, vroucně česká a národní, ale ne citlivůstkářsky husitská. Když by otec a matka sami byli dobřími, poučenými katolíky, čtenáři novin a knih o pravdu katolických, a tak se svými dětmi mluvili a je vychovávali, je upozorňovali na protikatolické smýšlení mnohé školy a mnohých učitelů a zvláště těch, kteří jinak to s dětmi umějí, snad ani škola vztekle husitská a volnomyšlenkářská a protiřímská by děti nezkazila. A kde je trochu možno, nemají rodiče šetřití nějakého nákladu a posílají děti do školy katolické. V Praze i jinde přece několik takových máme.

Tento týden.

Na letošní neděli 6. po sv. Duchu, která připadá na 4. července, připadá také svátek sv. Prokopa, poustevníka na řece Sázavě, a potom opata slavného klášteřa sázavského († 1053). Klášter sázavský, jak známo, proslul tím, že se v něm ještě dlouho udržovalo dědictví po svatých bratřích Cyrilu a Metoději, to jest, že se tam služby Boží konaly jazykem slovanským a že se tam pěstovalo umění: řezbářství, malba, umělecké opisování knih vyzdobených skvostnými obrázky a pod. Ostatně tento květ sázavského klášteřa nepotrval dlouho, totiž jen do roku 1097, kdy tam byli uvedeni mniši, kteří konali služby Boží jazykem latinským. Když pak mluvíme o jazyce „slovanském“, není snad zbytečno připomenouti našim čtenářům, že to nebyl nějaký jazyk společný všem Slovanům ve století 9., nýbrž jako čeština, polština, ruština atd. jsou jazyky slovanské, sobě podobné, ale přece značně a někdy velice se od sebe liší, tak ten jazyk slovanský,

do kterého sv. bratří soluňští Cyril a Metoděj přeložili Pismo sv. a kterým byly psány knihy, jichž užívali při službách Božích, byl tehdejší jazyk jen těch Slovanů, kteří tenkrát bydlili na poloostrově balkánském, mezi Dunajem a mořem Egejským. A ani oni jistě nemluvili stejně, takže ta řeč, které užili sv. bratří a která se do dneška zachovala v posvátných knihách, bylo asi nějaké nářečí v dnešní Macedonii nebo v Bulharsku, snad nářečí, kterým mluvili tenkrát slovanské kmeny, sídlící v okolí rodného města sv. bratří, Soluně. Velikou zásluhou těchto světců je, že složili zvláštní abecedu, kterou se mohly vyjadřovati takové hlásky slovanské, kterých ani řečtina (sv. Cyril a Metoděj byli rodem Řekové) ani latina nemá, jako na př. č, š, ď, ť, ž, a jiné. Tato abeceda se nám také nezachovala stejně: jest podoba starší, které se říkalo hlaholice a kterou jsou psány a tisknou se posvátné knihy některých katolických Charvátů a Srbů v Dalmacii, v Charvátsku, na Černé Hoře), pak je podoba mladší, které se říká kyrilice a které užívají ve svých knihách světských i církevních Rusové, Bulhaři, Srbové, Malorusové (také ti z nich ovšem, kteří jsou sjednoceni s námi v jedné víře a v jedné církvi). Všichni tito světci, jejichž jméno je spojeno s užíváním nářečí a písma slovanského při službách Božích, měli jakýsi společný truchlivý osud, že hroby jejich jsou neznámy neb málo oslaveny. Svatý Cyril zemřel v Římě (869), když tam s bratrem přišli, aby uznali římského papeže jakožto hlavu církve a dostali schválení svého slovanského písma a jazyka ve službách Božích. Byl tenkrát pochován v chrámě sv. Klimenta a tam někde odpočívá, ale kde, není určitě známo. Stejně je neznámý hrob sv. Metoděje († 885) a nevíme ani, kde vlastně byl ten Velehrad, na němž byl pochován. Klášter sázavský, kde zemřel a byl pochován sv. Prokop, ležel po husitských bouřích v ssutinách, a teprve okolo 1588 byly nalezeny ostatky sv. Prokopa a přeneseny do Prahy, kde teď odpočívají u Všech Svatých, ale pod oltářem na levo od vchodu, velmi skrovným. Tento týden (6. července) nevěrci,

pokrokáři, odpadlíci a studení katolíci budou oslavovati nešťastného mistra Jana Husa († 1415), a budou z něho dělati největšího člověka českých dějin. Ale největší jeho zásluhou před očima takových lidí jest, a proto jej vlastně oslavují, že se nepodrobil učitelskému rozhodujícímu úřadu v církvi. My uznáváme, že vyjímajíc tuto svéhlavost, byl řádným člověkem, a že naváděl jinak lidi k tomu, k čemu je každý pořádný kněz musí naváděti a co jeho dnešní ctitelé nedělají (jako také veliká většina z nich nevěří skoro nic z toho, v co ještě věřil Hus). Ale řádných kněží bylo a je na světě více, a lidí, kteří dali život za Krista a ne za to, co svéhlavě pokládali za svou pravdu, byly miliony a žádný pokrokář je neoslavuje. My, věrní katolíci, musíme se takových oslav naprosto vzdalovati, a kde můžeme, jím brániti, aby se nezdálo, že schvalujeme odboj proti autoritě katolické církve. Víím určitě, že někteří cizinci, kteří byli pozváni a chtěli přijeti na sokolský slet, nepřijedou, protože se dověděli, že to mají býti také oslavy člověka, právem prohlášeného za bludaře.

7. neděle po sv. Duchu.

Víra bez skutků je mrtvá.

Dnešní evangelium (Mat. 7, 15—21) obsahuje dvě hlavní naučení. Jedno se týká falešných proroků, jimiž jest především rozuměti bludaře, kacíře; druhé obsahuje důtklivé napomenuti pro náš vlastní křesťanský život. Jako všechny doby, tak také naše doba má své bludaře, své kacíře, totiž lidi, kteří se uchýlili od pravé nauky Kristovy. Bludaři přicházejí v rouše beránčím, mluví totiž sladké řeči o milování bližního, o snášenlivosti, někdy také o Pánu Ježíši, jakožto jediném základu naší spásy, což ovšem je pravda, ale pod touto rouškou zbožných a sladkých řečí skrývají bludy. Blud pak, kdyby byl spojen se sebe větší zdánlivou láskou k bližnímu, je vždycky hříchem proti Bohu,

a tím i hříchem proti bližnímu, protože svádí bližního k tomu, aby si o Bohu a jeho vůli myslel věci, které nejsou pravdivy, aby tedy měl o Bohu a jeho vůli a o jeho poměru k nám pojem nesprávný. Tím však se nečiní Bohu čest, nýbrž naopak nečest, neboť jen tenkrát ctíme Boha náležitě, když o něm a jeho vůli máme správný pojem. Takový pojem však nám podává jen nauka Kristova, zachovávaná v jeho církvi, v té církvi, kterou založil na skále, na učitelské, kněžské a pastýřské svrchované moci apoštola Petra a jeho nástupců, římských papežů. Jen této své církvi, seskupené okolo Petra a ostatních apoštolů, a nyní seskupené okolo jejich řádných nástupců, dal Kristus zaslíbení, že s ní bude zůstávati až do skonání světa. Jen tato církev tedy, s níž zůstává Kristus, uchovává jeho neporušenou nauku, a každá nauka náboženská, která se liší od nauky církve katolické, je falešná, je bludná. A již to je ovoce špatné, ačkoli všechny bludy poněkud vodivají k důsledkům ještě horším, ne sice vždy hned, ale po čase, jak učí dějiny. U nás je s podivem, co lidé nachytají falešní proroci do církve tak zvané československé mluvením o vlastenectví a české řeči, tupením „Říma“ a při tom zase slibováním, že ta jejich nová církev se od katolické neliší než vedlejšími věcmi, češtinou při mši, ženitbou kněží a přijímáním pod obojí způsobou. Ale za půl leta již ve své mešní knize přeškrtnli vyznání božství Kristova (jeden z nejzákladnějších článků křesťanského náboženství), zavrhnuli víru v ustavičné panenství Marie, matky Kristovy, zároveň jí odpírajíce název matky Boží, protože jejího syna nechtějí uznávati za Boha, zrušili podrobné vyznávání hříchů při zpovědi, proti zřejmé a ustavičné nauce církve katolické, nechali každému volnost věřiti co chce atd. Smutné to svědectví pro náboženskou nevědomost a povrchnost našich lidí, že vsadili své věčné spasení (věřili-li ovšem v něco takového!) na takovou kartu.

Druhé naučení dnešního evangelia se dotýká našeho svědomí. Nestačí hlásiti se k Pánu, nestačí vyznávati jej slovy před lidmi, nestačí kázat, řečniti,

agitovati, získávatí lidi Kristu a církvi jeho, jestliže mu nedáme sebe samé tak, abychom se ve svých myšlenkách, žádostech, řečech, skutcích úplně srovnali s jeho vůlí. A zase musíme si připomenouti: s jeho vůlí, tak jak nám ji předkládá učení jeho katolické církve. „Jaká zasluga“, táže se sv. Hilarius, biskup 4. století, „jest v tom, že někdo říká Pane, Pane? Či přestane býti Pán Pánem, nebude-li mu to člověk říkati? Nebo kázati učení Kristovo, jaká to zvláštní zásluga? Je to snad naše učení a ne učení jeho? A činí-li někdo zázraky, činí je svou mocí? Něčím svým vlastním tedy si musíme zasloužiti věčnou blaženost, a to tím, že budeme činiti dobré a budeme se varovati všeho zlého, činíce vždy a ve všem a všude to, co Bůh chce. To jest také smysl slov, která Pán pronesl jindy: „Co jest platno člověku, kdyby celý svět (všecky lidi Bohu) získal a na své vlastní duši škodu trpěl? Anebo jakou výměnu dá člověk za duši svou?“ Takto tedy evangelium nám opět důtklivě připomíná, že nejprve sebe musíme získati a dáti Bohu, chceme-li spasiti svou duši.

Neděle a sv. Anna.

Tento týden slavíme svátek sv. Anny (26. července) a sv. Anna dosud nepřestala býti zamilovanou sveticí křesťanských matek a vdov. Sluší se tedy, abychom nepominuli jejího svátku mlčením.

Dříve ovšem bychom měli obrátiti pozornost k evangeliu, které připadá na tuto neděli sedmou po sv. Duchu (sv. Mat. 7, 15—21). Náš Spasitel nás v něm varuje před falešnými proroky, kteří přicházejí v rouše ovčím, uvnitř pak jsou vlci hltaví. Slova ta se obyčejně vykládají o bludařích, nevěrcích a jiných lidech, kteří chtějí zkaziti v lidských duších pravou víru. Takoví se oblékají v roucha ovčí, v krásná slova, mluví-vají o „pravdě“ (ale žádný neví, co myslí tou pravdou), o milování, o humanitě, dokonce o milování Pána Ježíše nade všecko, o tom, že všecka naše spása záleží v Ježíši Kristu (což je zajisté pravda), ale pod těmito

krásnými řečmi, pod tímto rouchem ovčím je skryt vlk, a ten se prozradí řečmi proti katolické církvi, proti rozličným naukám a zvykům katolickým, povídáním, že na víře nezáleží, nýbrž na skutcích, že všichni máme jednoho Otce (a i to v jistém smyslu je pravda), že si každý svůj poměr k Bohu může upravit podle svého přesvědčení atd., atd. A přece všechny takové řeči jsou proti jasným výrokům evangelia, jež velí, abychom věřili všemu, co Ježíš Kristus svěřil apoštolům a dodal, že bude ztracen, kdo (vlastní vinou) neuvěří. A sv. apoštol Pavel dodává: „Bez víry nemožno jest, líbiti se Bohu.“ Ale učení Kristovo, které máme přijímat i a v ně pevně věřit, se bez porušení zachovává jen v té církvi, v níž jsou řádní nástupcové apoštolů, řádně posvěcení a s nástupcem Petrovým láskou a poslušností spojení biskupové. Jen té církvi slíbil Kristus Pán, že s ní bude zůstávat až do skonání světa, a to je církev naše, církev katolická.

Ale evangelium pokračuje: „Po ovoci jejich poznáte je.“ Každá úchylka od pravé víry nezbytně vede časem (nemusí to býti hned zítra), ale někdy rychle, k rozvratu vši víry a vši mravnosti, a zkušenost, zvláště zkušenost našich dní, to dostatečně potvrzuje, ale nesmíme se obořovati jen na protivníky víry naší. Musíme se ptáti sami svého svědomí, zdali by na nás, kteří jsme vyznavači pravé víry, našel náš Spasitel to ovoce, které chce na nás nacházeti? „Ne každý, kdo mi říká „Pane, Pane“, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, kterýž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského.“ Co tomu říká naše svědomí? Na schůzích, v hádkách, v politikaření snad se hlásíme k Pánu, ale činíme celým svým životem vůli Otce nebeského? Žijeme jako katolici?

Jenže jsme zapomněli na sv. Annu, matku Panny Marie. Na její svátek se čte při mši sv. překrásné čtení z Knihy Přísloví (31, 10—31), o ženě statečné, o ženě věrné, dobré hospodyně, matce, na niž děti hledí jako na světici, která je ctí svého muže. Slyšte jen některé věty: „Ženu statečnou (t. j. dobrou) kdo nalezne? Důvěruje se v ní srdce muže jejího. Odplatí

jemu dobrým a ne zlým po všechny dny života svého. Hledala vlny a lnu, a dělala podle umění rukou svých. Ruku svou otevřela nuznému a dlaně své vztáhla k chudobnému. Nebude se báti o dům svůj (o rodinu) před dobou zimní, neboť všichni její domácí oděni jsou rouchem dvojnásobným. Slovný je v obci muž její, když sedá s radními země. Ústa svá otevřela k moudrosti a zákon dobrotivosti jest na jazyku jejím. Povstali synové její a za blahoslavenou ji vyhlašovali: i muž její chválil ji.“ A tu se Písmo sv. obrací přímo k takové ženě: „Mnohé ženy shromáždily bohatství, ty však jsi převýšila všechny (svými ctnostmi). Klamný je půvab, a marná je krása: žena, která se bojí Hospodina, ta bude chválena.“

Jaký to program pro věřící ženu! Tedy ne žena, která hledá moudrost ve „Hvězdě“ a „Pražance“, v biografu a v románech v pokrokařských a bezbarvých novinách, ne žena, která šlechtí své tělo a mermocí chce být „moderní“ (a jaké pitomé smysly, ba jaké ničemné, neřestné smysly se často vkládají do toho slova!), ne taková žena bude chválena tam, kde chvála jediné něco znamená, nýbrž ta žena, která se bojí Hospodina. Neboť na věky platí slovo, že „bázeň Boží je počátek moudrosti“. Taková žena moudrá pak vychovává také děti své v bázi Boží, nic se neohlížeje po „moderních“ matkách a ženách, a dovede svým dětem vštípit tu moudrost a statečnost, která se dovede smáti tomu, co nevěřící a mělký a lehký lid nazývá „moderním“ a dovede si zachovati o správnosti a nesprávnosti, mravnosti a nemravnosti lidských skutků a zvyků svůj úsudek, založený na učení viry Kristovy v církvi katolické. Svatou Annu staví nám církev před oči jako vzor ženy a matky svaté, jejího příkladu kéž všechny ženy katolické následují!

Svatá Anna.

Sv. Anna bývala a v krajinách živě katolických, zvláště u nás, dosud je, oblíbenou světicí a patronkou křesťanských žen a matek. Ačkoli z evangelia nevíme

o rodičích Nejsvětější Panny nic, zachovaly se prastaré zprávy, jakési povídky o sv. Jáchymovi a sv. Anně, jakož i o dětských letech Panny Marie. Těžko dnes posouditi, mají-li ty povídky nějaký skutečný podklad. Ale nehledě k takovým zprávám, právem se předpokládá, že ta, kterou Bůh vyvolil za matku Syna svého, měla vzorné rodiče, kteří se snažili vychovati svou dceru co nejlépe, t. j. především naučiti ji milovati Boha a jeho svatou vůli a tu vůli svědomitě a co nejlépe konati. A protože matka je první vychovatelkou svých dětí a obyčejně také matka klade základ jejich budoucího náboženského a mravního života, proto právem se domníváme, že sv. Anna se pilně zabývala náboženskou a mravní výchovou své dcerušky. A proto zase křesťanské ženy a matky, jsouce si vědomy, že Bůh jim svěřil ditky, aby je vedly k němu, a vychovávaly pro něj, aby byly spaseny, vidaly a dosud, pokud křesťansky smýšlejí, vidí ve sv. Anně svůj příklad a vzor. Jejím příkladem se povzbuzují, aby především samy byly hodnými ženami a matkami, matkami a ženami smýšlení a života upřímně křesťanského, potom aby své děti vychovávaly tak, aby se ctnostmi křesťanskými, zvláště nevinností, zbožností, ochotou, poslušností a pracovitostí podobaly svaté dcerušce svaté Anny. Také ty doby, v nichž byli živi svatí a zbožní manželé Jáchym a Anna, byly doby mravně zkažené. Nepovídá nám sv. evangelium o rodičích sv. Jana Křtitele, že zachovávali všechna přikázání Boží uprostřed lidu nešlechtného? Nuže, to je *táž* doba, v níž žili rodiče Nejsvětější Panny. Ale přes to, že bylo okolo nich tolik zkázy, tolik nevěry (také mezi Židy bylo mnoho lidí nakažených pohanstvím, takže nevěřili v život po smrti), tolik nemravnosti, dovedli žiti a vychovávatí své dítě podle přikázání Božích. Není tedy dnešní zkáza mravní dostatečnou výmluvou pro rodiče a zvláště pro matky, aby říkali, že není možná děti uchrániti špatných vlivů dnešního života, Jistě jest mezi námi mnoho rodin, které to dovedou, ale dovedou to proto, že své děti již od nejútlejšího mládí udržují v ovzduší křesťanském, mluví s nimi

o Bohu a Božích věcech, dávají jim dobrý příklad plněním všech povinností křesťanských, svorným životem manželským, pracovitostí a upřímnou pobožností. Takové rodiny se táhnou zpět od lidí nevěreckých nebo nábožensky lhostejných, dávají kostelu a katolické společnosti vždycky přednost před biografem a divadlem a taneční síní a před společností lehkomyšlnou ve věcech náboženství a mravů. V ovzduší takové rodiny dovedou vyrůstati a vyrůstají i dnes hodné děti a dovedou zůstávati hodnými i když dospívají a když dospěly. Kéž tedy vzpomínka na sv. Annu opět povzbudí naše ženy a matky, aby žily tím zbožným životem, jakým žila se svým manželem sv. Anna a aby vychovávaly své děti ne především pro tento svět a podle jeho smýšlení, nýbrž podle zásad našeho náboženství a pro Boha. Neboť jen proto jim Bůh děti svěřil.

8. neděle po sv. Duchu.

„Vydej počet z vladařství svého.“

Dnešní evangelium (Luk. 16, 1—9) vypravuje o vladaři, t. j. o správci statků, který špatně hospodařil. Snad hospodařil pro sebe, ačkoli z dalšího vypravování se nezdá. Ale zkrátka Pán si vyžádal účty a zprávu o jeho činnosti. Vladař věděl, jak to dopadne, že totiž ho pán vyžene. Aby si tedy zajistil útočiště na stará kolena, domluvil se s dlužníky svého pána, roztrhal jejich úpisy, sepsal nové, podle kterých pak platili o mnoho méně, než byli povinni, a takovým způsobem pána na rozloučenou ještě ošidil, ale získal si přízeň dlužníků, ovšem stejně nepoctivých. Pán se to potom nějak dověděl, ale nechal již dalšího vyšetřování a ještě pochválil nespravedlivého vladaře, že opatrně, t. j. chytře učinil. Tak také my se někdy díváme důmyslu, s kterým lupiči a zloději provádějí své podniky. Ale ovšem tím nechválíme ani loupeže,

ani krádeže. Co chtěl náš Spasitel tímto příkladem říci? Jistě asi toto: „Pohleďte jak chytří, prozíraví, vymýšliví dovedou býti lidé, aby si zajistili nějaký zisk časný. Vy pravíte, že jste věřící. Věříte, že vás Bůh bude souditi, že máte nesmrtelnou duši, že po smrti vás očekává život bez konce, že po smrti již nelze nic napravit, nic změnit, že zkrátka na vás čeká věčné nebe nebo věčné peklo — tomu všemu věříte, a co děláte, jak se přičiňujete, abyste si získali věčnou blaženost a ušli věčnému trápení?“ A jistě množství křesťanů myslí především na svou zábavu, na to, aby nadělali hodně peněz, aby se domohli dobrého postavení, ale zdali se v duchu ptají, co těm jejich zábavám říká Bůh, zdali si ty peníze vydělávají počestně a poctivě, zdali k vůli tomu pěknému postavení nezapírají svou víru, své přesvědčení, nepřestupují příkázání Boží a církevní, zdali k vůli penězům neobětují nebo nevydávají v nebezpečí nevinnost svých dětí atd.?

Náš Spasitel obrací svůj příklad hlavně proti milovníkům peněz a statků pozemských, domů, vil a poli a velikých vkladů v bankách a spořitelnách. Tyto věci nazývá hromadným jménem „mamonou“. Je to slovo syrské (podle sv. Jeronyma) a znamená bohatství, ale Pán Ježíš mluví v evangeliu o „mamoně nepravosti“, snad právě proto, že touha po bohatství, po milionech (to je myšlenka, která posedla jako ďábelství mnoho lidí), svádívá člověka snadno na cestu nepravosti, aby špatně vážil, špatně měřil, zboží zdražoval, malé lidi vedle sebe ničil, potraviny kazil, a falšoval, lhal, šidil, z cizího bral, atd., atd. Ale všech lidí bohatých se potom týká slovo žalmu: „Zemřeli všichni mužové bohatí a nic nenalezli v rukou svých.“ Zajisté, tak jest. Co si vezmou do hrobu z těch peněz, získaných nepoctivými, nespravedlivými cestami? Vždyť ani ti, kteří poctivou přičinlivostí se vzdali, nevezmou s sebou ani haléře. „Čiňte sobě přátele z mamony nepravosti,“ napomíná na konec náš Spasitel všesky, kteří shromažďují peníze. A ovšem, kdybychom chtěli obracet jeho slova na všesky, kteří mají statky

tohoto světa, musili bychom těm, kteří je získali nepoctivě před očima Božíma, které jinak vidí a jinak soudí než nevěřící, nejprve říci, že musí všechno vrátiti, čeho se nesprávně, t. j. nepoctivě dodělali. A neplatí žádné výmluvy, že by tím své děti ožebračili, že by musili žebrati atd. Těm pak, kteří mají poctivý majetek, jest připomenouti, že také oni mají svého majetku užívati nejen pro sebe, nýbrž také pro chudé a na dobré účely, a že je povinností křesťanskou, aby z přebytku svého, totiž z toho, co nepotřebuje na slušné živobytí své a své rodiny, dávali určitý podíl na almužnu.

Můžeme konečně míti z dnešního evangelia všichni katolíci vesměs poučení, když uvážíme slova Páně: „Synové tohoto světa, nevěřící, jsou chytřejší v pokolení svém nežli synové světla, nežli my, kteří známe pravého Boha a pravé náboženství.“

Vizte, co dělají nevěrci, vizte, co dělají nepřátelé našeho náboženství. Jak se přičiňují, aby své názory a zásady rozšířili! Jak pracují tiskem, agitací, chodí dům od domu, přemlouvají lidi, aby vystoupili z katolické církve, nešetří peněz, nešetří námahy, aby si získali lidi a odvrátili je od pravého náboženství a od pravé mravnosti. A nyní zpytujeme své svědomí. Co činíme my? My často zakládáme ruce a díváme se, jak nevěrci a nepřátelé pravé církve Kristovy se přičiňují, aby církev jeho zničili. Oni nelitují peněz, ale nám je líto, věnovati nějaký peníz na odbírání katolických novin a časopisů a odbíráme časopisy protikatolické nebo bezbarvé. Oni hlučně doporučují spisovatele, kteří víru a mravnost podkopávají, my o dobré katolické spisovatele nedbáme. Oni křičí, tlačí se všude do předu, v obcích, spolcích, při veřejných projevech, a my mlčíme, potom snad mezi sebou si stěžujeme, ale zůstáváme seděti v koutě, ačkoli máme mezi sebou jistě dosti schopných lidí, aby se v obcích, spolcích, ve veřejnosti uplatnili. A tak se naplňuje slovo Páně, že synové světa jsou chytřejší než synové světla. Hleďme si tedy osvojiti více katolického sebevědomí, čisti a odbíratí věci katolické, ozývati se, a to hodně nahlas,

kdykoli v obcích, spolcích, ve škole, při veřejných projevech se něco děje nebo mluví proti zásadám a zájmům našeho náboženství. Takto vyznávejme Krista také před lidmi, aby on nás jednou vyznal před Otcem svým nebeským.

Mamona nepravosti.

Ne všichni naši čtenáři budou snad slyšeti toto nedělní evangelium (Luk. 16, 1—9). Vypravuje se v něm o pánu, který se dozvěděl, že správce jeho statků špatně hospodaří, i povolal ho k vyúčtování. Správce, jsa v úzkých a věda, že bude propuštěn, hleděl si získati lidi, kteří byli jeho pánovi dlužní, tím, že jejich dlužní zápisy změnil a tak jejich dluh rozličně až na polovičku zmenšil. Doufal, že se ho ujmou, až bude vyhnán. A evangelium praví, že pán, když se to dozvěděl, pochválil jeho chytrost — ne špatnost, nýbrž dobrý nápad, jako my se někdy divíme důvtipu, s kterým někdy zloději provedou své špatné dílo. A náš Spasitel dodává: „Neboť synové tohoto světa jsou opatrnější v pokolení svém, nežli synové světla!“ Synové světa jsou lidé, kteří dbají jen o věci světské, o užívání radosti světských, o peníze, o povýšení, a čest světskou a podobné věci. Synové světla máme býti my, kteří věříme v Ježíše Krista a v život věčný za hrobem. Ale Pán Ježíš nám tu vytýká, že nedbáme o dosažení věčných dobrých věcí s takovou pečlivostí a s takovým důmyslem, s jakým a s jakou lidé oddaní světským věcem, pečují a namáhají se a vymýšlejí si rozmanité cesty, aby získali věci pozemské a především hodně peněz.

Neboť: hodně peněz — to je heslo každé doby, která se odvrátila od Boha. A aby lidé nadělali peněz, aby rychle zbohatli, nedbají svědomí, nedbají lásky k bližnímu, nedbají věčnosti — to všecko jest jim nic, jen peníze jsou jejich nejdůležitější myšlenkou. Právě proto je Pán Ježíš nazývá mamonou nepravosti. Syrské slovo „mamon“ znamená právě peníze, ale protože často bývají získávány prostředky nešlech-

nými a nepoctivými, proto jim náš Spasitel přidal název „nepravosti“. Ne, že by všechny peníze a vždycky bývaly získávány nepravě, ale často se to stává. Mohou sloužit také proto mamonou „nepravosti“, že se jich často užívá ke špatným účelům, k rozmařilosti, ke kažení úřední a jiné poctivosti, k porušení věrnosti, na hříšné rozkoše a pod. Noviny na př. poslední čas několikrát přinesly zprávu, jak mužové zpronevěřili peníze, protože měli ženu, která na nic jiného nemyslí, než aby užívala světa.

Poněvadž i synové světla mívají peníze, o nichž ovšem sluší předpokládati, že jsou získány poctivě, napomíná Spasitel své věřící, aby svých peněz užívali na dobré skutky, na almužny, na podporování ústavů bliženské lásky a tak si zjednávali přímlyvce u Boha, až přijde chvíle konečného vyúčtování. O těch, kteří byli bohatí, ale svého bohatství užívali jen k svému vlastnímu potěšení, praví žalm: „Zemřeli všichni mužové bohatí a nic nenalezli v rukou svých.“ Jejich ruce jsou v hodinku smrti naprosto prázdné: ze svých peněz nevezmou na věčnost ani haléře a dobrých skutků nečinili, jsou tedy jejich ruce opravdu prázdné a s takovými rukama prázdnými vstoupí před soudnou stolicí Ježíše Krista. Láska k penězům zachvátila bohužel i mnohá srdce věřící, a bylo by třeba nového sv. Františka Serafinského (Assiského), aby obrátil oči lidu křesťanského tam, kde je právě bohatství, tak aby chudí nezáviděli bohatým, bohatí aby svého statku štědře užívali ke konání dobrých skutků a podporování království Božího na zemi, všichni pak aby pamatovali, že nepoctivě, vyděračně, úskočně získaný majetek nemůže býti požehnaný, a naopak poctivá chudoba člověka uzpůsobuje, aby snadněji vešel do království nebeského.

9. neděle po sv. Duchu.

Čas navštívení.

V evangeliu na neděli devátou po sv. Duchu (Luk. 19, 41—47) slyšíme, kterak náš Spasitel plakal nad Jerusalemem, předpovídaje jeho zkázu, která na toto město přikvačila asi za 37 let po tomto pláči Páně (r. 70 po Kr.). „Ó, bys bylo poznalo i ty a to v tento den tvůj, co tobě jest k pokoji!“ volá náš Spasitel. Město bude zbořeno, „protože jsi nepoznalo času navštívení svého.“ Slovo „nepoznalo“ znamenalo zde „nechtělo jsi poznati“, neboť Bůh trestá jen zlou vůli. A takovou zlou, zatvrzelou vůli měli obyvatelé jerusalemské, když přes všechny divy, které Pán Ježíš činil, přes to, že mohli jasně viděti, že na něm se vyplnila prorocství Písma o budoucím Vykupiteli, nechtěli uznati, že on je ten Pomazaný Páně, ten Mesiáš, který má přijíti na svět. Sami předáci tohoto lidu musili uznati, že „člověk tento činí mnoho divů a necháme-li jej, všichni uvěří v něj.“ Ale co učinili? Místo, aby mluvili jako mluvil onen židovský učitel zákona Nikodem, který ze strachu před ostatními přišel k Pánu v noci, ale přece vyznal: „Víme, že jsi přišel od Boha, neboť nikdo nemůže činiti těch věcí, které ty činiš, kdyby s ním nebyl Bůh“ — místo toho tedy se usnesli, že jej zabijí. Hle, to jest strašný příklad zatvrzelé vůle, která zasloužila potom toho strašného trestu, jenž přišel na Jerusalema skrze Římany. A dosud stojí v Římě vítězná brána, kterou tenkrát Římané postavili svému vojevůdci, když se vracel po rozkotání města do Říma. Dosud se tam spatřuje v jednom boku brány té vytesaný průvod římských vojáků, nesoucích jerusalemskou kořist a mezi ní také onen zlatý sedmiramenný svícen, který ve dne v noci svítil v chrámě jerusalemském a o kterém jsme čítávali v biblickém dějepisu — jediný to skutečný obraz onoho svícnu, který se nám do dneška zachoval, a zároveň kamenné potvrzení toho, že prorocství Páně se vyplnilo.

„Protože jsi nepoznalo času navštívení svého.“ Tato slova právem se obracívají na duši lidskou nebo lépe na člověka, který také nechce poznati času navštívení svého. Bůh navštěvuje člověka rozličnými způsoby. Navštěvuje ho vnitřním vnukáním, hlasem svědomí, hlasem kazatelů a zpovědníků, četbou dobrých knih, které se leckomu proti nadání dostanou do rukou, rozličnými případy života, nemocmi, náhlou smrtí známých lidí, a tisícerými jinými způsoby. Ale při všem tom je úmysl Boží, aby buď člověka utvrdil v úmyslu zůstávati věrně na cestě pravé viry v katolické církvi a na cestě zachovávání všech příkázání, nebo aby zbloudilého a hřešícího na tuto cestu přivolal. Kdybychom si nezacpávali uši a schválně nezavírali oči a bedlivěji pozorovali svůj vnitřní život, jistě bychom si uvědomili, že Bůh znovu a znovu, tu laskavě, tu výhrůžně nás volá k sobě a na svou cestu, ale vždy jen pro naše pravé dobro, pro spasení naší nesmrtelné duše. Kéž si nezasloužíme výčitky Páně: „Ó, bys byl i ty pozna, ó bys byla i ty poznala, co je tobě k spasení!“ Kéž nepřijdou na nás dnové, kdy naši nepřátelé, naše hříchy a ďábel, by nás v hodině smrti oblehli a sůžili a naplnili úzkostí se všech stran, takže bychom potom upadli do jejich rukou a byli učiněni nešťastnými na věky. Užívejme také jiného napomenutí Páně v tomto evangeliu: „Dům můj je dům modlitby.“ Utíkejme se do domu Páně, kde náš Pán přebývá ve své drahé svátosti, a horlivou, neustávající, úzkostnou modlitbou hledejme jeho milosrdenství a osvětlení a síly proti své vlastní křehkosti a tvrdosti srdce svého. A věrně prosícím nebude to odepřeno.

Dům můj jest dům modlitby.

Ta slova řekl náš Spasitel, když vyháněl z chrámu jerusalemského ty, kteří tam prodávali a kupovali. Chrám jerusalemský byl vlastně podoben jakémusi hradu. Do vlastního stavení chrámového, rozděleného na místnost přední a zadní, s archou úmluvy v míst-

ností zadní (za dob Krista Pána již tam archa — truhla — ta nebyla) a s rozličnými posvátnými předměty v přední, lid vcházeť nesměl. Pro něj bylo místo ve dvou nádvořích, která chrám obklopovala. A v těchto nádvořích byl ten trhovský šum a hluk lidí prodávajících obětní zvířata a měnících peníze atd., a za takových okolností arcí ti, kteří se chtěli modlit, byli z modlitby vyrušováni. Abychom nezapomněli na dnešní evangelium (sv. Luk. 19, 41—47), připomínám, že se v něm vypravuje, kterak náš Spasitel, když naposledy přicházel do Jerusáléma, plakal nad ním a předpověděl jeho obležení a dobytí a vyvrácení skrze Římány. Pak vešel do chrámu a počal vyháněti prodávající a kupující řka: „Psáno jest: Dům můj jest dům modlitby, vy pak jste jej učinili peleší lotrovskou.“

My, katoličtí křesťané, nezůstáváme v nádvoří, nýbrž vcházíme do chrámu. V našich kostelích není posvátná truhla, nýbrž bydlí tam ve svatostánku ten, jenž v jedné osobě jest Bůh a člověk, jenž stvořil všecko viditelné a neviditelné, jenž bude souditi živé i mrtvé, a brzy nás. Jeho dům, kostel, jest dům modlitby, ale zajisté jest především místem oběti. Oběť jest nejdokonalejší způsob, kterým může stvořená bytost Boha uctívati, a oběť nejdokonalejší jest sám Ježíš Kristus, který se svou smrtí na kříži Bohu obětoval a který se na oltářích našich kostelů při mši sv. skrze knězovy ruce znova a znova obětuje. Proto nejchudší katolický kostelíček jest vznešenější než onen slavný chrám jerusalemský, plný zlata a mramoru a vzácného dřeva.

Ale býváme si vědomi toho, co se vlastně při mši sv. děje? Jsme si vědomi toho, že když kněz vyzdvihuje tělo Ježíše Krista a jeho předrahou krev, obojí ne již mrtvé a studené, nýbrž na věky živé a spojené, že zkrátka na oltáři jest Ježíš Kristus, náš Pán, náš Spasitel, náš Soudce, před nímž bychom měli hořeti láskou a úctou a třásti se posvátnou hrůzou? Cítiváme nebo alespoň snažíme se cítiti něco takového? Přemýšlíme trochu o tom? Či sedíme nebo stojíme v kostele, jen abychom tam přestáli nebo pře-

seděli půl hodiny nebo hodinu jako ospalí? Ježíš Kristus nás zná, zná naši bídu, tělesnou i duševní, a při mši sv. se obětuje za všechny naše potřeby, především arci za spasení naší duše — neboť jakou výměnu dá člověk za duši svou? On jakožto člověk (nezapomínejme, že je Bůh i člověk v jedné osobě) také se modlí za nás, a když při mši sv. se v duchu spojíme s ním, když spolu s ním Otci nebeskému děkujeme, jej velebíme, jej prosíme za smilování, za odpuštění hříchů, za vytrvání v dobrém, za křesťanské smýšlení, za svatou trpělivost atd., tenkrát naše modlitba má větší sílu.

Buďme tedy svědomití v obcování mši sv. aspoň ty dny, kdy to církev přísně přikazuje, o nedělích a zasvěcených svátcích. Ale obcujme ji co nejuctivěji. Užívejte sami dobrých modlitebních knížek a uče své děti dobře jich užívat. Když se zpívá, zpívejte, ale tak, aby zpěv ten byl modlitbou. Dům můj je dům modlitby. Starší dbejte, aby se mládež v kostele chovala uctivě, a chovala by se uctivě, kdyby ji rodiče od malička k tomu vedli a ji poučovali, co mše svatá jest a kdo to je na oltáři od chvíle pozdvihování až do přijímání, a kdo i potom ve dne v noci zůstává na oltáři ve svatostánku. Pamatujte na jeho přítomnost a klekejte před ním náležitě: Pán můj a Bůh můj! A opět připomínám: Uče své děti od malička té uctivosti, zbožnému klekání, zbožnému myšlení, zbožnému chování před Spasitelem a Soudcem všech lidí v nejvyšší svátosti oltářní, a uče je tomu hlavně svým příkladem. Mnoho by se mělo o tom psát, ale není místa mnoho mluvit a není snad tolik času nebo dobré vůle to poslouchati. Alespoň podotýkám, to, že starší by měli dbáti, aby mládež nestála vzaďu pod kruchtou, nýbrž vpředu, a aby nechodila na rozličné kruchty a kůry, nýbrž zůstávala dole v kostele, před očima starších.

10. neděle po sv. Duchu.

Bože, buď milostiv mně hříšnému!

Tak se podle dnešního evangelia modlil v chrámě jerusalemském publikán (sv. Lukáš 18, 9—14), a tak se máme modlití všichni, kteří chceme dojít u Boha milosrdenství. „Neboť kdo praví o sobě, že nemá hříchu, ten jest lhář,“ dí sv. Jan apoštol. Publikáni byli výběřci daní a cel v římských službách, a protože asi každý se hleděl při vybírání daní a cel obohatit, počínajíc od římských místodržících až do těchto výběřců, byli pokládáni za špatné lidi. Farizeové naopak se pokládali za výlupek vši spravedlnosti, protože horlivě zachovávali rozličná drobná ustanovení Mojžíšova zákona a rádi svou zbožnost a spravedlnost ukazovali před lidmi, jinými pak, jak dí evangelium, pohrdali. A tak také ten farizeus, o němž mluví dnešní evangelium, se modlil: „Děkuji ti, Pane Bože, že nejsem jako jiní lidé, dráči, nespravedliví, cizoložníci, jako i tento publikán. Postím se dvakrát za týden, desátky dávám ze všech věcí, kterýmiž vládnu.“ Takto se před Bohem vychloubal a tak pohrdal svým bližním, který stál kdesi tam v koutě v nádvoří chrámovém „zdaleka a nechtěl ani oči k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsa svá, řka: Bože, buď milostiv mně hříšnému!“

Kéž se dovedeme modlití s takovou pokorou a zkroušeností! Kéž nemyslíme při kázání a ve svém přemýšlení na jiné, jací oni jsou, ani na to, co s n a d dobrého konáme, nýbrž kéž myslíme na svou hříšnost, na svou náchylnost ke zlému, na své vlastní spasení. A i když víme, že zachováme přikázání Boží a církevní, zdalíž také nás se netýká slovo Páně, které pronesl k apoštolům, řka: „Když jste všecko učinili (co bylo vaší povinnosti), rcete: „Služebníci neužiteční jsme, neboť jsme učinili jenom to, co jsme měli činiti.“ Nesmíme jistě o nikom se domnívati zlého, dokud se to nedokáže; ale často myslívám sám o sobě i o jiných: jest to hezké, že se zastáváme náboženství,

církve Kristovy, křesťanské mravnosti, že se ukazujeme při rozličných katolických manifestacích, že nadšeně mluvíme, píšeme atd., ale to všechno může být klamáním sebe a klamání jiných. Jen tenkrát je to upřímné, když dovedeme ve chvílích, kdy jsme úplně sami, kdy nás nikdo nevidí, nikdo neslyší, když je kolem nás tma a ticho, když v takových chvílích dovedeme padnouti na kolena a se vši vírou, se vši pokorou, se vši zkroušeností vzdychati: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ Takový má být každý věřící křesťan, takový má být zvláště ten, kdo veřejně se zastává cti Boží a katolické církve, takový má být katolický kněz především, katolický poslanec, katolický novinář, katolický řečník, katolický spisovatel. Jistě i on může a bude mít chyby. Ale on je přesvědčen, že chybuje a že se má a musí těch chyb zbavit a proto pokorně, s věřící duší, se strachem o své spasení volá tam, kde ho slyší a vidí jen Bůh: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ V tom bych shledával záruku poctivé víry. O tom arci musí vydati každý sám sobě ve svém svědomí svědectví, neboť všichni jiní jsou povinni pokládati za dobrého katolika toho, kdo se jeví takovým před jejich očima. Ostatní se musí poručiti svědectví a soudu Božimu.

Dodal bych, hledě k pondělnímu velikému svátku (je to jeden ze dvou mariánských, které jsou nyní pro celý svět zasvěcené — druhý je svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie, 8. prosince), že za pravého věřícího katolika pokládám v srdci svém toho, kdo mimo to, že smýšlí tak, jak bylo výše pověděno, má v srdci svém, tedy netoliko ve svém chování před lidmi, hlubokou úctu a upřímnou lásku k nejsvětější Panně a matce našeho Spasitele, k Matce Boží a královně andělů, Panně Marii. Ale všechno to, i úcta a láska k Matce Boží, i pokorná zkroušenost, o níž výše, i všechny projevy katolického života, jsou právě a poctivé jen tenkrát, když vycházejí z kořene pravé víry, z upřímného přesvědčení, jež člověk ve svém svědomí, když jej vidí a slyší jen Bůh, Bohu projevuje a jej ujišťuje: „Pane Bože můj, věřím pev-

ně všechno, co jsi nám lidem skrze Syna svého zjevil a čemu a jak nás tomu nyní učí jeho a naše katolická církev. Mám to za nezvratnou pravdu, poněvadž jsi to zjevil ty, věčná pravda, a poněvadž ty se svou církví stále zůstáváš.“ Kdo nedovede takto ve svém svědomí mluvit a chce býti od lidí pokládán za dobrého katolika, je nešťastný pokrytec.

Každý, kdo se poníží, bude povýšen.

Těmi slovy se končí dnešní evangelium (sv. Luk. 14, 1—11.), v němž Pán Ježíš varuje před vyhledáváním cti a přednosti světské. Rozumí se před nezřízeným vyhledáváním a neoprávněným vyžadováním nějaké pocty a přednosti. Zkrátka, náš Spasitel mluví o pravé křesťanské pokoře. Ta nezáleží v tom, že člověk před lidmi o sobě tvrdí, že je hříšníkem, že toho neb onoho vyznamenání nebo uznání nezaslouhuje, nýbrž záleží hlavně v tom, aby člověk o sobě sám mlčel a ve svém nitru se snažil uznávat sám sebe za takového, jakým opravdu jest. Toto vnitřní upřímné (na slově „upřímné“ záleží nejvíce!) a správné uznávání své vlastní nicotnosti není snižováním sebe samého před svými vlastními očima, nýbrž je to výsledek dobré znalosti sebe samého, ovšem s křesťanského stanoviska. Kdo se po křesťanskou zná, nezapírá si, že má při sobě leccos dobrého, na př. určité dobré talenty nebo nadání, dobrou paměť, velikou sílu nebo jiné tělesné přednosti. Ale zároveň jako věřící člověk jest si vědom, že tyto dary si sám nedal, že jsou to dary Boží a že Božím dopuštěním každý den může o ně přijíti. Toto vědomí vede člověka k tomu, aby se ochotně Bohu podřízoval a nevyhledával nezřízeně a žádostivě lidského uznání a lidských poct. Když pak zakouší ponížení a pohrdání, snáší to trpělivě, jsa si vědom, že jeho vlastní „já“, jeho osobnost nemá ze sebe samé nic, aby měla právo žádati nějakých zvláštních ohledů a pozorností. V tomto smyslu byl jistě i Pán Ježíš, hledíme-li naň s jeho lidské stránky, podle jeho lidské přirozenosti, pokorný a proto nás vyzývá: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a

pokorného srdce.“ Tichost neboli mírnost chování a smýšlení se v něm pojila s pokorou a nemůže býti jináče. Také on po své lidské stránce, pokud jest člověk, uznával a uznává, že všechno své dobré přijal od Boha.

Mezi nejpeknější věci, které byly o pokoře napsány, náleží kapitoly 4—7 v třetí části slavné knížky, sv. Františka Saleského, která slove „Navedení k životu zbožnému“ nebo také „Bohumila“. A nevykládá o nějakém výjimečném ponížování, nýbrž o pokoře, kterou může a má jeviti každý obyčejný křesťan. Kolik obyčejné moudrosti je na př. v této jeho radě: „Každý se smí dodělati nějakého čestného postavení a v něm se může uplatňovati, jen když se to děje bez přílišného pachtění a řevnění.“ Velmi dobře podotýká o lidech, kteří jsou postaveni v určitých veřejných důstojnostech: „V takových okolnostech je slušno, aby si každý to, co mu náleží, udržoval moudře a opatrně a zároveň zdvořile a s láskou.“ Také on kladě důraz na upřímnost vnitřního smýšlení. Nedělali se něčím nebo nějakým — ani svatým, ani špatným — ale cítiti se uvnitř nepatrným před Bohem a tak se také jeviti ve styku s ostatními služebníky Božími, t. j. svými bližními: trpělivým, ústupným, smířlivým. A to vše u vědomí, že my sami nejen že nic dobrého nemáme sami od sebe a toliko svým přičiněním, nýbrž že více méně jsme hříšníky, kteří dokonce nemáme práva, aby nám celý svět ustupoval nebo se obdivoval předností, jež nejsou žádnou naší zásluhou. Právě naše povýšení bude v uznání, jímž Bůh jednou uzná naši poctivost a upřímnost v posuzování sebe samých a v jednání podle tohoto správného úsudku, jež o sobě máme.

Zkroušenost srdce.

V evangeliu na 10. neděli po sv. Duchu (Luk. 18, 9—14) čteme o dvou mužích, kteří vstoupili do chrámu jerusalemského, aby se modlili. Známe dávno tyto muže: jeden z nich, fariseus, t. j. z těch

židů, kteří chtěli vynikati svou horlivostí v zachovávaní nejnepatrnějších předpisů zákona Mojžišova, se vlastně před očima Božíma vychvaloval, vypočítáváje Bohu své posty, své almužny, své modlitby, a aby byla Bohu ještě zřejmější jeho zbožnost, připomněl mu, že není jako jiní lidé, nespravedliví, vyděrači, cizoložníci atd., a za příklad uvedl publikána, kterého si před tím všiml: nejsem takový, jako tento publikán. A na vysvětlenou budiž podotknuto, že publikáni byli výběrčí cel a daní, a ty se ovšem vybírali za římské tehdejší vlády jednak velmi nemilosrdně, jednak nespravedlivě: římský nájemce daní hleděl z toho zbohatnouti co nejdříve, a výběrčí jemu podřízení také nezaháleli ve svůj prospěch. Proto publikán bylo totéž jako člověk vyděrač, dřič, zloděj a pod. Jenže, kdo včera byl hříšník, dnes může býti synem Božím. A co způsobí ten veliký převrat? Opravdová zkroušenost: uznání svého hříchu nebo svých hříchů, upřímná lítost nad nimi, protože tím člověk urážel Boha, a zároveň pevný úmysl, příště již nehřešiti a to, co hříchem bylo zlého způsobeno, napravit. Tak chtěl napravit své hříchy jiný publikán, o němž evangelium jinde vypravuje, že řekl Pánu: „Aj, polovici statku svého, Pane, dám chudým; a oklamal-li jsem koho v čem, navracuji čtvernásob.“ Nuže, všechna taková zkroušenost byla obsažena ve slovech publikána, o němž vypravuje dnešní evangelium, když se bil v prsa a mluvil: Bože, buď milostiv mně hříšnému! V těch slovech byla i lítost, i úmysl do budoucna, i vůle napravit to, co se stalo. Tak si zasloužil tento hříšník, aby o něm náš Spasitel řekl, že se navrátil ospravedlněn, t. j. smířen s Bohem, do domu svého. Fariseus naopak, který nechtěl o svých hříších věděti a jen znal trochu toho dobrého, jež činil, a tím se chlubil, vrátil se domů se svými hříchy. Evangelium toto nás, jak zřejmo, vybízí, abychom byli pokorně pamětlivi své hříšnosti a přistupovali před oči Boží s vědomím své nehodnosti a se srdcem zkroušeným. Takového rozpoložení je nám vždycky třeba a zvláště, když se jdeme zpovídati. Neboť jestliže až do doby našeho Spasitele stačila na

odpuštění hříchů upřímná a dokonalá litost a zkroušenost, ode dne, kdy odevzdal apoštolům moc odpouštění hříchů, je pro odpuštění hříchů (těžkých) nezbytně nutno, aby se z nich hříšný člověk také zpovídal knězi náležitě zřízenému, anebo alespoň kdyby v té chvíli kněze nemohl mít, aby měl pevnou vůli, že se z nich vyzná potom, při své nejbližší příští zpovědi.

Na tuto neděli připadá také památka sv. Petra v okovech, či vlastně památka těch řetězů, jimiž byl spoután sv. Petr v Jerusalemě, když jej Herodes, syn Heroda Ukrutného, chtěl nazítří dát stíti, a zároveň řetězů, jimiž byl spoután v Římě před svou smrtí. „A Petr zajisté hlídán byl v žaláři,“ vypravují Skutky apoštolské (12, 1—11) o Petrově jerusalemském vězení, „ale modlitba dala se bez přestání od církve k Bohu za něj.“ Na tuto modlitbu vzpomínal nedávno sv. Otec, když vzpomínal na nynější, skutečně ďábelské pronásledování církve katolické v Mexiku. Církev je tam opravdu uvržena do řetězů zákonů a nařízení a násilí, kterými má ji býti znemožněno působení mezi lidem mexickým. Proto sv. Otec vyzývá ostatní katolické země, aby se modlily, jako se modlila církev tenkrát, když Petr byl v žaláři. Máme se modlití jednak za to, aby Bůh nepřátele církve své ponížiti ráčil, jak říkáme v litaních, a ovšem, aby je ponížiti ráčil nejprve k jejich obrácení a spasení, jednak se máme modlití, aby Bůh katolíky mexické, jejich biskupy a kněze posiloval, aby věrně vytrvali i v pronásledování a nedali se zavést do nějaké církve rozkolnické a kacířské, kterou nepřátelé církve Kristovy chtějí tam zakládati, jako u nás podporovali tajně i veřejně zakládání „církve“ československé. Takto modlice se za své neznámé bratry a sestry ve víře, naplňujeme článek apoštolského vyznání víry o obcování svatých, když sobě svými modlitbami navzájem pomáháme k spasení.

Nanebevzetí Panny Marie.

Naše řeč dobře rozlišuje tyto dva pojmy: nanebevstoupení a nanebevzetí. Náš Spasitel, který v jedné osobě jest Bůh a člověk, vstoupil na nebesa, t. j. svou vlastní (božskou) mocí vyzdvihl svou lidskou přirozenost, své lidské tělo oživené lidskou duší, v ta místa, která nazýváme nebem. Ze své moci tedy to učinil, a proto pravíme, že na nebe vstoupil. Matku svou však vzal na nebesa, vzal k sobě nejen její duši, nýbrž také tělo, a proto mluvíme o jejím nanebevzetí. Tento svátek jest dokončením a korunou jejího pozemského života, jest přehojným naplněním zaslíbení Páně: „Zůstaň věrným až do smrti a obdržíš korunu života.“ Kdo z lidí vyplnil dokonaleji toto přikázání Páně než jeho matka? Kdo mu věrněji sloužil než ona? Evangelium nám o ní mnoho nevypravuje, ale ta, kterou anděl nazval plnou milosti a která nedovedla o sobě říci nic více, než že je služebnicí Boží: „Aj, já služka Páně!“ — ta jistě od první chvíle rozumového poznání až do svého posledního vzdechnutí mu sloužila tak věrně, že se ani v nejmenším neuchýlila od vůle Boží a že se ji snažila konati a s milostí Boží také konala po každé stránce co nejdokonaleji. Tedy nejen jako matka Kristova, matka Boží, nýbrž také jako nejvěrnější služebnice Boží zasloužila si té koruny, kterou Syn její slibil každé duši, jež zůstane věrná až do smrti. Ale jako hvězda od hvězdy se liší jasností (jsou to slova apoštola), tak liší se koruna od koruny. Jistě jsou miliony korun ve věčné slávě, to jest miliony duší oslavených a blažených, ale jedna nade všechny slavnější a blaženější, a to jest Matka jeho, slavnější a blaženější nad jiné také proto, že již i tělo její jest účastno nebeské slávy a blaženosti. Na nás, kteří jsme její děti a na ni pohlížíme jako na svou nebeskou matku, na nás jest, abychom se dnes radovali z její slávy a blaženosti, ale abychom se zároveň také rozechvěli novou touhou po nebi, kam nás naše nejdobrotivější a nejsvětější matka předešla. Byl jsem nedávno v Římě a

po mnoha letech zase jsem vešel do jedné z nejkrásnějších basilik římských, do basiliky Panny Marie v Zátiběří. A kdo to neví, tomu pravím, že v Římě Zátiběří, městská čtvrť za řekou Tiberou, je asi tolik, jako v Praze Malá Strana, jenže Malá Strana je na levém břehu vltavském, a v Římě Zátiběří (Trastevere) na pravém břehu tiberském, a Tibera a Vltava tekou protivnými směry. Ostatně basilika Panny Marie v Zátiběří nenáleží k nejstarším basilikám římským, bylať postavena teprve roku 1139. Když jsem zdvihl oči nad hlavní oltář, stojící volně pod baldachýnem o čtyřech sloupech, spatřil jsem vysoko na klenbě kulaté absidy za oltářem mosaiku (obraz složený ze sklovitých kostek), představující nádherný široký trůn a na něm sedícího Spasitele světa se svou matkou. Již dlouho mne žádný obraz tak nedojal jako tento pohled na oslavení pokorné dívky nazaretské, služky Páně, a zároveň svrchované oslavení panenství i mateřství. Bylo to a je to cosi prostě katolického; vyjádření naší víry v božství Kristovo a zároveň v nepochopitelnou nám vznešenost té, která byla vyvolena za matku Boha-člověka. A viděl jsem také jakési divné spojení mezi naší českou chaloupkou a mezi touto nádhernou starou basilikou římskou. Při české chaloupce myslil jsem na slova básníkovy (Erbenova):

Na stěně nízké světničky
byl obraz Boží Rodičky,
Rodičky Boží s děťátkem,
tak jako růže s poupátkem.

A tam v římské basilice jsem touž Rodičku Boží viděl již v jejím nebeském oslavení. V české chaloupce chudá ještě matička, v římské basilice v Zátiběří již nebeská královna. Ale jedna a táž Maria, Panna a Matka, jako je jedna ta víra, která má pojití každý český příbytek s Římem, středem a skálou církve Kristovy, mimo niž není jiné učitelky pravdy ani jiné vůdkyně k spasení.

11. neděle po sv. Duchu.

Hluchý a němý.

Evangelium na jedenáctou neděli po sv. Duchu (sv. Marek 7, 31—37) vypravuje, kterak náš Spasitel uzdravil člověka hluchého a němého. Pán Ježíš užil při tomto uzdravení jistých úkonů viditelných, vložil totiž prsty své v uši onoho člověka, „a plivnul, dotekl se jazyka jeho a vzezřev k nebi, vzdechl, a řekl jemu: Effeta, t. j. otevři se.“ Nebylo toho třeba, neboť víme na př., že slepého u Jericha Pán Ježíš uzdravil, ani se ho nedotknuv, a služebníka setníkova, ani ho nespátřiv. Ale v tomto případě učinil něco viditelného, aby poučil věřící, že církev čini dobře, když užívá jistých věcí a úkonů viditelných, jistých obřadů, aby nás upozorňovala na věci neviditelné a k nim obracela naši mysl, nebo aby více poutala naši pozornost. Proto také na př. při křtu se užívá podobného obřadu, jakého náš Spasitel užil při tomto uzdravení, Kněz se dotýká slinou uší křtěncových a praví Effeta, t. j. otevři se, a hned ten obřad vysvětluje, řka: „Pán otevřít tobě duši, abys poslouchal s dychtivostí slovo Boží.“

A tím jsme se dotkli vlastního tajemného smyslu dnešního evangelia. Tento hluchý a němý, kterak byl tělesně uzdraven, znázorňuje jednak veškeré člověčenství, které v náboženském smyslu bylo hluché a němé, jednak nás jednotlivé, kteří také býváme duchovně hluší a němí. A jen milost Kristova dovede nám dáti tu řeč a ten sluch, kterých je třeba k životu věčnému, jako přirozeného sluchu a přirozené řeči je třeba v tomto životě pozemském. Lidstvo všecko bylo hluché, protože neslyšelo hlasy, kterými všechen okolní svět a vlastní svědomí mu hlásalo, že jest jediný pravý Bůh, a jaká jest jeho vůle. Kristus Pán přišel svým učením tuto hluchotu uzdraviti. Lidstvo bylo také němé, neboť neumělo se k pravému Bohu modliti a neumělo ho jak se sluší chváliti i velebiti. Také té nemotě Kristus jest lékem.

Ale my sami, jednotlivci, býváme hluší a němí. Ne nadarmo napomíná nás hlas Písma sv.: „Jestliže dneš uslyšíte hlas Hospodinův, nezatvrzujte srdci svých.“ Kdybychom o svém vnitřním životě pilněji přemýšleli, možná, že bychom shledali, že příliš často jsme byli a snad býváme hluší ke hlasům, kterými k nám mluvilo a mluvívá někdy svědomí, jindy dobrá poučná kniha, jindy zpovědník, jindy kazatel, jindy dobrý příklad dobrých katolíků, jindy nějaké protivenství, které Bůh na nás dopustí. A jistě býváme hluší asi proto, že nejdeme ke Kristu, že se náležitě a vroucně nemodlíme za spasení své duše. Neboť tomu, kdo prosí, a prosí vroucně, úpěnlivě, bude dáno všechno, čeho potřebuje k svému spasení. Bude mu tedy dána i vnímavost, aby ochotně slýchal hlasy, jimiž k němu mluví Bůh, a bude mu dána statečnost, aby činil, k čemu hlasy ty jej vyzývají.

Mnoho katolíků je hluchých ke hlasům, jimiž k nim mluví doba. Neozývají se se všech stran hlasy posměchu, pohrdání, rouhání, nenávisti k našemu náboženství, k naší církvi? A co množství katolíků? Jakoby neslyšeli. Možná, že ohluchli čítáním všelijakých novin, které o Bohu, o náboženství buď zarytě mlčí nebo je tupí, jemu se vysmívají nebo je nazývají věci odbytou. Církev jest matka takových katolíků, církev pláče, nařiká nad zkázou svých dětí ve školách, nad hanobením, kterým ji hanobí její nepřátelé, nad pronásledováním, kterého zakouší, ale množství jejich synů a dcer ohluchlo a neslyší. Nenáležíš ty, čtenáři, k takovým hluchým?

Býváme němí. Naše ústa mají se otvírati k modlitbám, mají se otvírati upřímným a zkroušeným vyznáváním hříchů ve zpovědnici, mají se otvírati k řečem křesťanským. Není mnohý křesťan v té příčině němý nebo skoro němý? A jako němý, když přece vydává ze sebe nějaké zvuky, nesrozumitelně blábolí, tak mnohý křesťan otvírá sice ústa, ale blábolí, mluví řeči a vtipy oplzlé nebo jiné řeči, jaké nikdy z úst katolíkových nemají vycházeti.

Býváme němí ve věcech rodinných a obecných a politických. Otec, matka mlčí, když by měli své děti napomínati, kárati, vyučovati životu a smýšlení křesťanskému. Býváme němí ve správě obcí a státu našeho. Necháváme hospodařiti ve škole, v obci, v zákonodárství lidi, kteří se s náboženstvím dávno rozešli, nebo kteří, jak mohou a dovedou, hledí dělati našemu náboženství, naší církvi jen věci nepříjemné nebo potupné a náboženství naše chytře i sprostě potlačovati. A katolíci čtou jejich noviny, dávají při volbách takovým lidem, stranám, zastupovaným takovými novinami, své hlasy. Zdaliž to nejsou praví němí?

Obřady v církvi.

Evangelium této neděle, která jest jedenáctá po sv. Duchu, vypravuje (Marek 7, 31—37), kterak náš Spasitel uzdravil člověka hluchého a němého. Ačkoli pak jej mohl uzdraviti pouhou svou vůlí, jako jindy uzdravil v Kafarnaum služebníka setníkovy, k němuž ani nepřišel, přece v tomto případě užil při uzdravení hluchého a němého, jistých pohybů viditelných a jednoho slova. „Vložil prsty své v uši jeho, a plivnuv, dotkl se jazyka jeho; a vzezřev k nebi, vzdechl a řekl jemu: Effeta, t. j. otevři se!“ Náš Spasitel nic nečinil nadarmo. Tedy i tímto, co právě bylo pověděno, chtěl nás něčemu učiti. Čemu asi? Tomu, že v jeho církvi bude se užívatí rozmanitých věcí viditelných, rozličných úkonů a slov, jejichž účel jest, aby pozornost věřících byla obrácena k věcem duchovním a neviditelným. Takovým úkonům říkáme obřady. Obřady proto, že se dějí podle určitého řádu, pořádku, aby nenastal zmatek, kdyby každý, komu jsou v církvi Kristově svěřeny jisté služby, vykonával je podle svého zdání a nápadu. Neboť i po této stránce platí hlubokomyslné slovo sv. Augustina: „Pořádek je cestou k Bohu, a cokoli od Boha jest, spořádáno jest.“ A tak zase každý nepořádek, ať v životě společenském, ať v životě mravním, jest cestou k ďáblu, a od ďábla vyšel první nepořádek, když svou pýchou porušil ná-

ležitý pořádek, aby totiž bytost stvořená a schopná zlého byla dobrovolně podřízena Stvořiteli, jenž jediný je pravý pán, jediný sám sebou dobrý, a jenž cokoliv chce, jen dobře chce a dobře. Tedy i v církvi jeho musí býti určitý pořádek a ten musí býti také v obřadech. Na nás jest, abychom jednak obřady, kterých se v církvi užívá, měli v úctě, jednak, abychom hleděli vnikati do jejich smyslu, tak, abychom věděli, co obřady ty připomínají, nebo jaké myšlenky církev jimi v nás chce buditi. Na druhé straně upřímný věřící bude se varovati, aby obřadů své církve nekritisoval, aby neříkal: „To by nemusilo býti, to je zbytečné, to by mohlo býti jinak, a podobně“. Nám stačí, t. j. má stačiti, jsme-li opravdu věřící lidé, kteří vědí, že mají nesmrtelnou duši a že církev je založena proto, aby nás vedla a nám pomáhala k spasení — nám, pravím, má stačiti, že církev Kristova, církev jeho a naše, tak ustanovila. S naší církví, s církví svou, jest Ježíš Kristus, s ní je také Duch sv., který ji řídí a vede. Církev Kristova nečiní nic nemoudrého, ačkoli mohou činiti nemoudře jednotlivci v ní, když činí něco svým jménem, jakožto jednotlivci. Ale církev sama, tento celek všech pravověřících s nástupcem Petrovým v čele, činí vždy moudře a dobře, kdykoli něco ustanovuje, čím nám chce pomáhati k životu křesťanskému a tím také k našemu spasení, třeba někdy tato pomoc může míti ráz jakési pomoci prokazované z povzdálčí. I když vždycky hned snad nechápeme, proč to neb ono je dobré, již předem věřme, že církev Kristova činí moudře. Takto smýšleti znamená smýšleti církevně, a sv. Ignác z Loyoly, jehož svátek jsme nedávno světili, důtklivě napomínával, aby katolíci vždy smýšleli stejně s církví, chválíce v srdci i ústy vše, čemu učí, i vše, co ustanovila, tedy i rozličné obřady, zvyky a pobožnosti církevní. Byli bychom špatné děti této slavné a svaté církve, kdybychom mluvili jako nevěřící nebo polověřící a stále něco opravovali, kritisovali nebo dokonce sesměšňovali, co se v našich kostelech, při udílení svátostí, při posvátných úkonech církevních koná. Abychom viděli, jak hluboký a krásný smysl mají

obřady v církvi naší, uvádím ke konci jen malý příklad, vyňatý z obřadů křestních, když se křest udílí obyčejným způsobem (neboť, jak známo, sám křest záleží jen v tom, že se na hlavu křtěncovu lije přirozená voda a ten, který křtí, při tom říká: „Já tě křtím ve jménu Otce, i Syna i Ducha svatého“, — nic nepřidává ani neubíraje). Kněz tedy ještě před pokřtěním klade křtěnci na jazyk nějaké zrnko soli a praví: „Moudrost křesťanská, kterou znamená sůl, uchovejž duši tvou od zkázy bludů a hříchů, a učíš tě horlivým (horlivou) v poznávání a milování Boha.“ Sůl opravdu chrání maso od zkázy. Tak moudrost křesťanská chrání člověka od bludu a hřichu, neboť počátkem moudrosti pravé jest bázeň Boží. Pravá moudrost zajisté záleží v tom, že člověk cení věci podle jejich pravé ceny a pečuje o věci opravdu cenné. Ale jedinou pravou a nesmírnou cenu má spása duše naší. Kdo to ví, bude se spasitelně báti urazit Boha bludem nebo jiným hřichem, a tento strach bude ho vésti v moudrém užívání života a věcí pozemských. To přeje kněz křtěnci a k tomu ho napomíná tím, že mu klade do úst sůl, jež chrání věci od porušení a zároveň jim dává jistou povzbuzující chuť, pročez tato sůl v ústech křtěncových znamená také, že nemá býti jako pokrm mdlý, bez chuti, nýbrž má býti živý a horlivý v poznávání a milování Boha. A takto každý jiný obřad v církvi má svůj dobrý smysl, my pak, jak bylo řečeno výše, měli bychom se jen snažiti, abychom si povzbuzující a poučující smysl církevních obřadů lépe a lépe uvědomovali.

12. neděle po sv. Duchu.

Největší přikázání.

Letošní poslední neděle v srpnu jest zároveň dvanáctá po sv. Duchu a čte se evangelium o milosrdném Samaritánovi (sv. Lukáš 10, 23—37). Vypravuje se tam, jak jistý učený v zákoně učinil Pánu Je-

žiji tuto otázku: „Mistře, co čině, život věčný obdržím?“ Již tato krátká otázka by zasluhovala obšírného rozboru. Byla to otázka, kterou si má činiti každý člověk. Zároveň ta otázka nám připomíná účel našeho života: dosažení totiž života věčného. A životem věčným rozumí se tu život věčně šťastný, v němž Bůh připravil člověku to, „čeho oko nevidalo ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo.“ Ale Bůh to připravil těm, kteří jej milují. A proto, když se tento učený v zákoně ptá, co má činiti, aby došel onoho života, nehynoucího a věčně blaženého, náš Spasitel se dovolává jeho vlastních vědomostí, jeho znalostí slova Božího: „Co čteš v Písmě? Co se tam přikazuje, aby člověk činil, chce-li spasiti svou duši?“ A on musel odpovéditi: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého... a bližního svého jako sebe samého.“ A tak jest: kdo nemiluje, zůstává ve smrti. Milovati pak musíme náležitým pořádkem, tak abychom více milovali to, co zasluhuje větší lásky. Ale protože Bůh je to, co je souborem všeho dobrého, krásného, šlechetného, proto zasluhuje největší lásky rozumové bytosti, andělů i lidí, a proto praví Písmo, že jej máme milovati z celého srdce svého. Tato láska nemusí býti a nebývá citová, nýbrž je to láska rozumová, a záleží v tom, že dáváme Bohu přednost přede vším jiným na světě. Proto, milujeme-li Boha doopravdy, musíme býti hotovi, vzdáti se raději všeho, nechati raději všeho, dáti raději třeba všecken majetek i svůj život, než abychom se těžkým hříchem připravili o lásku Boží. To vyjádřil Pán Ježíš oněmi slovy, že máme býti hotovi vyloupnouti si oko, kdyby nás pohoršovalo. Jako by pravil: „Kdyby ti něco na světě, nějaká osoba, nějaké postavení, nějaký majetek a pod. byl tak vzácný a drahý jako oko v hlavě, a kdyby, rozejíti se s tou osobou, vzdáti se toho postavení, vrátiti ten nespravedlivý majetek ti bylo tak těžko jako vlastní rukou si vyloupnouti oko, musíš to učiniti. Poněvadž udržovati hříšné styky s onou osobou (žiti na př. s osobou, která byla katolicky oddána a pak se dala rozvésti, a její muž dosud žije, nebo žiti v civil-

ním manželství nebo vůbec udržovati známost nebo styky, jež víra křesťanská musí nazvati těžce hříšnými), zůstávati v postavení, které člověka uvádí v stálou příležitost k těžkým hříchům, míti ve svém držení majetek nepoctivě a nespravedlivě získaný (když jde o majetek značné ceny), je hřích smrtelný, který člověka zbavuje milosti, t. j. lásky Boží. Tu lásku si nemůže jinak znova získati, než když se od takové věci, osoby atd. odtrhne, a nebyl by v takový poměr vešel, takový majetek si získal, takové postavení přijal, kdyby byl Boha opravdu nade všechno miloval. Lépe je ti, praví náš Spasitel, jednookému vejíti do království nebeského, nežli s oběma očima býti uvržen do ohně věčného.

S láskou k Bohu musí se pojiti láska k bližnímu, neboť „jak bude člověk milovati Boha, kterého nevidí, jestliže nemiluje bližního svého, kterého vidí?“ dí zase Písmo sv. Naším bližním je pak každý člověk, přítel i nepřítel, a my jej milujeme, když především pečujeme o jeho spasení, když mu nic nečiníme, co bychom sami rozumně měli neradi, a činíme mu to, co bychom za stejných okolností (v nemoci, nouzi, nebezpečí, v společenských obyčejných stycích a pod.) právem na jiných žádali. Proto nemiluje bližního, kdo jej svou láskou vede do hříchu. Milovati bližního neznamená schvalovati jeho hříchy, býti k jeho hříchům (na př. k odpadlictví, k životu v neplatném manželství) lhostejným. Láska k bližnímu není také ke každému stejná, nýbrž má stupně. Tato neděle, kterou nazýváme školní, protože již se začíná škola, připomíná rodičům povinnost, že mají milovati své děti, ovšem po křesťansku a proto především pečovati o jejich duši. Z toho pak následuje, že rodiče mají před Bohem velikou odpovědnost za to, aby se postarali svým dětem o náboženskou výchovu. Proto znova a znova se musí katolíci domáhati toho, aby škola byla naplněna ovzduším katolickým, a dokud toho nedojdou, musí sami děti nábožensky a nábožně vychovávat a míti bedlivý pozor na to, aby škola, ať kni-

hami, ať ústy vyučujících osob, nepodkopávala v dů-
ších jejich děti víru a naději a lásku k Bohu.

A to se smí?

Tyto dni přišla ke mně nějaká paní s „Národní Politikou“ od minulé neděle. Paní Olga Fastrová tam v kapitole pro ženy má článek s nadpisem, jaký čtete zde nahoře. — „A to se smí?“ Paní O. F. tam odpovídá nějaké jiné paní, která se ptala, smí-li to být, aby ji jiná vdaná žena sváděla muže jinak hodného a před tím věrného. A paní O. F. přirozeně odpovídá: „To se smí. Vy nemůžete dělat nic. Můžete jen trpět a mučit se — a čekat. Teprve čas snad všechno zahojí.“

Ta paní, která mi přinesla ten článek, chtěla, abych napsal něco proti tomu. Ale já nemohu proti tomu nic napsati. Paní O. F. má zcela pravdu: To se smí. Domýšlím se, že paní O. F. nenapsala ta slova lhostejně — jistě je napsala s bolestnou ironií. Chtěla říci: „Je to smutné, že se to smí — ale smí se to. Není na to žádný paragraf, nelze to trestně stíhat atd. Ovšem, paní O. F. mohla říci více. To by sice té paní také nepomohlo, ale pomohlo by to snad, alespoň trochu, veřejné mravnosti. Paní O. F., pokud se pamatuji, nemluvívá o náboženství. Kdyby o něm chtěla mluvit, byla by mohla říci: „To, nač se ptáte, zákony světské arci netrestají, ale zapovídá to zákon Boží. Před Bohem zkrátka je to hřích.“ Ale o takových věcech ti páni a ty dámy, co píšou do „Národní Politiky“, neradi mluvívají a když již něco řeknou, vždycky je to spíše na škodu než na prospěch náboženství a náboženského smýšlení. A mnoho všelijakých inserátů v „Národní Politice“ a jinde — to smí být?

Dnešní evangelium (sv. Mat. 22, 34—46) také se té věci dotýká. Mluví se tam o velikém přikázání lásky k Bohu, jež máme milovati nade všechno, takže máme být hotoví raději všeho se vzdát, než bychom se těžkým hříchem připravili o jeho lásku a přátelství, a o lásce k bližnímu, jež máme milovati

jako sebe sami. A náš katechismus pak vykládá, kterak ukážeme, že bližního (a to je každý člověk) milujeme, když mu prokazujeme všechno, co sami právem na jiných můžeme žádati, a když mu nečiníme nic, co bychom sami rozumně neradi měli. K tomu se pak ještě dodává: když především pečujeme o spásu duše jeho.

Nuže, kdyby ta paní, která druhé odvádí muže, měla svědomí, řekla by si snad: Mne by to trápilo, kdyby mi jiná sváděla muže, a právem by mne to trápilo — tedy nesmím něco takového provádět jině ženě. Zkrátka, je mnoho věcí, které tento svět dovoluje, ale které Bůh zapovídá a trestá. Ale možná, že i ta paní, která se paní O. Fastrové ptala, je tím vinna, že se takové věci dějí a že se dějí tak často. Hříchy vždy byly a budou a nikdy nebylo lze všemu na světě zabránit, protože člověk má svobodnou vůli a sklon ke zlému, k tomu, co hoví tělu, vášním, náruživostem. Ale jisto jest, že nebylo tolik špatnosti a nemravnosti a že zlé se nazývalo zlým, špatnost špatností. Nyní však se čini vše možné, aby se náboženství katolické podkopalo. S ním však nezbytně se podkopává všechna mravnost a převracejí se všechny pojmy o dovoleném a nedovoleném, o mravně dobrém a mravně zlém. Každý, kdo nějak pracuje proti katolickým názorům, jest vinen, že mravnost upadá. V našich dobách je tím vinen na př. každý, kdo při volbách volí strany, které v otázkách náboženských, školských, kulturních (jak říkají), nestojí na stanovisku katolickém, které chtěly manželskou rozlučku, laickou morálku — a podobné nevěrecké výmysly. Je tím vinen každý, kdo kupuje a tedy penězi podporuje noviny socialistické, pokrokové — zkrátka nestojí na stanovisku katolickém atd. Hříchy byly vždy, ale nebylo jich tolik, nemravnost nezasáhla tak hluboko do lidstva jako nyní. „Smí to býti?“ táže se ta paní. „Smí to býti?“ mohou se ptáti rodiče, „aby naše děti, když s nimi jdeme na procházku, se musily dívat, jak nestydaté párky se před lidmi beze všeho studu povalují na lavičkách našich parků, drží se okolo krku, okolo pasu atd. Smí býti

výklady a stěny plné nahotin? Ano, to smí býti v takové shnilé společnosti, jakou vám vychovává biograf a vaše romány, vaše noviny a vaše volby. Potom přicházíte, pláčete a ptáte se: „To smí býti?“ Ano, to smí býti a bude to horší a horší, protože opouštíte jediný lék, který může všechen hřích, ne sice zničit, ale aspoň co možná omezit. A to jest katolická víra a katolická církev, která jediné neomylně učí, co je špatné a co dovolené, a pomáhá člověku zlé přemáhati. Ale vy svými volbami, svými novináři a knihami, svými divadly a biografy, svým protifirským vztekem ji hledíte podkopávati. A s ní podkopáváte mravnost.

13. neděle po sv. Duchu.

Vděčnost vůči Bohu.

V evangeliu na třináctou neděli po sv. Duchu (ze sv. Luk. 17, 11—19) se vypravuje o zázračném uzdravení desíti malomocných. Pán Ježíš, kterého prosili za šnítování nad jejich tělesnou bídou, poslal je, aby šli a ukázali se kněžím. „A když šli, očištění jsou“ — všechny známky nemoci, skvrny na těle, zmizely. Ale jen jeden z desíti se potom vrátil, aby našemu Pánu poděkoval, a ten nebyl Žid, jako ostatních devět, nýbrž Samaritán, jeden z obyvatelů Samařska, té krajiny, kde bydlil lid, vzniklý po zničení říše israelské v VIII. př. Kr. ze zbylého obyvatelstva israelského a z nových pohanských osadníků asyrských. Proto Pán Ježíš s výčitkou praví: „Zdaliž jich není deset očištěno? A kdež jest jich devět? Není nalezen, jenž by se navrátil a vzdal chválu Bohu, jediné cizozemec tento.“

Tato slova Páně nám důtklivě připomínají povinnost vděčnosti vůči Bohu, na kterou pohříchu tak často a tak obecně zapomínáme. Ustavičně Boha za něco prosíme, ale málo kdy mu děkujeme. A přece, kdybychom trochu přemýšleli, našli bychom tolik důvodů, abychom mu byli vděční a abychom mu děkovali!

Proto také naše Církev, pečlivá matka lehkomyšlných často dětí, složila při mši sv. to krásné vyzvání k činění díky a následující po něm vzdávání díky, kterému říkáme *preface*, a které jest úvodem do nejsvětější a tiché části mše sv. „Pozdvihněme srdce svá vzhůru!“ mluví nebo zpívá kněz, a přítomní všichni by měli odpověděti: „Ano, již je naše srdce obráceno k Pánu!“ Načež kněz: „Vzdávejme díky Pánu Bohu našemu!“ A zase na to věřící: „Slušno a spravedливо to jest!“ Potom již kněz sám pokračuje: „Vere dignum et iustum est... V pravdě slušno a spravedливо jest, náležito a spasitelno, abychom ti vždycky a všude díky vzdávali, Pane svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Krista Pána našeho“ atd. Zajisté, jediný náš Spasitel dokonale chápe, co dobrého nám Bůh prokazuje a prokázal, a on jediný dovede za nás náležitě děkovati. On je pravý Bůh, ale on je také zároveň pravý člověk, jako jeden z nás, a proto máme zvláště při mši sv. své díkyčinění spojovati s díkyčiněním jeho, když jako člověk vzdává díky Otci za všechno, co láska Boží pro nás učinila a činí. Kdybychom chtěli mluvit jen o věcech časných, jak mnozí z nás by měli děkovati Bohu za zdraví, za to, že nejsme slepí, že můžeme pracovati, že nás Pán Bůh uchránil hrozných nemocí atd. Když pak otevřeme oči víry a jako věřící přemýšlíme o svém poměru k Bohu, uvidíme, jak často Bůh milostivě na nás čekal, když jsme byli ve hříších a mohl nás nechat umřít, uvidíme, jak nás hlasem svědomí, nepokojem, kázáním, dobrými kněžími, třeba také všelijakými ranami a příhodami volal k polepšení a k pokání — ne pro sebe, pro své dobré, nýbrž pro naše věčné spasení. Když pak snad můžeme doufat, že žijeme podle vůle Boží, zase se máme rozpomenouti, že bez jeho pomáhající milosti, bez jeho vnitřního osvěcování, varování, povzbuzování a posilňování bychom pro svou lidskou křehkost nedovedli zůstat trvale dobrými křesťany. Opět tedy bychom měli Pánu Bohu děkovati a mluvit se sv. Augustinem: „Děkuji ti, Pane Bože můj, také za všechny hříchy, kterých jsem se nedopustil.“

Jest konečně nejvyšší stupeň vděčnosti, když křesťan, stále vida před sebou Krista s křížem, děkuje Bohu za trápení, za žalosti tohoto života, a tak se podobá apoštolům Kristovým, které Židé zbičovali do krve, ale oni potom, jdouce domů, se radovali, že byli hodni učinění pro jméno Ježíšovo potupení trpěti.

Nezapomínejme tedy na tuto povinnost vděčnosti za všecko dobré, které nám Bůh prokázal (a ani jsem se nezminil o tom, že dal Syna svého za nás na smrt) a při modlitbě a zvláště při mši sv. Bohu děkujeme.

Před začátkem školního roku.

Škola a rodina.

Máme poslední neděli před začátkem nového školního roku. S jakými myšlenkami posílají opravdu katoličtí rodiče své děti do dnešní školy? V jakém duchovním ovzduší se ty děti, ať drobné, ať velké, octnou? Tak se bude ptáti opravdu katolický otec, opravdu katolická matka. Opravdu katoličtí rodiče. Co to znamená býti opravdu katolickým člověkem? Znamená to, míti živou víru, býti přesvědčen a míti na paměti, že na nás čeká věčný život, ale dvojí: buď věčně a nevýslovně šťastný, nebo věčně a nevýslovně zoufalý a nešťastný. Býti živě přesvědčen, že života věčně blaženého dojdeme jen životem křesťanským, správným. Býti přesvědčen, že podle vůle našeho Spasitele život křesťanský správný musí býti veden v církvi Kristově katolické a tak, jak ona tomu jménem Kristovým neomylně učí. Býti opravdovým katolikiem znamená ještě dále, že pravý, věřící katolik se v srdci trápí, když vidí, jak se proti církvi katolické pracuje, jak se školy namnoze užívá k tomu, aby se v dětech podkopala víra a náboženství. A řekl bych, že to je jedna značka pravého katolika, tato bolest, to rozhořčení, ten svatý hněv, který katolik cítí, když pozoruje (ale musí to býti poučený katolik, aby to dovedl pozorovati), když, pravím,

pozoruje všechno to, co se děje, mluví, píše, tiskne, aby naše církev byla hanobena a zlehčována před očima lidskýma a již před očima dětskýma. Opravdový katolik církev Kristovu miluje a proto chce své děti vychováti tak, aby i ony církev milovaly, aby se pro ni dovedly obětovati, aby se trápily i ony, když vidí, jak je hanobena a pomlouvána, aby byly svatě hrdé na to, že jsou členy katolické církve, aby veřejné i soukromé povinnosti katolického křesťana rády, ba okázale, plnily. Kdyby takto smýšlelo těch 80 procent obyvatelstva naší republiky, kteří se přihlásili na papíře za příslušníky církve katolické, tenkrát by nám nemohli nevěrci a odpadlici dělati zákony a dovolovati si všechno, co si na potupu a na vzdory katolické církve dovolují, a „katolíci“ jim při tom drží palec a svým potleskem a účastenstvím při jejich protikřesťanských projevech a počinech a podnicích, odbíráním a čtením jejich „protiklerikálních“ novin atd. jim při jejich ďábelsky nenávisném boji proti naší církvi pomáhají. Ó, to jistě nejsou opravdoví katolíci! Nuže, ti praví, jak jsem řekl, vypravují nyní zase své děti do škol, kde množství učitelů a učitelek a profesorů odpadlo od katolické církve nebo jsou naprosto studení. Co si počnou tito rodiče, aby se jim děti nábožensky nezkazily? Musí mít pozor na to, jak si učitelové atd. po náboženské stránce vedou, musí dětem po případě již napřed říkati, že učitel nebo učitelka budou jim povídati věci proti naší církvi, proti papežům, proti kněžím (byli jistě špatní papežové a byli a jsou špatní kněží na světě, ale takový učitel a novinář to nepovídá z lásky ke ctnosti, nýbrž, aby potupil a zošklivil dítěti nebo čtenáři církev), že se jim budou třeba smáti nebo zase přívětivosti a krásným povídáním je k sobě lákati atd. Rodiče se musí za děti modliti, musí prohlížeti jejich školní knihy, jak se tam mluví o naší církvi, musí však se sami náležitě o dějinách poučovati, ptáti se často svých dobrých kněží na poučení. A jako jindy jsem řekl, rodiče musí zkrátka od malička své děti vésti tak, aby z nich byli katolíci zanícení, nesnášenliví v dobrém smyslu (aby totiž byly pře-

svědčeny, že mají nesmrtelnou duši a že jen katolická církev je ta cesta, po níž lidé mají podle ustanovení Spasitelova jíti do nebe), katolíci, kteří se svou církví cítí, s ní se radují, s ní pláčí. Takto v našich dobách rodina musí býti první a nejlepší školou náboženství, a aby jí byla, musí rodiče nábožensky žítí (modlitba, mše sv., přijímání svátostí, počestnost, laskavost i k nepřátelům, katolické noviny a časopisy, a jiné, na co zde již není místa). Církev katolická je církev Kristova — „církev má“. Kdo jí nemiluje, nemiluje ani Krista Pána, byť sebe více tvrdil, že je také katolík.

13. neděle po sv. Duchu.

Jeden je mistr váš, Kristus.

V dnešním evangeliu (Luk. 17, 11—19) slyšíme o 10 malomocných, kteří potkavše se s naším Spasitelem, stáli zdaleka a volali: „Ježíši, mistře, smiluj se nad námi!“ A Pán jim odpověděl: „Jděte, ukažte se kněžím.“ Když pak šli, očistěni jsou.

Svatý Augustin vykládá duchovní smysl tohoto malomocenství a myslí při tom patrně na jiné malomocenství než na to, které je dosud rozšířeno v Indii, Číně, Japonsku a jinde mimo Evropu, ačkoli i Evropa má ještě trochu malomocných v Norsku, kteří bývali ve zvláštní nemocnici u Trondhjemu („alespoň před válkou). Toto malomocenství záleží v tom, že na kůži a v kůži se tvoří skvrny, uzly a vředy, a místa ta zduřují a pomalu vyhnívají. Nemoc je dědičná, nakažlivá a celkem dosud nevyléčitelná. Sv. Augustin však mluví jen o „poruše barvy, ne zdraví nebo celosti smyslů a údů.“ Já měl ovšem kdysi v Norsku příležitost viděti malomocné, a viděl jsem lidi se zduřelými nebo upadlými již prsty, jednoho s prohnílym krkem, jiného s vyteklým okem atd. Veliký církevní otec, zůstávaje při svém výkladu, že malomocenství záleží v poruše barvy kůže, praví, že malomocnými lze rozuměti lidi,

kteří neznají pravou víru a mají rozličné bludné názory. A tyto své bludy pokládají za velikou moudrost a vymoženost a chlubí se jimi. Protože pak k falešným názorům a naukám bývá vždy přimísena nějaká pravda, proto se podobují malomocným, na jejichž kůži jsou pomíchaná místa zdravá a nemocná. Že na tomto místě malomocenství znamená bludné učení, o tom se zdá sv. Augustinovi svědčiti ta okolnost, že tito malomocní volali „Ježíši, mistře“. Není prý mu vědomo, že by se byl někdo s tímto názvem „mistra“ obrátil na Pána, když si od něho vyprošoval zdraví tělesné. Tedy samo to slovo „mistr“ naznačuje, že tento případ malomocenství znamená chorobu duchovní, blud a neznalost pravé nauky.

V našich dobách se toto duchovní malomocenství rozšířilo více než pravé malomocenství v Evropě třináctého věku, kdy se počítalo do 19.000 nemocnic pro malomocné. Jenže ti, které evangeličtí malomocní znamenají, sotva asi dnes volají „Ježíši, mistře, smiluj se nad námi!“ Veliká většina z nich nechce uznávat Krista vůbec za svého mistra, t. j. učitele, a kteří v něm ještě nějakého učitele spatřují, vykládají si jeho slova každý podle své hlavy, ale vždycky tak, aby je přizpůsobili svým choutkám buď duchovním nebo tělesným.

Tím více my, ne jako malomocní, ale jako zdraví, kteří se bojí, aby nepřišli o zdraví duchovní, máme a musíme volati: „Ježíši, mistře, smiluj se nad námi!“ Smiluj a posiluj naši vůli, abychom ochotně přijímali tvé učení, ať nám lahodi nebo nelahodi.

Katolická půjčovna knih.

Kdosi mne požádal, abych napsal do tohoto listu několik řádek o tom, co naznačuje nadpis tohoto článku. Kdyby někdo řekl, že nedělní čtení se má zabývatí spíše nedělním evangeliem, mohl bych odpovědět, že to, o čem tu chci krátce pojednat, lze velmi snadno srovnati s evangeliem na tuto třináctou neděli po sv. Duchu (sv. Luk. 17, 11—19). V něm

se totiž vypravuje, kterak náš Spasitel uzdravil deset malomocných mužů, řka jim: „Jděte a ukažte se kněží!“ A když šli, očistěni jsou od svého malomocenství. Ale jen jeden z nich se pak vrátil a děkoval našemu Pánu. A tento jeden byl cizozemec.

Ve smyslu duchovním znamená malomocenství hřích, a Ježíš Kristus nás od hříchu očistil a dovede očistiti. Očistil lidstvo všeobecně svou smrtí a krví, když totiž nám všem získal možnost milosti a odpuštění a spasení. Očišťuje nás jednotlivce, když nám odpouští hříchy nejprve skrze křest, a i potom, kdybychom svou vinou, hříchem smrtelným, opět milost Boží ztratili a vydali se v nebezpečí věčného zatracení, nabízí nám náš Spasitel očistění skrze lítostnou zpověď čili skrze svátost pokání. A nyní bychom měli přemýšleti, zdali nás někdy napadlo děkovati Pánu Ježíši za to, že jsme byli pokřtěni, že nás Bůh přijal za své děti a dal nám skrze svou milost právo na věčnou blaženost? Přemýšleli jsme někdy o tom, co znamená ztratiti Boha a štěstí na vždycky a býti zavržen? Děkovali jsme Bohu za to, že ještě nejsme zavrženi? Snad po křtu, a snad ne jednou, snad mnohokrát jsme se sami učinili hodnými věčného zavržení, a kdybychom v tom duševním stavu byli zemřeli, bylo by již pronavždycky, na věky ztraceno všechno a my bychom byli ve stavu, jehož hrůzy nelze vylíčiti ani plně pochopiti. Bůh nám dal nebo dával čas a příležitost, abychom se očistili od malomocenství hříchu — byli jsme, jsme za to vděční?

Ale kdo byl od malomocenství očistěn, nebyl tím zbaven možnosti, že se opět může nakaziti. Musil tedy míti bedlivý pozor, aby nepřišel do styku s malomocnými. Podobně naše duše, která při křtu sv. a později snad znova dobrou zpověď byla očistěna od malomocenství hříchu, má míti pilný pozor, aby opět do hříchu neupadla. Proto se máme a musíme upřímně a stále modliti za milost Boží, proto se máme častěji zpovídati, i když třeba nemáme těžké hříchy, a zvláště bychom měli často choditi k sv. přijímání, aby nás zpověď a Tělo Kristovo sílily v dobrém. Ale

musíme se také varovati toho, co člověka uvádí v nebezpečství hřešiti. A tu jsme u knih!

Myslím, že jednou z největších příčin dnešní nemravnosti a nevěry je tisk, tisk denní, noviny i knihy, ať zábavné, ať poučné, nebo vědecké. Také po této stránce se osvědčilo slovo Páně, že „synové tohoto světa jsou chytřejší v pokolení svém než synové světla“. Synové světa, nevěrci a nepřátelé církve Kristovy, chytli se tisku oběma rukama a využili ho, aby novinami, romány, časopisy atd., úplně podkopali křesťanské smýšlení v duších. A jak dovedou svým novinám, takovým spisovatelům dělati reklamu!

Křesťanské čtení a smýšlení se již tak pokazilo, že katolíci čtou s nadšením neb aspoň se zálibou noviny, romány, humoristické časopisy, které pokládají naše náboženství za věc odbytou, jemu spilají nebo se vysmívají nebo o něm povznešeně mlčí, romány a noviny, které víc a více utloukají smysl pro křesťanskou mravnost, líčíce s oblibou choulostivé situace a to hodně podrobně. Knihy se valí do světa jako kalná povodeň, každý čte (a je to přirozená touha v člověku) — kdo uchrání duši od nákazy? Jen poslušnost a křesťanské vzdělání. Poslušnost — abychom nečtli noviny a knihy, které církev zakazuje. Vzdělání — aby katolik chápal, co je vina a co je mravní čistota, a aby podle katolických názorů posuzoval i ty všechny knihy, které mu padnou do rukou — i když je to od spisovatele, jenž se nazývá katolickým.

Nětlumi ta kniha, ten román atd. lásku k Bohu a církvi? Nebudí špatné choutky? Myšlenky?

Dobří lidé chtějí v této bídě pomáhati tím, že zakládají katolické půjčovny knih, kde se totiž mají půjčovati jen knihy, které neuvádějí v nebezpečí víru a mravní (také vnitřní mravní) čistotu čtenářů. Takovou katolickou půjčovnu knih máme také v Praze III., v Thunovské ulici č. 27 (u sv. Kajetána) a půjčují se tam knihy v pondělí odpoledne od 5 do 6 hodin. Tu půjčovnu tedy pražským čtenářům doporučíme. Ale opakuji: Každý svědomitý čtenář ať se nad každou knihou zamyslí a

zeptá se svého svědomí, jak ta kniha naň (a tedy asi také na jiné) působí vzhledem k víře a k smýšlení o křesťanském mravním životě. Sv. Alfons kdesi praví, že ďábel má málo prostředků tak mocných ke kažení lidských a zvláště mladých duší, jako jsou romány a všelijaké povídky — plné lásky a jaké lásky! A to sv. Alfons ještě neznal literaturu našich dob! Dante Alighieri se ptal v Pekle Františky z Rimini a jejího švagra, co je tam přivedlo. Byla to zábavná kniha! „Kupříkladem byl ten spis i kdo jej sepsal!“ — tak vyznala nešťastnice.

Jména Panny Marie.

Panna Maria a sv. kříž.

Tento týden jest jaksi mariánský týden. Ve středu jsme měli svátek Narození Panny Marie — svátek nyní vlastně nesvátek, neboť není povinnost jíti na mši sv. a zdržovati se prací služebných — a tuto neděli máme svátek Jména Panny Marie. Naši čtenáři, alespoň starší, snad vědí, že dříve jsme ten svátek slavili vždycky tu neděli po Narození P. Marie (8. září). Sv. Otec Pius X. položil svátek Jména P. Marie na pevný, určitý den, t. j. na den 12. září. Letos padá 12. září na neděli a proto i Jména P. Marie slavíme letos v neděli. Slavíme to jméno, Proč? Protože jméno jest jako obraz té osoby, která tak sluje. Vyslovte si v duchu jméno (příjmení nebo křestní jméno) některé své známé osoby, a hned vám v mysli vyskočí obraz té osoby, vy ji uvidíte v duchu před sebou. Když matka řekne o vzdáleném synu nebo dceři: Co pak asi dělá náš Toník nebo naše Mačka? — hned všem, kteří tu otázku slyší, skočí před oči Toník nebo Mačka. Zkrátka tedy jméno je jako jakýsi obrázek osoby, a jako fotografie nebo obraz milé osoby je nám milý, tak jméno svaté osoby stejně jako obraz její je nám svatý, a my si toho jména vážíme a je ctíme jako svatý obrázek.

Nuže po nejsvětějším jménu našeho Spasitele, které jméno by bylo křesťanovi vzácnější a milejší, nežli jméno jeho matky, to sladké a svaté a mocné jméno Maria? Proto jest a bývalo tolik Marii v katolických zbožných rodinách. Teprve když se maminky vrhly na čtení veršů a románů, začaly si vymýšleti všelijaká básnická a roztodivná jména, konec konců jména ne špatná, ale volená nikoli ze zbožnosti, nýbrž z vlastenectví nebo blouznivosti. A budiž — jen když ty dcery dobře vychovávají. A vzpomínám si na případ a příklad, který jsem právě dnes náhodou vypravoval svým žačkám, a který leckdo z našich čtenářů slyšel, ale mnozí ho neslyšeli. Jistá hodná rodina dala dcerušku někam do ústavu, do pensionátu, na trochu vychování. Děvčátko, asi 15leté, nebylo zlé, ale trochu ješitné. Psalo tedy mamince, že nemá v pensionátě pořádné zrcadlo, aby jí maminka poslala nějaké, ale pěkné. Maminka odepsala: „Ne jedno ti pošlu, ale hned tři.“ Brzy přišla poštovní zásilka a děvče si pospíšilo rozbaliti ji. Byly tam tři tenké baličky. Rozbalila první — skutečně, krásné, broušené zrcadlo, věrně ukazující mladou hezkou tvář. Ale dole byl přilepen proužek papíru a na něm stálo: „Vidiš — takhle vypadáš!“ Dívka rozbalila druhý balíček a všechna se lekla. Byl tam obraz lidské kostry a pod ní napsáno: „Hle, — tak budeš vypadati!“ Třesoucí se rukou rozbalovala třetí balíček. Objevil se jí překrásný obraz Panny Marie na porculánu, a na proužku papíru čtla: „Hle, takhle máš vypadati.“ Dobré srdce dívčino porozumělo dobrému srdci mateřskému a se slzami v očích dívka v duchu slibovala, že bude živa tak, jak Panna Maria svými ctnostmi, svou pokorou, čistotou, láskou k Bohu a lidem, zbožností atd. ji učí.

Ano milujme nejsvětější Matku Boží. Láska k ní je význačným rysem pravého katolika od nejstarších dob církve. A připomínám jen dva výroky velikých světců Sv. Bernard (v 12. století) kdesi praví: „Kdo chce míti od Boha milost, a neutiká se o přimluvu k jeho matce, ten je jako pták, který chce bez křídel

létati.“ A sv. Alfons z Ligouri povzbuzuje, abychom se k Matce Boží rádi modlivali, řka: „Blahoslavené každé dilo, které se začíná Zdrávasem a Zdrávasem se končí!“

Dne 14. září připadá svátek Povýšení sv. Kříže — památka, jak východořímský císař Heraklius dobyl na Peršanech nazpátky části sv. Kříže, kterou ve válce uloupili a odnesli, z Jerusalema, a znova ji postavil v chrámě na Kalvarii (roku 629). Kříž Páně připomíná nám kříž náš. Nikdy nebudeme bez kříže takového nebo takového, a zcela správně čteme ve zlaté knížce „Následování Krista“ od Kempenského: „Kdyby pro spásu lidstva byla bývala cesta lepší a spasitelnější nežli cesta utrpení, Kristus zajisté byl by nám cestu tu ukázal slovem i příkladem. On však poukázal nejen své mučedníky, kteří za ním tenkrát skutečně šli, nýbrž i všechny, kteří ho chtějí následovati, aby nesli svůj kříž, řka zcela zřejmě: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj a následuj mne!“

Kéž si jednou zasloužíme náhrobní nápis, který jsem četl na hřbitově v Divišově (na hrobě Jos. Cacáka z Třemošnice):

Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel,
pod křížem jsem pokoj našel.

14. neděle po sv. Duchu.

Žádný nemůže dvěma páni sloužiti.

V evangeliu na čtrnáctou neděli po sv. Duchu (sv. Mat. 6, 24—33) varuje náš Spasitel před upřílišněným, úzkostlivým pečováním o živobytí, o ty věci, kterých je nám potřebí pro tento život časný. Co budeme jísti? Čím se budeme odívat? To jsou jistě otázky nutné, ale křesťan nemá zapomínati, že má Otce na nebesích, který také ví, čeho potřebujeme,

a který nám to dá, když v něj budeme důvěřovati. Ale mnoho lidí pečuje přílišně nejenom o to, co je nutné, nýbrž o věci tohoto světa vůbec, a zvláště o peníze, o bohatství, které Pán Ježíš nazývá v tomto evangeliu mamonou, a jinde (v evangeliu na osmou neděli po sv. Duchu, ze sv. Luk. 16, 1—9) mamonou nepravosti. A správně, protože jednak touha po majetku a po penězích svádí mnoho lidí k rozmanitým hříchům, k podvodům, lichvě, utiskování dělníků, k nemilosrdnému zdražování potřeb životních atd., jednak peníze a bohatství svádí potom člověka, aby jich hříšně užíval a v rozkoších a zábavách zapomínal na to, co jediné v tomto životě je opravdu důležité, na péči o spasení své duše. Proto praví náš Spasitel: „Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti“ a hned to osvětluje příkladem: „Nemůžete Bohu sloužiti i mamoně.“ Kdo si z peněz, ze zisku, z bohatství udělá modlu, na niž stále myslí, na niž se všechna jeho péče, všechno jeho konání obrací, ten arci nebude sloužiti Bohu, nýbrž této své modle. Pro ni pohrdne příkázáními Božími, spravedlností, poctivostí, láskou k bližnímu, útrpností, dobřečinním a jinými vlastnostmi služebníka Božího, pravého křesťana, a bude tvrdý, nemilosrdný, zlíštný, nepoctivý, chorobně chtivý peněz, a na druhé straně bude svých peněz užívat k marnému přepychu, k rozkošnickému životu, k hovění svým náruživostem. Arci, co náš Pán zde praví o nezřízené chtivosti peněz a majetku a o nezřízeném pečování o takové věci, totéž lze říci o každém jiném nezřízeném a hříšném vyhledávání věcí, které hoví nižší stránce lidské přirozenosti. A tak stejně možno říci: Nemůžete sloužiti Bohu i nenávisti, nemůžete sloužiti Bohu i smilstvu, nemůžete sloužiti Bohu i opilství, atd., atd. — Sloužiti Bohu znamená činiti vždy a všude a ve všem vůli jeho.

Znamená tedy varovati se toho, co se Bohu protiví, a činiti to, co Bůh nám přikazuje. Ale od koho se dozvíme, co Bůh chce a co nechce? Dozvíme se to spolehlivě jen od té církve, které Kristus Pán odevzdal všechno, co lidem pověděl a uložil pro naše

spasení a které slíbil, že s ní bude až do skonání světa.'

„Jdouce do celého světa“, mluvil k prvním představeným a učitelům své církve, „učte všechny národy; učte je zachovávatí všechno, cožkoli jsem vám přikázal. A aj, já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa.“ Tato tedy církev, jedna (neboť jen o jedné mluvil Kristus), ta církev, kterou založil na Petrovi a které dal za představené a učitele své apoštolý, ta církev, která musí podle zaslíbení Kristova trvatí až do skonání světa a nikdy tedy v minulosti nemohla přestatí, ta církev, jejímž představeným a učitelům, apoštolům a jejich řádným nástupcům, biskupskému sboru církve své, jedné, katolické, náš Spasitel slíbil, že s ní vždycky bude, jen tato církev, založená a stojící na Petrovi a jeho nástupci, římském biskupu a papeži, jen ta nás učí neomylně správně, co Bůh chce a co Bůh nechce. Kdo vlastní vinou k této církvi nenáleží, kdo není živ, jak ona učí, ten nemůže býti spasen. Kdo není se mnou, proti mně jest, řekl jindy náš Spasitel. Ale kdo je proti církvi jeho (a víme, na kom jí založil), ten je také proti němu, nechat mluví sebe zbožněji a vlastenečtěji.

Přemýšlejte o tom, ale doopravdy!

Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti.

Může sloužiti dvěma pánům, ale ne najednou. Jeden Pán jest Bůh, druhý je ďábel. Jím oběma nelze zároveň sloužiti. Je to jedna z těch stručných vět evangelia, z nichž každá sama o sobě stačí, aby z člověka udělala jiného člověka. Je to věta podobná oné jiné: „Kdo není se mnou, proti mně jest“, nebo oné: „Co je platno člověku, kdyby celý svět získal, a na své duši škodu utrpěl?“ Taková věta otevře člověku nové obzory, ozážené nikoliv bengálem, nýbrž jasným světlem slunečním. Obzory, které se nerozplývají v neurčitých mlhách, ale obzory jasných a určitých obrysů, jako když víchřice vymete z kraje všechny páry a každý rys krajiny jasně vystoupí a se jako

přiblíží. Tak někdy slovo Kristovo způsobí v duši věřící a důsledně myslící vichřici, jež odtamtud vymete mlhy a páry falešných soudů a názorů a náklonností, a ukáže se v jasných obrysech obraz života, jaký má být, aby byl hodný člověka věřícího a podle víry žijícího.

Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti. Jediný, jenž v pravdě, plně, naprosto je hoden jména „pán“, jest Bůh. Jemu každý člověk jest podřízen i v nejmenších podrobnostech a po všech stránkách celého svého života. Sloužiti mu znamená konati jeho vůli, jež jediná je sama sebou naprosto a neomylně dobrá. Sloužiti mu znamená podřizovati se mu nebo srovnávati svou vůli s jeho vůlí ve všem. Soukromí i veřejně, v obchodě i v politice, v umění i ve škole. Sloužiti ďáblu znamená, dáti třeba jen v jedné věci, která má určitou mravní důležitost, své vlastní vůli přednost před vůlí Boží. Ďáblu i taková služba stačí. Oplývej humanitou, laskavostí, učeností — jestliže svou vinou jsi prázden té víry, o níž Kristus mluví tak důtklivě, sloužíš ďáblu. Rozdej vše, co máš chudým, obětuj se svým rodičům, choď každý den do kostela — jestliže máš hříšnou lásku, sloužíš ďáblu. Spravedlivý Bůh ti tvou humanitu, tvou štědrost, tvou dětinou obětovnost také oplátí, ale již zde na světě, jenž mine tak rychle. Oplátí ti to snad dlouhým životem, zdravím, zdarem v obchodě, radostí z dětí, ale v hodině smrti, co pak? Jestliže včas neuznáš, že se Bohu musíš podříditi ve všem, i když je to těžké, jestliže se včas upřímnou lítostí a opravdovým vnitřním polepšením Bohu nepodřídíš, neuzná tě za věrného služebníka, a místo tvé bude u pána nevýslovně krutého, jemuž jsi svým hříchem sloužil. Neboť v té věci jsi činil vůli jeho.

Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti.

Dnešní evangelium (sv. Mat. 6, 24—33) jedná vlastně o dětině důvěře v prozřetelnost Boží. Jako děti přicházejí ráno a v poledne a večer k hotovému a

jistě se netrápí (alespoň obyčejně) myšlenkou, jak to otec a matka udělají, aby děti něco dostaly, tak také my bychom se měli více spoléhati na Pána Boha, že nás neopustí ani v časných záležitostech a to, oč prosíme, chléb totiž, nám dá. A dobře praví Pán Ježíš v Otčenáši „chléb“. Ne lahůdky, ne stoly, které se prohýbají pod misami, ale chléb — to, co stačí, aby byl člověk slušně živ. A o to prosil již také svatý muž Starého zákona: „Ani bohatství mi nedávej, ani chudobu, Bože můj, ale to, čeho je k živobytí potřebí.“

To arci většině dnešních lidí nestačí. Vždycky bývali lidé, kteří se klaněli zlatému teleti, to jest penězům, jako jiní si udělali, podle slov apoštolových, svým bohem břicho. Ale naše doba je nemocna, ba téměř šílená touhou po penězích a touhou po užívání tohoto světa. Ale tento svět, několik let tohoto života rychle uteče a ukáže se, že ti, kteří sloužili mamoně, špatně užili svého života. Do hrobu nevezmou s sebou ani haléře a jejich ruce budou prázdné. Neboť „nemůžete — praví náš Pán — sloužiti Bohu i mamoně“.

Kdo slouží mamoně, penězům, nemůže sloužiti Bohu. Jsou-li mu peníze první myšlenkou, je mu Bůh myšlenkou poslední. Takový člověk snad zanechá svým dětem statisíce a miliony (má-li děti, neboť lakota a touha po mamoně se bojí i děti), sobě pak získá věčné zatracení. Proto praví náš Spasitel: „Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti.“ Kdo slouží mamoně, nebo břichu nebo svému tělu, slouží pánu, který snad (snad!) mu poskytne na tomto světě nějakou rozkoš — radost z těch bídných peněz, nějaký nízký požitek z jídla a pití, nějakou spíše zvířecí než lidskou rozkoš tělesnou, a pak v hodince smrti jej vydá katanům na věčné trápení. Kdo však si učiní jediným zákonem vůli Boží, tak, jak nám ji oznamuje a vykládá naše katolické náboženství, jistě bude si musiti leccos odříkati, čeho užívají služebníci břicha a těla a zlatého telete, bude snad i musiti snášeti jejich posměch, ale v duši bude mít to nevýslovně sladké vědomí, že má čisté svědomí, že jej miluje a s ním spokojen je ten Pán, který dovede člověka učiniti opravdu šťastným,

ne zdánlivě, ne na chvílku, která hned potom zhořkne, nýbrž na nekonečné věky a dokonale.

Před každým člověkem stojí tento dvoji pán: Bůh a ďábel. Bůh mluví k člověku pravdou toho náboženství, které potvrdil Ježíš Kristus svým zmrtvýchvstáním a které světil své církvi katolické. Bůh mluví k člověku zaslíbením věčného štěstí, které jen On může dát. Bůh mluví k člověku svou láskou, neboť z lásky nás stvořil, z lásky nás chce vidět věčně šťastné, z lásky vydal Syna svého za nás na smrt kříže. Je spravedливо, je čestno, je nutno sloužiti takovému Pánovi! Také ďábel mluví k člověku. Mluví hlasy pýchy, hlasy těla, hlasy falešných slibů, které připovídají sice jakousi rozkoš, ale krátkou a falešnou, podobnou vnaidlu, na něž rybář chytá rybu, aby ji připravil o život. Sloužiti takovému pánovi, nepříteli Božímu a nepříteli duší lidských, je hanebné, nevďěčné a svrchovaně pošetilé, poněvadž ten pán nabízí kratičkou rozkoš jen proto, aby odvrátil člověka od Boha a učinil ho potom účastným svého vlastního věčného zatracení.

Bůh nám dal svobodnou vůli, abychom volili: buď sloužiti jemu nebo sloužiti ďáblovi, ať se nám ukazuje v masce pýchy nebo v masce zlatého telete nebo v masce rozkoši naprosto tělesných. Náš život bude službou buď jednoho pána nebo druhého. Ale oběma zároveň nelze sloužiti. Nelze zapalovati Pánu Bohu svíčičku a ďáblovi svíčku, říkati si katolík a křesťan, a žít jako pohan, choditi do kostela a čísti noviny, které se vysmívají našemu náboženství, a hlasovati snad pro zisk, se stranami, které jsou pro manželské rozvody, pro rozluky státu a církve (t. j. pro ožebračení kostelů a kněžstva a vyloučení náboženství ze školy atd.), pro uctívání Husa na vzdory katolické církvi právě proto, že nechtěl poslechnouti, které svými novinami stále štvou proti papeži, proti katolické církvi, krmí čtenáře oplzlými obrázky atd.

Jaké jest společenství světla a tmy? Pravdy a lži? Krista a Beliala? Světlo a pravda a Kristus, Kristus skutečný, je v církvi katolické, poněvadž je

to církev jeho. Ona jediná a žádná jiná. Kdo není s ní, kdo nesmýšlí jako ona, třeba se zdál svatým, stojí v táboře Belialově, z něhož vychází tma a blud. „Kdo není se mnou, proti mně jest“ — těmi slovy zase jindy vyjadřuje náš Pán, co praví dnes, že nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti.

Služme tedy Pánu pravému, ale služme mu upřímně a věrně!

15. neděle po sv. Duchu.

Blahoslavení lkající.

Dnešní evangelium (sv. Luk. 7, 11.—16) vypravuje o vzkříšení mládence naimského. Nesli ho již ke hrobu, syna jediného matky své, a ta byla vdova. A zástup města mnohý šel s ní. Matka plakala — jakž jinak? Ale Pán jí řekl: „Neplač!“ A za chvíli jí vrátil syna živého.

Sv. Augustin, vykládáje duchovní smysl tohoto příběhu, přirovnává plačící matku Církvi, která pláče nad dětmi svými duchovně mrtvými. Ale Kristus, který vzkřísil tři mrtvé, o nichž vypravuje evangelium a kteří byli tělesně mrtví, křísivá svou milostí tisíce duchovně mrtvých, hříšníků, kterým opět vrací nadpřirozený život milosti.

Církev pláče nad svými mrtvými dětmi, jako plakala tato matka a jako plakala Rachel nad syny svými, protože jich již není. Co slz vytéká Církvi pro děti, které ji zahynuly a hynou v naší zemi! Zahynuly a hynou studeným hříchem odpadu, nevěry, rouhání, těmito hříchy duchovní snětivosti, a hynou jinými smrtelnými hříchy, tak rozmanitými jako jsou rozmanité nemoci, jež ničí těla lidská. A kdyby Církev byla živoucí osobou a mohla promluvit, žalovala by také na jiné své děti, které ji sice neopustily, nezahladily, ale necítí s ní její bolesti. Cítiváme a cítili jsme útlisk své vlasti, ač to není živá osoba, cítili jsme útlisk svého národa a rmoutili jsme se proto — nemáme

cítí také bolest své Církve, plačící nad tolikerými dětmi, které jí nevěrou, odpadem a bludy zemřely? „Blahoslavení lkající“, mluví náš Spasitel, „neb oni potěšení budou.“ Bůh nás odmění blažeností nevýslovnou za to, že jsme plakali s jeho Církví a snažili se dělati jí svým dobrým křesťanským životem radost, abychom jí nahradili žalost, kterou jí působí tolik dětí nevděčných, lehkomyšlných, pronevěrných.

Jaká to ušlechtilá žalost, když katolík truchlí se svou Církví! Když cítí, že příkoří, které se jí děje, děje se jemu, jako příkoří, které se dalo naší vlasti a našemu národu, dalo se nám a ne někomu cizímu. Slavný to smutek věřícího katolika. Italský dějepisec Cesare Cantù zdůrazňuje jako význačný rys velikého dějepisce římského Tacita smutek. „Jeho letopisy římských císařů,“ praví, „jsou zabarveny velikodušným smutkem člověka, který nehledí na sebe sám, nýbrž na společné bědy; smutkem, který se rozlévá po celém životě, po všech myšlenkách a po všech hlubokých citech tohoto spisovatele.“

Jsou tedy jisté vznešené smutky, a jistě nejvznešenější, nejušlechtlejší jest smutek křesťana, který truchlí proto, že Bůh jest urážen i sám v sobě i ve své Církvi. Smutek křesťana, který vidí, jak nejbídnější dryáčnictví plvá na Církvi, kterou Kristus založil, aby zachovávala jeho nauku, jak cynicky otravuje ovzduší, v němž Církev žije a dýchá, a jak lstí i násilím, lži a falšováním rve z klína a z rukou Církve její slabé a nevědomé děti a duchovně a mravně je ubíjí.

Blahoslavený takový smutek! Ale nebuď to smutek jalový, nýbrž smutek obracej se v čin. Ne pláč, nýbrž statečná truchlivost, která rozohřnuje vůli, aby povstala a duchovně zpřerážela ruce, které sterými způsoby zabíjejí děti Církve Kristovy — katolické.

Mrtví.

Toto čtení by mohlo mít ještě jiné dva názvy. Jeden „Smím jíti za kmotra čechoslovákům?“, druhý

„Škola nebo rodina?“ A oba ty názvy by velmi těsně souvisely s krátkým názvem dnešního článku „M r t v í“.

Evangelium na tuto neděli, patnáctou po sv. Duchu (sv. Luk. 7, 11—16), vypravuje o vzkříšení mládence naïmského, který byl jediný syn matky své, vdovy, a kterého již nesli do hrobu. Sv. Augustin, vykládáje tento příběh, zase upozorňuje, že Písmo mívá několikérý smysl, zvláště pak smysl slovní a vedle něho smysl obrazný. A tak také v mačce zemřelého jinocha svatý učitel církevní vidí Církev, matku naši, která pláče nad duchovní smrtí svých synů. Tu již vidíme smysl hořejšího názvu „Mrtví“. Nemyslí se tím lidé mrtví tělesně, nýbrž ti, které zabil buď hřích, zbaviv je milosti posvěcující, ačkoli ještě zůstávají v církvi, nebo které zabil blud, jenž ovšem náleží k nejtěžším hříchům, když je zaviněný, a odtrhl je od pravé matky všech (pokřtěných), od církve katolické. Neboť jako vlast leckdy nazýváme svou matkou, tak také, a větším právem, jest naši matkou Církev Kristova, církev naše, jejímiž údy jsme se stali skrze křest svatý.

Této církvi nás Kristus svěřil, aby nás vyučovala pravému náboženství a aby nás vychovávala pro život věčný. Nuže tato církev Kristova nám musí býti tak drahá, že máme býti ochotni pro ni všechno dáti a všechno trpěti jako pro Krista samého. Ale ta církev jest jen jedna, a to je ta, v níž jsou řádní nástupcové apoštolů, to jest řádně posvěcení biskupové, kteří trvají v jednotě s římským papežem, jakožto základem církve, tak jako apoštolové trvali v jednotě s Petrem, kterého Pán Ježíš prvního nazval a učinil základem církve, jako pevnou skálu, na níž jest jeho církev zbudována.

Kdo tedy od této církve se odtrhuje, odtrhuje se od Krista a obyčejně také hned upadá v náboženské bludy. A vlastně poblouzení v náboženských věcch bývalo a bývá nejčastěji příčinou, že lidé se odtrhli nebo odtrhují od katolické církve, nebo jak řečeno, když se někdy odtrhli pro to, že jim církev nechťela v něčem povolití (jako zakladatelům československé

církve u nás), hned po svém odtržení upadli ve mnoho bludů a stali se bludaři neboli kacíři.

Nejlepší příklad máme u nás na tak zv. církvi československé. Její zakladatelé namlouvali lidem, že prý to bude víra sjejná jako katolická, jen že to bude české a jejich kněží se budou ženiti. Ale za půl leta již začali popíráti božství Ježíše Krista, jednu z nejdůležitějších nauk křesťanského náboženství, a stejně popřeli ustavičné panenství Marie Panny. Již dříve prohlásili manželství v některém případě za rozvížitelné, pak začali učit, že jejich kněží nepotřebují biskupského svěcení atd.

S kacíři však nesmí míti katolík žádného společenství ve věcech náboženských, o čemž obšírně a zcela správně psal článek „Učení víry“ v „Praž. Več.“ („Lidu“) minulou sobotu. Ale někdo prý se tím pohoršil a vyjádřil se, že prý ten článek psal nějaký fanatik. Nikoli! Nikdy poctivý katolík se činně neúčastnil náboženských úkonů jinověrců, a co se týče křtu, bylo z Říma na podané dotazy důrazně prohlášeno, že katolík nesmí býti kmotrem při křtu, který uděluje duchovní nekatolický. — Když pak jde o čechoslováky, sama láska ke Kristu a k církvi nás musí nabádati, abychom dávali najevo, že zavrhuje tento nový a naprosto lehkomyšlný odpad od Církve Kristovy, a kdyby třeba při tom šlo i o lidi nám milé, příbuzné a jinak snad hodné. Ale kolik z těchto lidí se asi ptalo svého svědomí: „Co mi řekne v hodině smrti Bůh?“

Nechci nikomu sahati na svědomí, ale sotva bych se mýlil, kdybych řekl, že asi nikdo nemyslel při tom na spásu své duše! Oni si zkrátka dělali náboženství podle svého uznání, ne podle vůle Kristovy, z důvodů buď národních nebo náladových, ale ne pro spasení své nesmrtelné duše. Evangelíky, kteří již se tak narodili a byli tak vychováni, spíše můžeme omlouvat i domnívat se, že za to nemohou. Ale kterak omlouvat ty, kteří před našima očima, pro nějakou přednášku, pro nějaké noviny, pro štvavé řeči nějaké organizace, pro falešný a zfalšovaný „cit národní“ vyšli z Kristovy církve? O těch lze říci, že jsou mrtví.

Ale mrtvý je také katolík, kterému je všechno jedno, který se stýká s čechoslováky ve věcech náboženských a buď se vydává v nebezpečení, že se také dá svést, nebo v nich vzbuzuje domněnku, jako by to schvaloval nebo mlčky říkal: „Ono je to jedno.“ O takových katolicích mluví náš Pán, když praví: „Nechte mrtvé pochovávat své mrtvé!“ — O „škole a rodině“ příště.

Odpadli a církev katolická.

Tuto neděli, patnáctou po sv. Duchu čte se evangelium o mládenci naimském (ze sv. Luk. 7, 11—16), ježž Pán Ježíš vzkřísil, když ho nesli do hrobu. A za márami, na nichž ležel mrtvý, syn jediný matky své vdovy, zavinutý v plátně, jak bylo u Židů zvykem, šla osiřelá matka a plakala. Sv. Augustín, vykládaje toto evangelium, praví, že tato plačící matka znamená církev Kristovu, která pláče nad mrtvými dětmi svými. Kdo jsou ti mrtví cirkve Kristovy? Jsou to jednak ti, kteří jsou v těžkých hříších, i když jinak jsou to lidé pravověřící, ale jsou to také ti, kteří se křtem svatým církvi Kristově narodili, které si církev vychovávala a kteří pak ji umřeli, svou vinou arci, tím, že od ní odpadli buď nevěrou, buď tím, že se přichytili nějaké jiné cirkve, kterou si založili lidé, tedy cirkve, která není církev Kristova. Nade všemi těmi pláče církev pravá a modlí se za ně, aby je Bůh osvitil a uvedl nazpátky do svého jediného ovčince, jímž je ona, církev jeho jediná, apoštolská, katolická. U nás, v naší republice, musila a musí stále církev plakati nad tolika tisíci duši, které buď z nevědomosti (a to snad velikou většinou), buď z hříšných podnětů od cirkve Kristovy, odpadli a vymyslili si církev „československou“. Jako pláče církev, tak máme s ní plakati i my, jestliže k ní věrně lneme a ji milujeme. A jak bychom byli učedníci Kristovi, kdybychom nemilovali církev jeho, tu církev, za niž vydal sebe sám, již odevzdal svá učení a rozdávání svých milostí, a které pro naše ubezpečení slíbil, že s ní bude zůstávat až do skonání světa? I my

tedy máme v duchu plakati nad tolika bratry a sestrami svého národa.

Ale nad kterými více? Nad těmi, kteří se odtrhli od církve, dobře vědouce, co dělají, či nad těmi, kteří se nechali svést falešným předstíráním, že ta nová církev bude vlastně totéž, co církev římskokatolická? Ci konečně nad těmi, kteří to učinili z náboženské nevědomosti a mělkosti? Mnohých z nich se jistě týká slovo sv. Petra k Židům, když jim vytýkal, že ukřižovali toho, jehož k nim Bůh poslal, ale potom dodal: Ale, bratři, vím, že z nevědomosti jste to učinili.“ A toho dne tři tisíce lidí uvěřily a daly se pokřtiti.

Nevědomost a mělkost náboženská jest jedním z nejtruchlivějších zjevů našeho českého života. Člověk se leckdy v duchu ptá: „Jest to možné, aby člověk, jenž ví, že musí umřít (a kdo by to nevěděl!), jenž věří, že na něho čeká nebe nebo peklo na věky, jenž věří, že Ježíš Kristus ho bude souditi — jest to možné, aby ten člověk tak zlehka, pro nějaké vlastenecké řeči, pro nějaké hospodské nebo novinářské povídání vystoupil z církve atd. a dal se k československé nebo zůstal, jak říkají, „bez vyznání“? Bylo by zajímavé zvědět, kolik takových lidí při tom myslelo na spásu své duše, kolik se jich ptalo: Co tomu řekne v hodině smrti Bůh? Kolik jich přemýšlelo o tom, že Kristus Pán založil církev, že založil jenom jednu, že ta církev musí stále trvati (neboť on to slibil), že pravá církev byla již tenkrát, kdy ještě nebyl žádný český národ, že tedy lidé, kteří chtějí býti opravdu v církvi Kristově, nemusili čekat, až na církev československou atd.?

Ale, pohříchu, nikdo asi o takových věcech nepřemýšlel, nikdo asi nemyslel při tom na spásu své duše. Jak neplakati nad tolika mrtvými? A jak vroucně měli bychom se modliti za ty, kteří z nevědomosti, a to ve mnoha případech asi i z nevědomosti nezaviněné, byvše oklamáni nebo špatně nábožensky poučení, opustili jedinou církev Kristovu. Mnozí opravdu byli oklamáni. Říkalo se jim, že to bude jako v církvi

římsko-katolické. Ale za půl léta již začala ta nová církev hlásati bludy dávno církví Boží zavržené a zaváděti své vyznavače na cesty, jež nakonec vedou ke zničení veškeré víry křesťanské.

Modleme se za ty, kteří ne ze zloby, nýbrž z nevědomosti opustili církev Kristovu; modleme se za ty, jejichž citu bylo zneužito na úkor střízlivého rozumu; modleme se i za ty, kteří jiné svedli, aby i oni se obrátili; modleme se konečně za všechny zaryté nepřátelé církve, aby je Bůh ponížiti ráčil, jakž se modlíme v litaniích, ale, možno-li, aby, i je ponížil tak, aby se sami poznali a obrátili se!

16. neděle po sv. Duchu.

„Škola nebo rodina?“

Poněvadž jsem slibil, že o této otázce napíši několik slov, musím svůj slib splnit, ačkoli tato neděle, šestnáctá po sv. Duchu, by vlastně svým evangeliem (sv. Luk. 14, 1—11) zavdávala podnět k jiným úvahám. Evangelium totiž vypravuje, kterak náš Spasitel pokáral pýchu některých lidí, kteří se všude rádi tlačili dopředu, a končí napomenutím: „Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen: a kdo se poníží, bude povýšen.“ Možná, že nebude povýšen před očima tohoto světa, ale bude povýšen před očima Božíma. A soud Boží jediný má skutečnou cenu a má cenu na věky. Svět staví a bude stavěti pomníky leckomu, kdo soudem Božím snad již je pro své skutky zavržen.

Ale teď poslední čas „Pražský Več.“ („Lid“) tak jako jiné katolické časopisy se zabýval otázkou katolických škol a uveřejnil mínění některých rodičů o dnešní škole v naší republice. To pak zavdalo zase jinému katol. časopisu podnět, že vyčítal „Pražskému Več.“ („Lidu“), jako by mu na náboženském rázu školy málo záleželo a jako by všechno očekával jen od rodiny. Myslím, že ta výtku nebyla odůvodněna, ale zavdala

mi příležitost právě k té otázce, kterou jsem vložil do nadpisu tohoto článku: „Škola nebo rodina?“ To jest: Co je při náboženské výchově dítěte důležitější — škola nebo rodina? Jediná správná odpověď by byla zdánlivě vyhýbavá. Zněla by totiž takto: Pro řádné náboženské vzdělání a pro náboženskou výchovu dítěte a vůbec člověka je obojí stejně důležité. Škola i rodina mají pracovat stejně, společně, svorně o tomto velikém úkolu. Tak jistě o tom smýšlel i náš Komenský, nekatolík sice, ale člověk věřící v Boha a v Ježíše Krista, Syna Božího, Boha-člověka.

To by byl tedy ideální stav věcí, kdyby i škola i rodina byly naplněny ovzduším, t. j. smýšlením upřímně katolickým, a dítě a člověk každý by v tom ovzduší do sebe vdechoval pravdy a zásady toho učení, které nám přinesl Ježíš Kristus a které zachovává a stále hlásá církev katolická. Jenže takovou školu nemáme. Tu a tam některý učitel nebo některá učitelka jistě působí v tom smyslu, ale škola sama, ten duch, kterým školství naší republiky jest naplněno a který se projevuje školními čítankami a jinými knihami a nejvíce ovšem projevy velkých učitelských organizací, jest jednak našemu náboženství nepřátelský, jednak nábožensky mrazivě studený, jednak potutelně svádívý s pravé katolické cesty.

Za takových tedy okolností všechna skoro povinnost vychovávat dítě nábožensky, leží na rodině! Ostatně rodina, to jest otec a matka v rodině mají předeem tu povinnost, a škola teprve v působení, jak bychom řekli, přeneseném, že totiž škola má doplňovat to, nač rodiče nestačí nebo k čemu nejsou způsobilí. „Pán Bůh — píše před více než 500 lety náš poctivý Tóma ze Štítného — mi poručil, děti mé, abych vás vedl k němu.“ To však poručil Bůh každému otci a každé matce. Když tedy nyní škola nedává záruky, že by vedla děti k Bohu, naopak, buď úmyslně je od Boha a víry v něj (tak, jak jediné správně nám ji předkládá katolická církev) odvádí nebo svým beznáboženským mrazem jejich duše hubí, jest rodina, to jest má býti rodina, spolehlivou školou náboženského

vzdělání a náboženské výchovy. A já si troufám říci, že kdyby otec a matka opravdu, ale opravdu katolicky děti vychovávali a je již napřed připravovali na náboženskou pustotu a studenost nebo protikatolickou zvilost školy, děti by potom tomu mrazu nebo té zvilosti nepodlehly. Ale je třeba vroucího citění a života náboženského. Otec a matka by musili žít tak, aby před očima dětí byli jako — nebo skoro jako svatí. A jsou, Bohu díky, ještě tací rodiče.

Vůbec je dětem i rodičům třeba tepla. Topíme v létě? Nikoli, nýbrž v zimě. Když celý život soukromý i veřejný býval křesťanský, nebylo snad třeba tolika péče ve výchově a tolika povzbuzování. Ale nyní, když kolem nás je mráz nevěry a nemravnosti, musíme topiti ve svých i dětských duších stálým přemýšlením a povzbuzováním sebe i jiných k uvědomělému katolicství myšlenkou, slovem i skutkem. A ovšem musíme se prostředky také politickými (volbami atd.) přičiňovati, abychom se domohli školy katolické. Přece však základy náboženského vnitřního života, základy života upřímně křesťanského, mají a musí býti kladeny v rodině. V rodině pak se křesťanský duch musí pěstovati modlitbou, mší svatou, přijímáním svátostí, zdržováním se biografu a jiných mravností křesťanské škodlivých zábav, odbíráním a četbou katolických novin — zkrátka jakýmsi pokorně hrdým, sebevědomým a skvělým osamocením uprostřed zástupů odpadlých od Boha nadobro nebo od církve jeho, což vlastně je konec konců totéž nebo skoro totéž.

Vodnatelný.

Dnešní evangelium (Luk. 14, 1—11) vypravuje o uzdravení člověka vodnatelného. Je to stará nemoc tělesná i duchovní. Obojí je dědictví po prvním hříchu. Ten na nás přivedl smrt a nemocí tělesné a ten porušil rovnováhu duševních mohutností. Dante, který viděl penězokaze trestané v předposledním oddělení Pekla vodnatelností, dobře vyjadřuje jejich stav těmito verši:

Obtížná vodnatelnost, která údy
tak zrůžňuje, mok špatně proměňujíc,
že obličej se nesrovnává s břichem,
je nutila rty mítí rozevřené,
jak kdo má stálou zimnici, a žízni
ret jeden k bradě, druhý vzhůru zvrací.

A jeden moderní vykladatel Danteho popisuje vodnatelnost jako nemoc, záležející v tom, že v některé dutině těla lidského nebo v buňkové tkáni se nashromažďuje příliš mnoho sera, vyloučeného z krve.

Duchovní vodnatelnost je nepoměr mezi vyšší stránkou duše, rozumem a svobodnou vůlí a mezi stránkou nižší, citem a fantasií. Jako u vodnatelného obličej bývá vyschlý a břicho nafouklé a nezdravě zduřelé, tak u mnoha lidí rozum zakrňuje a cit je nezdravě nafukován. Člověk, trpící duchovní vodnatelností, neužívá rozumu, jak by mohl a měl, a nechává se vésti fantasií a citem, chorobně rozpoloženým. Z takového nezdravého duševního stavu vyšla agitace pro rozvížitelnost křesťanského manželství. Rozum by byl řekl, že mohou zajisté býti jednotlivá manželství nešťastná, ale že osobní prospěch jednotlivcův musí ustoupiti prospěchu veškerenstva, dobru celé společnosti lidské. A prospěch a dobro společnosti si žádá konsolidovanou rodinu, což není možné bez trvalého, t. j. nerozvížitelného spojení muže s ženou v řádném manželství. Ale cit chorobně vypěstovaný plačtivými a vášnivými dramaty a romány a povídkami, nebo chorobně znetvořený ibsenovskými sofistickými o „pravdivosti“ poměru mezi mužem a ženou, vidí jen své „já“. Ani společnost, ani děti, ani náboženství nemají práva ukládati mu nebo žádati na něm obětí. On sám je středem světa. Co on chce, to je správné. Ne střízlivý rozum, ale cit, nafouklý fantasií a náruživostí, snad chvilkovou, tvoří zákony, které podle staré definice by měly býti „ordinatio rationis“ (uspořádáním rozumu), a místo toho jsou rozvázáním a rozvolněním choutky a vášně.

Duchovní vodnatelost vyskytuje se často, a zvláště u nás, v ovzduší dějin. Při posuzování všech událostí mezi rokem 1415 a 1621 (abych naznačil nějaké meze) v našich dějinách, v mluvení o Husovi, o českých nekatolicích, o Bílé Hoře atd., málokdy se uplatňuje rozum, ale tím více nezdravě pobuřovaný a nafukovaný cit národní. Tak se potom stává, že lidé, ovládaní tímto chorobným citovým rozpoložením, nejsou způsobili chápati rozumem stanovisko církve katolické k odpadlíkům od církevní jednoty, a soudíce jen citem (věc to stejně zvrácená jako kdyby chtěl člověk viděti ušima), vidí u nás a našeho národa jen samou pravdu a nevinnost, a u církve katolické jenom škůdnickou zášť proti nám a násilnickou chtivost „panství nad dušemi“. — Dcero sionská, neblahá — kdo tě vyléčí? Rozum, osvícený Kristem. Ale Krista skutečněho, nefalšovaného, zas nám dává jen Církev, jediný maják v temnotách.

Sv. Václav.

Palacký myslí, že sv. Václav zahynul smrtí mučednickou roku 935. Jiní dějepisci kladou ji na rok 929 a k tomu názoru se přiklonili ti, kteří již nyní chystají na rok 1929 veliké oslavy tisícileté památky mučednické smrti sv. Václava. Kolik let mu asi tenkrát bylo? Podle Palackého teprve asi 21. Vypravuje totiž ve svých Dějinách, že německý král Jindřich I. Ptáčník přitáhl r. 928 do Čech a že pronikl, asi bez velkého odporu, až ku Praze, a že právě tenkrát Václav, asi dvacetiletý, se byl ujal vlády. Dějiny, také naše dějiny, znají mnoho panovníků, kteří velmi mladi vstupovali na trůny a v mladých letech podnikali a vykonávali veliké věci. Tedy také o našem sv. Václavu se lze domnívati, že ve 20 letech byl hotový a dokonalý kníže, tak jak si jeho doba mladého panovníka a bohatýra představovala. Univ. prof. Arnošt Kraus bystře kdysi upozornil na to, že norské dějiny by dovedly velmi dobře osvětliti české poměry a zvláště poměry

na knížecím dvoře té doby, kdy se v zemi šířilo křesťanství, což se v Norsku ovšem dalo skoro o 100 let později. Takový mladý, křesťanský zanícený panovník byl skutečně ideální hrdina. Jenže kdežto při norském Olafu Tryggvasonovi na př. čteme hlavně o jeho tělesném zjevu a jeho tělesných dovednostech, při našem světcí také slyšíme, že uměl číst knihy latinské i slovanské (psané glagolicí v řeči starobulharské), že tedy došel značného vzdělání literního. Projevy pobožnosti vidíme tu a tam celkem stejné; již brzy ráno panovník přichází do chrámu, tenkrát dřevěného, aby slyšel církevní hodinky a obcoval mši sv., k večeru pak je tam s celou svou družinou jako ráno, na nešporách. A jako norští králové při večerních hodech pronášejí připitky ke cti Kristově a sv. Michala neb jiných svatých, tak sv. Václav při hodech ten večer před svou smrtí povznáší číš a pije ke cti archanděla Michala. Jistě znal také všechny dovednosti tělesné, ačkoli legenda jen maně nám jej ukazuje, jak na den sv. Kosmy a Damiána se po službách Božích bavi na nádvoří knížecího hradiště ve Staré Boleslavi hrami jízdeckými. Ale můžeme předpokládati, že kronikář, který by nebyl myslil jen na jeho křesťanské ctnosti a na skutky křesťanského milosrdenství, byl by také zaznamenal, jak dovedl házetí kopím, střeliti z luku, zacházeti s mečem pravicí i levicí, vyskakovati do výše muže, plovati jako losos a jiné umělosti. Když Jindřich Ptáčník táhl vojensky ku Praze, táhl asi proto, jak myslí Palacký, že Drahomíra před tím pomáhala slovanským Stodoranům na Labi, svým rodákům v dnešním Braniborsku, v jejich válce s králem Jindřichem. Proč bychom si nesměli mysliti, že Václav, té doby asi osmnáctiletý nebo devatenáctiletý, se účastnil té pomocné výpravy proti Němcům? Představuji si ho na rychlém koni, s pozlacenou přilbicí na hlavě, s tou přilbicí s ochranným výběžkem pro krytí nosu, jak ji spatřujeme v Svatováclavské kapli u sv. Víta, v poddajném brnění z ocelových kroužků, podobném dlouhé haleně, a navrch přes toto brnění a jasně červenou hedvábnou halenou, v čele jezdců, kteří měli mezi

Němci pověst nejkrutějších slovanských válečníků. Takoví zajisté byli naši tehdejší předkové a tak je líčí staří němečtí letopisci.

Tam možná nabyl politické zkušenosti, že přemoci německé nelze rozdrtití, ale že se jí lze vymknouti. To učinil úmluvou s Jindřichem Ptáčníkem, když se ujal vlády, a pilným šířením a utvrzováním křesťanství, aby se náš národ vyrovnal západní kultuře a aby Němcům byla vzata záminka k šíření svého panství i jazyka do našich zemí pod zástěrou křesťanství. Jako později na bohatýrském, mladém císaři římsko-německém Ottovi III., tak také na našem sv. Václavovi se shledáváme se srdečnou, upřímnou pobožností, která v něm nebyla politikou, nýbrž potřebou duše, vnitřním přesvědčením, prací o spásu vlastní duše. A ostatně o něčem podobném se dočítáme mnohem později při jiném bohatýrském panovníkovi z rodu Přemyslova o Otakarovi Přemyslovi II., o němž Palacký píše: „Byl obzvláštním milovníkem služeb Božích, a když býval se synáčkem svým (Václavem II.) na mši sv., při pozdvihování svátosti oltářní pokaždé i syna svého buď sám vzhůru zdvihal, nebo zdvihati dával. Postního pak času v noci potají sám s jediným sluhou do kostela chodě a vrhaje se na kamennou podlahu, tak dlouho setrval v modlení, až i dlažbu hojně svlažil slzami; odtud pak, ještě před východem slunce, chtěje účasten býti svátosti oltářní, volal k sobě úředníka, kterému byl světil péči o chudé, a tázal se, má-li všecko hotovo k výživě jejich.“

Také srdce sv. Václava bylo v chrámě a zvláště u svátosti oltářní. Proto si pokládal za čest, připravovati mouku na pečení hostií i víno potřebné k oběti mešní. Právem naši horliví katoličtí muži v Praze pod jménem tohoto svatého knížete se měsíčně shromažďují, aby v sobě rozněcovali úctu a lásku k té nevýslovné svátosti, která jest chlebem silných. A síly, je nám potřebí. Především síly náboženské, abychom v sobě i v jiných utvrzovali tu víru katolickou, kterou u nás před 1000 lety šířil a utvrzoval sv. Václav, a abychom dovedli, jako on, podle víry své také sta-

tečně žítí. Potřebujeme také síly národní a proto jako naši předkové i my znovu a znovu k němu voláme: „Svatý Václave, ty jsi dědic české země, rozpoemeň se na své plémě, nedej zahynouti nám, ni budoucím!“ To západní nebezpečí, s nímž bylo bojovati starým Čechům a sv. Václavovi, hrozí nám ještě stále. Jen vytrvalost, ale křesťanská, katolická vytrvalost, která každému sice přeje spravedlnosti, ale neústupně hájí svého a svých práv a nedá se zlákatí falešným mezinárodním humanismem, dovede nás i nadále toho nebezpečí chrániti a je, pokud možná, víc a více, alespoň ve vlastních našich zemích, umenšovati a zatlačovati. K tomu kéž nám pomáhá sv. Václav a všichni svatí dědicové naší země!

Sv. Václav.

Kdo pozorně přečte těch několik stránek, na nichž dovedl Palacký sebrati celkem zaručené zprávy o svatém Václavu, snadno na nich rozpozná rysy dobrého křesťanského panovníka. Dobrého netoliko ve smyslu státnickém nebo politickém, nýbrž dobrého také ve smyslu upřímné náboženské vroucnosti. „V pokřesťanění,“ praví Palacký o několik stránek dříve, „záležela oné doby životní otázka všech národů slovanských.“ O takové pokřesťanění svého národa, a to o pokřesťanění ne násilné, nýbrž srdečné, dbal sv. Václav, „netoliko za příčinou pravé a zdravé politiky, ale i za puzením srdce a z celé duše své.“ Vezměte si příklad, dnešní křesťanští a především katoličtí politikové, kdekoli jste a kdekoli pracujete, aby se ve vás snahy politické, pokud mají za účel obhájení, zachování a rozšíření katolických názorů na svět a na člověka, pojily s vroucím citěním a srdečným přesvědčením. Veliký politický osvoboditel Irů, O'Connell, býval vídán v londýnském parlamentě s růžencem v rukou někde v koutku, když se jednalo o věcech svrchované důležitosti pro jeho národ. A když někdo, kdo se o velkého tribuna zajímal, ho nemohl právě vlděti ve sněmovně, býval v neděli poslán do malého irského

kostelíka v jedné zastrčené ulici londýnské. Tam, když přišla chvíle přijímání, bylo lze viděti velikého muže vycházeti z lavice a prostřed služek a dělníků katolických přiklekati ke stolu Páně. A když ve Francii umíral, kázal svou mrtvolu vézti nazpět do Irska, ale srdce do Říma. Tomu se říká vroucí katolické smýšlení. Sv. Václav je ukazoval svými službami, jež prokazoval oltáři, chystáním hostií a vína, potřebných k mešní oběti. „Vědělt“, abych užil slov sv. Augustinových o své matce, „že odtamtud se rozdává oběť, která byla obětována za hříchy světa a k tomu oltáři připoutal duši svou.“ To nebyla politika, to nebylo studené plnění povinnosti, to nebyl zvyk, — to byla víra a bylo to citění, plynoucí z živé víry. Ó, kéž se rozvroucní citění našich dnešních katolíků a to zvláště směrem ke sladkému a silnému tajemství nejsvětější Svátosti, sladkému svou důvěrností a silnému milostí, kterou nás krmí na cestě tohoto života, abychom stále šli a došli.

Sv. Václav pojil vroucí zbožnost se statečnou myslí. Palacký se arci nezmiňuje o tom, co jsme jako děti slýchávali, o válce s knížetem Kouřimským, v níž dobrý kníže chtěl ušetřiti života a zdraví svého lidu, a byl ochoten hájiti své spravedlivé věci vlastním obětováním. Ostatně kníže oné doby nemohl býti jiný než statečný. Desáté století neznalo bab. Náš sv. Václav nemálo připomíná pozdějšího mladého císaře Ottu III., svým mládím, svým vzděláním, svým osvědčováním pobožnosti. Byla by mu chyběla odhodlanost a ráznost německého panovníka, jemu jinak tak podobného? A ten přípitek sv. archandělu Michaelovi při posledním večerním hodě ve Staré Boleslavi, přípitek „praporečnickovi vojska nebeského“ není projevem válečné mysli? Tedy živá víra, vroucí zbožnost, a zvláště přichylnost ke středu křesťanské služby Boží, k eucharistii, rozumná, prozíravá politika, sociální péče (jak bychom řekli nyní jeho péči o chudé a o vysvobozování otroků), jeho celý život srovnávaný s náboženským přesvědčením, jeho statečná mysl v protivenstvích, stavějí nám dnešním katolickým Čechům, sv. Václava před

očí jako vzor pravého křesťanského muže a vladaře, jehož můžeme a máme následovati také i jako vladaře. Neboť podle zásad demokracie jsme všichni účastní ve vládě, alespoň svými hlasovacími listky, které máme odevzdávati jen těm, o nichž určitě víme, že ve správě naší republiky budou uplatňovati zásady křesťansko-katolické.

Svatý Václav a svátost oltářní.

Jako sochy sv. Jana Nepomuckého nacházíme po celém katolickém světě, v Německu, v Itálii, ve Španělsku, v latínské Americe, a když ne jinak, alespoň skrze tohoto světce se lidé dovídali o naší zemi, tak také jméno sv. Václava po celém světě je spojeno s hlubokou úctou k nejsvětější svátosti oltářní a mluví cizině o české zemi. Je známa po celém katolickém světě knížka sv. Alfonsa z Liguori „Návštěva nejsv. svátosti“, a v ní statisíce zbožných katolíků se dočítá o panovníku české země, sv. Václavovi, jakožto obzvláštním ctiteli té nevýslovné a nejdražší svátosti.

Palacký sám, evangelik, nemohl pominouti mlčením zprávy starých životopisců sv. Václava a ve svých dějinách mezi zvláštní rysy jeho křesťanského, vpravdě věřícího smýšlení uvádí také to, že „v průvodu jediného sluhy, potají a nepoznaný chodíval do polí a vinic, žal tam pšenici a sbíral hrozny, a vykonával vlastní rukou všechny práce, kterých potřebí bylo ke zhotovení hostií a vína ke mši pro kněze.“ Později Karel IV. poručil tyto výjevy zbožnosti zobraziti na Karlštejně na schodech ve veliké věži.

Tato úcta dědice země české ke svátosti oltářní je projevem a důkazem jeho živé víry. Ci byl by činil to, co o něm dějepisec vypravuje, kdyby nebyl býval živě proniknut vírou, že při mši sv. se na oltáři obětuje týž Ježíš Kristus, který se za nás obětoval na kříži? Tu víru musíme i my v sobě znova a znova oživovati, pamatujíce, že v našich kostelích máme ve

svatostánku pod způsobami chleba a při mši sv. pod způsobou i chleba i vína téhož Ježíše Krista, který kdysi chodil po zemi, který za nás visel na kříži, který nás bude v hodině smrti souditi, ale teď ještě se nám v nevýslovně drahé svátosti oltářní nabízí jako milosrdný Spasitel.

Užijeme jeho přítomnosti v našich kostelích, oltářní tím trojím způsobem, kterým se jí nejlépe můžeme státi účastnými. Nejprve tím, že budeme alespoň každou neděli a každý od církve zasvěcený svátek přítomni oběti mše sv., vzbuzující při ní živou víru, že se na oltáři opět obětuje Pán Ježíš, že je to totéž tělo, které viselo na kříži, a táž krev, která tam tekla. Nevidíme očima jeho lidské rysy, ale je to On!

Užijeme jeho přítomnosti v našich kostelích. „Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a jste obtíženi, a já vás občerstvím,“ zve nás náš Spasitel. Všichni pracujeme neb alespoň máme pracovati k porodu nového člověka v nás, musíme pracovati proti svým hříšným sklonům a o své zdokonalení. Jsme obtíženi každý něčím — kdo spočte, co život přináší s sebou? U Pána Ježíše ve svátosti oltářní se posílíme a potěšíme, když s ním budeme upřímně hovořiti o všem, co máme na srdci. Šťastní Pražané, kteří máte tolik kostelů, skoro celý den otevřených! Navštěvujte pilně svého Spasitele! Znáte knížku sv. Alfonsa „Navštěva nejsv. svátosti“, o níž jsem se zmínil výše a kterou prodávají u sv. Kajetána na Malé Straně? Zkuste nositi ji s sebou do kostela. A účastněte se pobožností ke svátosti oltářní, které se tam nyní pravidelně konají, dejte se za členy spolku sv. Václava, který při pražských výstavách nejsv. svátosti zvelebují se svíci v rukou slavné zakončení výstavu. A na venkově zacházejte ke Kristu Pánu i ve všední dni, alespoň myslí a srdcem!

Konečně nezapomínejte, že musíme jisti tělo Kristovo, abychom nepadli na cestě tohoto života a došli do života věčného a nehynoucího. Ó, kéž více našich mužů se rozeběře a přichází častěji ke stolu Páně! Tím se budou posilovati a zvroučňovati v křesťan-

ském smýšlení a konání, ale tím také budou vyznávatí před lidmi toho, v jehož rukou je konečný osud všech lidí — ať věří nebo nechtí věřit — a který před Otcem nebeským vyzná ty, kteří jej vyznávali zde. Takovýmto způsobem následujme jako dobří Češi a dobří katolíci sv. Václava, dědice země české!

17. neděle po sv. Duchu.

Křesťanská láska a víra.

Nový zákon nám dvakrát připomíná, že přikázání Boží nejsou těžká. Jednou to slyšíme z úst Spasitelových: „Jho mé zajisté jest sladké, a břímě mé lehké“ (Mat. 11, 30). Po druhé nám to praví apoštol miláček Páně, ve svém 1. listě: „To je láska Boží, aby-chom přikázání jeho ostříhali: a přikázání jeho nejsou těžká“ (1. Jan, 5, 3).

Dnešní evangelium (Mat. 22, 34—46) mluví o dvou přikázáních lásky. Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a milovati budeš bližního svého, jako sebe samého. První přikázání nazývá náš Spasitel největším vůbec, o obou pak praví, že na nich záleží celý zákon i proroci. Pána Boha máme milovati z celého srdce svého, t. j. nade všechno, více než všechno, co nám může býti drahé. V tom smyslu mluví Pán Ježíš: Kdo miluje otce nebo matku nebo ženu nebo život svůj více nežli mne, není mne hoden. Nepraví, že nemáme otce a matky anebo jiných lidí nebo života svého milovati, ale nemáme jich milovati více, než jej. Kdyby láska k rodičům, k pokrevencům, k muži, ženě, ke kterémukoli člověku, kdyby láska k životu nebo k majetku nás přiváděla ke hříchu, tenkrát musíme ukázati, koho milujeme více. Možná, že budeme musiti přinést veliké oběti, snad přinést takovou oběť, nebo snést takovou bolest, jakobychom si vlastní rukou měli vyloupnouti oko nebo useknouti nohu, ale musí se to státi, jestliže Boha milujeme nade všechno a nechceme o něj přijíti za nic na

světě. A přijít o Boha, znamená přijít o jeho lásku, a ztratit lásku jeho znamená ztratit svou duši a být zavržen do trápení věčného.

Nuže, na první pohled jistě se bude zdát, že přikázání milovat Boha není tak snadné, když někdy žádá takových obětí. Ba zdá se, že někdy může být člověku velmi těžko, aby toto první a největší přikázání zachoval. A přece nám nebude nic těžké, milujeme-li Boha do opravdy. Nebude nám nic těžké, jestliže věříme, že jen Bůh jediný je hoden pro svou nevýslovnou dobrotu a dokonalost vši naší lásky, a že jen v něm můžeme najít pravé štěstí, štěstí úplné, na vždy bezpečné, na věky trvalé. Taková láska učiní nám všechno snadným, jako otcí a matce láska k dětem činí snadným všechno, co činí a trpí pro děti, a naopak zase opravdu hodné děti z lásky k rodičům nedbají žádných obtíží ani obětí. A ovšem i láska k sobě samým musí nás vést, abychom milovali Boha nade všechno. Nemáme zajisté na vybranou: budeme-li sebe, t. j. své potěšení, své rozkoše hříšné, svůj nespravedlivý zisk, svou mstivost, milovat více než Boha a jeho svatou vůli, snad užijeme něčeho na světě, ač nevíme, jak dlouho toho budeme moci užívat, ale pak nás určitě očekává nevýslovné trápení věčné. Budeme tak nerozumní, abychom nechápali, že z lásky k Bohu, ale také k vůli sobě musíme být hotovi všechno obětovat? A i ta myšlenka nám učiní každou oběť snadnou, každé přemáhání lehkým.

Ale i druhé přikázání lásky bývá těžkým. My nejsme andělé a ani naši bližní nejsou andělé. A někdy bývá nejtěžší zachovávat lásku právě k těm lidem, kteří nám jsou nejbližší, k našim domácím, s nimiž se stále stýkáme. Snadno člověk uzná, že má být trpělivý, že má mlčet, že má pamatovat na své chyby, ale těžko bývá potom být opravdu stále trpělivým, mlčet v pravou chvíli a v pravou chvíli mírně promluvit. Těžko bývá potlačit v srdci hořkost, nepřemýšlet o tom, co se nám stalo nebo co nám bylo řečeno nepřijemného, a nedávat slunci zapadat nad hněvem

naším. Ó zajisté, také po této stránce se nám bude zdáti, že příkázání Boží nejsou vždycky snadná.

Kdo nám pomůže přemáhati takové těžkosti, tak aby to, co je nám těžké, se nám stávalo snadným? Pomůže nám láska a pomůže nám víra. „Tak Bůh miloval svět“, mluví náš Spasitel, „že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl život věčný“. Nuže, Bůh miloval nás hříšníky, ačkoli nám nebyl ničím povinen, ale smiloval se nad naši bidou a nad strašlivým osudem hříšníků. A hříšníci jsme všichni. Jak se za to Bohu oplatíme? Slyšte Miláčka Páně: „Synáčkové, když nás Bůh tolik miloval, tedy i my“ — a co byste teď čekali, že apoštol řekne? Jistě očekáváte, že řekne toto: „Tedy také my jej máme milovati.“ Ale on praví, něco jiného. Praví toto: „Tedy i my se máme vespolek milovati.“

Hle, tím se máme Bohu opláceti za jeho lásku. Máme se vespolek milovati, máme se vespolek snášeti, máme si vespolek odpouštět, máme si ochotně podávati ruce k smíření, a nečekati, kdo první tu ruku podá. Je to těžké? Snad. Ale opravdová láska k Bohu a živá víra to učiní lehkým. Kdyby se nám lidé za naši trpělivost a dobrotu odměnili spíláním, hrubostí, výsměchem, kdyby podanou pravici nepřijali, nebude nám sladkým to vědomí, že jsme učinili a činíme to, co chce Bůh? Věříme-li opravdu v Boha, věříme-li, že chce, abychom odpouštěli a snášeli utrhaní, bude nám pro něj všechno snadné i sladké. A tak se naplní slovo apoštolovo: „Synáčkové, to je vítězství, které přemáhá svět, víra naše.“

18. neděle po sv. Duchu.

Zdaliž není duše více než tělo?

Tato slova, pronesená při jiné příležitosti, opakuje náš Spasitel činem v evangeliu na osmnáctou neděli po sv. Duchu (sv. Mat. 9, 1—8). „Přinesli

mu člověka šlakem poraženého, ležícího na loži.“ Proč jej přinesli? Zajisté proto, aby mu vyprosili uzdravení, a to uzdravení od tělesného neduhu. Ale evangelium pokračuje: „A vida Ježíš viru jejich, řekl šlakem poraženému: Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.“ A přece nikdo o hříších nemluvil, ani za odpuštění hříchů neprosil. Ale vševědoucí oči Páně viděly netoliko tělesný neduh tohoto člověka, nýbrž viděly také smrtelnou chorobu jeho duše, jeho hříchů, které jej uvedly do nebezpečí, že zahyne smrtí věčnou, věčným zatracením. Co byla choroba tělesná proti této chorobě duševní? Co ublíží člověku všechno trápení tělesné, jestliže jeho duše je zdráva, prostá hřichů a v milosti Boží? A naopak, co je platno zdraví a síla a krása tělesná, jestliže duše je na smrt poraněna hřichem smrtelným? Zdaliž není duše více než tělo? To je smysl toho, co učinil náš Spasitel v dnešním evangeliu. Nejprve, ač o to nebyl výslovně žádán, uzdravuje duši nemocného, odpouštěje mu hříchů, potom teprve uzdravuje tělo jeho. Pravím, že nebyl žádán za odpuštění hříchů výslovně. Jistě však tento ubožák o to žádal vnitřní lítostí a upřímným předsevzetím. Ani Bůh nemůže odpustit tomu, kdo svých hříchů nelituje a nechce od nich upustiti, protože by se to přičilo svatosti Boží. Ale náš Spasitel viděl, co se dalo v srdci toho člověka. Když se octl tvář v tvář tomu, kterého nikdo nemohl viniti z hřichů, uvědomil si svou nehodnost, žalostný stav své duše, svou hříšnost, a s lítostí zatoužil po tom, aby s čistým svědomím směl hleděti do očí tomu, od něhož doufal také uzdravení tělesné. Jemu se nemusil zpovídati, jako se jindy nemusila zpovídati Magdalena, neboť i tento nemocný i Magdalena věřili, že Ježíš Kristus zná jejich hříchů, a proto stačilo, že jich litovali. Kněz, pouhý člověk, musí hříchů hříšnickovy dříve slyšeti, a proto učinil Ježíš Kristus úplnou zpověď, spojenou s lítostí a předsevzetím, podmínkou odpuštění, které uděluje ne přímo sám, nýbrž skrze své kněze: „Komu odpustíte hříchů, odpouštějí se jim.“ Pán Ježíš ukázal při této příležitosti svou vševědoucnost také

tím, že znal myšlenky zákoníků, kteří v srdci svém, t. j. v mysli své, o něm usoudili: „Tento člověk, tento Ježíš, se rouhá,“ protože si osobuje to, co může učiniti jen Bůh, odpustiti totiž hříchy. Proto jim řekl: „Proč myslíte zlé v srdci svém? Co je snadnější, říci: Odpouštěj se tobě hříchové tvoji, či říci: Vstaň a choď?“ Říci ústy lze stejně snadně to i to. Učiniti to skutkem může jen moc Božská. Jenže uzdravení je viditelné, odpuštění hříchů neviditelné. Aby tedy náš Pán ukázal, že má moc činiti obojí, učinil jedním slovem to, co všichni mohli viděti: uzdravil nemocného. Každý člověk dobré vůle tedy mohl věriti, že jako má moc jedním slovem uzdravovati, tak má též moc odpouštěti hříchy: obojí je dílo božské. Tato božská moc je zároveň pečeti, že tento Ježíš Kristus přišel od Boha a tedy učí pravdě a mluví pravdu. Mluví pravdu také tenkrát, když praví: „Já a Otec jedno jsme.“ On a Otec jsou jedno, jsou jeden a týž Bůh. Takto tedy dnešní evangelium znova nám připomíná povinnost věriti v Ježíše Krista, Boha a člověka v jedné osobě, věriti také všemu, co tento náš Pán odevzdal své církvi, aby nás tomu učila a na základě té víry pracovati o svém spasení.

Sv. František z Assisi.

U nás mu obyčejně říkají „Serafinský“, buď proto, že slovo „serafin“ znamená „plápolající“ (láskou) nebo snad proto, že Kristus Pán se mu ukázal v podobě serafina se šesti křídly, když mu dvě leta před smrtí vtiskl na hoře Alvernské znamení svých pěti ran. Letos slavíme 700. výročí smrti sv. Františka a sv. Otec již na jaře vydal okružní list ke všem biskupům katolické církve, v němž promlouvá o životě a ctnostech velikého světce a napomíná je, aby hleděli šířiti mezi věřícími třetí řád sv. Františka jakožto jeden z nejúčinnějších prostředků, kterými lze léčiti zahnívající lidskou společnost. V Itálii samé, jakožto ve vlasti

Františkově, ujal se také sám stát letošních slavností a přičinil se, aby se konaly co nejokázaleji. Byly vydány za tou příčinou zvláštní poštovní známky, a den sv. Františka se letos v celé Itálii oslavuje na rozkaz vlády jako celonárodní veliký svátek. A Itálie právem má být nač hrda. Neboť sv. František, „chudý a pokorný“, náleží k největším osobnostem světových i církevních dějin.

Narodil se asi v září 1182, v Assisi, nevelikém to městě v italské Umbrii, v krásném kraji, vroubeném modrými horami, s olivovými sady na úbočích hor, jako syn bohatého kupce. Po veselém, ale počestném mládí začaly se v něm ozývat hlasy, které jej zvaly k obzvláštní službě Boží a konečně ho přivedly na cestu dokonalého následování Krista v chudobě a zapírání sebe. Jeho příklad přivábil pak jiné k milování chudoby, muže i ženy (první Kláru assiskou), kterým pak František dal pravidla společného života a tak založil řád františkánský a řád klarisek. Ale hlásilo se k němu množství jiných, kteří v prvním zanícení chtěli opouštět své rodiny, obchody a řemesla. To světec v moudré prozíravosti nepřipustil, nýbrž dal také jim jistá pravidla, která z nich neučinila skutečné řeholníky, ale přece jim pomáhala přemáhati tři prameny, z nichž pochází všechno zlé osobní i společenské: žádostivost těla a žádostivost očí a pýchu života. Tak vznikl třetí řád, do něhož směli být přijímáni jen ti, kdo se věrně drželi víry katolické a chtěli církve katolické vždycky být poslušni. Pravidlo třetího řádu jim ukládalo, aby nenosili nádherných šatů, nýbrž prostě slušných, aby nenavštěvovali nesuslušných divadel a představení a zdržovali se tance; aby zachovávali jisté posty a alespoň třikrát za rok se zpovídali a přijímali Tělo Páně; aby nenosili zbraní leda na ochranu církve a víry katolické nebo své vlasti; aby se modlili určité modlitby, aby do tří měsíců od vstoupení do řádu učinili poslední vůli, aby hleděli co nejdříve zjednávat pokoj mezi sebou i s jinými, kdyby vznikly neshody atd. Každý vidí, jak velice všechno toto musilo přispívat ke zlepšení

mravního stavu společnosti a k upokojení obcí a zemí zvláště v oněch dobách stálých občanských i jiných velikých rozporů. Ale účinnost třetího řádu neochabla. Také dnes třetí řád sv. Františka má být protestem a hrází proti chamtivosti, požívačnosti, honbě za penězi a užívání světských rozkoší. Proto si sv. Otec přeje, aby velmi mnoho katolíků přistupovalo ke třetímu řádu a tak sebe a své rodiny i svůj národ činili podle svých sil lepšími a křesťanštějšími. Arci i oni musí žítí po příkladu sv. Františka v duchovní chudobě, t. j. nelnouti nezřízeně k penězům, v pravé pokoře, spojené s láskou k bližnímu, bez posuzovatelnosti, duchovní vypínivosti a kritisování jiných a v upřímné oddanosti sv. Stolici a církvi. Neboť to byla věc, kterou sv. František zvláště svým učedníkům a stoupencům kladl na srdce: úctu a oddanost římské církvi, úctu ke všem kněžím i nehodným, jen když setrvávají ve víře a poslušnosti sv. církve. Tím se liší a liší sv. František od jiných oprávců církve, kteří jen soudili, jen kritisovali, ale neuměli poslouchat a své vlastní „já“ potlačovati. Tací, i když snad byli osobně mravní, nikdy nic řádného pro nápravu náboženského života nesvedli. Dne 4. října 1226 dokončil sv. František svůj život pokání, chudoby, pokory, kázání a utrpení u kostelíčka P. Marie Andělské v rovině dole pod Assisi, u toho kostelíčka, kde kdysi slyšel v evangeliu při mši sv. slova Páně o dokonalé chudobě a následování Kristově. Mrtvé tělo nesli potom vzhůru do Assisi a tam vyvstal za několik let nad jeho hrobem ten velkolepý dvojí chrám, nízký spodní a vysoký a jasný vrchní, kam přicházejí lidé všech národů, aby se podívovali dílům umění, jež vytvořila naše církve, ale ještě více, aby se podívovali ctnostem, jaké se v dokonalé kráse rodí jen v této církvi.

Sv. František Serafínský.

Letos oslavuje katolický svět sedmistou památku smrti sv. Františka z Assisi, a Italie, jeho vlast, slaví tento rok jako rok své národní cti a radosti.

Rodiště sv. Františka z Assisi je rozloženo šikmo jako široká bílá stuha na dolním svahu mohutné hory Subasio, podobné našemu Řípu, ale vysoké 1290 m. Tam se narodil náš světec r. 1182 jako syn bohatého kupce se sukny, Petra Bernardoniho, a matky, jež slula Pica a pocházela z jižní Francie (z Provence). Proto snad se ve Františkovi snoubily rysy povahy italské a francouzské. O jeho mládí se vypravuje, že byl živ jako bohatý — mladý a veselý synek té doby, býval rád ve společnosti, kde se někdy vesele zpívalo, slušně hodovalo a pilo, neboť italská veselost není totéž, co náš chlast a naše flámování. Nikdy však se František nedopustil něčeho, co by se protivilo křesťanské a přirozené počestnosti. Jako vynikající rys jeho povahy z té doby se zaznamenává jeho štědrost k chudým.

Když bylo Františkovi 20 let, zúčastnil se bitvy mezi městem Perugií a Assisi, byl zajat a ztrávil rok v zajetí, kde se hlavně stýkal se svými rodáky z lepších rodin, kteří se s ním sdíleli o jeho osud, a všechny překvapoval svou veselostí. Když byli po roce propuštěni, rozstonal se mladý František těžce, uzdravil se opět, ale po nemoci mu svět jako zešedivěl. Byl to ještě týž František, a přece již ne týž. Milost Boží začínala v něm pracovati, a on ji neodpiral. Stále ještě snil o věcech tohoto světa, o rytířském životě, vypravil se také na pomoc papeži Innocenci III., který musil branně hájiti v jižní Itálii jistých svých práv, ale horečka jej přinutila vrátiti se domů. Častěji a častěji slýchal ve svém nitru hlasy, volající jej k jiným úkolům a k jiným pracím. Proto začal se pilně oddávati modlitbě na odlehlých místech, prose Boha o světlo, a aby přemohl svou lidskou choulostivost, věnoval se péči o malomocné. Když r. 1207 na modlitbě uslyšel hlas: „Františku, jdi a správej můj dům,

který padá," vykládal si to o zanedbaných kostelích v okolí assiském a začal sbírat na jejich opravy a sám na to přispívat a sám pracovat. Hlas Boží arcí minil jiný dům, tu církev, která je sice postavena na skále, ale občas se ocitá v takových okolnostech, že se zdá, že padá. Bůh však ji vždy opatří pomoc.

Život, který František začínal vést a jeho štědrost v dávání nelibily se otci, který se konečně před assiským biskupem syna zřekl, a František mu vrátil i šaty, které ještě od něho měl, pravě, že od této doby pravdivěji se bude moci modlit: „Otče náš, jenž jsi na nebesích..." Biskup assiský mu opatřil prostý šat, jako nosívali té doby poustevníci a František začal vést život modlitby, chudoby a prostého kázání o pokání o polepšení života z lásky ke Kristu chudému a ukřižovanému. Zcela zvláštní pak byla jeho láska k chudobě, kterou nazýval svou Paní.

Mnozí se Františkovi smáli, mnozí jej měli za blázna, ale jiní, slyšíc jeho krátká kázání a uznávajíc, že jsou pravdivá, začínali si ho vážit. A brzy byli i taci, kteří jeho příkladem povzbuzeni, zanechali všeho, leckdy i velkého jmění, a přidali se k němu, aby žili v modlitbě a práci a kázání jako on. Pokud si nemohli opatřit živobytí rozličnou prací, vyprošovali si čeho potřebovali na lidech. S touto první družinkou žil František na rozličných místech, ale nejraději v dolině dole pod Assisi, u kostelíčka Panny Marie, který slul Porciunkula, a kde si udělali chatrče z proutí a rákosí. Roku 1210 vydal se s 11 druhů do Říma, vyložil papeži Innocenci III. své úmysly a prosil ho, aby jim dovolil žít společně podle několika krátkých pravidel, vzatých z evangelia a týkajících se hlavně chudoby a odřikání, a aby směli kázat. Papež po nějakém váhání (neboť se mu zdálo těžko, aby větší množství lidí mohlo žít tak chudě), schválil Františkovu družinu a udělil mu dovolení kázat, arcí zase se svolením těch farářů a biskupů, do jejichž far a diecézí přijdou. A sluší zdůraznit co nejvíce, že právě po této stránce se sv. František jeví jako pravý katolický a od Boha vzbuzený reformátor. On vždy chtěl být

poslušen představených církevních, nikdy nepopuzoval lidí proti kněžím, i když věděl, že někteří jsou hříšní. On sám mluví o tom ve své t. zv. Závěti: „A Pán mi vložil do srdce takovou víru a důvěru ke kněžím, kteří jsou v římsko-katolické církvi, že kdyby mne třeba pronásledovali, já se jich budu držeti pro jejich posvěcení. A kdybych měl moudrost Šalamounovu a přišel bych na venkově k neučeným kněžím, nechtěl bych tam kázati bez jejich přivolení. A všechny kněze chci vždycky ctíti a milovati jako své pány a nechci hleděti na jejich hříchy, neboť v nich vidím Syna Božího, a oni jsou mými pány, neboť jejich rukám je odevzdáno Tělo a Krev Páně zde na zemi.“

Sv. František podnikl několik cest po střední Itálii a vysílal, obyčejně po dvou, na takové cesty své bratry, aby hlásali pokoj a kázali pokání. Účinky vydávaly svědectví, že dílo to bylo od Boha. Od té doby, kdy sv. František a jeho družina začali dávatí příklad dokonalé chudoby a pokory a kázati o obrácení srdce k věcem nebeským, pozoruje se v celé střední Evropě zvyšování mravní úrovně a zároveň úpadek bludařské činnosti. Křesťanský lid sám rozpoznával, kde je pravda a kde se mu ukazuje pravá cesta ke spokojenosti srdce a k pokoji věčnému za hrobem.

Zatím František, který pro kazatelskou činnost nezanedbával samoty a občas se oddával životu poustevnickému, viděl, že jeho dílo jej téměř přerůstá. Tolik lidí bylo ochotno, dáti se od něho vésti. Již to nebyla sta lidí, ale byly to tisíce. Zdá se, že sv. František sám si nebyl zcela jist, jak toto veliké hnutí uspořádati. Tu našel velikého příznivce, ctitele a pomocníka, kardinála Hugolina, biskupa ostijského, později papeže Řehoře IX. Tento horlivý, ctihodný a prozíravý muž rozpoznal, že doba nepřipouští jiného uspořádání františkánského hnutí, než uvedením jeho do pravidel nějakého řeholního řádu. Na to asi sv. František původně nepomýšlel, ale chápal, že to je nutno. Proto s pomocí některých svých důvěrníků složil pro své „bratry“, jak je nazýval, nové, obšírnější

pravidlo života klášterního, a toto pravidlo neboli řeholi potom papež Honorius III. potvrdil zvláštní bulou r. 1223.

Pro množství lidí jiných, které nebylo lze umístiti v klášteřích a kteří by tam asi nebyli vytrvali, když by bylo pominulo první nadšení, složil František zvláštní pravidla života, a tak založil „třetí řád“ lidí žijících ve světě, ale světským žádostem pilně odporujícím.

Druhým řádem jest ženský řád, založený od první učednice sv. Františka, sv. Kláry z Assisi.

Roku 1212 pozdě na podzim vypravil se František, nevíme z kterého přístavu, do Svaté země. Ale nepříznivý vítr zanesl loď do Slavonska a František se musil vrátiti domů. Následujícího roku se seznámil s hrabětem Orlandem dei Cattani, který mu daroval pustou horu Alvernskou v Apeninách, na sever od Assisi, proslulou později tím, že sv. František tam obdržel dvě leta před smrtí ve vidění stigmata, rány, podobné ranám Kristovým.

Ostatně myšlenka na Svatou zemi Františka neopustila. Roku 1219 vyplul z Itálie znova, připlul nejprve do Egypta, dostal se k sultánovi egyptskému, jemuž kázal Krista, marně ovšem, a dostal od něho průvodní list, aby směl bezpečně navštívití svatá místa v Palestině.

Pán, který poznamenal Františka svými ranami, neušetřil ho ani jiných křížů, které on snášel s velikou trpělivostí. Byly to snad také následky dvacetiletého přísného života. Často na př. spával na holé skále nebo sedě. Několikrát chrlil krev, z Egypta si přinesl oční chorobu, pro niž leckdy vůbec neviděl. K rysům jeho povahy náleží láska k přírodě, zvláště k živočišstvu, jakožto oživeným tvorům Božím. Láska a úcta k Bohu jevila se u něho také zpěvem a slavná jest jeho skladba „Zpěv o slunci“, v níž vzdává Bohu chválu skrze jeho tvory: slunce, měsíc, hvězdy, oheň, vodu, vzduch, vítr, zemi. Cítě v sobě smrt, přišel do Assisi, kde zůstal v biskupově domě, dal se potom nésti dolů do doliny k Porciunkule a tam, leže na holé zemi, v záplatovaném hábitu, zpívaje žalm 142, vypustil du-

cha večer v sobotu 3. října 1226. Tělo bylo pak nesené do Assisi a pochováno tam, kde brzy potom se vzepjal k nebi mohutný dvojité chrám sv. Františka a kde světcovy ostatky do dneška odpočívají.

Rád jeho přispěl k zachování pravé víry a k velikému zvýšení mravnosti v celé západní Evropě, tak také byl velikým pomocníkem papežů XIII. století v jejich bojích za svobodu církve proti choutkám římsko-německých císařů, kteří by byli církev rádi zotročili a podrobili svému panství. Co pak se týče Itálie, byla tam věc papežova také věcí demokracie ve svobodných městech italských, a tak se může právem vzdáti františkánům čest, že jako byli zastánci svobody církevní, tak spolu s papeži hájili také svobody politické proti absolutismu císařskému.

Tak světlo vaše před lidmi.

Chystal jsem se, rozepsati se v dnešním nedělním čtení o jedné z oněch čtyř věcí, které jsou jako osnovou křesťanského života — modlitba, mše svatá, svatá zpověď a svaté přijímání. Zmínil jsem se asi před třemi nedělami, jak mi jednou jeden mladý učitel řekl, že kdyby naši lidé dovedli těchto čtyř věcí dobře užívat, byli by dobrými křesťany. A je to skutečná pravda, předpokládá, že by člověk všechny tyto čtyři věci činil opravdu dobře. Na tom slovíčku „dobře“ všechno záleží. Přiznám se, že se chci k těmto čtyřem věcem opět vrátiti a pozdržeti se u nich nějaký čas, a myslím, že to nebude zbytečné. Ale zároveň mám jakýsi strach, že někteří čtenáři nemilují obšírných výkladů o téže věci, nýbrž chtějí, aby se jim pokaždé předkládalo něco nového a úplně jiného. Dnes bych měl dobrou příležitost mluvit o sv. zpovědi.

Dnešní evangelium vypravuje, že k Pánu Ježíši přivedli člověka poraženého šlakem neboli ochrnutého, a to jistě proto, aby ho tělesně uzdravil. Ale Pán Ježíš jakoby si nevšimal jeho smutného tělesného stavu, mluví nejprve o duši: „Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchy tvé.“ A přece nikdo o hříších

nemluvil! Ale náš Spasitel viděl do duše tohoto člověka, který skutečně byl hříšník, ale nyní, vida Pána Ježíše, byl jat náhlou litostí a touhou, aby se mu směl s dobrým svědomím podívat do očí. A náš Spasitel jeho touze vyhověl a oznámil mu odpuštění.

Totéž se opakuje ve svátosti pokání, kde kněz jménem a na místě Božím odpouští hříšníkovi hříchy, když jich upřímně lituje, z nich se zpovídá a opravdu se chce polepšiti. Byl bych se tedy mohl chytiti této příležitosti a napsati něco o svátosti pokání. Ale právě, když jsem se k tomu chystal, dostalo se mi do rukou číslo nějakého nevěreckého časopisu, kde se naše náboženství viní také z toho, že nečiní lidi lepšími. Že prý takový katolík se modlí, a neví, co říká, že chodí na mši a neví proč, že vykonává rozličné obřady a nezná jejich smyslu, a při tom zapomíná na to, co prý v náboženství je hlavní, na lásku k bližnímu. Na toto povídání protikatolického listu, které není nové, by se mohlo snadno odpověděti, že církev katolická stále kázáním, školním vyučováním, napomínáním k časté dobré zpovědi, nabádáním k častému dobrému sv. přijímání, misii, šířením náboženských knih a jinými způsoby znovu a znovu věřícím připomíná, jaký život mají vésti, aby se líbili Bohu. Ale protože často se stává, že nepřítel nám poví nejupřímněji pravdu, učinili bychom dobře, kdybychom my, kteří chceme býti pokládáni za dobré katolíky, zpytovali trochu své svědomí, zdali žijeme po každé stránce podle svého náboženství. Zvláště v našich rozčilených dobách by se mohlo státi, že leckdo by se pokládal za dobrého katolíka proto, že agituje pro lidovou stranu, že čte a rozšiřuje katolické časopisy, že se zastává naší víry a církve atd. To jsou samé věci dobré, ale hlavní věc je, aby katolík náležitě plnil všechna přikázání Boží a církevní, aby svým životem dělal Pánu Ježíši a jeho církvi čest, aby byl vzorem poctivosti v obchodě a každém jednání, člověkem pravdomluvným, nepomlouvavčným, střídavým, upřímně čistým, smířlivým, ochotným pomáhati i nejhoršímu nepříteli, upřímně zbožným, neústupným ve

víře a přece mírným, tak, aby ti, kteří jsou mimo církev, musili mlčet i v duchu uznávat, že katolík, který skutečně podle své víry žije, který zachovává netoliko některá přikázání, nýbrž všechna a zvláště dvě přikázání lásky, k Bohu a k bližnímu, je člověk dobrý a vzorný. A to je to, k čemu své učedníky, to jest nás všechny, napomínal Pán Ježíš, když mluvil: „Tak svět světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a velebili Otce vašeho, jenž jest v nebesích,“ (za to, že má takové děti).

Duše a tělo.

Evangelium na tuto neděli, osmnáctou po sv. Duchu (dobří katolíci — znáte ještě trochu rozdělení církevního roku?), vzaté ze sv. Matouše 9, 1—8, vypravuje o uzdravení člověka šlakem poraženého, jak praví starý překlad, nebo ochrnutého, jak jej nazývá překlad novější. Není pochyby, že ti, kteří jej tam přinesli, přinesli jej proto, aby ho náš Spasitel učinil zdravým. A to bylo asi také první přání nemocného. Musí nás tedy překvapiti slova Páně: „Douce, synu, odpouštějí se tobě hříchy tvoji.“ Kdo mluvil o hříších? Kdo prosil za odpuštění? Kterak tedy nejprve Pán Ježíš odpouští nemocnému hříchy, a pak teprve uzdravuje jeho tělo? Ale lze předpokládati — ba nejen lze — musíme předpokládati, že v té chvíli, kdy se nemocný octl před očima Páně, stal se v jeho duši náhlý převrat. Byl to jistě hříšník, kterého do té chvíle jeho hříchy netrápily. Nyní v duchovním světle, které se vylilo do jeho duše v přítomnosti Páně, spatřil temnotu svých duchovních skvrn. Ve světle dokonalé mravní krásy Páně, záležející v nejdokonalejším srovnání jeho lidské vůle s vůlí Boží, pochopil náhle ohavnost svých hříchů, kterými se od vůle Boží naprosto uchýlil a ji se dokonce vzepl, A tu ho pojala náhlá lítost a touha býti podobným tomu, jehož oči na něm spočívaly s výrazem útrpnosti, ne tak nad tělesným nedostatkem, jako nad zhyzděním této duše, stvořené k obrazu Božímu. Kdo zná ří-

ský breviář, mohl nedávno, o svátku sv. Matouše, čísti poznámku sv. Jeronýma k onomu výjevu evangelickému, kde se vypravuje, jak Matouš, sedě v celnici a patře na mimojdoucího Spasitele, na jediné jeho slovo „Pojď za mnou!“ opustil všecko a následoval ho. „Porfyrius (filosof) a císař Julián (Odpadlík),“ praví sv. Jeroným, „podotýkají o tomto místu, že buď ten, kdo to vypravuje, si to vymyslíl, nebo že lidé, kteří následovali Spasitele, si počínali pošetile, následující nerozumně kteréhokoli člověka, který je vyzval, aby šli za ním. Ale neprávem to vytýkají, neboť není pochyby, že apoštolové, prve než uvěřili, viděli množství znamení a divů. Mimo to sama záře a velebnost utajeného božství, která se zastkvivala i v lidské tvářnosti, byla s to, aby na první pohled přitáhla ty, kteří na tvář Páně patřili.“

To se patrně přihodilo v duši tohoto nemocného, a proto Pán Ježíš vida vševedoucím zrakem svého Božství jeho náhlou a upřímnou lítost nad hříchy a pevnou vůli býti budoucně jiným člověkem a touhu po smíření s Bohem, uzdravuje slovy odpuštění nejprve chorou duši — uzdravení to lidským zrakům neviditelné — a pak teprve, aby dokázal, že má moc odpouštět hříchy, uzdravuje viditelným uzdravením jeho tělo. Obojí zajisté se může státi jen Boží mocí: ale viditelný důkaz této moci projevuje právo a možnost činiti také to, co je neviditelné.

Náš Spasitel nám tu ostatně připomíná to, co každý věřící má stále míti na paměti, že totiž duše je více než tělo. V naší době, která provozuje kult těla způsobem často úplně a vyzývavě pohanským, jest nám křesťanům potřebí brániti se nakažlivým vlivům, kterými na nás působí ovzduší, zamožené hmotatstvím a nevěrou, požitkářstvím a duchovní pýchou, a znova a znova v sobě obnovovati myšlenku a viru, že máme nesmrtelnou duši, na niž čeká dvojí věčný osud. Hříchy, které lidskou duši činí smrtelně nemocnou, ba vlastně jako mrtvou před Bohem a hodnou věčného odsouzení, jsou věci nevýslovně truchlivější a horší než nejhorší a nejtrapnější choroby tělesné. Křesťan pečuje o zdraví

a prospěch svého těla, ale přede vším a nade všechno hledí uchovati svou duši od hříchu, který ji zbavuje života synů Božích. Křesťanská kultura duše na prvním místě, a pak teprve rozumné, nemodlářské, pěstování těla a jeho schopnosti, to jest katolický názor na poměr mezi duší a tělem.

19. neděle po sv. Duchu.

Svatba Kristova.

Dvojím způsobem lze vyložiti svatbu, kterou nebeský Otec učinil Synu svému. Sv. Řehoř Veliký (zemř. r. 604), papež, vykládá to o spojení Ježíše Krista se svou církví. Církev je nevěsta čistá a neposkrvněná. Čistá v tom smyslu, že nikdy učení Kristovo neporušila, nýbrž stále je zachovává čisté, tak jak vyšlo z úst Spasitelových. Nevěsta neposkrvněná, poněvadž vždycky učí jen tomu, co jest s to, aby činilo lidi lepšími, budou-li život svůj podle toho pořádati. Církev má býti čistá a neposkrvněná také v tom smyslu, že všichni pravověřící křesťané, z nichž církev se skládá, by měli býti svatí a svatě žíti. A alespoň jednou všichni byli svatí, dokud totiž po křtu sv. si zachovávali milost posvěcující. Všichni byli na křtu sv. očištěni od hříchu dědičného, a jestliže přišli již do rozumu, byli očištěni také ode všech hříchů, kterých se dopustili sami. Byli svatí, neboť kdyby byli v tom stavu zemřeli, již na věky by bezpečně žili se svatými v nebesích. A taci bychom měli zůstávati po celý život, abychom, co na nás je, pomáhali, aby nevěsta Kristova, církev katolická, byla svatá netoliko svým učením, netoliko tím, že lidi navádí k životu svatému a dokonalému, nýbrž také tím, že všichni její členové by byli svatí, to jest, že by si celý život uchovávali milost posvěcující, kterou na křtu sv. přijali; nebo, kdyby o ni nešťastně svou vlastní vinou přišli, že by co nejspěšněji se přičinili, aby litostí, pevným předsevzetím a zkroušenou zpovědí opět si ji získali. Milost

posvěcující toť je to roucho svatební, bez něhož nikdo nebude připuštěn na věčné hody, jež bude Kristus slaviti s církví svou v nebesích. Tam přijde církev zbavená všech poskvrn pozemských, t. j. všech svých členů nehodných, církev dokonale čistá a neposkvrněná také vším členstvem. Toho se jí ještě nedostává zde na zemi. Jsouť mnozí, kteří k ní náleží, kteří pravou věrou jsou s ní spojeni, k ní se hlásí, ale svými hříchy její roucho poskvřňují. Kéž nenáležíme k takovým věřícím, kteří věří, ale nečiní. Když po křtu sv. kněz kladl na nás bílou roušku na znamení, že naše duše je nyní čistá, mluvil ona dojemná slova: „Vezmi roucho nevinnosti a dones je bez poskvrny až před soudnou stolicí, Ježíše Krista, abys vešel do života věčně blaženého.“ Mohli bychom tam dnes vejíti? Máme na své duši to skvoucí roucho milosti posvěcující, bez něhož nikdo nebude připuštěn na hody Beránkovy, na věčnou svatbu Kristovu s chotí již dokonale čistou i ve všech svých členech? Kdybychom dnes měli umřít, nemusili bychom se báti, že nám bude řečeno: „Příteli, kterak jsi sem vešel, nemaje roucha svatebního?“ Příteli! A přece bude vyvržen do temností zevnitřních, kde je pláč a skřípění zubů! Byl přítelem, neboť byl údem církve Kristovy, hlásil se k ní, věřil snad vše, co hlásala, snad se jí zastával, a přece slyší hrozné slovo: „Vyvrzte jej do temností zevnitřních!“ Slyší slovo to proto, že nebyl dle víry živ, že těžkým hříchem se připravil o bílé roucho svatební, o roucho milosti posvěcující, bez níž nikdo nemůže vejíti do věčné blaženosti. Milost posvěcující, láska Boží na nás spočívající, nás činící účastné samé přirozenosti Boží, nás činící přijatými dětmi Božími, to jest to roucho svatební, s nímž máme a musíme přijíti před Boha, abychom byli připuštěni na svatební hostinu Syna jeho.

Skrze milost posvěcující zasazuje se Ježíš Kristus s duší lidskou, a ona se stává jeho nevěstou. To jest druhý smysl svatby Syna Božího. Ó, jaké to sladké zasnuby, když Ježíš Kristus se oddává duši, která se oddává jemu. Již pro ni není žádná jiná ta-

ková láska, jako láska k věčnému ženichu, Kristu. Jako nevěsta miluje jiné lidi jinou láskou, ale láskou ode všech jiných lásek rozlišnou miluje toho, jemuž se v den svatby své oddává, tak duše, žijící v milosti posvěcující, miluje ještě mnoho jiného, ale nade všecko a láskou ode všech lásek rozličnou miluje Krista, a je hotova ztratiti raději všechny lásky a všecko vesměs, než by se těžkým hříchem nějakým připravila o lásku Kristovu. A on miluje ji, jako by byla jediná na světě, neboť za každou duši umřel Kristus z lásky, a byl by umřel třeba za jedinou. „Zamiloval mne“, mluví apoštol, „a vydal sebe samého za mne“, Jakoby jen za něj byl umřel, jen jeho si byl zamiloval. Ale tak to jest. Nuže, slavme tuto svatbu duše své s Kristem po celý svůj život pozemský, abychom jednou s celou církví jeho slavili věčnou jeho svatbu v nebesích. Žítí stále v milosti Boží, buď největší naší pozemskou starostí a touhou.

Temnoti zevnitřní.

(Mat. 22, 13.)

Premýšlel jsem právě o tom, co bych zvolil za předmět této nedělní úvahy, když jsem si všiml hloučku lidí, kupících se na Národní třídě u Topičova knihkupectví, u jedné z těch výkladních skříní, kde bývají vystaveny obrazy. Zastavuji se u takových výkladců jen výjimečně. To proto, že naši knihkupci a obrazníci (tak nazvalo jednou jedno dítě obchodníky s obrazy) většinou provádějí Nietzscheho heslo „Jenseits von Gut und Böse“ — nechali křesťanský pojem dobrého a zlého na jedné straně proudu věků, a přejeli na druhou stranu, kde se o mravně dobrém nebo mravně zlém nemluví, nýbrž kde je přijato zákonodárství Semiramidino, jež po jedné jeho stránce tak přiléhavě vystihují Dantovy verše v 5. zpěvu Pekla:

Ta v neřest smilstva tak se rozpálila,
že choutku zákonem svým dovolila,
by hanby, do níž přivedla se, ušla.

Mnohým obchodníkům s literaturou a s obrazy je všechno jedno: Následování Krista vyloží vedle pornografických knížek, a obraz Nejčistší Panny postaví vedle drzých nahotin. Nacpaná kapsa, toť hlavní. Literatura, umění, reklama, zdivočilé puďy a choutky, to jsou samé prostředky k záživému cíli: napěchované kapsy. Výjimečně se tedy zastavují u takových výkladců, poněvadž věřím, že také má fantazie je schopna poskvěření, a pak proto, že leckdo, kdo v té peci sedá, jiného, totiž každého kněze, tam hledá.

Nuže, ten obraz u Topiče, jenž tak poutal pozornost, představoval ženu, dopačenou v cizoložství, kterou přivedli k našemu Spasiteli, aby vyřkl, mají-li na ní vyplnit zákon. A zákon velel, aby taková byla ukamenována. Pod obrazem byla slova evangelia: „Kdo z vás bez hříchu jest, vrz na ni první kamenem.“ Napadlo mne, že tato slova jsou s to, leckterého hříšníka potěšiti, t. j. utvrditi v jeho hříchu, a zvláště nevěrné ženy, pokud vůbec ještě mají nějaké svědomí. Vědomí, že také jiní nejsou bez viny, usnadňuje hřích a omlouvá. Zdá se, jakoby se náš Spasitel ženy zastával. Musíme si tedy připomenouti jiná jeho slova při té příležitosti: „Nikdo tě, ženo, neodsoudil?“ Řekla: „Nikdo, Pane.“ Načež náš Pán: „Ani já tě neodsoudím (k ukamenování). Jdi, a již nehřeš!“ Hle, zde je morálka Kristova: „již nehřeš!“ Tedy to byl hřích. Bylo to mravně špatné. Snad náš Spasitel znal nějakou polehčující okolnost pro nevykonání lidského trestu, snad viděl v srdci ženy té uznání viny a lítost. Hlavní věc jest, že to za všech okolností nazývá hříchem a velí, aby se ho již varovala. To je jiná mravouka, než mravouka liberálních a „moderních“ románů, v nichž nevěra bývá líčena jako věc, která se sama sebou rozumí, když „láska“ si jí přeje. Něco podobného mne napadlo, když ve výkladci nějakého protestantského nakladatelství jsem četl na honosné tabulce slova sv. Jana: „Bůh láska jest!“ Zajisté, a teprve evangelici to zjistili! Bůh láska jest! Co z toho následuje? Tedy jej milujme, a nehřešme! Ale kdo utkví jen na této jedné stránce Boží bytnosti, snadno

může být sváděn k opovázlivému spoléhání na lásku Boží, jakoby dovedla jen snášeti a odpouštět, ale ne trestati. Proto Dante, abych jej opět citoval, viděl nad pekelnou branou naps:

Mne (peklo) zbudovala Boží všemohoucnost a moudrost nejvyšší a první láska.

Tedy také Láska zbudovala Peklo. Ta Láska svrchovaná, která všechny zve podle dnešního evangelia na svatbu Syna svého, ale vymítá do temnosti zevnitřních, kde bude pláč a skřípění zubů, ty, kteří nebudou oděni svatebním rouchem milosti, t. j. hříchem těžkým se zbavili lásky Boží. A to je správné, končí Dante, nebo:

Je slušno, aby na věky se rmoutil,
kdo z lásky k věci, která není věčná,
se o nebeskou olupuje lásku.

20. neděle po sv. Duchu.

O dokonalé víře.

Evangelium na dvacátou neděli po sv. Duchu (Jan 4, 46—53) vypravuje o královském úředníku v Kafarnaum, jemuž umíral syn. Uslyšev, že Pán Ježíš přichází z Judska (jižní části Palestiny, kde je Jerusalelem) do Galileje (severní části, kde u jezera Genesaretského leží Kafarnaum), pospíšil mu naproti a prosil, aby přišel a uzdravil syna jeho. Pán Ježíš pak s jakousi výtkou mu řekl: „Neuzříte-li divů a zázraků, neuvěříte.“ A otec znova naléhal: „Pane, pojd se mnou, prve než umře syn můj.“ A Pán Ježíš řekl: „Jdi, syn tvůj živ jest!“ I vrátil se otec domů a našel syna svého úplně zdravého.

Sv. Řehoř Veliký, papež, vykládá toto evangelium, ptá se, proč asi Pán Ježíš činil tomuto muži výtku. „Vždyť přece věřil,“ praví svatý papež, „neboť kdyby nebyl věřil, že Pán Ježíš dovede syna jeho rázem uzdravit, nebyl by k němu vůbec chodil.“ Potom po-

kračuje: „Muž ten arci věřil v Pána Ježíše, ale ještě nedokonale. Věřil, že může syna jeho uzdravit, ale domníval se, že musí k němu přijít, že jest nutná jeho tělesná přítomnost, aby byl nemocný uzdraven. A po té stránce byla víra jeho nedokonalá; nevěřil ještě, že Pán Ježíš svou pouhou vůlí, třeba nepřítomný, jen když chce, dovede způsobiti náhlé uzdravení. Věřil v něj jako ve svatého člověka, ale nevěřil v něj ještě podle celé pravdy jako v Boha a člověka v jedné osobě.“ Proto tedy náš Spasitel pokáral nedokonalost jeho víry, která teprve divem, jež spatřil na svém synu, byla zdokonalena a na vždycky utvrzena.

Víra dokonalá v Ježíše Krista, Boha od věčnosti a člověka od času (od 1928 let), Boha a člověka v jedné osobě, je začátek a kořen pravého křesťanského života. Tato víra nás činí bezpečnými ve všech pochybnostech, tato víra nám ukazuje správnou cestu života, tato víra nám neomylně jistě povídá, co je dovolené a nedovolené, co je mravně dobré a mravně špatné, tato víra nám konečně otvírá brány toho života, který se nikdy neskončí a jest plný pokoje a štěstí. Tato víra nás učí milovati jeho církev a na ni se spoléhati ve všem, co se týká našeho spasení, čili jinými slovy, od ní se bezpečně učití všemu, co máme o Bohu a svém poměru k němu věřiti, a co máme činiti nebo opomíjetí, aby se náš život srovnával s vůlí Boží. Ježíš Kristus, Bůh a člověk v jedné osobě, založil tuto slavnou, svatou, katolickou církev, k níž náležíme! Jest to jeho církev! Jak by se mělo naše srdce rozechvívati vděčností a oddaností, že jsme v ní, v té jeho církvi! A on jest s ní a bude s ní zůstávati po všechny dni až do skonání světa. On jí uložil, aby nás a všechny lidi učila tomu, čemu On kdysi učil, a slíbil jí, že s ní bude zůstávati právě proto, aby dovedla bezpečně jeho učení zachovávatí a hlásatí a vykládati. Jaký to pocit sladké bezpečnosti v srdci věřícího katolíka! Víím, komu jsem uvěřil, může volati se sv. Pavlem. Víím, že to, čemu učí má katolická církev, není proměnlivá nauka lidských učenců, nýbrž učení věčně pravdivé a neproměnlivé; neboť za to

učení ručí sám Bůh, Ježíš Kristus, člověk a Bůh v jedné osobě.

Z takové víry jako ze zdravého kořene vyrůstá strom křesťanského života, jenž pak má přinášeti hojné ovoce dobrých skutků, dobřechinění, mírnosti, trpělivosti, pracovitosti, statečnosti v dobrém a proti zlému, mravní čistoty a všeliké spravedlnosti. Ale protože víra je jednak výsledek naší vůle, ochotné uznávati za pravdu všecko, co Bůh člověk kdysi učil a co nyní z jeho nařízení a pod jeho ochranou jeho církve nám znovu a znovu hlásá, jednak výsledek tajemné milosti Boží, která naší ochotné vůli vtiskuje pak tu určitou pečeť, na níž je psáno „Chci věriti a věřím“, proto máme Boha prositi, aby viru v naší duši udržoval, sesiloval a rozohňoval, tak, aby byla schopna obětí, jak pro vlastní naše spasení, tak pro čest Boží a jeho církve. Víra je zdravý stav duševní. Jako prosíme za zdraví tělesné, tak mnohem více prosme za zdraví duchovní, aby nám je Bůh v těchto zlých dobách zachoval a upevnil.

Ostala ho zimnice.

To jest, zimnice ho nechala, opustila, jak bychom řekli dnes. Koho? Syna královského úředníka v Kafarnaum, jehož syn umíral, a který pospíšil k Pánu Ježíši, právě přicházejícímu do Kafarnaum (na západním břehu jezera Genesaretského, v severní části Palestiny) a prosil ho, aby přišel a uzdravil syna jeho. Náš Spasitel, chtěje při této příležitosti zjevit svou Božskou moc, poslal jej domů s ujištěním: „Vrať se domů, syn tvůj je živ.“ A když přišel domů, nalezl svého syna dokonale zdravého a od služebnictva se dověděl, že právě v tu chvíli, kdy jej Pán Ježíš ujistil, že jeho syn zůstane na živu, „ostala ho zimnice“. Tak vypravuje evangelium sv. Jana 4, 46—53.

Jsou rozličné zimnice. Zimnice tělesné a zimnice duševní. „Naše zimnice“, vykládá sv. Ambrož, „lakota jest. Naše zimnice smyslnost jest. Naše zimnice ctižádostivost jest“ atd. Jsou zimnice národní, jako u Fran-

couzů strach z Němců, a zimnice ta asi již nikdy jich neostane, leč by se Němci přestali rozmnožovati a z polovice nějakým morem vymřeli nebo kdyby všichni Francouzi až do posledního otupěli a nemysleli na nic jiného než na užívání tohoto krátkého života a doopravdy se tělem i duší odevzdali heslu „Po nás potopa!“ Našemu národu liberální a volnomyšlenkářští komáři vočkovali zvláštní národní zimnici (lépe by bylo říci psinku), vztek proti Řimu. Vlastně ne celému národu, ale veliké jeho části, v níž ta zimnice se jeví jako zimnice střídavá s periodickými záchvaty. Je naděje, že se ta zimnice vyzuří a tělo národní bude žiti pravidelným zdravým životem? Snad, kdyby se podařilo vyhubiti komáry, ale na to není pomyšlení. Američanům se podařilo vyhubiti petrolejem larvy komárů a tím komáry v močálech okolo panamského průplavu — ale jaký petrolej dovede vyhubiti larvy protiřímských myšlenek z nevěřících hlav? Na to stačí jen olej zvláštní milosti Boží, a ten je neúčinný proti larvám, rodícím se v močálech zatvrzelé vůle nebo nevědomosti.

Takové dosti podivné myšlenky mne tento týden napadaly zase u Topičova knihkupectví na Národní třídě. S velikou reklamou a boucharónským plakátem se tam uvádí do světa nějaké nové vydání Svátkova historického románu „Praha a Řím“ (nebo obráceně). Nečetl jsem ten román, proto nemohu souditi ani o jeho uměleckých nebo neuměleckých snahách a hodnotách. Viděl jsem jen obálku a veliký plakát, kterým pan Topič zvyšuje účinek té obálky. Na plakátě nějaký patrně jesuita s nosem jako okurka, s podlouhlým širákem na hlavě a v mohutných střevících, které na plakátu vypadají jako bačkory, se žene do Prahy, to se ví, že se záludnými a náramně černými úmysly. Není pochyby, že každý pravý Čech, vychovaný liberálním (národně-demokraticko-agrárnícko-socialisticko-pokrokovým) tiskem, musí dostávat záchvaty protiřímské psinky, jak ten plakát uvidí. A odpovídá-li obsah knihy plakátu, což teprve, až se pustí do knihy! Také obálka musí mít asi týž účinek, ačkoli je romantičtější. Také tam je jesuita, ale v jinačí póse. Asi

jako španělský toreador, řekněme nějaký Don José z Carmen, s rukama hrdě založenýma, jakoby tím posuňkem celému světu chtěl říci: Pohleď, světe, co jsem dokázal! A celý svět (ten výše popsaný český svět) spatřuje nalevo od svého nosu a napravo od toho sebevědomého jesuity hranici ještě dosti nízkou, z níž trčí kůl, a u kůlu je přivázán nějaký ubožák v kalhotách a ve vestě, nemýlím-li se, a několik katanů horlivě přináší polena, aby navršili hranici okolo oběti jesuitských praktik atd. (viz Jiráskovo Temno, Bambasovy romány atd. atd.). Praha a Řím. Pravá Praha a pravý Řím obстоjí čestně vedle sebe jako menší kruh vedle velikého — ale obojí kruh; „Praha a Řím“ v tom pojetí, které obálka a plakát chtějí vsugerovat divákovi, jest liberálně vychovávaný občanek u džbánu ve své hospodě, a Řehož VII. a Innocenc III. a Julius II. a Lev XIII. To jest pražské knihkupectví s pornografií a okultismem, a Vatikánská knihovna. To jest obscénní plakát pražské ulice a Sixtinská kaple. To jest smíchovská aréna, a římské Kolosseum. To je zkrátka zlámanolhotský obzor, a světový rozhled. Tak působí na člověka, který nemá tu specifickou českoliberální (atd.) zimnici, obálka a plakát knihy „Praha a Řím“. Přestane někdy v Čechách ta zimnice?

Svátek Ježíše Krista Krále.

Sv. Otec Pius XI. ustanovil nový svátek, svátek Ježíše Krista Krále, který se světi na tuto poslední neděli v říjnu. „Jsi ty král?“ tázal se Pilát našeho Spasitele, když židé na něj žalovali, že se dělá králem židovským a bouří lid proti římskému císaři. „Já jsem král“, odpověděl náš Pán, „ale mé království není z tohoto světa“. Nepřišel zajisté Ježíš Kristus, aby zakládal království pozemské, slavnou říši židovského lidu, jak si to představovali židé. Ale přišel, aby panoval nad dušemi, přišel, aby nás učil a svou milostí nám pomáhal naplňovati první a druhou prosbu té modlitby, které naučil své učedníky: Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé. „Království tvé“, království

Boží, je však království Kristovo, království Krista Boha i člověka v jedné osobě. Onť sedí na pravici Boží — touto větou pravíme, že Kristus Pán nejenom jakožto Bůh je pánem všech a všeho na nebi i na zemi, nýbrž je takovým pánem i jakožto člověk, také podle své lidské přirozenosti. Takže s jakousi svatou hrdostí můžeme říci: Jeden z nás obdržel touž moc, která od věčnosti je vlastní Bohu. Tuto moc Kristovu, toto Jeho království v duších a nad dušemi, toto jeho plné panství nade vším, jemuž nevěrec a hříšník se může vymykati, uhýbatí, ale jemuž nikdo na vždycky neunikne a v hodině smrti pozná, že marně se vzpíral panství Kristovu, marně mu utíkal, toto panství a tuto moc vyjadřuje onen slavný nápis na vysoké jehle egyptského obelisku, která stojí v Římě uprostřed velkolepého, okrouhlého náměstí před chrámem Svatopetrským: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat — Kristus vítězí, Kristus kraluje, Kristus panuje. Slova ta znějí jako slova soudného dne. „Postaven je tento na znamení, jemuž bude odpíráno“, promluvil věšteckými slovy stařec Simeon k Nejsvětější Panně, když přinesla svého synáčka k obětování do chrámu. Bude mu odpíráno! Odpírali mu a odpírají mocní tohoto světa, odpírala mu a odpírá pyšná věda, odpírá mu nevěra a hřích, ale „Bůh je trpělivý“, praví Tertullian, „protože je věčný“. Přijde den, kdy to, co je stále pravda, co duše umírajících den co den a každou vteřinu každého dne na sobě poznávají, uzná konečně všechno lidstvo společně, a spravedliví i hříšníci, spasení i zatracení, budou jedním hlasem vyznávat: Kristus vítězí, Kristus kraluje, Kristus panuje! A jen on! Všechna ostatní panství tohoto světa byla a jsou a budou jako šálivý sen a utíkající stín.

My, kteří věříme a tvrdíme, že Krista milujeme, podrobujme se jeho panství ochotně a dokonale v těchto prchajících chvilkách pozemského života. Nečekejme na poslední neděli v říjnu, nýbrž tuto první neděli nového roku otevřme svá srdce Kristu Králi a volejme mu a vzdychejme vstříc: Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé! Kéž jméno tvé, ó Pane, je

svěceno a ctěno po celém světě, tak aby jednou všichni lidé tě poznali a křesťanským životem tě oslavovali! Přijď království tvé: ujmi se mocí milosti své vlády v našem srdci, abychom v tebe věřili, v tebe doufali, tebe naše všechno milovali, a tak věrou, nadějí a láskou se dokonale podrobovali tvému panství. Neboť ty jediný jsi Pán!

Ano, přičiňujme se, aby Kristus panoval v nás, aby panoval v rodinách, aby panoval ve státech, v naší republice, v celém světě. K takovým myšlenkám chce nás povzbuzovati sv. Otec, když ustanovuje nový svátek Ježíše Krista Krále. Nerozdělujme nikdy svého osobního života od života rodinného ani od života veřejného. Všude a ve všem má kralovati Kristus. Takový je ideál tohoto života a k tomu ideálu máme se hleděti blížiti vic a více. Máme nejen o to prositi, říkajíc „přijď království tvé“, ale také skutkem máme se o to přičiňovati v sobě, ve svých rodinách, ve státech, abychom i my, i rodiny, i stát byli Kristovi.

Svátek Ježíše Krista Krále.

Letoškem počínaje, budeme každý rok, a sice poslední neděli v měsíci říjnu, slavivati zvláštní slavnost Krista Krále. Jest to nový svátek, ustanovený od nynějšího Sv. Otce Pia XI., ale nepraví nám vlastně nic nového. Jen nám má důtklivě připomínati to, co křesťan má vždycky míti na paměti. Ježíš Kristus, Spasitel světa, pravý Bůh od věčnosti a zároveň člověk od času, t. j. od jednoho tisíce devíti set dvaceti osmi let, jest jediný pravý Pán, jediný pravý panovník, jediný pravý král všeho světa, všech věcí, viditelných i neviditelných. Nejen jakožto Bůh, ale i jakožto člověk jest svrchovaným, naprosto plným a dokonalým Pánem všeho a všech. Jakožto Bůh má takovou moc přirozeně, právě proto, že jest Bůh. Má však ji také jakožto člověk, protože Kristu-člověku „odevzdal Otec všechno do moci.“ Již samo jméno Kristus připomíná jeho královskou důstojnost. Je to slovo řeckého původu a znamená „pomazaný“ (Pá-

ně). Tím slovem staří Israelité označovali své krále, své nejvyšší kněze, své od Boha vyvolené učitele a kazatele, proroky. Ježíš Kristus pak je lidstvu všim tím: i králem, i nejvyšším knězem i nejdokonalejším učitelem. Tuto neděli však máme myslet především na jeho svrchovanou moc královskou. On sám si tu důstojnost přiložil, když odpovídal na Pilátovu otázku: „Tedy, jsi ty král?“ „Já jsem,“ odpověděl náš Spasitel a dodal: „Ale mé království není z tohoto světa.“ Jeho království není z tohoto světa, poněvadž nemá původ ze světa, ani nemá za svůj první účel to, co je účelem států tohoto světa, pečovat totiž o pozemský pokoj a prospěch občanů. To sice Kristus také činí, neboť on jediný může dát lidstvu pokoj pravý a pravou spokojenost již v tomto životě, kdyby ho ovšem všichni lidé náležitě poslouchali. Ale Kristovo království hledí především k tomu, aby lidé došli dokonalého a trvalého a věčného štěstí v tom životě záhrobním, který nebude mít konce. Nebudeme-li však uznávat Krista za svého jediného Pána a Krále v tomto životě a nebudeme-li se podřizovati všem jeho zákonům, tak, jak nám je oznamuje a vykládá jeho církev, nepřestane býti proto Kristus naším Králem, ale v hodině smrti ukáže na nás svou moc soudcovskou a trestající. Jemu musíme naprosto úplně náležeti v tomto životě, chceme-li jej viděti jako Krále milostivého a nevýslovně štědrého po smrti. Zákony světské mohou stíhati jen slova a skutky občanů, ale zákonům Kristovým je podroben každý dobrovolný záchvěv našeho srdce, každá naše myšlenka, každé naše přání, tak jako jsou jim podrobeny naše obchody, naše politické snahy a skutky, naše lidské zákony, naše umění, zkrátka každé lidské hnutí. Není jiný Kristus pro kostel a pro rodinu, jiný pro sněmovnu a novinářskou redakci, pro ministerstva a dílny umělců. Není také jiný Kristus dnes a jiný před tisícem let, nýbrž týž a jeden Kristus dnes i včera jako také na věky, jehož zákonům a jehož moci nikdo neujde. Kdo nebude hoden jeho milosrdenství, nezbytně přijde do rukou jeho spravedlnosti. Že byl na světě papežem,

králem, ministrem, novinářem, politikem, spisovatelem, básníkem, umělcem — vše to nebude nic znamenati, leda ztížení jeho odpovědnosti. Podle jediného měřítka budou všichni souzeni: zdali uznávali v tomto životě Krista za svého absolutního, jediného pravého Pána, zdali se poctivě snažili poznati jeho vůli a stejně poctivě se snažili jeho poznanou vůli ve všem konati.

Letos tři dny za sebou nám připomínají jeho králování. Neděle jeho království všeobecné na zemi i na nebi. Pondělí, svátek Všech svatých, jeho králování v životě věčně blaženém. Úterý, památka všech věrných zemřelých, jeho kralování nade všemi mrtvými, milosrdné nad těmi, kteří umírali jako jeho věrní, buď jako vždycky spravedliví nebo jako kající, litující hříšníci. Církevní kněžské hodinky na den všech věrných zemřelých, ten den, kdy myslíme na mrtvé, začínají se vyzváním, které samo by stačilo ukázati hluboké myslí, co jest církev katolická, která se takovým způsobem modlí. „Králi, kterému všechno žije, pojdte se pokorně klanět!“ A postupem úvodní modlitby znova a znova se opakují, tato slavná slova v den mrtvých: „Králi, kterému všechno žije, pojdte se pokorně klanět!“ Jemu, Králi všeho stvoření, všechno žije, chtíc či nechtíc. Jemu vše žije, aby se na všem a na každém ukázala buď jeho nevýslovná láska nebo jeho nevýslovná spravedlnost. Kde jste slávy tohoto světa před očima toho, jenž jest „Král slávy“? Jemu tedy žijme z rozhodnutí své vlastní vůle, jako nás napomíná sv. apoštol Pavel, aby „ti, kteří žijí, již nežili sobě, nýbrž tomu, který pro ně zemřel a pro ně z mrtvých vstal“.

O civilním sňatku.

V evangeliu, které připadá na zítřejší neděli, dvacátou po sv. Duchu, se vypravuje, kterak náš Spasitel uzdravil nemocného syna královského úředníka v Kafarnaum, aniž tam šel (Jan, 4, 46—53). Slušelo by, pozdržeti se při výkladu evangelia a mluvit na př. o potřebě dokonalé víry. Tento otec, o němž evan-

gelium vypravuje, věřil, že Pán Ježíš může jeho syna uzdravit. Ale myslil, že tam musí přijít osobně. Viděl v něm stále ještě jen svatého a velikého člověka, ale to byla víra nedokonalá, neúplná. Tento Ježíš, viditelný ve své lidské přirozenosti, jest zároveň neviditelný Bůh, vševědouce, všemohoucí, všude přítomný.

Nebylo mu třeba viděti nemocného a jeho snad se dotknouti nebo na něj promluvit. Stačilo, aby chtěl, a jeho všemohoucí, všude přítomná vůle dovedla pouhým svým chtěním uzdravit nemocného, jako také se stalo. Opět tedy nám evangelium připomíná, že v Ježíši Kristu jest v jedné osobě spojeno božství i člověčenství, že Ježíš Kristus jest Bůh a člověk zároveň. Bůh od věčnosti, člověk od toho času, kdy z Marie Panny vzal na sebe lidskou přirozenost.

Dnes však chci, a zdá se mi, že se musím vrátiti k něčemu, o čem se stala v „Pražském Večerníku“ („Lidu“) zmínka před 14 dny. Byl tam totiž článek: „Jak čeliti civilnímu sňatku?“ — článek psaný, jak bylo zřejmo, s nejlepším úmyslem, ale přece, jak se mi zdálo, ne dosti jasný a určitý. Protože pak manželství je věc na výsost důležitá, neboť řádné manželství je základem řádné rodiny, a z řádných rodin se vytváří spořádaná, ukázněná a umravená lidská společnost, proto pokládám za věc velmi užitečnou, ba téměř nutnou, abych se onoho článku slovy, pokud možná krátkými dotkl.

Jistý otec měl dle toho článku vdávati doeru, ale ženich byl bez vyznání a chtěl míti oddávky civilní, na hejtmanství, nebo, bylo-li to v Praze, na radnici. Otec nevěstin tomu odpíral rozličnými důvody (a co nevěsta? Co „panna snoubená“, jak dí Čelakovský? Byla by ta bývala ochotna pro vdávky se dopustiti hříchu smrtelného a žiti v hříchu smrtelném?). Pravil na př.: „Vy sňatkem církevním nepřinášíte svému přesvědčení žádnou oběť, ale požadujete na mé dceři jednu z nejbolestnějších, kterou lze upřímnému katolíkovi přinést.“ Nehledě nyní k tomu, že jsme všichni li-

dé chybuji, a že dívka z lásky k člověku (nebo pro své zaopatření) dovede zapomenouti na Boha a dopustiti se těžkého hříchu, jako to může učiniti také buď z téže příčiny neb z jiné jiný člověk — přece jenom nelze tak snadno mluvit o upřímném katolictví a o bolestné oběti v tomto případě, kdyby dívka, o níž jde, svolila k civilnímu sňatku. Skutečnou obětí by bylo jen to, kdyby se pro svou víru a pro svědomí vzdala sebe výhodnějšího sňatku a s osobou sebe milejší, když by toho sňatku nemohla dojiti jinak než civilním manželstvím, a tedy smrtelným hříchem. Civilní manželství má skutečně v našich poměrech ráz chladného a veřejného odpadlictví, třeba ten, kdo to činí, sebe více hlásal, že je upřímným katolíkem. Katolík nemůže a nesmí míti (chce-li býti opravdu katolíkem) jiný názor na manželství nežli tento: Katolický křesťan (a to i katolík odpadlík) nemůže uzavřítí platné manželství jinak nežli tím způsobem, který ustanovila církev. Manželství je jedna ze svátostí, ten viditelný úkon oddavek uděluje totiž duším snoubenců, jsou-li náležitě připraveni, posvěcující milost. Ale jen církev katolická má právo rozhodovati o tom, jak se mají svátosti přijímati nebo udělovati. Každý jiný sňatek tedy snad je pro katolíka „sňatkem“, ale není manželstvím, a vejde-li v takový sňatek, před Bohem to neplatí a on žije se svou ženou tak, jako by s ní nebyl oddán, tedy v těžkém hříchu. Jediná církev mimo to trvá na úplné nerozlučnosti manželství až do smrti, a trvá na tom ne ze své umíněnosti, nýbrž protože to přikázal Bůh a ona v tom nic nemůže a nesmí měniti.

Ten otec praví ve zmíněném článku také toto: „Nejsem o civilním sňatku v dnešní době úzkoprsým. Připouštím, že někdy se stavějí církevnímu sňatku nepřeklenutelné překážky.“ Je to jistě míněno dobře, ale zní to neurčitě. V této otázce nelze mluvit ani o úzkoprsosti ani o širokoprsosti. Zde lze míti, jsme-li katolíci, jen jeden názor: Civilní sňatek je před Bohem neplatný a je to smrtelný hřích, od něhož nic nemůže omluviti. Člověk se toho arci může dopustiti

ať z té ať z oné příčiny, ale proto to těžkým hříchem nepřestává býti. Stavějí-li se církevnímu sňatku v cestu nepřeklenutelné překážky, je to znamení, že takové dvě osoby v manželství, dovolené od Boha, vejíti nemohou a nezbývá nic jiného, než myšlenky na sňatek se vzdáti, nebo ovšem s otevřenýma očima se dopustiti smrtelného hříchu a v něm potom ustavičně žíti. Snad se to zdá tvrdé — ale pravda často bývá tvrdá. — Také ta pravda, že musíme umřítí.

21. neděle po sv. Duchu.

„Byl mu dlužen deset tisíc hřiven.“

Hřivna (talent) byla jistá váha stříbra nebo zlata. Podle toho ovšem byla různá hodnota hřivny. V předválečných penězích by 10.000 hřiven stříbra znamenalo asi 85 milionů korun, stejná váha zlata asi 1200 milionů korun. Co by to dělalo v dnešních penězích, nechce se mi vypočítávati, ale chápete, že by to byla suma mnohem větší. Je zřejmo, co Kristus Pán v podobenství o nemilosrdném služebníkovi minil tímto obrovským dluhem, kterého nešťastník nikdy nemohl zaplatiti a proto potom, když osvědčil tak tvrdé srdce vůči spoluslužebníkovi, jenž mu byl dlužen 100 peněz (denárů, což je asi 90 korun předválečných), byl vydán katům, aby ho mučili, až zaplatí všechno, což se arci již nikdy nemohlo státi. Mínil tedy Pán Ježíš dluhem tím ten dluh, jímž je člověk obtížen vůči Bohu, když se dopustí smrtelného hříchu, takže ve věci důležité zůstane Bohu dlužen učiniti to, co byl povinen učiniti, t. j. buď se podle vůle Boží čehosi zdržeti nebo něco vykonati. Proto naši předkové užívali v Otčenáši slova „dluh“ místo „vina“, říkajíce „odpusť nám naše dluhy, jakož i my odpouštíme našim dlužníkům“. Tak alespoň Tomáš ze Štítelného (okolo r. 1400).

Jest to příšerný dluh — třeba jen jeden smrtelný nebo těžký hřích. Cítí-li člověk nesmírnost a drtící

tíhu takového dluhu či to necítí, na tom nezáleží. Že někdo na smrt nemyslí neb nechce na ni myslet, proto smrti neujde, a že někdo nepřemýšlí o svém duševním stavu, do jakého upadl jen jedním hříchem těžkým, tím děsnou vážnost takového svého stavu nezmění. Ale kdo věří, a uvědomil by si, v jakém stavu vzhledem k Bohu a nastávající věčnosti se smrtelným hříchem octl, ten by sotva dovedl v noci spát a za dne sotva by se dovedl usmát. Jen jediný výkupný bylo s to, aby člověka vyprostilo z takového nekonečně obrovského a nesplacitelného dluhu — krev Kristova, krev Boha-člověka, vylitá a daná z poslušnosti za hříchy lidstva, jež neposlušáním se vzepřelo a vzpírá nevýslovné velebnosti vůle Boží. Jestliže s nesmírnou cenou této předražené krve se spojí srdečná, upřímná lítost zkroušeného srdce a pevné jako skála předsevzetí, příště již vždy a ve všem a s jakýmkoli oběťmi se podřizovati vůli věčné Lásky a Svatosti, Boha, tenkrát může býti ten nesmírný dluh těžkého hříchu zhlazen a navždy z knihy soudů Božích vymazán. Tu krev, t. j. milost, svou krví získanou, nabízí Kristus každému hříšníkovi ve svátosti pokání a tak mu skýtá možnost, zaplatiti svůj dluh nebo vlastně dojít odpuštění dluhu. Ale také my míváme své dlužníky, kteří nám zůstali dlužni tu lásku, kterou je každý člověk každému člověku povinen, t. j. kteří nám nějak ublížili. Je to maličký dloužek, přirovná-li se k tomu nesmírnému dluhu, v nějž upadá člověk vůči Bohu těžkým hříchem. A na prominutí takových dloužků (malých, pramalých, byť se nám zdály sebe většími) učinil Bůh závislé odpuštění těch nekonečně velikých dluhů, jimiž jsou smrtelné hříchy. To ovšem si nesmíme vykládati tak, že by pouhé odpuštění křivd nám učiněných, stačilo na smazání všech našich hříchů, kterých snad jsme se dopustili. Je zajisté nezbytně potřebí pravé lítosti nade všemi hříchy a pevného předsevzetí, všech těžkých hříchů se příště varovati, ale také je pravda, že kdo nechce odpustiti svému bližnímu a zatvrzuje se ve svém hněvu, není hoden odpuštění Božího. Když se tedy modlíme Otčenáš,

říkejme s pokorným a ochotným srdcem tu prosbu, jež lépe než všechny mírové konference by zajistila pokoj i srdcí jednotlivých i všeho lidstva: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme naším vinníkům.“

„Odpusť nám naše viny.“

Evangelium na neděli 21. po sv. Duchu (ze sv. Matouše, 18, 23—35) obsahuje podobenství o nemilosrdném služebniku. Král, jeho pán, mu odpustil nesmírný dluh (v našich penězích okolo 100 milionů Kč), protože ho prosil za posečkání, nemoha platiti. Ale týž služebník potom nechtěl posečkati spoluslužebníkově, který mu byl dlužen asi 100 Kč, a dal jej uvrhnouti do vězení. Když se to král dozvěděl, rozhněval se velmi, a služebníka, jemuž dříve odpustil, odevzdal katům, aby ho mučili, dokud by nezaplatil do posledního haléře. Když pak náš Spasitel pověděl toto podobenství, řekl posluchačům: „Tak i Otec můj nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte jeden každý bratru svému ze srdcí svých.“ Zkrátka, Pán Ježíš objasňuje tímto podobenstvím pátou prosbu Otčenáše: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům.“ Naše viny jsou naše hříchy, a Pán Ježíš jistě v podobenství myslel na hříchy smrtelné, jimiž se ztrácí milost Boží a člověk se stává hodným věčného zavržení. Naši vinníci jsou pak lidé, kteří nám nějak ublížili. Ta vina, které se tím dopustili proti nám, je celkem nepatrná proti vině, kterou na sebe uvaluje člověk, když odpírá Bohu poslušnost a hříchem jej uráží. Co jsme my, smrtelní a hříšní ubožáci, aby se pokládalo za velikou vinu, když nás někdo urazí nebo nám nějak ublíží? A často se nám to jen zdává. Ale když my neposlechneme toho, jenž jediný je Pán, jenž je nevýslovně vznešený, svatý, spravedlivý a jenž jediný může rozhodovati o naší věčnosti, bude-li šťastná nebo strašná, když urazíme svou neposlušností toho Pána pánů, svého Boha, je to vina a urážka nesmírná, kterou může usmířiti jen krev Syna Božího, za nás vylitá. A přece je Pán Bůh

ochoten odpouštět nám tuto nesmírnou vinu, jestliže svých hříchů litujeme a pevně si umíníme, již nikdy ho těžkým hřichem neuraziti. Ale za to na nás žádá, abychom zase my se své strany ochotně odpouštěli lidem, kteří snad nám nějak ublížili. Kdybychom nechtěli odpustiti, nemáme práva čekati od Boha odpuštění svých vin. Ale co z nás potom bude? Musíme pak odpouštět ze srdce, jak náš Spasitel právem zdůraznil. Nestačí tedy odpouštět ústy a v srdci zachovávat hněv. Tak si leckdy počínají ti křesťané, kteří říkají: „Já mu to odpouštím, však Pán Bůh si ho najde!“ Těmi slovy, jak zřejmě, si přejí, aby Pán Bůh takového člověka potrestal, neodpouštějí mu tedy doopravdy. Pán Ježíš byl tak dobrotný, že v té věci nejenom nás napomínal, abychom odpouštěli ze srdce, ale také nám dal příklad. Vím všichni, jaké bylo jeho první slovo na kříži. Když se mu jeho nepřátelé v jeho bolestech posmívali, nevyzýval Otce nebeského, aby je potrestal, nýbrž modlil se: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ Hle, náš Spasitel netoliko jim vyprošuje odpuštění, nýbrž nad to ještě je omlouvá. Jaký to vznešený příklad, plný pravé, milosrdné lásky! Byli bychom pravými křesťany, kdybychom nedovedli zlomiti svou lidskou pýchu, a odpouštět svým bližním, kteří se nějak proti nám provinili? Jistě není to vždycky lehké, ale je to křesťanské, je to ušlechtilé, je to svaté, a činí nás to podobné Bohu, jenž také rád odpouští, a již nevzpomíná na hříchy. A nechtějme, aby se ten, jenž nám ublížil, před námi pokořoval. Před námi, bídnými hříšníky, má se někdo pokořovati? Ušetřme bližního všeho pokoření a hledejme sami nějaký můstek, abychom se udobřili co nejdříve, třeba by se zdálo, že my sami se pokořujeme. Pán Bůh nám toho nezapomene, neboť navždy platí jeho slovo, že se Bůh pyšným protiví, ale pokorným dává svou milost. A co bychom byli bez jeho milosti? Rádi tedy odpouštějme, rychle se smírjme i za cenu zdánlivého ponížení, aby Bůh odpustil také nám všechny naše viny.

22. neděle po sv. Duchu.

Či jest tento obraz a nápis?

Tato slova Páně, která se čtou v dnešním evangeliu (t. j. v evangeliu na 22. neděli po sv. Duchu, Mat. 22, 15—21), kazatelé a vykladači Pisma sv. rádi obracejí na lidskou duši, která je obrazem Božím. Vime, oč vlastně šlo. Fariseové, t. j. horlivci židovští, kteří těžce nesli římské panství nad svým národem, hledali nějakou záminku proti našemu Spasiteli. To znamenají ta slova, že ho chtěli polapiti v řeči. Dnes tedy poslali k němu své učedníky s Herodiány, t. j. s těmi, kteří se s římským panstvím smířili, aby se ho otázali, má-li národ židovský platiti císaři daně či nikoliv. Jinými slovy, má-li uznávati římské panství, či se mu protiviti. A soudili takto: Řekne-li, že daně platiti máme, že tedy Římané mají nad námi panovati, poštveme proti němu lid, jakožto proti zrádci svého národa, zaprodanci Říma atd. a tak ho u lidu znemožníme. — Řekne-li, že daně platiti nemáme, že tedy nemáme vládu římskou nad sebou uznávati, jsou tady Herodiáné jako svědkové, a ti ho obžalují u římského místodržitele, že štvе lid proti císaři a Římanům. Bylo to chytře vymyšleno, ale chytrost farisejská byla zklamána. Náš Pán si dal ukázati peníz, jímž se platila daň z hlavy a na němž byl obraz císařův a příslušný nápis, a otázal se: Či je to obraz a nápis? I řekli ovšem: Císařův. Načež náš Spasitel: Dávejte tedy císaři, co je císařovo, a Bohu to, co Božího jest. Jinými slovy: Vy užíváte římských peněz, kupujete za ně, prodáváte za ně, ukládáte si je. Tím tedy ukazujete, že uznáváte římskou vládu, která udržuje v zemi pořádek, tedy činite své povinnosti k ní, t. j. platte také náležité daně. Protože pak věděl, že ze závisti a zášti na něj přišli s takovou otázkou, dodal: Dávejte také Bohu, co Božího jest — konejte také své povinnosti k Bohu, a mezi ně jako jedna z nejprvnějších náležití, že máme milovati bližního svého jako sebe samého. Svou odpověď pak nás všechny Pán Ježíš učí, že když jednou

stát má určitý způsob vlády, republiku nebo monarchii nebo jinou, a když ten způsob vlády dbá o pořádek v zemi, třeba původně se neprávem dostal k moci, jsou občané povinni ve všech věcech, hledících k prospěchu státu a občanstva a nepřítich se zákonům Božím, vlády poslouchati a své povinnosti k státu svědomitě plniti. Jsou ovšem případy, kdy katolíci musí říci: Více sluší poslouchati Boha než lidí. Kdykoli totiž jde o věci, které katolík ve svědomí činiti nemůže.

Ale jak bylo výše řečeno, často se tento peníz vykládá o naši duši, která jest Bohu podobna, tedy jest jakýmsi jeho obrazem, jednak proto, že je neviditelná a nesmrtelná, jednak proto, že má rozum a svobodnou vůli. Ona pak má býti také obrazem Boha svatého, a jest jím, když je oděna milosti posvěcující. Tu duši pak máme dávat Bohu, jemuž právem náleží. A dáváme mu ji, když se ve všem podřizujeme jeho vůli a zachováváme jeho přikázání. Po této stránce ať naši milí čtenáři uváží toto, co psala redakci „Pražského Večerníku“ (Lidu) jistá osoba, nepřátelská lidové straně a vůbec katolické. církvi: „Byli jsme v jedné vesnici, kde lidé nevynechají ani jednu neděli služeb Božích a pilně čtou „Lid“. Ale sotva vyjdou z kostela, nic jiného se od nich neslyší než hnusné a oplzlé řeči, takové, že nám, Pražákům bezvěrcům, bylo z toho nanic. Při zábavě, při práci, při draní petí bez rozdílu bába nebo mladá holka mluvily stejně oplzle i před dětmi.“ Jest-li toto pravda (a list dojem pravdivosti dělá), je to velmi smutné, a ti křesťané, kteří si tak počínají, dávají peníz duše své ďáblu a ne Bohu. Pravdu sobě mluvmě, dobří spolu buďme.

Bohu pro něj, státu pro Boha.

Prve než napiši několik rádek, které by jakž takž zasloužily názvu „nedělního čtení“, musím mnohým čtenářům našeho statečného večerníka něco povědět o dřívějším pisateli Nedělních čtení, totiž o vldp. Dr. Josefu Miklíkovi C. SS. R. (t. j. z kongregace Nej-

světějšího Vykupitele nebo zkrátka člena kongregace redemptoistů). P. Miklík se najednou ztratil ze sloupců „Pražského Večerníku“ („Lidu“), a mnoho lidí se ptá buď kam se poděl, nebo proč již svá nedělní čtení nepíše. Příčinu vyložil Dr. Jos. Miklík sám v dopise, který poslal 15. července t. r. redakci „Dorostu“ (orgánu katolické mládeže). Píše tam: „Upřímně lituji, že musím váš krásný časopis opustiti. Podle všeho budu vyslán na cizí universitu, abych své vědomosti ještě zdokonalil.“ Co tu píše „Dorostu“, týká se přirozeně také „Pražsk. Več.“ („Lidu“). A poněvadž píše „na čas“, mohou se naši čtenáři těšiti, že za nějaký rok nebo dva (nevím nic určitého) budou opět čítati nedělní čtení z pera Dr. Josefa Miklíka.

Dnešní evangelium (Mat. 22, 15—21) vypravuje, kterak fariseové, totiž ti židé, kteří se honosili úzkostlivě svědomitým zachováváním všech předpisů Mojžišského zákona, chtěli Pána Ježíše polapiti v řeči. A to tak, že k němu poslali své úředníky s Herodiány (dnes by jim řekli monarchisté nebo rakušáci, nebo tak nějak), t. j. s přívrženci rodiny herodovské, panující z milosti římského císaře a v úplně závislosti na něm, aby se našeho Pána otázali, sluší-li platiti císaři, t. j. římskému státu, daň nebo ne. Horliví židé platili arci tuto daň s velikou nevůlí, jakožto znamení své národní poroby, Spekulovali tedy takto: Řekne-li, že ji máme platiti, očerníme ho před lidem jako zaprodance Říma; řekne-li, že se nesluší platiti ji, jsou tady Herodiáni, aby ho udali jako štváče proti římské svrchovanosti.

Pan Ježíš si dal tedy ukázati peniz, kterým se platila daň z hlavy, a otázal se, či je to obraz a nápis na penízi. Bylo mu řečeno, že císařův. Na to náš Pán: „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co Božího, Bohu.“ Chtěl jim zkrátka říci: Politické poměry vaší země jsou ustáleny; římské peníze, které tu kolují jako zákonné platidlo a kterých vy užíváte, dokazují, že vláda římská je tu utvrzena. Tento pořádek jste povinni zachovávat a k němu náleží též placení daní. Ale, dodává, nezapomínejte na povin-

nost větší, dávati Bohu, což jeho jest. A co náleží Bohu? Tělo naše, duše naše, vůle naše, odpovídá sv. Hilarius z Poitiers († 366). Tělo naše a naše časné statky mohou a musí někdy náležeti státu, k němuž příslušíme, když stát pro své zachování, pro udržení nutného pořádku či pro jinou slušnou a důležitou příčinu to žádá neb velí, a tak křesťané vždy konali a konají své občanské povinnosti ke svému státu. Ale duše naše a naše svobodná vůle náleží úplně Bohu. Proto i to, co dáváme státu, dáváme vlastně Bohu, dáváme to proto, že to chce Bůh, jenž je původce všelikého pravého řádu a pořádku, a dáváme to jen tenkrát, když se to s vůlí Boží srovnává. Vůle Boží jest svrchované a jediné správné měřítko mravní správnosti a dovolenosti našich skutků. Co s vůlí Boží se srovnává, je mravně dobré, co se jí přičí, je mravně zlé, jest hřích. Kdyby stát žádal na svých příslušnících něco, co se protíví zákonům Božím a zákonům jeho církve, tenkrát musíme dávati Bohu, co Božího jest, t. j. více poslouchati Boha než lidi. Ale vůli Boží, jak nám ji oznámil Ježíš Kristus a jeho apoštolové, nám uchovává a vykládá bezpečně jistě a správně jen církev katolická. Ona tedy zůstává a jest jedinou spolehlivou učitelkou toho, co jest dobré a zlé, co dovolené a co hříšné. Podle jejího učení tedy musíme rozpoznávati, co jest Božího, a to pak musíme Bohu dávati, podřizující se ve všech věcech vůli Boží, třeba by nás proto nenáviděli a nás pomlouvali a pronásledovali nepřátelé Kristovi a jeho Církve.

Svátek Všech svatých.

Dnešní svátek jakoby nám otvíral pohled do onoho „světla nepřístupného, v němž Bůh přebývá“. On je středem toho světla a on jest jeho pramenem. Není to světlo tohoto světa, ale je to světlo pravdy a poznání. Odtud pocházejí také naše lidské způsoby vyjadřování, když říkáme, že nějaká pravda nám vysvitla nebo že něco jasně poznáváme, že nyní se nám v

hlavě rozsvítilo a podobně. Nuže, Bůh je pravda sama a on jediný zná sám sebe dokonale a zná také dokonale všechno, co není on sám, zná také všechny věci minulé, přítomné, i budoucí, zná netoliko skutky naše, nýbrž také každé hnutí našich myšlenek. Proto právem se také o něm praví nejen, že přebývá ve světle nepřístupném, nýbrž, že také sám je světlo pravé a že v něm nejsou žádné tmy.

Jak jsem tedy řekl, do tohoto nevýslovného světla vši pravdy a všeho poznání otvírá nám tento svátek pohled. Ale v tom světle, v němž Tvůrce sám je svou nesmírnou jasností našim zrakům zakryt, neboť naše pozemské oči nesnášejí takového světla, jestliže je neozbrojí zvláštní milost Boží, v tom tedy světle spatřujeme také jeho tvory s ním, ne všechny, ovšem, nýbrž jen ty, kteří milovali pravdu a chodili ve světle. Každý, kdo hřeší, miluje tmu a činí lež. Pravda je, že Bůh je jediný Pán a všichni tvorové mají mu sloužiti, t. j. činiti jeho vůli. Kdo činí vůli svou, kdo své vůli dává přednost před vůlí Boží, ten jakoby popíral, že Bůh je svrchovaný Pán. Popírá tedy to, co je pravda, a proto jsem řekl s apoštolem, že kdo činí hřích, je lhář. Takový lhář od počátku byl ďábel a s ním všichni andělé, kteří se chtěli rovnati Bohu. Naopak, v té záři nebeské, kterou nám dnešní svátek otvírá, spatřujeme ty anděly, kteří vždy uznávali Boha za Pána a ochotně činili vůli jeho, také ve chvíli zkoušky jakési, která rozhodla o věčném osudu andělů. Ale nad anděly zaskvívá se jako královna jejich neposkvrněná Panna a Matka Boží Maria. „Aj, já služebnice Páně“, to bylo heslo jejího života. A poněvadž se uznávala vždycky, každou myšlenkou, každým hnutím a skutkem svým za služku Páně, proto je nyní vyvýšena nad všechny anděly a svaté. Pro svou poslušnost a pokoru byla vyvolena za matku Syna Božího, ale jakožto matka Syna Božího, který je týž jeden Bůh, jako Otec, požívá svrchované důstojnosti mezi tvory Božími a dnes se nám jeví jako královna nebeská a královna všech svatých. S ní a se svatými anděly pak tam spatřuje všechny svaté Starého i No-

vého zákona, patriarchy, proroky, apoštoly, mučedníky, vyznavače, svaté panny a ženy, nesmírné zastupy dětí, které zemřely po křtu sv. prve než nabyly rozumu a mohly samy hřešiti. Vidíme tam svaté, kteří si vždycky zachovali milost posvěcující, ale vidíme tam také mnoho svatých kajníků, mnoho hříšníků, kterých se dotkla milost Boží a kteří nezacpávali uši před napomináním hlasů Božích a činili pokání a pak setrvali v dobrém do konce.

Tento den nám také v nebi ukazuje lidí všech druhů a všech stavů. Jsou tam kněží a biskupové, a jsou tam lidé světšti, jsou tam děti, jsou tam jinoši a dívky, jsou tam dospělí mužové a ženy, jsou tam starci a stařeny. Vidíme tam boháče a vidíme tam žebráky, učence a lidi neučené, poustevníky a lidi, kteří musili pečovati o hospodářství, o rodinu, o obchod, o svůj úřad, zkrátka, vidíme tam lidi všech povolání, ovšem takových povolání, která lze provozovati bez hříchu.

A takto nám dnešní svátek připomíná, že vůle Boží jest, aby všichni lidé byli spaseni, a že každý může býti spasen a bude spasen, snaží-li se upřímně činiti vůli Boží, tak jak nám je tato vůle Boží skrze viru naši oznámena.

Přičiňujme se tedy i my, abychom šťastně došli do toho slavného a blaženého shromáždění všech svatých. Oni byli lidé jako my, měli lidské slabosti jako my, do cesty se jim stavěla stejná nebo podobná pokušení, jako nám, a přece věrně plnili vůli Boží a spasili své duše. Proč bychom je nespasili také my? Ba, musíme je spasiti. Neboť jiného nám nezbyvá: buď svou duši spasíme nebo budeme na věky zavrženi. Je marno se tomu vzpírati. Zemřítí musíme, a po smrti na nás čeká to dvojí. Nuže, pozdvihujme často své mysli k nebesům, pamatujme na hodinku smrti, která snad je bližší než se nám zdá, a když se nám zdá, že sloužit Bohu je obtížno, že jsme slabí, že pokušení je veliké, prosme Boha, aby nás posilňoval svou svatou milostí. „Vš e c k o mohu v tom, který mne posilňuje“, praví sv. Pavel, a víme, co zkusil na

tomto světě a jak konečně dal život pro Krista. Budeme-li se stále, vroucně a pokorně modlit, bude Bůh posilovat také nás, abychom dovedli za všech okolností zachovávat všechna jeho přikázání a žít tak, abychom v hodině smrti byli uznáni za hodné společnosti všech svatých v nebesích.

Památka všech věrných zemřelých (Dušiček).

Včerejší svátek nám otvíral pohled do jednoho ze dvou míst věčnosti: do místa věčného štěstí a věčné spokojenosti, do nebe. Dnes si připomínáme, že po smrti kromě dvou míst věčnosti je ještě jedno místo, které není věčné, a které nazýváme očištěm. Do toho místa přicházejí duše těch lidí, kteří sice zemřeli smířeni s Bohem nebo si zachovali milost posvěcující od křtu až do smrti, ale za své hříchy, ať lehké, ať těžké, ještě zde na světě božské spravedlnosti dosti neučinili. A je jistě spravedливо aby člověk také sám činil nějaké pokání za své hříchy. Jestliže to tedy neučinil zde na světě, musí to duše jeho činiti v očiště po smrti tak dlouho, pokud nebude spravedlnosti Boží učiněno dosti. Ale protože všichni pravověřící jsou dohromady jako jedno tělo, složené z rozmanitých údů a hlavou toho těla je Kristus, a protože víra naše nás učí, že dobré skutky jedněch údů jsou užitečné jiným, proto byli pravověřící Starého zákona přesvědčeni právě tak, jako pravověřící Nového zákona, že mohou svými modlitbami, obětmi a almužnami pomáhati duším zemřelých tím způsobem, že Bůh pro modlitby, almužny, oběti a jiné skutky, které živi konají za mrtvé zde na zemi, Bůh může ukrátiti pokání, které by zemřelí měli trpěti a trpí v očiště. Za zavržené arci marně by se živi modlili, protože z pekla není již žádného vykoupení, jak praví Písmo sv. Ale protože my, živi, nemůžeme nikdy určitě věděti, v jakém stavu ta neb ona duše odešla s tohoto světa, a láska křesťanská nás pobádá

spíše doufati, že i největší hříšník snad se ještě v hodině smrti obrátil k Bohu, proto se modlíme, a dáváme obětovati oběť mše sv. a činíme almužny a jiné dobré skutky za všechny zemřelé a zvláště ovšem za ty, kteří s námi byli spojeni svazky příbuzenskými nebo za ty, kterým snad jsme ublížili, nebo jim dali špatný příklad.

Řekl jsem, že taková byla víra pravověřících před Kristem a taková je víra církve katolické, kterou Kristus Pán založil, aby uchovávala neporušené a stále hlásala jeho učení. V Starém zákoně čteme, že když rodina Makkabejská shromáždila všechny horlivé mezi Židy k boji proti pohanům a když v jedné bitvě mnoho z nich padlo, Juda Makkabejský poslal velikou sumu stříbra do Jerusalema, aby tam byly za tyto padlé obětovány oběti. Ale to by jistě tito věřící před Kristem nebyli činili, kdyby nebyli bývali přesvědčeni, že ty oběti budou duším padlých obhájců svého náboženství a své vlasti užitečny. Stejně smýšlela a smýšlí církev Kristova, církev katolická. Abych uvedl jeden příklad z prvního století naší církve, připomínám, co sv. Augustin vypravuje o pohřbu své matky sv. Moniky. Sv. Augustin pocházel z Afriky, ale jeho povolání jej přivedlo do Itálie, nejprve do Říma a pak do Milána. Matka, která té doby již byla vdovou, přijela po nějakém čase za ním, ale když se za několik let vraceli do Afriky, rozstala se ještě v Itálii a zemřela. A tu vypravuje její syn, že nežli umřela, za jedinou věc prosila jej a druhého syna, aby jí byli vždycky pamětlivi, když budou přítomni oběti mše svaté. A když již měla býti pochována, vypravuje, že podle tehdejšího zvyku italského byl u samého hrobu postaven oltář, a nežli bylo tělo pohřbeno, byla za mrtvou sloužena mše sv. A ke konci svých vzpomínek na matku prosí tento veliký světec všechny, kteří budou ty vzpomínky čísti, aby vzpomněli při modlitbě na otce jeho Patricia i matku Moniku. A dodává, proč o to prosí. „Neboť,“ praví, „ačkoli žila vzorně a sloužila Bohu co nejvěrněji, přece nechci říci, že nikdy ani malým nějakým hříchem nechybila.“

Věřil tedy, že za tyto malé hříchy musí snad ještě činiti nějaké pokání po smrti, a že modlitby věřících a zvláště oběť mše sv. může jim tyto tresty ukrátiti. Hle, jak smýšleli a činili katoličtí křesťané před více než 1500 lety, a my také po této stránce vidíme, jak naše vira je stále stejná. Také my věříme, že naši zemřelí, i když žili celkem křesťansky, přece snad na tomto světě neučinili za své hříchy a chyby dosti, i když jich upřímně litovali a s Bohem se smířili. A protože na ně nezapomínáme a chceme jim i po smrti prokazovati křesťanskou lásku, modlíme se za ně, dáváme za ně sloužiti nejsvětější oběť mše sv., dáváme almužny a činíme jiné dobré skutky s tím úmyslem, aby Bůh pro ty naše dobré skutky nebo pro tu předrahou oběť mše sv. jim jejich tresty ukrátil nebo třeba také úplně odpustil a učinil je již účastné věčné blaženosti v nebesích.

Dnes Církev katolická, která právem se nazývá matkou všech pravověřících, vzpomíná na všechny věrné zemřelé, i na ty, kteří buď na světě nikoho nemají, nebo na které nikdo nevzpomíná. Jako věrné děti této své svaté matky církve katolické, také my dnes vzpomeňme, ale i jindy vzpomínejme na ty, na které snad nikdo nevzpomíná a doufejme, že se na nás vyplní slova naší staré dojemné písně: Na dušičky pamatujme, z očistce jim pomáhajme. Budou na nás vzpomínat, až budeme umírat.

23. neděle po sv. Duchu.

Buďte připraveni.

Svaté evangelium nám vypravuje o třech mrtvých, které náš Spasitel opět vzkřísil k životu: o mladičce dceři Jairově v Kafarnaum, o mládenci naímském, jediném synu matky vdovy, a o Lazarovi, kterého vzkřísil v Bethanii na východním svahu hory Olivetské. Dceru Jairovu našel právě zemřelou a ležící ještě na loži ve světnici, kde zemřela. Mláďence naímského

jíž nesli na márách ke hrobu, když se náš Spasitel setkal s pohřebním průvodem u městské brány, a vrátil syna opět živého plačící matce. Lazar konečně byl již čtyři dni pochován a podle slov Martiných již zapáchal, již tedy hnil, když mocné slovo Páně jej opět zdravého vyvolalo z hrobu.

Poněvadž sv. Jan v předposlední kapitole svého evangelia výslovně podotýká, že Pán Ježíš činil mnoho jiných zázraků, které nejsou psány, jak praví, v knize této, a na konci poslední kapitoly znova připomíná, že „jest i mnoho jiných věcí, kteréž učinil Ježíš, a které, kdyby měly každá obzvláště psány býti, ani svět by nemohl obsáhnouti těch knih, kteréž by měly napsány býti“, proto, pravím, se můžeme právem domnívati, že ti tři vzkříšení mrtví, o kterých nám evangelium vypravuje, nebyli jediní mrtví, které náš Spasitel opět vzkřísil k životu.

Ale, co se týče těchto tří mrtvých, snad také vás již napadla ta zvláštní okolnost, že všichni tři byli lidé ještě mladí. O dceři Jairově sv. Marek výslovně praví, že byla ve dvanácti letech (Mar. 5, 42); syna vdovy naimské nazývá evangelium mládencem, mladíkem, jinochem — zkrátka tedy člověkem mladým. A téhož se můžeme domnívati o Lazarovi, neboť celý ráz evangelického vypravování o Martě a Marii a o bratru jejich naznačuje, že šlo o osoby ještě mladé.

Nuže, co nám tato okolnost připomíná? Asi to, co praví lidové pořekadlo: Mladý může umřítí, starý musí. Nebo to, co výrazněji a důtklivěji nám praví náš obyčejný katechismus, odpovídaje na otázku: „Co víme o smrti?“, „O smrti víme, že všichni musíme umřítí; neboť uloženo jest lidem jednou zemřítí (jak praví sv. Pavel k žid. 9, 27); nevíme však, kdy, kde a jak umřeme.“ Není třeba víry, abychom byli o tom přesvědčeni. Každý z nás může ze své vlastní zkušenosti vzpomínati na lidi, kteří zemřeli v mladém věku: někteří a mnozí v dětském, jiní v jinošském a divčím, jiní v plné vyspělosti lidského života. A jistě asi nikdo z nich a asi také nikdo z jejich

příbuzných nebo známých se nenadál, že by měli odsud odejít tak brzy. To se tedy přihodilo mnoha jiným. Kdo nás ujišťuje, že se to nestane také nám, pokud ještě náležíme k mladým nebo dokonce nejmladším nebo k lidem v plném rozkvětu života a zdánlivě v plné síle? Náš Spasitel, napomíná nás všechny bez rozdílu: „Buďte připraveni, neboť v kterou hodinu se nedomníváte, Syn člověka přijde.“

Buďte připraveni. Na co? Na to, co rozhodne o celé naší věčnosti, zdali bude šťastná nebo strašlivá. Máme být připraveni na ten kratičký, ale na věky platící a rozhodující soud, který bude nad námi vykonán v hodině smrti. V tu chvíli jasně uvidíme, zdali jsme tímto životem, který pominul tak rychle, sloužili Bohu či sobě a ďáblu. V tu chvíli uvidíme a sami o sobě rozsoudíme, jsme-li hodni nebe nebo pekla. A ten rozsudek se již potom na věky nezmění, žádnou litostí, žádnými prosbami.

Na to tedy máme být připraveni. A povšimněte si, že náš Spasitel nepraví: „Připravujte se“, nýbrž praví: „Buďte připraveni!“ Nyní, již v tuto chvíli a v každou chvíli máme být připraveni, poněvadž nevíme, zdali za hodinu, zdali dnes v noci nás Pán nepovolá na soud. A každý křesťan ví, co znamená, být připraven. Znamená, být v milosti Boží, t. j. nemít na sobě alespoň žádného těžkého hříchu. Ale pohříchu, jak snadno se lidé klamávají a myslí, že hříchu nemají a zatím jsou zapleteni do hříchů těžkých a velmi těžkých.

Nuže, myslíme častěji a důtklivěji na to, co dobře víme: že hodinka naší smrti je nejista, ale že jistě je bližší nežli myslíme. Žijme tak, abychom byli na ni stále připraveni, a nejsme-li, připraveni v tuto chvíli, připravme se co nejdříve upřímným pokáním. Nezapomínejme pak na velikou pomocnici křesťanů a útočiště hříšníků, Matku Boží. Tu vzývejme, aby nám vyprosila šťastnou hodinku smrti a často z celého srdce k ní volejme: „Pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší. Amen.“

24. neděle po sv. Duchu.

Poslední soud.

Dnes je poslední (dvacátá čtvrtá) neděle po sv. Duchu, poslední před adventem. V kostelích se čte evangelium o „ohavnosti spuštění na místě svatém“, a o posledním dnu tohoto světa. Jsou tu spojeny dvě události budoucí, oddělené od sebe časem, jehož délka je nám neznáma. První předpověděná událost již se splnila — zboření Jerusalema. Apoštolové byli zvědaví znáti čas, kdy se splní druhá předpověď, zkáza té země, která nyní jest, a konečný soud nade vším lidstvem. „Pane, kdy to bude?“ tážali se našeho Spasitele, ale odpověď zněla: „Den ten nikdo neví, než Otec, a komu to Otec chtěl vyjevit.“ Jediný Bůh tedy zná ten den, a z lidí toliko ten, který v jedné osobě jest Bůh a člověk, Ježíš Kristus. On však to ví věděním, které podle vůle Boží nemá býti s lidmi sděleno. Hrůzy, které provázely obléhání a dobytí Jerusalema r. 70 po Kristu, byly chabým obrazem hrůz, které mají podle předpovědění Páně vyděsiti všechno žijící lidstvo a z mrtvých ty, kteří ztratili na věky všechno štěstí, v ten den, kdy Ježíš Kristus přijde soudit živých i mrtvých. Vítězný oblouk Titův v Římě, postavený na památku zdolání židovského vzbouření, oblouk, na jehož vnitřní stěně dnes ještě, téměř po 1900 letech, spatřujeme zkomolené podoby římských vojinů nesoucích kořist Jerusalemskou — zlatý sedmiramenný svícen, obětní stůl, posvátné polnice chrámové a jiné věci — tento oblouk kamennými slovy hlásá, že se splnila jedna předpověď Kristova. A není-liž to věc plná divných úradků božích, že od té doby přestávají u Židů všechny oběti? Tolik horlivců o zákon Boží bylo mezi tehdejšími Židy, tolik znatelů písem a zvyklostí náboženských, kteří všichni věděli, že Bůh přikázal Otcům jejich skrze Mojžíše, aby mu obětovali rozmanité, podrobně ustanovené oběti. Věděli, že oběti nebývaly vždycky obětovány jen v kamenném chrámě jerusalemském, vě-

děli, že předkové jejich obětovali také na poušti, v přenosném stánku z dřevěných desek a houní — čím tedy vysvětlíme, že tito lidé, tolik horliví v plnění předpisů zákona Mojžíšova, najednou přestávají obětovati? Naplnilo se slovo jejich proroka, skrze něj mluvil Bůh: Nemám zalíbení ve vás, a nepřijmu darů z rukou vašich. Nebo od slunce východu do slunce západu obětuje se jménu mému obět čistá.“ Ano, zbořením Jerusalema konečně bylo plně provedeno oddělení církve Kristovy od židovské synagogy, a zůstala již jen jedna obět pravá, jediná obět hodná Boha, obět, při níž se mu obětuje podle své lidské přirozenosti Ježíš Kristus, dodávaje svou božskou přirozeností své oběti ceny nesmírné. Tělo a krev Kristova, které se obětuji při mši sv. znovu a znovu na oltářích našich chrámů, to jest oběť, která nevýslovně překonala a nahradila všechny oběti Starého zákona.

Kdy bude — kdy přijde onen druhý den? On přijde, jako přišel den zkázy Jerusalema. Ale nám žijícím je zbytečno přemýšlet o tom. Nám, každému z nás, přichází den rozhodujícího soudu v hodinku smrti naší, a ta není daleka. V ten den se stane rozhodnutí o tom, co již ani soudný den nezmění, leda tak, že tenkrátě tělo naše, které nám bude vráceno, částečně rozmnoží buď naši slast neb naše muka. Nyní Pán ukazuje občas to, co uschoval na den hněvu. Těch 100 tisíc mrtvých v Messině, které před nemnoha lety pět minut mořského přívalu odvedlo v hrůze na věčnost, ty sopečné plyny, které na ostrově Martinique v několika vteřinách zahubily 40 tisíc lidí, a jiné takové projevy přírodních sil jsou malé ukázky toho, co má ve své všemohoucí ruce Pán a Stvořitel světa a co dovede naplniti lidstvo šílenou hrůzou v den, kdy „bude bojovati za něj okršlek zemský proti nesmyslným.“

Depopulace, církev katolická a lidová strana.

Evangelium na poslední (24.) neděli po sv. Duchu (ze sv. Mat. 24, 15—35), mluví o dvojím soudu Božím. O tom, který měl přijíti a přišel na Jerusalema, když

se Židé vzbouřili proti římskému panství, a Římané potom jejich odboj krutě potlačili a Jerusalema zbořili roku 70 po Kristu. Ale hrůzy tohoto pádu Jerusalema měly být obrazem jiného a to posledního soudu Božího nad veškerým lidstvem, který přijde v den, o němž nikdo neví, „ani andělé Boží, jedině Otec a komu to Otec chtěl zjevit“, t. j. Syn Boží, který se stal člověkem. Mnohokrát již se lidé děsili rozličnými proroctvími o blízkém konci světa a vždy na plano. Den ten snad je ještě daleko, snad blíže nežli myslíme. Ale co nás každého zvláště se týče, jest jisto, že den ten jen znova a veřejně potvrdí to, o čem se rozhodne již v hodině naší smrti.

Jak souvisí dnešní evangelium s nadpisem tohoto nedělního čtení? Velmi dobře, přihlédneme-li pozorněji, Hned na začátku evangelia se čte: „Když uzhíté ohavnost zpuštění na místě svatém.“ Tato slova dobře lze obrátiti na to, co se nazývá depopulací, t. j. ubýváním obyvatelstva proto, že se rodí málo dětí. O tomto děsném zjevu, který je pro nás děsný netoliko po stránce mravní, ale také po stránce národní, mluvil tyto dni ve sněmovně důtklivými slovy náš lidovecký ministr, monsignor Šrámek. Toto ubývání obyvatelstva, tato depopulace znamená, že již dlouho, ale nyní přišerněji než dříve, vidíme ohavnost zpuštění na místě svatém. Manželství a rodina křesťanská, to bylo a má vždycky být místo svaté, to posvátné hnízdo, z něhož vylétají do života nová pokolení, která mají sloužiti Bohu v lásce a oddanosti a s ním potom požívatí života nehynoucího a blaženého. Toto místo svaté, manželství a rodina, je znesvěceno ohavností zpuštění. Manželství je zohaveno možností úplné rozluky a civilním sňatkem, rodina pak strachem z hojného počtu dětí. Z rozluky manželské pak a z tohoto sobeckého a nevěreckého strachu před hojným potomstvem vycházejí hříchy nad jiné ohavnější a nepřírozenější, které však nevěra všelijak opentluje a prohlašuje za věci dovolené. A že chtivost pozemských rozkoší a statků tak zmátla myslí lidu kdysi opravdu křesťanského, to jest zpuštění veliké.

Již i děti jsou nakaženy takovým hamižným, bídáckým smýšlením. „Já jsem rád, ráda, že jsem sám, sama; kdyby nás bylo více, musil bych se, musila bych se dělit s jinými!“ A to nebohé dítě neví, jaké sobecké bídáctví mluví z jeho úst! A nemá to ze sebe — má to z úst starších.

Není to ještě úplně všeobecné. Jsou ještě rodiny a to také rodiny chudé, kde se všichni z nového bratříčka, z nové sestřičky radují, a kde děti mají radost, když se mohou spolu o všechno dělit. V takových rodinách je i v chudobě spokojenost a láska. Jak odporný naopak je pohled na jedno dítě, krmené, pěstované, zbožňované často pohansky, jak pohřichu často se přihází. Jen to tělo, jen ta dobrá budoucnost, jen ta myšlenka, aby rodiče i to jedno nebo dvě děti se dobře měly, to jest duševní život takových rodin. Zkušenost však učí, že jsou a byly rodiny se šesti, osmi a více dětmi, rodiny chudé nebo nezámožné, a všechny děti se poctivě v životě zachytily. Nejsou milionáři, neběhají po kavárnách, barech a divadlech, ale jsou poctivě živý a jistě spokojenější než mnozí bohatí nebo světáctí rozervanci a často zpuštělci.

Církev katolická znova a znova napomíná věřící, aby žili v manželství a v rodině svatě, t. j. podle zákonů Božích a přirozených. Učí je důvěře v Boha, který „když dá zajička, dá mu také trávníčka“, jak dobře praví staré přísloví. Církev katolická napomíná věřící, zvláště ženy, aby se varovali rozmařilosti a požitkářství a pečovali o věci důležitější. Ci není nízké a bídácké smýšlení těch žen, které stále myslí jen na svoje tělo, na svou pleť, na zachování „postavy“ a jiné věci toho druhu? Smýšlení to spíše nevěstčí než ženské nebo mateřské.

A kdyby lidovci chtěli chápati a konati vůli Boží a v Pána Boha se důvěřovati, musili by praví katolíci počtem brzy převyšovati ty ostatní, kteří nevěří v život za hrobem, žijí jen pro tento svět a ničeho se neštítí a nebojí, jen když mohou ukojiti své choutky. Takoví nechťí mítí mnoho dětí, aby je děti neobmezovaly v jejich shonu po „užívání“ tohoto života, Bu-

dou-li tedy dobří katolíci, kteří jsou většinou politicky sdružení ve straně lidové, mítí hojně rodiny, a budou-li (a na tom záleží) své děti vychovávatí dobře a nesmiřitelně (nebojte se dobrého smyslu tohoto slova!) katolicky a zároveň v živém citění českém, musí přirozeně přijíti doba, kdy katolíci proti všem jiným stranám zesílí a také svůj národ číselně povznesou.

Radio a mše svatá.

Nedávno, když jsem se ve škole vyptával, zdali všechny mé žáčky byly na Boží Tělo na mši sv., odpověděla jedna, že ne, ale že poslouchala mši sv. v „radio“. Zdá se tedy, že radio se může státi a snad již se stalo leckterým lidem prostředkem, jak odváděti lidi víc a více od života náboženského. Pokud já věci rozumím, musím říci, že kdo by chtěl nahrazovati přítomnost při mši sv. v kostele (kapli) posloucháním nějakých modliteb a zpěvů kostelních v radiu, neplní tím své přísné povinnosti, která mu ukládá, aby byl pobožně přítomen celé mši sv. Neboť — co znamená „býti přítomen mši sv.“ nebo „mši sv. slyšeti“? Znamená to to, že osobně se máme účastniti oběti mešní. Mše sv. je oběť. Neobětujeme ovšem zvířata, ani potraviny nebo jiné věci, jako obětovali svým bohům a dosud leckde obětuji pohané nebo jako židům Bůh sám přikázal, aby mu obětovali, nýbrž obětujeme dar nejvznešenější a Bohu nejvzácnější, tělo a krev Ježíše Krista. Účel každé, i pohanské, i židovské oběti byl, aby se oběti uznávalo svrchované panství Boží. Proto se obětní dary nějak ničily, spalovaly, zabíjely atd., aby se tím vyjádřilo, že Bůh je pán všeho života, všeho, co je, a vše by mohl pokynutím své vůle zničiti. On zkrátka je jediný pán, jenž plně zasluhuje tohoto jména „pán“. A jak nedávno jsem zde napsal, tím, že někdo v jeho panství nevěří a jeho neuznává, tím se jeho panství nevymkne. Přichází pro každého člověka nezbytně chvíle, kdy zakusí a uzná, že Bůh jest jeho pán. Toto uznání panství Božího vyjadřuje oběť, a proto

právě oběť (i pohanská i židovská) jest a byla nejdokonalejším projevem úcty k Bohu, jakožto Pánu nejvyššímu.

Jestliže tedy náboženství nedokonalá se snažila uctívati bohy neb Boha tímto nejlepším způsobem, tímto nejlepším vyjadřováním své víry v panství Boží, mnohem více my, křesťané, jsme povinni uctívati Boha nějakou obětí. A zakladatel našeho náboženství, Ježíš Kristus, postaral se nám o takovou oběť, když proměnil chléb a víno ve svoje tělo a ve svou krev a již při poslední večeři prohlásil, že je za nás obětuje: „Toto jest tělo mé, které se za vás vydává,“ „to je krev má, která za vás vylita bude.“ Poručil pak: „To číňte na mou památku.“

Kdykoli tedy biskupové a kněží jakožto dědicové této obětovací moci proměňují chléb a víno v tělo a krev Páně, proměňují je v to tělo, které bylo za nás vydáno, v tu krev, která byla za nás vylita, což se stalo smrtí Páně na kříži. Tak tedy ta oběť, kterou Kristus Pán obětoval sebe sám Otci nebeskému na kříži, aby uznal jeho svrchované panství (neboť umíral proto, že to Otec chtěl, že to velel — uznával ho tedy za Pána), opakuje se znova a znova při mši sv., a Církev pod těžkým hřichem velí, abychom alespoň o nedělích a zasvěcených svátcích byli té oběti přítomni a spolu s knězem obětujícím projevili, že uznáváme Boha za nejvyššího Pána a tou obětí jej jakožto nejvyššího pána veřejně a společně ctili. Jen velmi vážné příčiny (vážná nemoc, nezbytná nebo velmi nutná cesta, nutnost zůstatí u dětí neb u nemocného, když nás nikdo nemůže vystřídati, přílišná vzdálenost, zvláště když nad to je velmi zlé počasí a podobné příčiny) mohou nás někdy omluviti. Ne tedy nějaký výlet nebo cvičení Sokola a jiné věci toho druhu. Buďme tedy ve mši sv. velmi svědomití, raději se zřekněme nějakého výletu, než abychom se dopustili hříchu, a nedbejme žádných řečí a planých výmluv. Rodiče mají především sami dávatí dobrý příklad, zároveň pak děti pilně a přísně míti k plnění této povinnosti. Při mši sv. pak se chovejme co nejzbožněji,

majíce myšlenky stále obrácené k té oběti, která se na oltáři koná, jako bychom stáli pod křížem. Máme také mít dobré modlicí knížky nebo se modlití bolestný růženec, bít se v prsa při pozdvihování a přijímání (ne při každém zvonění, nevědouce proč) a nešetřiti před svým Pánem kolen. Nejlépe arci se účastní mše sv. ten, kdo při ní, po knězově přijímání, sám také hodně, pokorně a s láskou přijímá Tělo Páně.

Křesťanská práce.

Zákonodárství naší republiky přijalo mezi dny, které se slaví prázdnem, den prvního května. Den ten se slaví, ne světi, protože socialisté a nevěrci nic nesvěti, oni jen slaví. Přes to přese všecko jejich kalendáře nazývají den prvního května svátkem práce.

Věnovati jeden den této myšlence, že člověk má si práci vydělávati živobyti, jest sama o sobě věc dobrá, a jako křesťanství jisté dny, které slavili pohané, nezrušilo, ale naplnilo je a posvětilo myšlenkami křesťanskými, tak také tento svátek práce my křesťané dovedeme naplniti lepším a vznešenějším obsahem než socialisté. Ovšem nesvětime ten den jako svátek. Nejsme povinni býti ten den (není-li to ovšem právě neděle) přítomni službám Božím a nejsme ve svědomí zavázáni zdržovati se ten den prací služebných.

Kdybychom chtěli světiti nějaký svátek práce, byla by nám křesťanům takovým svátkem slavnost svatě Rodiny nazaretské (první neděle po Zjevení Páně). To je pravá slavnost práce křesťanské, práce, konané ustavičně s myšlenkou na Boha. Křesťan ví, že práce má na sobě jakýsi ráz trestný, ne tím, že to je práce, že to je zaměstnání, že to je činnost sil a schopností daných člověku, ale tím, že unavuje, že je více méně obtížná člověku, který je stížen následky hříchu dědičného. „V potu tváře své budeš jísti chléb svůj, dokavad se nenavrátiš do země, ze které vzat jsi.“ Tato slova, promluvená k Adamovi, naznačují obtíže práce, ale zároveň ukládají práci za povinnost. „Kdo nepracuje, ať nejí.“ Proto vidíme, že křesťanství vždy

si práce vážilo jakožto povinnosti uložené od Boha. Proto v pravidlech duchovních řádů katolických znova a znova se opakují jako heslo slova „Ora et labora — Modli se a pracuj“.

A jak pracoval na příklad katolický střední věk, jak všechna dnešní evropská vzdělanost spočívá na práci klášterů oněch dob, o tom byly napsány veliké knihy.

Církev stejně ctíla práci tělesnou jako práci duševní. Neboť obojí práce je potřebi, a duševní práce často mnohem více namáhá, než práce tělesná a více člověka vyčerpává. Křesťanovi, jak již výše bylo pověděno, jest práce posvěcena příkladem Spasitelovým. Pán Ježíš trávil svůj skrytý život v rodině nazaretské, kde se pracovalo. Pěstoun Páně, sv. Josef, byl tesařem a Panna Maria musila zastávat celou domácnost. Pán Ježíš sám, když vyrostl z dětských let, pomáhal svému pěstounovi a tak nejprve svým příkladem posvětil práci tělesnou jako později, když kázal a učil, posvětil práci duševní.

Práce jest nám cestou k Bohu, ale ovšem práce, konaná pro Boha a ve spojení s Bohem. Má býti konaná ve spojení s Bohem, t. j. křesťan má ustavičně býti ve stavu milosti posvěcující, má býti prost alespoň každého hříchu smrtelného tak, aby pracoval jakožto syn nebo dcera Boží. Má býti konána pro Boha, t. j. všechny své práce máme obětovati Bohu a dělati je netoliko pro výdělek nebo pro nutnost, nýbrž proto, že vůle Boží jest, aby člověk pracoval a práci si vydělával živobyti nebo přispíval nějakým způsobem ke cti Boží a ke spasení svému a svých bližních. Proto máme především dbáti, abychom byli stále ve stavu posvěcující milosti a mimo to máme alespoň ráno již napřed Pánu Bohu obětovati a jemu zasvětit všechny své práce. Tenkrát nám naše práce a přičiňování vydá netoliko užitek pozemský, nýbrž mnohem hojnější užitek pro život věčný.

Konečně my křesťané máme stále práci nad jiné důležitou a nemálo trudnou, totiž práci o zlepšování a zdokonalování své duše. Jedna stará církevní skladba

přirovnává nebe nádhernému kamennému chrámu, v němž každý pravý křesťan jest jedním kamenem. Ale jako kameny, z nichž se buduje chrám, se musí mnohou prací přitesávat a otloukati dláty a kladívy, tak musí křesťan stále tesati a dlabati svou duši, musí pracovati proti svým nedobrým náklonnostem a chybám, aby jednou byl nalezen jako kámen, který jest způsobilý býti zasazen do stavby onoho věčného chrámu nebeského.

To jest práce nad jiné vzácná, ale také práce na výsost nutná, ba nezbytná, bez níž nelze nám dojítí života věčného. Hle, takové myšlenky může také v nás věřících budítí tento den 1. května, i když to není pro nás svátek.

Katolici??

Kdosi nám vypravoval tento příklad: Sešel jsem se tyto dni s jednou pražskou dámou, jejíž dvě dcerušky jsem před léty vyučoval náboženství a s kterou jsem řadu let již nemluvil. Pověděli jsme si tedy nějaké novinky, a tato dáma, která se právě vrátila z jistých českých lázní, vypravovala též o některých svých zkušenostech po stránce náboženské. Zmínila se o nějakých učitelkách, s nimiž se v lázních setkala, a hořce mluvila o tom, jak jsou povztekly proti našemu náboženství. Pak vypravovala o nějakých dvou starších manželích, jejichž děti odpadly od katolické církve, oni však při ní setrvali. Má známá se prý ptala té matky, zdali ji to netrápí, a dostala za odpověď: „Proč by mne to trápilo? Moje děti jsou již dospělé, ať dělají podle svého přesvědčení, a nic špatného neučinily.“ Jak viděti, byla to „horlivá“ katolička, která patrně zůstala v naší církvi proto, že jí je všechno jedno. Konečně jsem se zeptal své známé na osudy jejích dcerušek, a tu mi pohnutým hlasem řekla, jak je šťastná a jak děkuje Pánu Bohu, že její děti zůstaly při svém náboženství. Když pak jsem se dotazoval podrobněji, uslyšel jsem, že jedna si vzala nějakého pruského továrníka, a že je maminkou, ale ze strachu,

abych se nedověděl něčeho, čeho jsou schopni naši „dobří“ katolíci, jsem se ani nechtěl ptát, zdali muž této její doerušky není evangelík, a jestliže jest, zdali na své svědomí a na svou čest dříve zaručil, že všecko potomstvo bude vychovááno katolicky. Znam dobře, jak jsem řekl, jisté „dobré“ katolíky, a proto jsem se neptal, neboť kdo se ptá, mnoho se dozví. O druhé dceři jsem věděl, že byla vdána, ptal jsem se tedy, jak se jí daří. Dozvěděl jsem se, že se dala rozvésti, protože její muž prý byl příliš hrubý, a že si vzala (ovšem civilně) jiného, mírného a dobrého. Poněvadž onen první muž ještě neumřel, nemohl jsem mlčet, a řekl jsem své známé, že před Bohem toto druhé manželství neplatí. Nemohla se ovšem se mnou hádati, tedy mlčela, ale patrně byla přesvědčena, že manželství na radnici je tak dobré jako v kostele, a když si její dcera vzala za života svého prvního muže, s nímž byla církevně oddána, jiného muže, že je to stejně dobré jako kdyby se byla vdala po jeho smrti. Posteskla si konečně ještě jednou na ty smutné náboženské poměry u nás a se zájmem pochválila dra Kramáče, že to ve své berounské řeči káral. Ale já, snad trochu krutě, jsem ji zkazil i tu malou radost, a prohlásil jsem, že dr. Kramář to říkal ne z úcty a lásky k našemu náboženství, nýbrž jen proto, že vidí, že se katolíci přece ještě nedají vésti na mravní porážku jako ovce, ale co se týče chuti, že by s naší církví zacházel tak kaprálsky, jako kterýkoli volno-myšlenkář. Tak jsme se rozešli.

Viděl jsem, že to je vlastně dobrá duše. Ale dobrá katolička?, Jaká to motanice názorů v té ubohé, dobré duši! Či vinou? Četbou „Národních Listů“ a „Národní Politiky“? Snad. Myslím totiž, že časopisy ještě horší má známá nečte, a snad právě svou zřejmější bezbožností by ji spíše vyburcoovaly. Či je tím vinno nedostatečné náboženské poučení ve škole? Ale kdo může mladému člověku v 6—14 letech dáti ve 2 týdenních hodinách talkový základ, aby stačil na celý život? — Zbývá rodina.

Po volbách.

Volby dopadly pro lidovce radostně. A radost by mohla býti ještě větší, kdyby byli kandidátkou 26 měli také luďáci na Slovensku. Ale již se stalo. Snad se naplnilo evangelium: „Když lidé zesnuli, přišel nepřítel a naseł koukole (nesváru) do pšenice.“ — Nyní jest na nás, abychom to, čeho jsme dobyli, udrželi, a nejen to, nýbrž abychom to především upevnili, zajistili pro budoucnost a pak to hleděli rozmnožiti. Nemluvím v nedělním čtení se stanoviska politického, nýbrž jen se stanoviska náboženského. Lidová strana pracuje o dobro jednotlivých občanů, pracuje o pokoj, o pořádek, o spokojenost rozumného občanstva, a o všechno to pracuje, stojíc na pevném a nezměnitelném základě zásad katolických. Ale aby celá strana na těchto zásadách stála a z nich brala sílu k dalšímu usilování o uvádění těchto zásad do života jak soukromého, tak veřejného celé naší republiky, k tomu je nezbytně zapotřebí, aby každá lidovecká rodina žila opravdu uvědoměle katolicky jak svým vnitřním smýšlením, tak také svým celým chováním. Jako na našich volebních plakátech naše strana, zobrazená zdravou ženskou postavou, ukazovala své čisté ruce, tak má míti čisté ruce každý věrný lidovec a každá lidovecká rodina. Čisté po každé stránce: ve věcech majetkových, obchodních, obecních, soukromých i v užším smyslu mravním, tak aby se naše rodiny zdržovaly mnoha věcí, které si pokládají za dovolené ti, kteří nechtí poslouchati mateřsky napomínajícího a výstražného hlasu katolické církve. Lze předpokládati, že při posledních volbách šlo s námi mnoho lidí, ne proto, že jsou horliví katolíci, nýbrž proto, že uznali, že lidová strana má nejpoctivější úmysly a nejčistší ruce. Na pravých, původních lidovcích, t. j. na těch lidovcích, kteří nadšeně hned ze začátku se přidali k lidové straně právě proto, že se postavila na zásady katolické víry a prohlásila, že bude hájiti soukromé i veřejné svobody této víry, jejího práva na plný život v soukromí i ve státě, na těchto lidovcích záleží, aby druzí, kteří se

k nám přidali z pouhé občanské prozíravosti a poetičnosti, poznali, že právě proto lidová strana je čestná, spolehlivá a rozumná, že vychází ze zásad křesťanských, katolických. Když budou původní lidovci žít sami i v rodinách katolicky, také ti druhí, uznají, že nejsme „klerikálové“, jak naši protivníci straší malé děti, nýbrž, že jsme zkrátka praví katolíci. Tak i oni uznají, že víra, která vydává tak dobré ovoce, nemůže být strom špatný, a snad si ji konečně zamilují a budou i oni podle ní žít.

Budoucnost lidové strany žádá, aby v každé lidovecké rodině byly děti vychovávány na dobré lidovce. Ale nezbytně budou lidovci a dobrými lidovci, budou-li dobrými katolíky. Měly by tedy všechny naše rodiny nyní po volbách zpytovat trochu svědomí a otcové a matky měli by se sami sebe ptáti: Zdali pak vedeme své děti opravdu a hlavně svým příkladem k pravé, nebojácné, dobře poučené, radostné a obětovné zbožnosti? Zdali pak se můžeme těšit, že z nich vyrostou lidovci netoliko političtí, ale lidovci náboženští, kterým pojmy víry, náboženství, církve katolické budou nejdražšími pojmy na světě? Přemýšlejte o tom, naši věrní a stateční otcové a matky.

Člověk nábožensky založený.

Dost často slyšíme tuto větu: „Já jsem' člověk nábožensky založený“ nebo o někom jiném: „On je člověk nábožensky založený.“ Co se tím vlastně chce říci? Že si někdo rád zajde do kostela, když tam hezky zpívají, že se nestydí mít ve své domácnosti nějaký svatý obraz, že uznává, že „nad námi něco musí být“? To by bylo příliš málo náboženství, a kdyby „člověk nábožensky založený“ znamenal jen to, co bylo právě naznačeno, byl by to pojem něčeho velmi rozplzlého. Ci se chce říci, že někdo má jakési přirozené nadání k víře a k pobožnosti jako mívají lidé nadání k hudbě nebo k jiným dovednostem? To by byl nesprávný pojem. Každý člověk je tímto způsobem nábožensky založený. Neboť Bůh chce, aby všichni lidé

byli spaseni a ku poznání pravdy přišli. Ale nikdo nebude spasen bez náboženství, t. j. bez víry a bez života pořádaného podle víry. Když tedy Bůh chce, aby všichni byli spaseni, dal jistě každému schopnost, aby věřil tomu, co Bůh nám oznámil o sobě a o našich povinnostech k němu, a aby podle této víry mohl býti živ, bude-li ovšem chtít a nebude-li odpirati milosti Boží, která mu chce při tom pomáhati. Nebo se konečně těmito slovy „člověk nábožensky založený“ chce říci, „člověk věřící a podle víry žijící“. A to by byl pojem správný. Jenže v takovém případě nesluší se užívatí řečeného označení „člověk nábožensky založený“, protože tím se spíše vyjadřuje jakási náladovost a citovost, která nemá pravého základu. Pravý křesťan je zkrátka člověk věřící, člověk, který celou duší uznává za neomylnou a věčnou pravdu všechno, co Bůh nám zjevil a co svěřil k opatrování, hlásání a vykládání církvi, kterou jeho Syn založil na skále, t. j. na neomylné a svrchované autoritě Petrově a jeho nástupců, římských papežů. To není náladové, poetické a citové rozpoložení, ale pevné přesvědčení, víra, která vede člověka ke spojení s Bohem projevy nejhlubší úcty, vroucí modlitbou a dokonalou poslušností na základě toho, co o Bohu a o svém poměru k němu od své neomylné učitelky, církve katolické, ví. Tak se naplňuje slovo apoštolo-vo, že spravedlivý živ jest z víry. Tedy věřící katolík, to je právě označení naše, a ne „člověk nábožensky založený“, což může míti a mívá smysl povrchního náboženského citění, ale ne vyhraněného a pevného přesvědčení, které nezávisí na tom neb onom člověku, na té neb oné náladě, nýbrž na autoritě církve Kristovy, za níž stále stojí jeho slib: „Já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa.“

Ještě člověk nábožensky založený.

Můj článek v poslední nedělní besedě „Lidových Listů“ nebyl ještě vysazen, když jsem se setkal se svým starým známým, vysokým úředníkem naší republiky a

během řeči jsme přišli také na věci náboženské. Podnět k takovým řečem dalo Slovensko — abyste věděli všechno. A tu ten můj starý známý promluvil také o sobě a řekl: „Já na příklad jsem člověk nábožensky založený, ale Kristus je mi jen velikým člověkem.“ Řekl jsem mu na to: „Tou větou bouráte celý světový pořádek,“ ale dále jsme se do těch řečí nepouštěli, protože oba, on i já, jsme si byli vědomi, že náboženské otázky se nerozluští na ulici, jako se nerozluští v kavárně nebo při politické schůzi. Ty lze luštiti jen tím, že člověk poctivě nabídne Bohu svou svobodnou vůli, svou ochotu, že je hotov učiniti a tedy i věřiti všechno, co Bůh chce, aby člověk činil, tedy také věřil, a že se modlí za to, aby mu Bůh dal poznati svou vůli a svou milosti ho k plnění své vůle podporoval. Nelze pochybovati, že kdyby lidé „nábožensky založení“ toho rázu jako onen můj známý, jinak muž dobrý a čestný, činili to, co jsem právě řekl, musili by se z nich státi věřící. Kdybychom chtěli mluvit jasně, musili bychom asi takovým lidem říci, že jsou vlastně kacíři, A zvláště, když jde o božství Kristovo. Tím křesťanství stojí a padá. Podle smýšlení o Kristu naplňují se slova Simeonova v chrámu jerusalemském: Postaven jest tento ku pádu a k povstání mnohým v Israeli a za znamení, jemuž bude odpiráno, aby byla zjevena smýšlení mnohých.“ Kdo věří v Ježíše Krista, Boha a člověka, tomu je Kristus ku povstání z hříchu a následků hříchu; kdo vidí v Ježíši Kristu jen člověka jako byl Mojžíš, Budha, Sokrates, Plato, a nevím kdo ještě, tomu je Kristus ku pádu. „Pán můj a Bůh můj“, tak zvolal apoštol Tomáš, když vlastními očima spatřil svého Mistra po jeho zmrtvýchvstání. „Věřím také v Ježíše Krista... Boha z Boha, Světlo ze Světla, Boha pravého z Boha pravého,“ tak zpívá a říká církev Kristova při mši svaté, jak to proti ariánskému bludu slavně prohlásila na prvním církevním shromáždění v Nicei 325. Není-li Kristus Bůh, je málo platno církvi jeho zaslíbení: „Já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa.“ Není-li Kristus Bůh, může se jeho církev mýlit. Ale

pak se rozvíklává všechno. Pak není pevného mravního řádu, pak není žádného naprosto pravdivého náboženství, pak je každý svým zákonodárcem, pak mohou lidské zákony dovolovati rozluky, vraždění dětí, zabíjení nezhojitelných nemocných atd. — samé to důsledky toho, že lidé nevěří v Ježíše Krista, Boha člověka, a jeho stálé působení v církvi katolické, a stačí jim býti „nábožensky založení“.

Plesy, mše a posty.

Někdo, kdo přišel z venkova do Prahy a všiml si, že jsem několikrát něco napsal do „Nedělního čtení“ tohoto listu, přišel na mne se stížností. „Měl byste něco napsat“, povídal, „o tanečních zábavách a plesech, které teď v masopustě pořádají také naše katolické spolky. Dají si ten ples na čtvrtek nebo na sobotu a tančí až do pátku a do neděle, uvádějí účastníky zábavy do pokušení, že v noci ze čtvrtku na pátek budou jíst maso již v pátek, a po sobotě, že místo na mši sv. do kostela půjdou do postele a budou vyspávat až do poledne. A v pátek se nemá tancovat.“

Neodpověděl jsem na to tak ani tak, ale trochu jsem o tom přemýšlel a trochu se ptal. Tak jsem se na př. dozvěděl, že na plese jistého katolického sdružení, které si ten svůj ples položilo na čtvrtek, byla půlnoční přestávka navržena na dobu od 11. do 12. hodin. Kdo tedy chtěl jíst něco masitého, mohl to snísti ještě před půlnocí, tedy ve čtvrtek. Co s tím tancováním v pátek? V naší pražské diecési se skutečně tanec v pátek zapovídal, ale poslední léta postní řád o tancích nemluví. Já jsem ostatně kdysi v „Duchovním pastýři“ zastával názor, že přestoupení oné záповědi, i když byla v některé diecési dána, není hříchem těžkým, leč by byl úmysl, dělati to na potupu náboženství.

Co se týče neděle, rozumí se, že slyšeti v neděli a v zasvěcený svátek mši sv. jest přísná povinnost, stejně jako v nařízené dni se postiti, a že tedy těžce

hřeší, kdo takovou povinnost bez závažné příčiny zanedbá. Je zřejmo, že taneční zábava by nebyla platnou omluvou, aby někdo potom, v neděli, vynechal mši svatou. Ale vím, že někteří takoví tanečníci v jistém případě tančili trochu déle a pak šli přímo (zde v Praze) na „pátou“ nebo „šestou“ mši sv. a po mši sv. šli domů se vyspat.

Pamatujte tedy, milí čtenáři naši, aby vaše zábavy se líbily Pánu Bohu, a abyste pro ně zanedbávali přísných povinností katolického křesťana, jako jsou přikázané posty a nedělní a sváteční mše sv. A co se týče tanců, neškodí připomenouti názor sv. Františka Saleského, světce, který svět znal a v něm se musil pohybovat (byl biskupem 17. věku ve Francii), světce, proslulého svou mírností v úsudcích. Ten tedy píše ve svém „Navedení k životu zbožnému“: „Tance a plesy jsou svou povahou věci mravně ani zlé ani dobré, ale jak se takových zábav obyčejně užívá, jsou velice obráceny a nachýleny na stranu hříchu a proto plny nebezpečnosti. Pravím o tancích to, co lékaři říkávají o houbách, že totiž ani nejlepší houby nestojí za nic. Stejně já pravím, že ani nejlepší tance nestojí za mnoho. Duch zbožnosti se jimi rozptyluje, mravní síly ochabují, láska k Bohu stydne a v duši se snadno probouzejí city špatné.“

A těm, kteří přece tančí, radí za protilék uvážiti některé věci: „Téhož času, kdy ty jsi byl na plese, některé duše hořely v ohni pekelném pro hříchy, do kterých je takové zábavy přivedly. Zatím, co ty jsi tančil, mnoho duší odešlo s tohoto světa ve velikých úzkostech, tisíce lidí snášelo kruté bolesti, buď ve svých příbytcích, buď v nemocnicích. Nepomyslíš, že jednoho dne snad budeš vzdychati jako oni, kdežto jiní budou tančiti jako nyní ty? A zatím, cos tam prodléval, čas míjel a smrt se blížila; viz, jak se ti vysmívá a zve tě k svému tanci, při němž tvé hříchy budou hudebníky, a v tom tanci učiníš jen jeden krok, krok z tohoto života na věčnost.“

Je to trochu příliš vážné, ale napsal to světec tak mírné a lahodné povahy. Proč to nepřipomenouti?

Nedělní radost.

Před nějakým časem četli jsme v sobotních číslech „Pražského Več.“ („Lidu“) řadu dopisů od čtenářů, kteří tam vypravovali, jak tráví a světi své neděle. Neboť katolický křesťan své neděle (a zasvěcené svátky) netráví toliko, nýbrž on je především světi. Světi je tím, že se zdržuje od prací, které katolické svědomí v ty dny zapovídá, že jde ráno na mši svatou a možno-li, také na kázání, odpoledne pak ještě, zvláště zde v Praze, se zúčastní nějaké pobožnosti. — Dvě povinnosti arci jsou: zdržovati se od zapověděných prací a býti přítomen mši sv.

A tu čtu v novinách, že správa našich želez. drah chce dáti a dá našemu obecenstvu, zvláště Pražanům, příležitost, aby užili „bílé radosti“ zimní. Aby si totiž s lyžemi nebo rohačkami nebo „jen tak“ vyjeli do zasněžených hor, do Krkonoš, do Rudohoří, a tam příjemně ztrávili svou neděli, nebo po případě některý zasvěcený svátek, Neposkvrněné Početí Panny Marie, Nový rok, Tři králů atd. To je jistě hezké pro toho, kdo má na to čas a peníze. Ale co tomu řekne svědomí, ovšem katolické svědomí? Půjdou ti katolici nebo „katolíci“, kteří chtějí užiti té „bílé radosti“, na mši svatou? Vlaky do Krkonoš odjíždějí již v sobotu, tedy konec konců by se mohlo říci a očekávati, že katolíci (bez uvozovek) si mohou někde v Krkonoších najíti příležitost, aby tam vyplnili svou povinnost (a to přísnou povinnost, která zavazuje pod těžkým hříchem) slyšeti pobožně celou mši svatou. Bude tedy na jejich svědomí, aby na to pamatovali a již napřed se o takové možnosti a příležitosti přesvědčili. Horší je to vzhledem k vlakům do Rudohoří. Ty mají vyjížděti časně ráno v neděli (nebo ve svátek) již po páté nebo po šesté hodině. Přijdou lidé, kteří užijí těchto vlaků, na mši svatou? To se pramálo podobá pravdě, takže takový výlet za „bílou radostí“ do Rudohoří znamená téměř jistě zanedbání přísné katolické povinnosti, t. j. těžký hřích.

Ci někdo řekne, že tam ti výletníci musí jeti? Nebo že to je příliš veliká oběť, zřící se té „bílé radosti“, a že církevní příkázání (a příkázání o slyšení mše sv. je skutečně příkázání církevní), nezavazují s tak velikou obětí? Ale zdá se, že žádný člověk, a zvláště člověk katolik, nemusí a ani nemůže mítí ode všeho, a že tedy nemusí mítí ani tu „bilou radost“, když ji nemůže mítí bez zanedbání přísného církevního příkázání. Ostatně profesor mravouky na pražské universitě, dr. Ant. Vřešťál, ve své důkladné a vědecké knize o mravouce zkrátka praví: „Cesta pro pouhou zábavu arci není omluvným důvodem.“

Ale proč vlastně to všechno povídám? Proto, aby si naši dobří čtenáři uvědomili, že slyšeti v neděli a zasvěcený svátek mši sv., je věc velice vážná. Slyšení mše sv. nedělá ještě katolika pravým, dokonalým katolikiem, ale přece je jisto, že kdo není v té věci svědomitý, a to nesmlouvavě, neústupně svědomitý, nebude nikdy horlivým, církev Kristovu milujícím katolikiem. Příště, dá-li Pán Bůh, se vynasnažím, vysvětliti čtenářům tohoto nedělního čtení, proč je tato povinnost tak vážná. Zatím si trochu vzpomeňte na svoji minulost a jestliže upozorujete na sobě v této věci, že jste bývali snad liknaví nebo snadno si nalézali omluvy pro zanedbání mše svaté, obraťte na sebe také po této stránce důtklivá slova apoštolova v epištole k Římanům, která se čtou při mši svaté na první neděli adventní: „Bratři, vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali!“ A nezapomínejte na své děti, aby i ony od malička si zvykaly plniti svědomitě a dobře toto příkázání. Pokolení umírají a nová přicházejí. Kéž ta, která teď vyrůstají, vyrůstají — alespoň pokud jde o katolické rodiny — v uvědomělé zbožnosti, v oddanosti a lásce k církvi, v ochotném zachovávaní jejích a Božích příkázání.

Nesnášenlivost.

Nedávno jsem si všiml, že nějaký časopis, nevím již který, vytýkal našemu Orlu, že prý vychovává své

členstvo k náboženské nesnášenlivosti. Je-li to pravda, zasluhuje Orel vší chvály. A rozumí se, že mluvím o té nesnášenlivosti, která musí býti v pravém katoliku a která záleží v tom, že věřící katolík je pevně přesvědčen, že všichni lidé, kteří se s ním ve víře nersovnávají, jsou na bludné cestě. Není to vždycky jejich vina, ale bludná cesta se nestane pravou cestou proto, že někdo se na ní octl omylem.

Je to veliká chyba v našem katolickém životě, že mnoho našinců je příliš snášenlivých, že totiž jim to je jedno, co ti druhí dělají. Takový katolík se proto nermoutí, ale tím se stává, že se také nesnaží vychovávat své děti jako horlivé katolíky, již od malička je učiti, že jejich náboženství jediné jest pravé, že jen ten člověk plní vůli Boží, který se drží náboženství katolického a podle něho žije. My víme ovšem a náš katechismus učí, že může býti spasen i nekatolík, ba i pohan, když za to nemůže, když to není jeho vina, že nepoznal pravou víru, a jinak má dobrou vůli a chce býti opravdu tak živ, jak Pán Bůh velí, pokud tomu rozumí. Takovému člověku dobré vůle Pán Bůh svou milostí také pomůže, aby došel spasení. Ale přece jen musíme říci, že šel cestou, kterou se k spasení jíti nemá, protože církev katolická jedlná oznamuje člověčenstvu neomylně všechny náboženské pravdy a všechna mravní pravidla, a ona jedlná také poskytuje člověku všelikou pomoc. aby poměrně snadno dovedl vůli Boží konati a tak spasiti svou duši.

Tato spása duše bývá, jak se zdá, slabou stránkou mnohých katolíků. V tom smyslu totiž, že dosti nepamatují a dosti živě si nepředstavují to hrozné „buď — anebo“ po smrti: buď věčnou, nevýslovnou spokojenost a radost, nebo věčné zatracení v děsném zoufání a trápení. Do jiných konců tento náš život nevede. Proto musí katolíkovi záležeti především na tom, aby byl na té cestě, která vede k spasení, a to je katolická církev. On si musí dále přát a se přičiňovati, aby také jeho bližní a především jeho rodina šla po této cestě a byla si toho vědoma, že je to je-

diná od Boha nám daná cesta k spasení. A to je to, čemu se říká správná nesnášenlivost. Tak nesnášenlivý byl náš Spasitel, když pravil, že bude zatracen, kdo neuvěří, t. j. vlastní vinou nebude chtít věřit tomu učení, které jeho jménem měli apoštolové hlásati až do skonání světa. Oni pak je stále hlásají skrze ty, kteří jejich úřad zdělili, skrze sbor katolických biskupů s papežem v čele. Musíme však být snášenliví ve smyslu jiném, abychom totiž neubližovali jiným proto, že bloudí, zvláště ne těm, kteří již se v bludů narodili a v něm byli vychováni, zvláště když jsou to lidé jinak dobří. Jinak — tak alespoň myslím — měli bychom se chovati k dnešním novým odpadlům, kteří většinou nemají nebo neměli žádného pravého náboženského citění a buď z nenávisti nebo z hříšné lehkomyšlnosti opustili pravou cestu spásy v naší církvi. Myslím, že k takovým lidem máme jeviti jisté studené chování a raději se vyhýbati stykům s nimi, ale pilně se modliti za obrácení všech těchto lehkomyšlných nebo svedených nešťastníků a dávat jim dobrý příklad.

Tedy, katolíci, buďte správně nesnášenliví. Modlete se, aby Bůh ve vás udržoval a rozmnožoval víru, horlete pro její rozšíření a hlavně vychovávejte své děti jako nesmířitelné katolíky. Ci se může pravda smířiti s bludem, světlo se tmou? Lhostejnost ve víře je odporný hřích. Budete-li děti opravdu uvědoměle katolícky již od mládí, od dětství vychovávat, snad je ani škola nezkazí. A jakou školu namnoze máme, víte. Nemluví-li se v ní přímo proti našemu náboženství, pracuje se tam alespoň nepřímo. Co můžete čekat od učitelů, kteří z 50 procent odpadli od katolické církve?

O modlitbě.

„Sluší vždycky se modlití a nepřestávat.“

V „Pražském Večerníku“ („Lidu“) četli jsme 27. srpna při kalendářní poznámce o sv. Augustinovi tuto větu ze spisů sv. Alfonsa z Ligouri: „Všichni spisovatelé, kazatelé, a zpovědníci by neměli nic doporučeti horlivěji než modlitbu.“ Proč?

Protože člověk, který již došel rozumu, nemůže býti spasen, nebude-li se modlití. Nebude spasen jenom modlitbou, to se rozumí, ale vedle jiných věcí je modlitba nezbytným, nevyhnutelným prostředkem ke spasení duše. Modlitbou rozumím, to chápete sami, každé zbožné obrácení mysli k Bohu a obyčejně jakousi krátkou nebo delší rozmluvu s Bohem. Když Tomáš padl na kolena před Pánem Ježíšem a zvolal „Pán můj a Bůh můj!“ byla to modlitba. Když slepý u Jericha volal: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nadě mnou!“ byla to modlitba. Arci náš Spasitel sám naučil své učedníky a skrze ně i nás nejkrásnější a nejobsažnější modlitbě, Otčenáši. Co velikých myšlenek, co lásky k Bohu, co odevzdanosti do vůle Boží, co důvěry, co pokory se v ní tají, a co všeho toho nalézá v ní ten, kdo o ní přemýšlí (ostatně to máte v katechismu při výkladu Otčenáše) a jí se jako nasytí, a pak to, co cítí, ze srdce vylévá!

Ale proč je tedy modlitby tak třeba, že ten, kdo již má rozum, nemůže bez ní spasiti svou duši? Pamatujte, že tyto řádky se obracejí k věřícím, k lidem, kteří věří v Boha, jediného pravého Pána, v Ježíše Krista, Syna Božího, téhož Boha, jako Otec, a jenž pro nás stal se člověkem; k lidem, kteří věří v život věčný po smrti a ve mnoho jiných věcí, jež zde nelze všechny vykládati.

Nuže, života věčného nemůže dojiti, kdo nezachová však příkázání Boží. Ale právě toto příkázání, abychom se modlili, opakoval náš Spasitel a po něm jeho apoštolové tak často, že je viděti, že to je přísné příkázání. Byl by tedy těžký hřích, dlouhý čas se

vůbec nemodlití, a každý těžký hřích zbavuje člověka práva na život věčný. Podle slov sv. Jana apoštola, kdo hřeší, je lhář. Proto totiž, že jako by popíral pravdivý poměr mezi Bohem, svým úplným pánem, a mezi sebou, jeho naprostým poddaným a na něm závislým tvorem. Také kdo se nemodlí, je takový lhář, t. j. popírač tohoto poměru úplné závislosti na Bohu.

Ještě z jině, stejně důležité příčiny se musíme modlití. Jedna pravda naší víry zní, že nikdo nebude spasen bez milosti Boží, bez té zvláštní nadpřirozené pomoci, která jednak nás uschopňuje žiti tak, aby náš celý život ve všech svých podrobnostech byl cestou k Bohu, jednak nás činí Bohu zde příjemnými a po smrti způsobilými požívati oné nevýslovné spokojenosti a slasti, která je slíbena těm, kteří Boha milují. O této milosti mluví náš Spasitel: „Beze mne nemůžete nic činiti.“ To jest, nic prospěšného k věčnému spasení. Ale komu dává tuto milost? Tomu, kdo o ni prosí, t. j. kdo se za ni modlí. „Proste, a bude vám dáno.“ Kdo se tedy nemodlí a neprosí, nebude dostávatí tolik pomoci, aby dovedl se z hříchu vymaniti, hříchu se varovati, a v křesťanském životě setrvati až do smrti. Bude jako nemocný, který věděl o léku, ale mrzelo ho, léku užívati. Cí vina to bude až zahyne? Hle tedy, proč je třeba „vždycky se modlití a nepřestávati“.

O modlitbě dále.

„Když se budeš modlití, vejdi do pokojíka svého, zavři dvéře, a modli se Otci svému v skrytě.“

Ještě se vracím k modlitbě. A neďivte se. Svatý Augustin (veliký znalec vnitřního života) praví kdesi: „Kdo se dovede dobře modlití, dovede dobře žiti.“ A sv. Alfons z Ligouri, jenž poznal život z největší blízkosti, troufá si tvrditi, že všichni zavržení v pekle tam přišli proto, že se náležitě nemodlili. Buď se modlili povrchně, nebo se nemodlili v čas pokušení a tak neměli sami ze sebe tolik síly, ko-

lik ji potřebovali, aby dovedli po celý život zachováti všecka přikázání Boží, přemoci pokušení, odolati svodům, nebo, když již neblaze klesli, hned se z hříchu vymaniti a pak již nehřešiti.

Ale musíme se modliti dobře, na tom záleží. Pán Ježíš naznačuje ráz pravé modlitby oněmi slovy, která jsem postavil v čelo tohoto nedělního čtení. Slovy těmito vyjadřuje, že modlitba musí býti upřímná, vroucí, vycházející ze srdce opravdu věřícího. Nemáme se modliti, jako se modlivali někteří fariseové, aby je lidé viděli a chválili jejich zbožnost. Můžeme a máme se také my modliti veřejně, společně, před lidmi, jednak proto, abychom dávali dobrý příklad, jednak proto, že Pán Ježíš sám doporučel modlitbu společnou. Proto zvláště vy, otcové a mužové křesťanští, modlívejte se v rodinách a modlívejte se nahlas v kostele, aby modlitba v chrámě nebyla brucením a ospalým odřikáváním, nýbrž voláním k Bohu.

„Vejdí do pokojíka svého.“ I když se modlíme společně, duše naše má býti ve vnitřním pokojíku, kam nikdo nevidí, než Bůh. Ale ten má viděti naši pokoru, jak jsme si vědomi své nicotnosti a slabosti, má viděti naši vroucnost, že nám jde při modlení o věčné spasení naší duše, abychom ušli peklu a získali věčnou radost, má viděti naši důvěru, že jen od něho očekáváme své spasení. A často se mi zdává, že kdyby křesťan opravdu vešel do svého pokojíka a tam se zamkl a zakryl okna, aby ho nikdo neviděl, ne proto, že by se styděl modliti se před lidmi, nýbrž proto, aby ukázal Bohu, že se chce modliti v tu chvíli jen pro sebe a ne pro dobrý příklad, a kdyby takový člověk padl na kolena, a prosil Boha s pláčem za smilování, za odpuštění hříchů a věčné spasení, o tom bych bez váhání řekl, že to je člověk věřící. Ten by pak vycházel z pokojíku, jako Mojžíš sestupoval s hory Sinai od rozmlouvání s Bohem. Všechn nadšený Bohem a všechn odhodlaný činiti sám a ve své rodině a ve své zemi

všecko, co s pomocí Boží dovede, ke cti a slávě Boží, k utvrzení jeho Cirkve a ke spáse své a i svých bližních a zvláště svých nejbližších.

„Vše pro republiku.“

S takovým heslem svrchované občanské obětovnosti hnali se večer dne 28. října t. r. českoslovenští národní socialisté na pražský hrad, nesouce na proutkách pestrobarevné lampiony. — Potkal jsem je na Karlově mostě, přemýšleje cestou o tom, co bych napsal do této Nedělní besídky. Tanula mi stále na mysli slova dnešního evangelia „Dávejte co je císařovo, císaři a co je Božího, Bohu.“ A tady si najednou národní socialisté nenechali nic, pranic, co by dali Bohu. Vše pro republiku! To je veliké slovo. Slušno podotknouti, že, přeložíme-li slova Páně do dnešního způsobu mluvení, musili bychom říci „Dávejte státu (u nás tedy republice) co mu náleží, a Bohu dávejte, co náleží jemu.“ Ale národní socialisté, jak již bylo řečeno, vyprázdnili úplně své kapsy i své hlavy, zřekli se všeho co mají, peněz, života, osobního štěstí, všeho, všeho — a vše obětuji nebo vlastně jsou ochotni obětovati republice. Vše pro republiku! Víím, že zlomyslné hlavy by začaly vyšetřovati, co vlastně již národní socialisté pro republiku obětovali, čeho se pro ní zřekli, co si odepřeli, ale takovým hlavám by se řeklo, že to velkolepé heslo „Vše pro republiku“ se netýká minulosti (to by bylo zpátečnické a reakcionářské), nýbrž budoucnosti (a to je pokrokové). Oni jsou hotovi, ochotni všecko obětovati, a kdo se toho dočká, ten to uvidí. Ale heslo by nebylo zlé, kdyby byli všichni lidé tak hloupí, jak se leckdo domnívá. Ještě by někoho mohlo napadnouti, co tomu řekne „československá církev“, která se utekla pod ochranný plášť národního socialismu, a jak se domníváme, ještě lidem něco říká o Pánu Bohu a povinnostech člověka k němu, ponechávajíc ovšem každému, aby si ty povinnosti spočítal a vykládal podle své hlavy a libosti. Jak ta se bude tvářiti, že její ochránce

nemá nic pro Boha, dáváje všecko republice? — Patrně i své svědomí.

Ale nechme žertů, jež nejsou k smíchu. My (ó, jak svatě hrdí můžeme býti na toto slůvko my!) my, kteří se držíme Ježíše Krista a jeho církve, již nelze od něho odloučiti, my dáváme republice, co jejího jest, a dáváme Bohu, což Božího jest. My dáváme republice svou poctivost, dáváme, ne prodáváme, a naše poctivost, naše nezištná věrnost, naše svědomí jsou republice tisíckrát pevnější zárukou zdárné budoucnosti než dryáčnické deklamace hrabivých tlučhubů. My nejsme republice věrni pro peníze, pro povyšování a jiné věci podobné, nýbrž pro svědomí, jak nám káže apoštol Páně. Ale jsme jí věrni také z lásky, protože krev není voda, ale nebudeme se s nikým hádati o upřímnosti a vroucnosti své lásky, protože hádkami s lidmi, kteří se o to chtějí hádati, bychom svou lásku špinili a zahazovali.

My se nemusíme báti, že budeme pokládáni za komedianty ani za nepřátele své země, kdybychom si učinili heslem „Vše pro Boha!“ Sv. Hilarius z Poitiers správně praví, že to, co Božího jest, a co tedy Bohu máme dávat, jest naše tělo, naše duše, naše vůle. Tělo mu dáváme, krotice jeho choutky, pokud se přiči vůli Boží, duši mu dáváme, uznávajíc jej za svého absolutního pána, vůli mu dáváme, snažíce se srovnávat ve všem svou vůli s jeho vůlí. Ale jeho vůle také jest, abychom dávali státu to, co mu právem náleží a co mu smíme dávat, nejen z přinucení, ale i z přirozené lásky ke své zemi, ke svému národu, ke svému státu. A tak v katolickém křesťanu láska k Bohu obsahuje v sobě také konání povinností k republice, a právě proto, že křesťan tyto povinnosti koná ne k vůli lidem, ne pro časový zisk, ne pro marnou chloubu, nýbrž pro svědomí a pro Boha, proto naše věrnost a oddanost svému státu jsou jistější než věrnost a oddanost založená na ukájení lidských choutek, ziskosti, mstivosti, závisti, nevázanosti, pýchy. My jediní dovedeme plně chápat slova Páně „Dávejte co císařovo jest, císaři, a co je Bo-

žih, Bohu," a rozeznávají mezi tím, co smíme neb máme státu dávat, a co nikoli. Své peníze, svou krev, své osobní štěstí musíme být ochotni obětovat jak Bohu tak státu, když to žádá naše svědomí. Ale naše svědomí náleží jen Bohu a jen jeho se ptá, co smí neb musí a co nesmí.

Rozvedená manželství.

První zákonodárci naší republiky, pokud svým smýšlením se protivili názorům katolickým, pospíchali, aby nové republiky ušetrili občanské neboli civilní manželství. Ale v tom případě se katolíci přece ozvali, takže Národní shromáždění se usneslo o zákonu, který ponechává občanům na vůli uzavírat buď manželství občanské (na hejtmanství, na radnici) nebo církevní či náboženské v kostele před duchovním služebníkem té které církve. Stát pak uznává to i to za řádné manželství. Zároveň však nový zákon dovoluje, aby manželství (ať občanské, ať církevní) mohlo být z určitých příčin rozloučeno takovým způsobem, aby ten i ten manžel ještě za života druhého manžela směl uzavřít nové manželství, které stát uznává za platné a děti z něho pošle opět za manželské.

Co o tom soudí katolická církev?

Podle učení naší církve jest manželství jednou ze sedmi od Krista Pána ustanovených svátostí. Protože pak svátosti (křest, biřmování, svátost oltářní atd.) Kristus Pán odevzdal své církvi, proto jen církev má právo rozhodovat o tom, jakým způsobem tyto svátosti mají být udělovány a přijímány. Tedy i o manželství je toliko církev oprávněna ustanovovat, která tato svátost má být udělována a přijímána. Církev ovšem především přihlíží ke svým příslušníkům, a ačkoliv vlastně každý pokřtěný člověk, svým křtem byl vtělen do církve, přece církev především se stará o ty, kteří nejen křtem by k ní náleželi, nýbrž kteří také ze své vůle se k ní hlásí a za její členy se po-

kládají a chtějí býti pokládáni. Zkrátka církev vzhledem ke svátosti manželství si především všímá katolických křesťanů, a pro ty ustanovila, že jenom tenkrát uzavírají manželství platné před Bohem, když je uzavrou před farářem toho místa, kde manželství uzavírají, nebo před jeho řádným zástupcem a alespoň přede dvěma svědky.

Vyjmaje tedy jisté případy výjimečné (v hodince smrti, v cizích zemích, kde není kněží katol.), manželství katolíkovo uzavřené jiným způsobem než právě vyloženým není před Bohem žádným manželstvím, nýbrž je před tvářmi Boží těžce hříšným spojením. Tedy katolík, který by se dal oddati na hejtmanství nebo na radnici, žije podle názoru československého zákonodárství v řádném manželství jako ten, kdo se dá oddati v kostele, ale podle učení našeho náboženství žije v poměru hříšném. V hodince smrti ovšem bude Bůh souditi podle zákonů svých a ne podle zákonů státních tohoto světa. Co by tedy měl dělati katolík, který již se takového hříchu dopustil a v něm žije? Litovati toho, co učinil, a buď s osobou, s níž takto žije, se dáti co nejdříve oddati církevně, jest-li to možné, nebo se s ní rozejíti. Toto druhé by před Bohem musil učiniti hned, když by se rozhodl pro to, a musí to učiniti, nechce-li zůstávati v blízké příležitosti ke hříchu. Ale protože světské zákonodárství pokládá jeho občanské manželství za řádné, musil by před státními úřady (před soudem) jednati o rozvod a o rozloučení takového manželství. Teprve potom by mohl po případě vejíti s jinou osobou v církevní manželství. Pravím, že teprve potom, t. j. se stanoviska světského zákonodárství. Neboť před Bohem, podle svědomí, by mohl vejíti v pravé katolické manželství hned, protože ono první manželství nebylo před Bohem žádným manželstvím. Ale protože „moderní“ světské zákonodárství nechce namnoze (ne všude) Boha znáti, proto nazývá onen první svazek řádným manželstvím a stihalo by z dvojženství (nebo z dvojmužství) člověka, který by uzavřel manželství církevní dříve, nežli by bylo manželství občanské světským soudem zrušeno.

Co soudí naše náboženství o rozluce?

Rozlukou se tu míní takové rozloučení, kterým se první manželství, ačkoli bylo uznáváno a uznáno za platné, úplně ruší a tomu i tomu manželovi se dává právo vejít v nové manželství. O této věci tedy katolická víra učí, že manželství jednou před Bohem platně uzavřené nemůže býti jinak rozloučeno, než smrtí jednoho z manželů. Jestliže tedy některý katolik (a třeba odpadlý) dal své církevní manželství u světského soudu rozloučiti, před Bohem to neplatí, a jestliže vešel v nové manželství (ovšem občanské nebo nějaké nekatolické, protože katolický kněz by ho nemohl a nesměl oddati), nedopouští se arci hříchu proti světskému zákonodárství, ale ovšem se dopouští velmi těžkého hříchu a žije stále ve hříchu před Bohem. Stejně hřeší ten, kdo by si vzal ženu, která byla se svým mužem církevně oddána a potom se s ním dala soudně rozvésti (rozloučiti). Totéž ovšem platí o „rozvedené“ ženě.

Víme ze zkušenosti, že i někteří katolíci mívají o těchto věcech názory naprosto popletené a snad myslivají, že když světské zákonodárství dává občanům na vůli uzavíratí buď manželství občanské nebo církevní, že také ve svědomí, před Bohem, mohou dělati, co chtějí. Jenže „mé myšlení není myšlení vaše — praví Hospodin“. A souditi nás bude Bůh.

Mohou se manželé církevně oddaní někdy rozejít?

Zajisté, se svolením církevní vrchnosti, když jest pro to důležitý důvod, o čemž zde se nelze šířiti. Ale i když se takto rozejdou, zůstávají před Bohem stále až do smrti jednoho z nich spojeni a nemůže tedy ani strana nevinná ani vinná vejít v nové manželství. Nezmiňujeme se o případech vzájemné dohody, když by na př. o děti již bylo postaráno, nebo manželství by bylo bezdětné a muž by se chtěl dáti vysvětit na kněžství a žena vstoupiti do kláštera. Ovšem i v tom případě původní svazek manželský stále ještě až do smrti trvá.

Že „vystoupením z církve“ si před Bohem od těchto povinností nikdo nepomůže a to, co jest hříšné, neudělá dovoleným, jest zřejmé. „Jeden Bůh, jeden křest, jedna víra“, tak hlásá apoštol. Jednu církev založil a chtěl mít Kristus dávno před tím, než existoval národ český a 1900 let před tím, než existovala republika Československá. Dvě zásady měli dávní křesťané: Nemůže mít Boha za otce, kdo církev katolickou nechce mít za matku. A druhou: Církev Kristova je tam, kde je Petr, t. j., kde Petr a moc, daná Petrovi, stále žije v jeho nástupcích, římských papežích. Proto, když umíral ve Francii veliký politický osvoboditel národa irského (a veliký katolik) Daniel O'Connell, poručil zavézt své tělo zpátky do Irska a srdce vézt do Říma a tam pochovati.

„Ze starého vydání.“

Setkal jsem se tyto dny dole u vchodu na Nebozizek s jednou známou mladou paní, kterou jsem již několik let neviděl. Představila mi svou čtyřletou dcerušku a zastavili jsme se na kousek řeči. Naše ovzduší je opravdu nabitó myšlenkami na náboženství. Ať se bojuje proti němu, ať se bojuje za ně — ale všechny myslí jsou toho plny. A náboženstvím se myslí naše náboženství, katolické. Jest to nepřímým důkazem jeho síly i jeho pravosti. Bojovali by lidé tak zarputile, tak vztekale proti něčemu, co se zítra rozsype, co vlastně nic neznamená, co je vlastně veliká faleš, která je každému jasná? Proč by se lidé proti takové věci tolik namáhali? Ale nikoli, není tomu tak. Právě proto, že naše náboženství je stále životné, právě proto, že ono jediné nesmířitelně a nezměnitelně hlásá pravý mravní řád, proto se proti němu znova a znova pozdvihují všichni, kteří jednak jsou šílení svou rozumovou pýchou, jednak chtějí svobodně hovětí všem svým choutkám a náruživostem. Jak souvisí tyto mé výklady, ostatně nedlouhé, s tím setkáním dole pod Nebozízem? Souvisí s ním tak, že ta mladá maminka sama od sebe, aniž jsem nějakým slůvkem dal k to-

mu podnět, hned mi oznamovala, že zůstala věrna katolické církvi. Či mi viděla do duše? Rozpoznala, že první otázka mé duše, když se sejdu s někým, koho jsem několik let neviděl, zní: Jsi katolik, či jsi odpadlík? Pochybují, že by byla čtla v mé duši (neboť kdo čte jasně v lidské duši kromě Pána Boha našeho?). Ale ovzduší, nabité, jak jsem řekl, myšlenkami na náboženství, položilo jí na rty takové vyznání víry, když se octla před knězem Kristovy církve. Během toho krátkého hovoru zmínila se také o náboženských a mravních poměrech našich a podotkla: „Já to skoro nechápu — jsem ještě ze starého vydání.“ Mohl jsem udati nějakou více méně zdařilou poklonu, ale nechal jsem poklon, a hledě na věc se stránky zcela jiné, vskočil jsem jí do řeči: „Ne, milostpaní, tak nikdy nemluvte! Vzhledem k tak zvaným „moderním“ názorům na mravy, na náboženství, na společenské poměry vůbec, nikdy o sobě neříkejte s hořkostí: „Já jsem ještě ze staré školy, já jsem ze starého vydání“ a podobně. Není to zkrátka pravda. Neřesť, zhanobené manželství, nevěra, rozvrácená výchova, požitkářství, rozvody, vraždy, děti a jiné zjevy tak zvaného „moderního“ života, to jsou zjevy ze staré školy, tak staré, jak staré je pohanství a odpadlictví i od samé přirozené mravnosti. Ale my, katolíci, my jsme věčně mladí a věčně noví. My jsme s Kristem, a Kristus je „týž dnes i včera, on i na věky!“ Kdo se jeho drží, a drží se ho jen ten, kdo se drží katolické církve, jeho církve, ten ve svých názorech nestárne, nýbrž zůstává při názorech platných stejně před tisíci lety jako budou platné po tisících let. Ty nejsou vlastně ani staré ani nové, ty jsou zkrátka, a prostě pravdivé, poněvadž se srovnávají s přirozeným řádem, jež původce všeho stvořeného bytí vložil do toho, co stvořil. Ale protože tyto názory se srovnávají s vůlí Boží, a ta se nemění, proto můžeme říci, že jsme stále stejní, stále stejně noví, stále v pravdě moderní. Nesnižujme tedy sami sebe před falešně a neřestně „moderními“ lidmi, jako bychom proti nim byli nějaké haraburdí. My znamenáme život, oni

smřf. My řád, oni rozklad. My zdravějšf budoucnost, oni shnilou přítomnost, ba vlastně již minulost, do níž se sami každou vteřinu propadají, nechtíce budoucnost a vraždíce ji.“ Ano, my jsme moderní, protože věčnost nezná minulosti ani budoucnosti, nýbrž jest stále „nyní“ — „mo do“ po latinsku — a my věříme v život věčný. Pohlížíme na tento přítomný život se stanoviska věčnosti, ale pohlížíme naň očima, jejichž zrakovou silou je světlo Kristovo. V tom světle vidíme světlo pravdy věčné, stále „nynější“, pravdivě „moderní“.

Církev a náboženství.

List českých židů a bývalých předválečných realistů, „Tribuna“, vytýkal tyto dñi katolíkům, že prý ztotožňují náboženství s církví. Jest to pravda? Rozumí se, že ne. Každý trochu poučený a myslící katolík chápe, že církev (rozuměj katolická!) zachovává, podává a vykládá lidem Kristovo učení neboli náboženství. Něco jiného je tedy církev a něco jiného náboženství. Ale protože pravé, neporušené učení Kristovo nelze si mysliti bez církve, která ho neporušené zachovává a vždy správně vykládá, proto ovšem pojem náboženství Kristova a církve Kristovy souvisí spolu tak těsně, že je nelze ve skutečnosti od sebe oddělovati. Kdybychom tento poměr církve (katolické) k náboženství neboli k učení Kristovu chtěli vyjádřiti nějakým obrazem, mohli bychom řici, že učení Kristovo je jako vzácné víno, církev pak Kristova je jako nádoba, která toto vzácné víno zachovává. Rozbijte nádobu, a víno vyteče a rozteče se po zemi a smíchá se s ní v bláto, zkrátka, zkazí se. Podobně Kristus Pán chtěl, aby ti, kteří v něj a v jeho Božské učení uvěří, byli spojeni v jednu jedinou pevnou organizaci, kterou nazval svou církví — jednu tedy a svou. Jen v ní měli a mají lidé nalézati vše, čeho potřebují k spasení. Vznikla-li vedle ní nějaká jiná, ta již nebyla a není „jeho“, protože ta „jeho“ jest a měla býti jedna. Té on také slíbil, že nikdy nepo-

mine, že s ní bude zůstávat až do skonání světa, že brány pekelné ji nepřemohou. A proč s ní zůstává? Právě proto, aby nikdy jeho učení nezměnila, nepokazila, falešně nevykládala. Nespolehneme se tedy na lidi, ale na Krista, Boha pravého, který duchovně zůstává s těmi, které ustanovil, aby lidi učili tomu, co on světu zvěštoval. Ti lidé byli apoštolové s Petrem v čele, a jejich nástupcové jsou katoličtí biskupové s římským biskupem, papežem, v čele. A sluší uvážit, že Pán Ježíš ani apoštolům ani biskupům neslibil, že nebudou moci zhřešiti, nýbrž slíbil jim jen, že bude s nimi, aby mohli spolehlivě jeho nauku lidem předkládati, tak, aby se lidé na ně mohli spolehnouti. Ale protože sám Ježíš Kristus je při nich, když učí, proto právem mluví Ježíš Kristus i k lidem dvacátého století, že bude zatracen, kdo vlastní vinou nebude chtít věřiti (a podle víry nebude potom žiti); kdybychom chtěli rozváděti obraz výše uvedený, mohli bychom říci, že nádoba, obsahující vzácné víno, byla leckdy na svém povrchu pokálena, byly umazány dužiny nádoby (věřící), byly zmazány některé obruče, jež dužiny drží pohromadě (mnozí biskupové), byl pokálen někdy i čep (papež některý), ale to vzácné víno v sudu zůstávalo a zůstává stále stejné, stejně dobré. Podobnost není zcela dokonalá, ale přece snad trochu se blíží pravdě.

Úkol katolické ženy.

Jednalo se o něm na nedávném sjezdu Svazu katol. ženských spolků v Čechách (2. března), promluvil o něm při té příležitosti ministr Šrámek, vrátil se k němu nejdříve arcibiskup pražský. Úkol byl krátce vytkněn slovy: „Pokřesťaniti znova náš národ.“ Poněvadž však podle staré zásady nikdo nemůže dáti to, co sám nemá, mohlo by se říci, že ženy, aby pokřesťanily národ, musí dříve pokřesťaniti samy sebe. Snad by se mohlo říci, že křesťanství samo v sobě má tolik božské síly, že dovede působiti v lidskou duši i tenkrát, když ten, kdo křesťanské nauky, a zásady hlásá,

sám není podle nich živ. Nicméně stejně zůstává pravdou, že slova člověkem hýbají, ale příklady jej táhnou. Odtud volání: Dejte nám křesťanské, katolické matky! To by tedy byl nejprvnější úkol žen, hlásících se ke katolické církvi, aby se samy úplně pronikly katolickým smýšlením. K tomu by bylo zapotřebí, aby náboženství katolické dobře znaly, aby si byly vědomy, že jediná naše, katolická církev, nám podává neporušenou nauku Kristovu, protože Kristus je s ní podle svého zaslíbení, aby tuto svou církev milovaly, aby o všech věcech smýšlely, jako ona, aby beze všeho kličkování a vytáčení byly přesvědčeny, že jen to je dobré a dovolené, co katolická církev prohlašuje za dobré a dovolené, a že je špatné, nedovolené, neřestné a zločinné to, co církev naše nazývá špatným, nedovoleným, neřestným a zlým. Ne tedy noviny, ne jakékoli knihy, ne časopisy, ne pokrokové přednášky, ne filosofové našich universit nás budou učit, co smíme a co nesmíme, co je před Bohem dovolené a dobré, co naopak zlé a hříšné, nýbrž jediné učení naší církve nám může a musí býti správným a neomylným pravidlem našeho smýšlení o věcech, týkajících se jak víry tak skutků neboli mravů lidských. Tak musí smýšletí také žena, dívka, manželka, matka, která má sloužit ženou katolickou a které lze ukládati za úkol, aby pokřesťanila opět náš národ a tak pomáhala pokřesťanovati celé lidstvo. Mohlo by se to vyjádřiti jinými slovy: Ženě katolické, která je opravdu katoličkou, musí stále jako nezvratná a neomylná pravda tanouti na mysli, že má nesmrtelnou duši, že po smrti na člověka čeká buď věčné nebe nebo věčné peklo, a že tedy nejdůležitější, ba strašlivě důležitý, jediné vpravdě důležitý úkol člověka na tomto světě jest, aby pracoval o spasení své nesmrtelné duše. Kdo by o tom nebyl pevně a živě přesvědčen, může snad býti podle jména katolíkem, ale před Bohem patří mezi ty, o nichž Pán Ježíš tak hluboce pravi: „Nechte mrtvé pochováti své mrtvé.“ Ale o spasení své duše lze pracovati jen životem, který se věrně srovnává s učením katolické církve o víře a mravech. A tak zase se

vracíme k tomu, že opravdová katolická žena musí býti nejprve ve svém nitru přesvědčena, že jen v katolické církvi se jí ukazuje pravá cesta k životu trvale a nevýslovně blaženému, a že jen v katolické církvi se jí nabízejí a poskytují všechny prostředky, aby dovedla po této cestě vytrvale jíti, bez ohlížení nalevo nebo napravo, jenom se dívajíc na Krista, který jako vzor, jako vůdce, jako pomocník, jako učitel, ale také jako budoucí soudce u vchodu do věčnosti, jde před ní. Která žena takto smýšlí, takto cítí v hlubokosti duše, která je takovým smýšlením všechna prokvašena, která podle tohoto svého smýšlení také pořádá svůj celý život, to je pravá katolická křesťanka. Takové křesťanky lze pak volati k práci, aby pokřesťanily, národ, působice podle svého katolického přesvědčení ve svých rodinách, ve svých kroužcích, v celém svém okolí a ve všech okolnostech života. Ve všech okolnostech života: když si volí muže, s nímž má žít až do smrti: když pohlíží na své děti a vzpomíná, že mají nesmrtelnou duši; když je vypravuje po prvé do školy a myslí, do jaké asi školy je vypravuje; když kupuje knihy; když se předplácí na noviny; když se účastní voleb, ať obecních, ať do sněmovny; když si chystá oblek a když se baví — při tom všem musí jí tanouti na mysl odpovědnost, kterou má vůči Bohu a od níž ji nevymluví žádná „modernost“. Žena katolička se směje „modernosti“ a nechce býti pokládána za ženu „moderní“. Neboť žena „moderní“, jak tomu rozumějí ti, kteří se stále ohánějí tímto slovem „moderní“, je žena, která zahodila víru a mravy křesťanské; žena, které je modlou její tělo a která chce stále užívat; žena, která obyčejně je duševně sprostá a nízká; která o manželství a mateřství smýšlí, jak již před půldruhým tisícem let se vyjádřil veliký Augustin, způsobem nevěstčím a tak chce obyčejně i v manželství žít — důstojná to družka mužů, kteří ženu zkazili, a z ženy počestné, věrné a obětovné učiniti ženu „moderní“. Žena katolická se bude zajímati o veřejné věci, bude si všímati literárních proudů, bude se oblékati tak, aby se líbila mužům svému, jak praví sv. apoštol, ale

aby se mu líbila počestnou eleganci a úpravou svého zevnějšku podle svých poměrů, a ne vyzývacou nestoudností, třeba domácí, která se může líbiti jen muži, jakého si katolická dívka nikdy nemá bráti. Tedy žena a dívka katolická také bude „moderní“, což po česku znamená „nynější“, nebude cizí své době, ale bude svou dobu posuzovati jenom s hlediska katolických názorů na život tento a budoucí, bude ze své doby voliti jen to, co může jednou zodpovídati před věčným Soudcem, a bez ohledů slovem i skutkem bude zatracovati to, co se protiví zákonu Božímu: občanské manželství, rozluky manželské, nevěreckou školu, nevěreckou a křesťanským mravům se příčíci literaturu a noviny, neřesti a zločiny, které hanobí manželství a mateřství a dělají z něho cestu do pekla, nevázanost ve styku obojího pohlaví a mnohé jiné zjevy tak zvaného „moderního“ života. Za takové své názory nebude se katolická dívka a žena nikdy styděti, naopak vždy a všude bude dávatí najevo, že tato špatná „modernost“ je jí protivná a že je hotova vynakládati všechny své síly a schopnosti a užívati všech příležitostí, jež život přináší, aby taková „modernost“ byla z lidské společnosti vymycována a potírána, jako se potírají nakažlivé nemoci, mory a jiné. Tak asi si lze představit katolickou ženu, od níž by bylo lze očekávati, že opět pokřesťaní náš národ.

3. neděle v adventě.

Kristus.

Dnešní evangelium vypravuje, že Židé z Jerusáléma poslali kněze a levity k Janovi Křtiteli na Jordán, aby se ho zeptali, kdo vlastně je. Židům bylo známo, že má přijíti nějaký Kristus, kterého Pisma sv. slibovala. Kristus je slovo řecké a znamená po česku Pomazaný, t. j. člověk pomazaný z rozkazu Božího k určitému úřadu, a to buď ke královskému nebo

nejvyššímu kněžskému nebo konečně prorockému nebo učitelskému. Proto říkali Židé svým dávným králům a nejvyšším kněžím a prorokům, že to jsou pomazaní Páně. Takový byl král David, nejvyšší kněz Aron, prorok Eliáš a Eliseus a jini. Doba, v níž se na světě objevil náš Spasitel, byla, alespoň pokud se týče Židů, plná očekávání, že již brzy přijde ten Pomazaný Páně, že Bůh jej dá Židům za krále, aby je vytrhl z poddanství římského a založil pro Židy světovou, slavnou říši. Zřejmo, že si představovali toho Pomazaného Páně neboli Krista naprosto světsky. Když tedy nyní Židé v Jerusalemě slyšeli, že kdesi u Jordánu se vyskytl muž, který žije kajicným životem a káže pokání, a že mnoho lidí chodí k němu, napadlo je, že snad by to mohl být ten zaslibený Kristus, i poslali k němu některé kněze a levity, t. j. lidí, kteří kněžím pomáhali při chrámové službě. Ti se tedy otázali Jana: „Jsi ty Kristus?“ A on odpověděl: „Ne!“ Snad by bylo bývalo Janovi snadno, získati si přívržence, kdyby se byl vydával za Krista. Ale on se nechtěl za nikoho vydávati, nýbrž být tím, čím vskutku byl. Je to jakési naučení pro nás, abychom se nechtěli zdáti něčím lepším, moudřejším, bohatějším nežli vskutku jsme. Buďme upřímní, poctiví, pravdomluvní, a takové vlastnosti nám zjednájí pravou čest.

I tázali se dále: „Jsi ty Eliáš?“ Bylo totiž staré proroctví, že prorok Eliáš, který žil asi 900 let před Kristem, opět se ukáže na světě. Ale Jan zase to popřel a záporně odpověděl i na třetí otázku, je-li vůbec nějakým prorokem. Ale když chtěli mít přece nějakou odpověď, řekl: „Já jsem hlas volajícího na poušti: Spravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.“ A to byl pravý úkol Jana Křtitele. Měl zajisté předcházeti před Pánem a připravovati mysl židovského lidu na něj. Kristus náš Spasitel přicházel jako slunce spravedlnosti, aby osvětlil lidskou mysl pravdou, t. j. pravým náboženstvím, a rozehrál srdce lidská k milování Boha a dokonalému zachovávání jeho přikázání. Ale sluneční paprsky nemohou vnikati do místnosti, kde jsou okna zavřena okenicemi

anebo zastíněna hustými stromy. Nejprve se musí takové překážky odstraniti. Podobně musí se z duše lidské odstraniti všechno, co překáží našemu Spasiteli v jeho působnosti. A překáží tomu především hřích a světské smýšlení. Proto napomínal Jan Křtitel své vrstevníky ku pokání, aby litovali svých hříchů a aby obraceli myšlenky k věcem důležitějším nežli je světské panování a světské zisky a tak aby Spasiteli připravovali cestu do svých duší. K tomu je měl povzbuzovati také jeho křest. On nekřtil ve jménu Otce i Syna i Ducha sv., ba, nejspíše asi vůbec nic neřikal v tu chvíli, kdy lidi poléval vodou nebo je potápěl do vody jordánské, nýbrž tento křest jen znamenal, že se uznávají za hříšníky, kteří potřebují očistění, a že svých hříchů litují. Ale sám křest Janův nemohl jim hříchy odpustiti. Takovou sílu má jen křest, který ustanovil Ježíš Kristus.

A na toho Krista pravého, na toho pravého Pomazaného Páně, na pravého Krále, nejvyššího kněze a učitele všeho lidstva, Ježíše Krista, upozornil Jan tyto posly Židů jerusalemských, když řekl: „Uprostřed vás stál, kterého vy (dosud) neznáte. Onť jest, který po mne přijde, kterýž přede mnou učiněn jest, kterémuž já nejsem hoden rozvázatí řeménka u obuvi jeho.“ Těmito slovy Jan vyznává, že byl toliko předchůdcem většího a vznešenějšího kazatele, Ježíše Krista, a že tento pravý Kristus byl dříve než on. Jak tomu máme rozuměti, když víme, že Pán Ježíš se narodil půl roku po Janovi, byl tedy mladší než on? Jak tedy může o něm říkati: „učiněn je přede mnou?“ Jan tu vyznává, že náš Spasitel je Bůh i člověk. Jako člověk byl arci mladší než Jan, ale jakožto Syn Boží a Bůh je věčný, a proto byl a jest jakožto Bůh dříve než Jan. Podobně sám náš Spasitel řekl později Židům: „Prve než Abrahám byl, já jsem.“ Vzbudme tedy i my s Janem víru v Ježíše Krista, Boha a člověka, a připravme mu pokáním cestu do srdcí svých, aby nám v tomto svatém čase přinesl hojnost milosti.

Na Zvěstování Panny Marie.

Událost, kterou nám připomíná dnešní svátek, jest vlastně rozhraním všech časů a dělí všechny věky na dvě doby: na dobu hněvu a na dobu milosti. Až do toho dne, kdy anděl zvěstoval Panně Marii radostné poselství, byla doba hněvu Božího, protože ještě se nedostalo Nejvyššímu Pánu dostiučinění za urážku, kterou mu způsobili naši prarodičové svou pýchou a neposlušností a kterou mu také každý jiný člověk způsobuje, dopustí-li se hříchu těžkého. Ale od tohoto dne se ukázala milost Boží, neboť dnes Syn Boží, pravý Bůh jako Otec, se spojil s lidskou přirozeností a stal se člověkem, aby jakožto člověk, jakožto jeden z nás, dostiučinil za všechno lidstvo a tak zjednal nám opět možnost, býti dětmi Božími a dojíti dědictví nebeského, věčné blaženosti. Dnes naplnilo se, co 700 let před tím prorokoval prorok Isaiáš: Aj stane se věc nová na zemi: Panna počne, dnes jakoby se znova ukázala ona duha, která po potopě světa znamenala, že hněv Boží již přestal. Proto také mnohé krajiny ještě před několika sty. lety počínávaly svůj občanský rok svátkem Zvěstování Panny Marie, aby tím vyjádřily své přesvědčení, že dnes stalo se to, co v dějinách lidstva jest nejdůležitější, že totiž v té chvíli, kdy Panna Maria přivolila, učiněna jest matkou Syna Božího a věčný Bůh počal býti zároveň člověkem. —

Dnešní den nám také připomíná dávný křesťanský zvyk, že se totiž ráno, v poledne a večer zvoní na klekání, při čemž se máme modliti „anděl Páně“. Tato modlitba právě v sobě obsahuje tajemství dnešního dne, že totiž anděl Páně přinesl Panně Marii blažené poselství, že jest vyvolena za Matku Boží. Ale Bůh chtěl její svolení: a proto, když odpověděla: aj já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého, t. j.: aj, já jsem služebnice, služka Páně, já se úplně podrobuji vůli Boží, kterou jsi mi oznámil; když tedy takto přivolila, tu stalo se ono veliké tajemství vtě-

leni Božího: Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Slovo neznamená zde vyjádření, nějakého pojmu nebo myšlenky naší, nýbrž Slovo jest jiný název Syna Božího, kterým jej často nazývá sv. Jan, miláček Páně. Toto Slovo tedy, tento věčný Syn věčného Otce, stal se tělem, t. j. vzal na sebe lidské tělo a lidskou duši a stal se smrtelným člověkem a jako takový přebýval mezi lidmi zde na zemi.

Ale v modlitbě té také jsou obsažena důležitá naučení. Anděl Páně zvěstoval poselství; ale komu? Panně Marii, nepokornější a nejčistší z lidí. Tedy s pokornými rozmlouvá Bůh, pokorným dává milost, a čistým zjevuje své úmysly a dává jim poznávatí svá tajemství, jak praví náš Spasitel: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Když tedy se modlíme „Anděl Páně“, zvláště ráno, pokojme se, padněme na kolena před Pánem Bohem svým a vy- znejme, že nejsme nic a co dobrého jest na nás, že máme jen od něho. Zároveň pak si umiňme, že chceme býti celý den čistě živi, abychom tím lépe poznávali vůli Boží a chápali důležitost věčného spasení.

I řekla Maria, aj, já dívka, t. j. aj, já služka Páně, staniž mi se podle slova tvého. Když pravíme ta slova, vzpomeňme si, že i my jsme služebníci a služebnice Boží, a umiňme si, že chceme býti služebníky věrnými a ochotnými celý den, abychom opravdu sloužili Pánu Bohu a ne svým choutkám, ani světu, ani ďáblu. A jako Panna Maria řekla, Staniž mi se podle slova tvého, tak i my se odevzdejme Pánu Bohu do rukou, aby nám činil ten den co uzná za dobré, ať příjemné, ať bolestné, nabídneme se mu, že ochotně všechno přijmeme.

A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Vzpomeňme, že toto věčné Slovo i nyní stále přebývá mezi námi v Nejsvětější Svátosti a že má duchovně stále přebývatí svou milostí v našich srdcích. Vzpomeňme, jakou lásku nám Pán Ježíš prokazuje tím, že bydlí tělesně v našich kostelích, a když musíte vyjít na ulici, po zaměstnání, do trhu na všední

den, možno-li, zaskočte ať ráno, ať odpoledne do kostela navštívit to láskyplné Slovo, jež tam přebývá v té nevýslovné Svátosti a pokloňte se mu a poručte mu sebe i všechny svoje.

Hle tedy, co dobrých myšlenek v té krátké modlitbě. Naše žalostná doba, ten truchlivý život rodinný, to vychování namnoze nedbalé, zapominá starých zvyků křesťanských, z nichž vyplývala rodinná láska, spokojenost s málem, důvěra v Boha a dobré mravy. Nuže, nechoďte se světem, jenž jde širokou cestou. Važte si těchto starých zvyků a modliteb, modlete se je sami, učte jim své děti, a jestliže již někdo z vás odvykl, nechť znova přivykne. Anděl Páně snadno se můžete modliti i na ulici, když na chvílku sklopíte oči a seberete myšlenky, neb se obrátíte k některému blízkému kostelu. Nuže pozdravujte Nejsvětější Pannu touto jí milou modlitbou a tak budete co na vás jest také přispívati k tomu, aby se poměry rodinné a tím i poměry veřejné zlepšovaly, neb aspoň tak obecně nehoršily, sobě pak otevřete pramen rozmanitých dobrých myšlenek a milosti.

Na Nový rok

Pán Bůh dal se nám opět dočkati nového roku a svět se veselí, že jest opět o rok starší. Mluvíme-li pouze po lidsku i mluvíme-li po křesťansku, zdá se, že by spíše slušelo, rmoutiti se než se veseliti, spíše činiti pokání a poslední vůli, než přát si navzájem mnoho dobrého a těšiti se příjemnými nadějemi. Pravím, že tak bychom mohli souditi, mluvíce i jen třeba toliko po lidsku. Neboť nový rok znamená, ať chceme nebo nechceme, že jsme hrobu o mnoho blíže než jsme byli před rokem. A protože přirozeně všichni lneme k tomuto životu, a nikdo rád neumírá, není vlastně z čeho se radovati, že náš život se o rok ukrátil. Mluvíme-li pak po křesťansku a rozpomeneme-li se,

že zemřítí zároveň znamená přijít před soudnou stolicí Ježíše Krista, kde se rozhodne o naší věčnosti, buď šťastné, buď strašné, nezměnitelné, a uvážíme-li, že jsme se novým rokem opět tomuto velikému věčnému rozhodnutí přiblížili, jistě více bylo by přičin se třásti, než se radovati, tím spíše, jestliže až dosud jsme neužili dosti dobře toho drahého času, který nám Pán Bůh dával, abychom pracovali o své spasení.

Nicméně, dnes nemyslíme na pokání a na zármutek, nýbrž naopak s veselými tvářemi přejeme si vespolek všech věcí nejlepších a tento den pokládáme za den radostný. A i to lze rozumně vysvětliti, jako vůbec mnoho věcí tohoto světa má dvojí stránku: radostnou jednu a druhou žalostnou. Když tedy uvažujeme, že před rokem bylo nejisto, zdali se tohoto nového roku dočkáme, dnes však vidíme, že s pomocí Boží jsme se ho dočkali a dočkali jsme se ho jakž takž ve zdraví, zdá se nám, jakobychom byli unikli nějakému nebezpečství, a proto se těšíme. A jaký člověk jest, když se dočkal začátku roku, již se mu zdá, jakoby měl celý rok zajištěný, tak i proto se těšíme, že doufáme, že i tento rok ztrávíme celý živi a zdraví. Také po křesťansku se můžeme radovati, že Pán Bůh nás ještě nepovolal na svůj soud a že ještě nám dává čas, abychom napravili, čeho snad třeba napravit, neb abychom se zdokonalili a lépe připravili na chvíli, která jednou přijít musí a která snad nastane již tento rok, snad dříve než se domníváme. Proto počínajíce tento nový rok, jakožto křesťané nejprve ještě vzpomeňme na všechna léta minulá a vzbudme v sobě pravou víru, že Bůh nám všechna ta léta dával jen proto, abychom se připravovali na věčnost. Zajisté, co by nám prospělo, že Ježíš Kristus pro nás stal se člověkem, že za nás umřel, že nám vymohl všelikou milost potřebnou k našemu spasení, kdybychom neměli času, abychom těchto milostí užili. Čas tedy jest vlastně podkladem všech milostí, jimiž nám Bůh pomáhá k našemu spasení. Bůh pak nemá vůči nám nějakých závazků nebo povinností, že by musil čas

dávati, nebo dávati tolik a tolik času, že by musil na nás čekati, až se připravíme neb až se polepšíme. Nikoliv: on nemá povinnosti žádných, ale z pouhého milosrdenství, z pouhé lásky dává nám čas a v čase své milosti, abychom jich užívali. Za to tedy, co Bůh až dosud nám prokázal, dnes mu vroucně děkujeme a uvažme, zdali leckdo z nás nemusí mluviti: Milosrdenství Boží jest, že nejsme ztráveni a kdyby Hospodin nebyl nám pomohl, snad již v pekle by zůstávala duše naše.

Když pak od minulosti obrátíme své zraky k budoucnosti, dnes, na začátku nového roku, posvěťme rok ten upřímným a opravdovým úmyslem, že chceme všeho času, který nám Pán Bůh ještě dává, užívatí po křesťansku. Umiňme si, že chceme se v životě svém spravovati velikým Slovem Páně: Co jest platno člověku, kdyby celý svět získal, a na své duši škodu trpěl? — Dnes se pronáší mnoho přání a upřímných přání, ale většina lidí myslí při tom na věci časné: na zdraví, na výdělek, na dobré obchody. Zajisté, jest to dobře: láska křesťanská nás zavazuje přátí každému vše dobré, a co vždycky, každý a každou chvíli jsme povinni svým bližním přátí, to při některých příležitostech a zvláště tento den nového roku můžeme, ústy vysloviti, t. j. jim přátí. Ale přání křesťanova má jíti výše a i když ústy toho nevyslovíme, srdcem máme svým bližním přátí to, co jest nejlepší, t. j., aby tento rok ztrávili jako křesťané, v milosti Boží, aby se stali Bohu podobnějšími a tak hodnějšími a jistějšími života pravého a věčně šťastného.

Jestliže však bližním svým máme přátí, aby tento rok jim byl po křesťansku šťastný, aby jej trávili v milosti Boží, aby byli živi jako křesťané, mnohem více musíme to přátí sami sobě, neboť láska křesťansky sporádaná začíná se sebou samým. Proto tedy jak již dříve jsem řekl, chceme-li, aby rok tento byl nám rokem opravdu požehnaným, počneme jej tím upřímným a pevným úmyslem, že chceme užívatí času, který Pán Bůh nám dává, a nehledíce na

jiné lidi, co ti dělají a co říkají, my budeme se snažiti, držeti se Pána Boha svého, jeho se s láskou báti, jemu sloužiti, na něj mysliti, jemu den co den se víc a více připodobňovati.

Rozmnožení chlebů.

Evangelium na čtvrtou neděli v postě (ze sv. Jana 6, 1—15) vypravuje o divu, který Pán Ježíš učinil na jedné hoře na východní straně jezera Genesaretského, kterému také říkali moře Galilejské nebo Tiberiadské. Pět chlebů, a byly to chleby tenké, ne naše bochníky, a dvěma pečenými rybami nasýtil tam okolo pěti tisíců mužů, nepočítajíc žen a dětí. Náš Spasitel lámal a lámal a chleba neubývalo, až když chtěl, aby se skončilo rozdávání z jednoho chleba. A lidé byli syti tak, že nechali kousky pokrmu ležeti v trávě. Proto Pán Ježíš poručil apoštolům, aby je sesbírali, i naplnili dvanáct košů kousky, které zbyly po pěti nevelikých chlebech a dvou rybách. Proto užasl všechen lid nad zřejmým zázrakem, a byli ochotni uznati ho za proroka, t. j. mesiáše, který má přijíti na tento svět, a chtěli jej učiniti svým králem. Ovšem je při tom vedly hlavně důvody hmotné. Byloť by příjemno míti panovníka, pod nímž by nikdo nemusil pracovati a který by své poddané zázračně sytil. Ale náš Spasitel také při této příležitosti ukázal, že jeho království není hmotné, království ve smyslu tohoto světa, nýbrž království duchovní, které arci mimo pokoj srdce přináší také časnou a pozemskou spokojenost, pokud je možná v tomto životě zkoušky a práce pro život věčný. Lidé se divili, praví sv. Augustin, poněvadž nikdy něco takového neviděli. A přece měli bychom se diviti tolikerým věcem, kterým se nedivíme, protože nám svou ustavičností zevšedněly. Kdo žasne nad tím, že zrníčko makové má v sobě životnou schopnost, aby z něho vyklíčil vysoký stonek, svým objemem několik tisíckrát větší než onen máček,

a na stonku baňatá makovice a v ní na sta nových semenek mákových? Kdo žasne, že z jablkového jádra vyroste košatý strom a bude přinášeti po mnoho let na sta jablek? A přece tato životná schopnost, vložená do semenek a zrněk, je stejně veliký div., dílo stejně úžasné, jako nasycení pěti tisíc mužů několika chleby. Takto příroda, kdybychom ji pozorovali okem vědicím a vnímavým, znova a znova by nám hlásala velikost a moudrost Boží a povzbuzovala by nás, abychom s nejhlubší úctou a upřímnou láskou mysli na Toho, jenž stvořil přírodu se všemi jejími silami a schopnostmi. Tak působila příroda na našeho proslulého krajináře Chitussiho (je pochován na Vyšehradě), který chodívaje kdysi ve Vodňanech se spisovatelem Zeyem a Mokřým na podzimní procházky a pohlížeje uměleckým zrakem na nádheru západních červánků, říkával s přesvědčením: „Kamarádi, Pán Bůh je přece jen veliký kumštýř!“ A to jest vedle slova Božího cesta, vedoucí k poznávání a milování Boha: podivné skutky jeho moci a moudrosti, zjevné v naší duši i v přírodě, která nás obklopuje jako otevřená kniha, abychom, čítajice v ní a o čteném přemýšlejice, velebili Toho, jenž ji stvořil, a s láskou mu nabízeli svá srdce ke službě dokonalé poslušnosti.

O B S A H

	Str.
1. neděle v adventě.	
Knihy	5
„Hodina jest, abychom již ze sna povstali.“	7
2. neděle v adventě.	
Sv. Mikuláš a čert	9
Co k Ježíšku?	11
3. neděle v adventě.	
Neposkvrněné početí P. Marie	13
Milosti plná	14
4. neděle v adventě.	
Dítě Ježíš	17
Očekávání národů	23
Hod Boží vánoční.	
Ukázala se milost Boha, Spasitele našeho	24
Světlo velké	26
Na poslední den v roce.	
Praha na Silvestra	28
Konec roku a začátek	30
Na nový rok.	
Nazváno jest jméno jeho Ježíš	32
Tak jako růže s poupátkem	34
Na Zjevení Páně.	
Zlato, kadidlo i myrrha	36
Zlato	38
Smysl dnešního svátku	40
1. neděle po Zjev. Páně.	
Slavnost sv. rodiny nazaretské	42
Svatá rodina nazaretská	43
2. neděle po Zjev. Páně.	
Svatba v Káni	46
Misie	47

3. neděle po Zjev. Páně.

Setník pohanský	50
Naše četba	52

4. neděle po Zjev. Páně.

Světlo pravé	54
--------------------	----

5. neděle po Zjev. Páně.

Koukol	57
Koukol	59

6. neděle po Zjev. Páně.

Království Boží	61
-----------------------	----

Neděle devítník.

Spasení duše	63
Koruna porušitelná a neporušitelná	66

1. neděle po devítníku.

Símě slova Božího	67
Símě slova Božího	69
Čtvero zrní	71

2. neděle po devítníku.

Láska a láska... ..	73
Masopustní neděle	74
Konec masopustu	77
Čtyřicetidenní půst	78

1. neděle v postě.

Svátost oltářní	80
-----------------------	----

2. neděle v postě.

Přišli nám dnové pokání	82
„Toho poslouvejte!“	84

3. neděle v postě.

„At vás žádný nesvede marnými slovy.“	87
Kdo není se mnou, proti mně jest.	89

4. neděle v postě.

Chléb živý	91
------------------	----

Neděle smrtelná.

Výklad evangelia	93
------------------------	----

Neděle květná.

Pašijový týden	95
----------------------	----

Hod Boží velikonoční.	
Naše zmrtvýchvstání	98
O věci, které svrchu jsou, pečujte!	100
1. neděle po velikonocích.	
Vítězství naše	102
Pán můj a Bůh můj!	104
2. neděle po velikonocích.	
Jiní lidé	106
Dobry pastýř	109
Tento týden	111
3. neděle po velikonocích	
Budeme kvílet i a plakati	113
Maličko	116
4. neděle po velikonocích.	
Svátek sv. Jana Nepom.	117
Svátek sv. Jana Nepom.	120
5. neděle po velikonocích.	
Křížové dni	122
Svátek Nanebevstoupení Páně.	
Život věčný	125
6. neděle po velikonocích.	
Břmování	127
Na Hod Boží svatodušní.	
Sedmero darů Ducha sv.	130
Sv. Trojice	133
Nejsv. Trojice a Boží Tělo	135
Boží Tělo	137
2. neděle po sv. Duchu.	
Láska, náboženství a snášelivost	140
3. neděle po sv. Duchu.	
Náš pastýř	142
4. neděle po sv. Duchu.	
Sv. Cyril a Methoděj	144
Škola a rodina	146
Svátek sv. apoštolů Petra a Pavla.	149
5. neděle po sv. Duchu.	
Spravedlnost naše	151
Naše spravedlnost	154.

6. neděle po sv. Duchu.

Lito jest mi zástupu.....	156
Tento týden	158

7. neděle po sv. Duchu.

Víra bez skutků je mrtvá	160
Neděle a sv. Anna	162
Svatá Anna	164

8. neděle po sv. Duchu.

Vydej počet z vladařství svého	166
Mamon a nepravosti	169

9. neděle po sv. Duchu.

Čas navštívení	171
Dům můj jest dům modlitby.....	172

10. neděle po sv. Duchu.

Bože, buď milostiv mně hříšnému	175
Každý, kdo se poníží, bude povýšen.....	177
Zkroušenost srdce	178

Nanebevzetí Panny Marie 181

11. neděle po sv. Duchu.

Hluchý a němý	183
Obřady v církvi	185

12. neděle po sv. Duchu.

Největší přikázání.....	187
A to se smí?	190

13. neděle po sv. Duchu.

Vděčnost vůči Bohu.....	192
Jeden je mistr váš, Kristus	196
Katolická půjčovna knih	197

Před začátkem školního roku 194

Jména Panny Marie..... 200

14. neděle po sv. Duchu.

Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti	202
Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti	204
Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti	205

15. neděle po sv. Duchu.

Blahoslavení lkaající	208
Mrtví.....	209
Odpadlí a církev katolická.....	212

16. neděle po sv. Duchu.

Škola nebo rodina?.....	214
Vodnatelný	216

Sv. Václav	218
Sv. Václav	221
Sv. Václav a svátost oltářní.....	223
17. neděle po sv. Duchu.	
Křesťanská láska a víra	225
18. neděle po sv. Duchu.	
Zdaliž není duše více než tělo?.....	227
Sv. František z Assisi	229
Sv. František Serafínský.....	232
Tak svět světilo vaše před lidmi.....	236
Duše a tělo	238
19. neděle po sv. Duchu.	
Svatba Kristova	240
Temnoty zevnitřní	242
20. neděle po sv. Duchu.	
O dokonalé víře	244
Ostala ho zimnice.....	246
Svátek Ježíše Krista Krále.....	248
Svátek Ježíše Krista Krále.....	250
O civilním sňatku	252
21. neděle po sv. Duchu.	
„Byl mu dlužen deset tisíc hřiven“	255
Ódpusť nám naše viny	257
22. neděle po sv. Duchu.	
Či jest tento obraz a nápis?	259
Bohu pro něj, státu pro Boha	260
Svátek Všech svatých	262
Památka všech věrných zemřelých (Dušiček)	265
23. neděle po sv. Duchu.	
Buďte připraveni	267
24. neděle po sv. Duchu.	
Poslední soud.....	270
Depopulace, církev katolická a Lidová strana	271
Radio a mše sv.	274
Křesťanská práce	276
Katolíci?	278
Po volbách	280
Člověk nábožensky založený	281

Ještě člověk nábožensky založený	282
Plesy, mše a posty	284
Nedělní radost	286
Nesnášenlivost	287
O modlitbě.	
„Sluší vždycky se modlití a nepřestávat!“	290
O modlitbě dále.....	291
„Vše pro republiku“.....	293
Rozvedená manželství	295
„Ze starého vydání“.....	298
Církev a náboženství	300
Úkol katolické ženy	301
3. neděle v adventě.	
Kristus	304
Na Zvěstování Panny Marie	307
Na Nový rok	309
Rozmnožení chlebů	312

DRUHÉ OPRAVENÉ VYDÁNÍ!

JOSEF HRONEK:

POBOŽNOST KŘÍŽOVÉ CESTY

S OBRAZY PROF. L. FELDMANA

Úhledná tato knížečka malého formátu, (možno vložit do modlitebni knihy) vyzdobená 14 nádhernými obrázky dle originálů prof. L. Feldmana, bude jistě nejvíce používána jak pro krásnou mluvu textu, tak i pro pěknou úpravu a nízkou cenu, kterou jsme stanovili na pouhých

Kč 2.50.

Na zavedení ve Vaší farnosti dáme ochotně jakýkoliv počet do prodeje a neprodané knížečky vezmeme nazpět.

Pobožnost vyšla současně slovensky.

Objednávky vyřizují naše knihkupectví a

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

GUSTAV FRANCL

v Praze I., Melantrichova ul. 536.

KATECHETICKÉ PROMLUVY

NAPSAL

JAROSLAV DLOUHÝ

- I. Výklad Apoštolského vyznání
víry Kč 14.—
- II. O přikázáních . . . Kč 15.—
- III. O svátostech, mši svaté
a modlitbě — připravuje se do
tisku.

Knihy dodá každý knihkupec neb přímo

CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHKUPECTVÍ

GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ul. 536

Palác městské spořitelny